

**THE BOOK WAS
DRENCHED**

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_204638

UNIVERSAL
LIBRARY

Osmania University

Call No. T81.1 S96R Accession No. T1532

Author సూర్యనారాయణ శిష్యులచే, పురణ

Title శ్రీ రామక్షర్తా మృతము.

This book should be returned on or before the date last marked below.

ప్రస్తుత

శ్రీరామకర్ణామృతము

శ్రీ చేకూరి - సిద్ధకవి కృతప్రముఖోను,

ప్రస్తుత

పండిత, పురాణం-సూర్యారామణతీర్థులచే వ్రాయబడిన

ఇది

ఇది

శ్రీ తీర్థలవారిచే సంగ్రహించి

సంగ్రహించి

—

ప్రస్తుతము.

ప్రస్తుతము.

280, ప్రస్తుతము.

1929

కాపీలు 1000

[వల 1-8-0.

శ్రీరస్తు.

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రీ రామ కర్ణామృతము.

మంగళశ్లోకములు.

శ్లో. మంగళం భగవాన్ విష్ణుర్మంగళం మధునూదనం
మంగళం పుండరీకాక్షి మంగళం గరుడధ్వజః

శా. శ్రీరామున్ భువనాభిరాము ఘనగాఢీవాప్తధాముం బరం
ధాము గావచనాముఁ బాలితమునీం ద్రస్తాము సలాంబుక
శ్యాము సన్నతసోము భానుకులనుద్ధాంధోధిసోమున్ మహా
దామప్రాభవత్త్యభీము సతసుత్రామున్ మదిం గొల్చెదన్.

శ్లో. మంగళం కోసలేంద్రాయ మహనీయగుణాబ్ధయే,
చక్రవర్తితనూజాయ సార్వభౌమాయ మంగళశ్చ,
వేదవేదాంతవేద్యాయ మేఘశ్యామలమూర్తయే,
పుంసామోహనరూపాయ పుణ్యశ్లోకాయ మంగళశ్చ.

చ. ప్రకటితకోసలేంద్రునకు భవ్యగుణాధికిఁ జక్రవర్తిపు
త్రికునకు సార్వభౌమునకు రామునకున్ నిగమాంతవేదికిన్
సకమలమేఘవర్ణునకు సర్వజగజ్జనమోహనస్వరూ
పకునకుఁ బుణ్యకీర్తికిఁ గృపానిధి కెప్పుడు భద్ర మయ్యెడున్.

తా. ఉత్తర కోసలదేశములకుఁ బ్రభువును, పూజింపఁదగిన గుణములకు సముద్రుఁడును, దశరథచక్రవర్తికుమారుఁడును, సర్వభూమండలమునకును ఈశ్వరుఁడును, వేదవేదాంతములచేఁ జెలియఁదగినవాఁడును, మేఘమువలె నల్లనైన శరీరముకలవాఁడును, పురుషులకు సయితము మోహమును గలిగించు రూపముగలవాఁడును, పవిత్రమయినకీర్తిగలవాఁడును ఆగురామునకు శుభము.

శ్లో. విశ్వామిత్రాంతరంగాయ మిథిలానగరీపతేః,

భాగ్యానాం పరిపాకాయ భవ్యరూపాయ మంగళమ్.

పితృభక్తాయ సతతం భ్రాతృభి స్సహ సీతయా,

నందితాఖిలలోకాయ రామచంద్రాయ మంగళమ్.

౨

చ. ప్రకటవిదేహభాగ్యపరిపాకునకుఁ ముదితాంతరంగకా

శికునకుఁ బితృభక్తునకుఁ † శీలికి భూమిసుతాసుమిత్రపు

త్రకసహితప్రకాశునకుఁ † బ్రస్తుతసాధుజ్ఞైకభవ్యమూ

ర్తికి రఘురామచంద్రునకుఁ † రిస్సుటపాణికి భద్రమయ్యెడున్.

తా. విశ్వామిత్రున కంతరంగస్వరూపుఁడును, మిథిలానగరప్రభునైన జనకుని యదృష్టముల పరిపాక స్వరూపుఁడును, మంచి రూపముగలవాఁడును, పితృభక్తుఁడును, ఎప్పుడును సోదరులతోఁ గూడియుండి యెల్లలోకములను ఆనందింపఁజేయువాఁడును అగు రామచంద్రునకు శుభము.

శ్లో. త్యక్తసాకేతవాసాయ చిత్రకూటవిహారిన్,

సేవ్యాయ సర్వయమిరాం ధీరోదాత్తాయ మంగళమ్.

సౌమిత్రిణా చ జానక్యా చాపబాణాసిధారిణే,

సంసేవ్యాయ సదా భక్త్యా సానుజాయూఽస్తు మంగళమ్.

3

ఉ. హరి కయోధ్యసౌఖ్యపరిహారికి నంచితచిత్రకూటసం

చారి కుదారికిఁ విసుతసంయమికిఁ శిరచాపధారికిఁ

త్రౌరమణీజలత్కణసమున్మితమూర్తికి భవ్యకీర్తికిఁ

శ్రీరఘురామచంద్రునకుఁ † సేవకసేవధికిఁ శుభం బగున్.

తా. అయోధ్యావాసము విడిచినవాఁడును, చిత్రకూటమున విహరించినవాఁడును, మనులందఱకును సేవింపఁదగినవాఁడును, ధీరోదాత్తనాయకుఁడును, భగవద్భాగములను, కత్తిని ధరించువాఁడును, ఎప్పుడును జానకీలక్ష్మణులచే భక్తపూర్వకముగా సేవింపఁదగినవాఁడును సోదరులతోఁ గూడియుండువాఁడును అగు రామునకు శుభము.

శ్లో. దండకారణ్యవాసాయ ఖండితామరశత్రువే,

గృధ్రరాజాయ భక్తాయ ముక్తిదాయూఽస్తు మంగళమ్.

పీ ఠి క.

శ్రీరామకర్ణామృతము—అనుపేరను బ్రసిద్ధమయిన యీసంస్కృతగ్రంథము నెవ్వ రెప్పుడు రచించియున్నారో తెలిసికొనుట కిం దాధారము లేదు. దీనిని నాలుగాశ్వాసములుగా విభజించి ప్రతిశ్లోకమునకును తెలుఁగునఁ బద్యములు వ్రాసిన చేకూరి సిద్ధకవి ప్రతియాశ్వాసము తుదను “శివసామ్యుండగు నాదిశంకరులు ముక్త శ్రీరామకర్ణామృతం, బవనికా సంస్కృత మేర్పరించె” నని వ్రాసియున్నాఁడు. ఆ చేకూరి సిద్ధకవినిగూర్చియు నీగ్రంథమున నేవిషయమును తెలియరాకున్నది. ఇతఁడు పద్యములు వ్రాయునాఁటికే యీశ్రీరామకర్ణామృతము లోకములో వ్యాపకమయి యుండుటచే నప్పటి కున్నమాతృక ననుసరించి ప్రతిశ్లోకమునకును దనకై ననుసరించి యాకావి పద్యములు వ్రాసిన ట్టగపడుచున్నది. ఆసిద్ధకవి యిది ఆదిశంకరులు వ్రాసినట్టుగా వ్రాసియున్నాఁడేకాని యంగులకుఁ దగినయాధారము లరని వి లభించినవో నూచించియుండలేదు. దీని నాదిశంకరులు రచించియుండలే నన్నంగ తినిగూర్చి యనేకనిదగ్గనము గ్రంథములోనే దొరకుచున్నవి—ఆవి యే వనఁగా.

శ్రీశీలాగుతుఁడు రచించిన శ్రీకృష్ణకర్ణామృతములోని “రామో నామ బభౌ వ” అను శ్లోక మిందు ౩ వ యాశ్వాసములో ౧౦౭ వ శ్లోకముగాఁ జేర్చబడి యున్నది. మఱియు ౪ వ యాశ్వాసములోని “నగ్రస్తస్తమసా” అనెడి ౨౮ వ శ్లోకము శ్రీవారణాసి ధర్మమూరికృతమయిన “సాహిత్యరత్నాకరము” అనెడి యలంకారశాస్త్రగ్రంథములోనిది. ఈరెండుప్రమాణములచేలను ఇది ప్రాంతరాచార్యుల వారు వ్రాయలేదని స్పష్టమగుచున్నది. క్రీ. శ. పూర్వ మవతరించిన ప్రాంతరాచార్యులవారు తమ తర్వాతివారి గ్రంథములలోని పైరెండుశ్లోకములను తమగ్రంథములోని నెట్లు చేర్పఁగలుగుదురు? ఎవ రేమి చెప్పినను సరియే కాని ప్రాంతకులవారి కవిత్వాల్లి నెఱిగినవారుమాత్ర మిది శ్రీవారికవిత్వము గా దని యనుకమానరు.

మఱియు ౧ వ యాశ్వాసములోని ౧౬-౨౯-౩౫-౪౦-౪౨ శ్లోకములు సనత్కుమార సంహితలోని రామస్తవరాజములో నున్నవి. ౩ వ యాశ్వాసములోని ౭౩-౭౪, ౧౧౨-౧౧౩-౧౧౪ శ్లోకములును, ౪ వ యాశ్వాసములోని ౧౦౧ మొదలుకొని ౧౨౮ వఱకును గల శ్లోకములును అధ్యాత్మరామాయణములోనున్నవి. ౩ వ యాశ్వాసములోని ౮౫ అంకెగల ౨ శ్లో. “భగవం” అను ౮౮ అంకె గలదియు,

౪ వ యాశ్వాసములోని ౪౬ వ శ్లోకము శ్రీబుధకాశికవిరచితమయిన శ్రీరామరక్షాస్తోత్రములోనున్నది. ౩ వ యాశ్వాసములోని ౧౦౬ వ శ్లోకము శ్రీమద్రామాయణము యుద్ధకాండములోనిది. ౪ వ యాశ్వాసములోని ౬౮ మొదలుకొని ౬౩ వ శ్లో. వఱకును, ౧౪ రామప్రాతస్మృతశ్లోకములును, ౫౮ వది మొదలు ౬౩ వఱకునుగల శ్లోకములును వేలువేలుకవులచే రచింపబడినవిగాఁ చెలిసికొనవచ్చును. ఇవిగాక యింకను పెక్కుశ్లోకము లితరులగ్రంథములలోని వని చదువఁగాఁ దెలియవచ్చు చున్నవి. ఏమయినను ఈగ్రంథమంతయు శ్రీయాదేశంకరులు రచించినది కాకున్నచో నెఁగానిమఱెవరైనను ఒక్కరిచే రచింపబడినదిమాత్రము గా దని స్పష్టమౌచుటచే నప్రమాణములవలనఁ దెలియదగును.

ఏమయినను, ఈగ్రంథము శ్రీకృష్ణకర్తృమృతము రచింపబడినవిమృతమే శ్రీరామభక్తుఁడయిన యొకకవి తాను కొన్నిశ్లోకములు రచించియుఁ గొన్నింటిని ఇతరులగ్రంథములనుండి గ్రహించియు నీగ్రంథమును సమకూర్చియున్నాఁడనుట కేవిధమయినసంశయమును లేదు. ఇది శ్రీరామభక్తుల కెంతేని సంతోషమును గలిగించుగ్రంథ మనకతప్పదు. దీని నిదివఱలోఁ గొండులు ముద్రించియున్నాము. ప్రకృతమేతద్గ్రంథప్రకాశకులగు మ. రా. శ్రీ, ఏ కళ్యాణస్వామిగారు సంస్కృతశ్లోకములకుఁ దాత్పర్యమును వ్రాసియున్నది నన్నుఁగోరుటచే నాధామని వ్రాసియుచ్చితిని. వెనుకటిముద్రణములలోని తప్పుల నెన్నింటినో దిద్దియున్నాఁడను. ఇంకను గొన్నియుండవచ్చును. శుద్ధమైనప్రత్యంతరము లభింపనికారణమున నవి ద్దిఁజాలని నాలోపమును మన్నింపవేఁడుచున్నాను. ఇదివఱలో ముద్రితములయిన పుస్తకములకన్న విది యెన్నఁగెల్లు మిన్న యని చదువరు లెఱుంగఁగల రని విన్నవించుచున్నాను.

సీ. నీల ఘోషమ్ముపైని వసించుమించు నా వామాంకమున సీత వఱలుచుండ
భరత తుంగులు పార్శ్వమ్ములను నిల్చి వింజాయరలు పూని విసరుచుండ
చరమభాగమున లక్ష్మణుఁడు తా శ్వేతాశపత్రమ్ము నిమ్మగాఁ బట్టుచుండ
తత్త్వమ్ము వింతు సుతముఁడు వాయుసుతుండు సత్వితోఁ బాదస్థు లాస్తుచుండ
తే. నెగుటఁ గూర్చున్నకపిసేత మొదలుగల్గు, వార లందఱు సంబరపడుఁగ శాంత
రగము వడ్లించుచున్న శ్రీరామచంద్ర! పీఠి మాకృతు లంగీకరింపుమన్న!

1-2-29 }
చెన్నపట్టనము }

భగవద్భాగవతకథేయుఁడు
పురాణం సూర్యనారాయణతీర్థులు.

భోరుహమిత్ర దీర్ఘకరుఁ ఁ బుణ్యచరిత్ర జగత్పవిత్ర శృం
గారగుశాభిరాముఁ ద్రిజగత్ప్రభు నెంతు హృదంతరంబునన్.

తా. శ్రీమంరమయిన రఘువంశములోఁ బుట్టినవాఁడును, దురగముని కుమారుఁడును, ఏప్రమాణమునకును విషయముగానివాఁడును, సీతకు పెనిమిటియును, రఘువంశమునకు గత్తుదీపమువంటివాఁడును, మోక్షార్థముట్లు చేతులుగలవాఁడును, తామర కేతులవంటి పెద్దకన్నులుగలవాఁడును, రాక్షసులను జంపినవాఁడును అగు రామునకు నమస్కరించుచున్నాను.

శ్లో. శ్రీరామం బలవైరినీలచికురం స్తేరాననం శ్యామలం
కర్ణాతాయత్యోచనం సురవరం కారుణ్యపాథోనిధిమ్,
శోణాంభోరుహపాదపల్లవయుగం ధ్వజోతనూజాయతం
రాజత్కండలగండభాగయుగం రామం సదాహం భజే. 3

మ. హరినీలాలకు సుస్మితానను ఘనశ్యామాంగు దేవేశు సుం
దరకర్ణాంతయోచనుఁ రఘువరుఁ ఁ ధాత్రీతనూజాధిపుఁ
గరుణాంభోనిధి రత్నకుండలసంధ్యండస్థుఁ నవ్యభా
సురతామ్రాంబుజపల్లవాంఘ్రి యగుసుశ్లోకుఁ బ్రశంసించెదన్.

తా. ఇంద్రనిమలవంటి బట్టుగలవాఁడును, వికసించిన మొగముగలవాఁడును, నల్లనివాఁడును, చెవులవజ్రమును వ్యాపించిన కన్నులుగలవాఁడును, దేవతలలో శ్రేష్ఠుఁడును, దయాఽముద్రుఁడును, ఎఱ్ఱదామరలవంటిపాదములుగలవాఁడును, సీతతోఁ గూడినవాఁడును, కుండలములచేఁ బ్రకాశించుచెక్కులుగలవాఁడును అగు శ్రీరాముని సదా జేవించుచుందును.

శ్లో. శ్రీరామం జగదేకవీర మమలం సీతామనోరంజనం
కౌసల్యావరనందనం రఘుపతిం కాకుత్స్థవంశోద్భవమ్,
లోకానా మభిరామమంగళకరవ్యాపారపారాయణం
వందేహం జనఘోరపాపనికరధ్వంసం విభుం రాఘవమ్. 4

తా. శ్రీరాముఁ జగదేకవీరు నమలుఁ ఁ సీతామనోరంజనుఁ
గారుణ్యకరుఁ గోసలేశ్వరసుతాగర్భాబ్ధిచంద్రోదయుఁ
ఘోరాఘాతుతమిస్త్రకంజసఖుఁ గాకుత్స్థస్థాన్వయుఁ రాఘవుఁ
శూరుఁ లోకపవిత్రు రామవిభు సుశ్లోకుఁ మదిఁ గొల్చెదన్.

తా. లోకములలో ఏకవీరుఁడును, నిర్మలుఁడును, సీతమనసును రంజింపఁ జేయువాఁడును, కాసల్యకుమారుఁడును, రఘువంశప్రభువును, కౌతుక్స్థ వంశమునఁ బుట్టినవాఁడును, లోకముల కిష్టమయిన మంగళములను గలిగించు వ్యాపారమునం దాసక్తిగలవాఁడును, భక్తులఘోరపాపములను బోగొట్టువాఁడును, సర్వవ్యాపకుఁ డును అగు రామునికి నమస్కరించుచుండును.

శ్లో. శ్రీరామం జగదీశ్వరం జనకజాజానిం జహానందనం
జంతూనాం జనకం జనార్తిహరణం లోకేశ్వరం శాశ్వతమ్,
జాబాల్యాదిమునీశ్వరైః పరివృతం జాబ్వల్యమానం సదా
జంఘాలం జమద్గ్నిసూనుహరణం జాతానుకంపం భజే. ౫

శా. శ్రీరామః జగదీశ్వరుః జనకపుత్రీనాథు మహాసీంద్రసం
ఘారూఢావృతు సజ్జనార్తిహరు జంఘాలుఁ బరీభావకృ
ద్దూరీప్రాభవభార్గవుఁ సకలజంతుప్రాణరక్షుఁ సుప
ర్వారాధ్యుఁ రఘువర్యుశాశ్వతుజనాన్లఁదుఁ భజింతుఁ మదిన్.

తా. జగదీశ్వరుఁడును, సీతాపతియు, జనుల నానందపఱచువాఁడును, సర్వ భూతములను తండ్రియును, జనులబాధలను తొలగించువాఁడును, లోకనాయకుఁ డును, కాశ్వతుఁడును, జాబాలి మొదలైన మునులచే జాబ్బువాఱుకొనఁబడువాఁడు ను, మిగులఁ బ్రకాశించువాఁడును, అతివేగముగలవాఁడును, పరశురాముని తేజమును హరించినవాఁడును, దయాళుఁడును అగు శ్రీరాముని సేవింతును.

శ్లో. శ్రీరామో రఘునాయకో రఘువరో రాజీవనేత్రాంచితో
రాజేంద్రో రఘుపుంగవో రఘుకులోత్తంసో రఘూణాం పఞిః,
రామో రాక్షసనాశకోఽమితబలో రాకేంనుబిమ్బాననో
రాజత్కింకిణికంకణాంకితకరో రామ స్సదా పాతు నః. ౬

శా. రాజీవాయతపత్రనేత్ర విలసద్ద్రాకేందుబింబాననుఁ
రాజేంద్రుఁ రఘుపుంగవుఁ రఘుకులుఁ రాత్రించరారిఁ మహా
తేజుఁ రాఘవు నప్రమేయబలసంధీప్తుఁ రఘూత్తంసునిఁ
రాజత్కింకిణికంకణాంకితకరుఁ రామప్రభుఁ గొల్చెదన్.

తా. రఘువంశనాయకుఁడును, రఘువంశశ్రేష్ఠుఁడును, తామరతీకులవంటి కన్నులుగలవాఁడును, రాజేంద్రుఁడును, రఘుపుంగవుఁడును, రఘుకులమునకు శిరో భూషణమువంటివాఁడును, రఘువంశమువారికిఁ బ్రభువును, రాక్షసులను నశింపజేసిన

సాదరం శబరీద త్తఫలమూలాభిలాషిణే,
సౌలభ్యపరిపూర్ణాయ సత్త్వోద్రిక్తాయ మంగళమ్.

౪

మ. అరివిధ్యంసికి దండకావనవిహారామోదికి గృధ్రశే
ఖరనిశ్రేయసదాయికి శబరిసాశాంఖ్యార్పితారణ్యమా
ధురిశోధ్యత్ఫలభోక్తకుం బ్రవిలసద్దోస్సారికి శౌరికి
స్వరసౌలభ్యగుణప్రపూర్ణనకు నానాభద్రముల్ చేకుఱున్.

తా. దండకారణ్యములో నివసించినవాఁడును, దేవవిరోధులగు రాక్షసులను
చంపినవాఁడును, భక్తుఁడగు జటాయువునకు మోక్షమిచ్చినవాఁడును, ఆడరపూర్వక
ముగ శబరియిచ్చిన ఫలమూలాదులం దభిలాషగలవాఁడును, భక్తిసులభుఁడును, అం
తటను నిండినవాఁడును, సత్త్వగుణప్రధానుఁడును అగు రామునకు శుభము.

శ్లో. హనూమత్సమవేతాయ హరీశాభీష్టదాయినే,
వాలిప్రమథనాయాస్తు మహాధీరాయ మంగళమ్.
శ్రీమతే రఘువీరాయ సేతూల్లంఘితసింధవే,
జితరాక్షసరాజాయ రణధీరాయ మంగళమ్.

౫

ఉ. వాలితవాయుసూనునకు భక్తకపిప్రవరేష్టదాయికి
వాలివిదారికి ధృతికి వారిధినేతునిబంధనక్రియా
శాలికి వీరరామునకుఁ జండపరాక్రమపంక్తికంఠని
హ్మలనకేళికి నృపతిముఖ్యలలామునకు శుభం బగున్.

తా. అంజనేయునితోఁ గలిసికొన్నవాఁడును, క్రోతులరాజయిన సుగ్రీవుని
యిష్టమును సమకూర్చినవాఁడును, వాలిని మణించినవాఁడును, మహాధీరుఁడును,
శ్రీమంతుఁడును, సేతుమార్గమున సముద్రమును దాటినవాఁడును, రావణుని చంపిన
వాఁడును, రణరంగమునంగు ధైర్యముగలవాఁడును, శ్రీమంతుఁడును అగు రామునకు
శుభము.

శ్లో. ఆసాద్య నగరీం దివ్యా మభిషిక్తాయ సీతయా,
రాజాధిరాజరాజాయ రామభద్రాయ మంగళమ్.
విభీషణకృతే ప్రీత్యా విశ్వాభీష్టప్రదాయినే,
జానకీప్రాణనాథాయ సదా రామాయ మంగళమ్.

౬

మ. ప్రకటాయోధ్యపురి ధరాతనయతోఁ బ్రాపించి రాజాధినా
యకసంస్తుత్యధరాభిషేకము నిజం బై యున్నలోకాధినా

యకరత్నంబునకు విభీషణప్రపంచాభీష్టసంధాయికి
స్వకుటాకల్పవిభూషితాంగునకు నానాభద్రముల్ చేకులున్.

తా. నివ్యమయిన అయోధ్యలోఁ బ్రవేశించి సీతతోఁ బట్టాభిషిక్తుఁ డయిన వాఁడును, రాజాధిరాజులకు గాజును, ప్రీతిపూర్వకముగా విభీషణుని కల్లయిచ్చముల నిచ్చినవాఁడును, గానకీప్రాణనాథుఁడును అగు రామునకు శుభము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్లో. శ్రీరామం త్రిజగద్గురుం సురవరం సీతామనోనాయకం
శ్యామాంగం శశికోటికాన్తివదనం చంచత్కలాకొస్తుభమ్,
సౌమ్యం సత్త్వగుణైర్తరం చ సరయాతీరే వసంతం ప్రభుం
త్రాతారం సకలారసిద్ధిసహితం వందే రఘుశాం పతిమ్ ॥

తా. శ్రీరాముఁ శశికోటికాంతివదనుఁ * సీతామనోనాయకుఁ
ధీరుఁ విశ్వగురుఁ బరేశు సరయాతీరప్రచారిఁ హరిఁ
ధారాభృత్యమనీలుఁ గొస్తుభధరుఁ * త్రాతా సుపర్వేశ్వరుఁ
శౌరిఁ సర్వఫలప్రుఁ గొలిచెదఁ * సత్యాత్మ సామ్యాకృతిన్.

తా. ముల్లోకములకును బూజ్యుఁడును, దేవశ్రేష్ఠుఁడును, సీతామనోనాయకుఁడును, నల్లనిదేహముగలవాఁడును, కోట్లకొలదిపున్నమచందమామలతో సమానమయిన కాంతిగల మొగముగలవాఁడును, కాంతుల వెడఁజుచుండు కొస్తుభమును ధరించువాఁడును, సౌమ్యుఁడును, సత్త్వగుణప్రధానుఁడును, సరయానదీ తీరమున వసించువాఁడును, నిగ్రహానుగ్రహసమర్థుఁడును, భక్తకంఠక్షుకుఁడును, సకలాంగసిద్ధిసహితుఁడును, రఘువంశప్రభువును అగు శ్రీరామునికి నమస్కరించుచున్నాను.

శ్లో. శ్రీరాఘవ దశరథాత్మజ మప్రమేయం
సీతాపతిం రఘువరాన్వయరత్నదీపమ్,
ఆజానుబాహు మరవిందదళాయతాక్షం
రామం నిశాచరవినాశకరం నమామి.

౨

ఉ. శ్రీరఘువీరు దాశరథిఁ * జన్మయు నూర్వకులప్రదీపకుఁ
సారసవత్ప్రనేత్రు దితిసుంధవజ్రైత్ర మహీమతాననాం

వామాంకోపరిసంస్థితాం జనకజా మాలింగ్య తాం బాహునా
తత్త్వం చాపరపాణినా మునిగణా నాజ్ఞాపయంతం భజే. ౧౨

శా. వామాంకస్థనతిక్రమేష్టమున భావం బొప్ప సంశ్లేషుడై
తా మానీంద్రుల కోక్కపాస్తమునఁ దత్త్వం బేర్పడఁదెల్పుశ్రీ
రాముక్ సారసవత్తనేస్రు ఘను వీరాఖ్యాసనాధ్యక్షుక్
శ్యామాంగుక్ దపనీయచేలుని రఘున్వామిక్ బ్రసింపించెదన్.

తా. తామరలవంటికన్నులు గలవాఁడను, నిర్మలఁడను, దుర్వాంకురముల
వలె నల్లనివాఁడను, కోట్లకొలది మెఱపులతో నరిగఁ బ్రకాశించు వస్తువులను
ధరించువాఁడను, వీరాసనమునఁ గూర్చున్నవాఁడను, ఎడమతొడపైని గూర్చున్న
అసీత నెడనుబాహువుచేఁ గాఁగిలించుకొని కుడిచేతితో మునీశ్వరులకుఁ దత్త్వము
నుపదేశించువాఁడను అగు శ్రీరాముని నేవించుచుండెను.

శ్లో. శ్రీరామ స్సకలేశ్వరో మమ పితా మాతాచ సీతా మమ
భ్రాతా బ్రహ్మసఖా ప్రభంజనసుతః పత్నీ విరక్తిః సియీ,
విశ్వామిత్రవిభీషణాదివశినో మిత్రాణి బోధ స్సత్తో
భక్తిశ్రీహరిసంగతా రతిసుఖం వైకుంఠ మన్మథదనం. ౧౩

శా. రామస్వామియె తండ్రి తల్లి యలగోత్రజాతి సుప్రీవ వి
శ్వమిత్రాఖ్యవిభీషణాదులు హితుల్ సర్వోధ పుత్రుండు న
ద్భామారత్నము శాంతి మిత్రుఁడు జగత్స్పృహ జ్యోతి డచ్యుత
ప్రేమాసక్తి సుఖంబు మత్నదనమై పంపించు వైకుంఠమున్.

తా. అంతటికిని ప్రభువయిన శ్రీరాముఁడు నాకుఁ దండ్రి, సీత నాకుఁ దల్లి.
బ్రహ్మసఖుండగు అంజనేయుఁడు నాకు సోదరుఁడు. విరక్తి నాకుఁ బ్రియురాలు.
విశ్వామిత్రుఁడు విభీషణుఁడు మొదలయిన బితేంద్రియులు నాకు మిత్రులు. ప్రాజ్ఞా
జ్ఞానము నా కొడుకు. శ్రీహరియగు రామునియందు సన్నివయిన భక్తియే నాకు రతి
సుఖము. వైకుంఠమే నా పొందఁదగిన స్థానము.

శ్లో. శ్రీరామామలపుణ్యరీకనయన శ్రీరామ సీతాపతే
గోవిందాచ్యుత నందనందన ముకుందానంద దామోదర,
విష్ణో రాఘవ వాసుదేవ నృహరే దేవాఘమాడామణే
సంసారార్ణవకర్ణధారక హరే కృష్ణాయ తుభ్యం నమః. ౧౪

శా. ధీరాగ్రేసర నందనందన హరీ దేవాఘమాడామణీ
ఘోరాఘాఘహరా ముకుంద నృహరీ గోవింద శ్రీకృష్ణ సం

సారాంభోనిధికర్ణధార కమలాఃతా శౌరి దామోదరా

శ్రీరామాచ్యుత జానకీరమణ నిఁ † సేవించు నిష్టాప్తికిన్.

తా. శ్రీరామా! నిర్మలా! పుండరీకాక్షా! శ్రీరామా! సీతాపతి! గోవిందా! అచ్యుతా! నందనందనా! ముకుందా! ఆనందస్వరూపా! దామోదరా! విష్ణూ! రాఘవా! వాసుదేవా! నృసింహ! దేవశిఖామణీ! సంసారసముద్రనావికా! హరీ! భక్తుల పాపములఁ దొలగించునీకు నమస్కారము.

శ్లో. రామం లక్ష్మణపూర్వజం రఘువరం సీతాపతిం సుందరం
కాకుత్స్థం కర్ణాకరం గుణనిధిం విప్రప్రియం ధార్మికమ్,
రాజత్కుండలమండితాననరుచిం రాత్రించరద్వంసినం
శంపాకోటిసమానకాంతివిలసత్తాయామృగఘ్నం భజే. ౧౫

మ. ధరణీజాధిపతిఁ లనద్గుణుఁ బరంధాముఁ బ్రసూనాస్త్రసుం
దరుఁ గాకుత్స్థుని ధార్మికుఁరఘువరుఁ † దైత్యురి విప్రప్రియుఁ
గురుచంచత్కమనీయశంబరహరఁ ధ్వోరాస్త్ర సత్కుండలా
భరణుఁ రాముని లక్ష్మణగృజాగృహ † భ్రాజిష్ణుఁ గీర్తించెదన్.

తా. లక్ష్మణుని కన్నయు, రఘువరుఁడును, సీతాపతియు, సుందరుఁడును, కకుత్స్థుని వంశమునఁ బుట్టినవాఁడును, దయాఖనియు, గుణనిధియు, బాహ్మణ్యప్రియుఁడును, ధర్మాత్ముఁడును, ప్రకాశించుకుండలములచే నలంకరింపఁబడినముఖికాంతి గలవాఁడును, రాక్షసనాశకుఁడును, కోటకొలఁది మెఱపులతో సమానమయిన కాంతి చే బ్రకాశించుమాయలేడిని చంపినవాఁడును అయినరాముని సేవించుచుందును.

శ్లో. రామం రత్నకిరీటకుండలధరం కేయూరహారాన్వితం
సీతాలంకృతవామభాగ మతులం సింహాసనస్థం ప్రభుమ్,
సుగ్రీవాదినమస్తవానరవరై స్సంసేవ్యమానం సదా
విశ్వామిత్రపరాశరాదిమునిభి స్సంస్తూయమానం భజే. ౧౬

చ. షీతిసుత వామభాగమునఁ † జేరి వసింప వసిష్ఠకాళికా
ద్యుతతులు ప్రస్తుతింప రవిజాదివలీముఖు లెల్లఁ గొల్వఁగాఁ
బ్రతనకిరీటకుండలవిభాసితసుందరధన్యమూర్తి యై
వితతమృగేంద్రపీఠమున † వేడుక నొప్పెడురాము నెన్నెదన్.

తా. రత్నములతోడి కిరీటమును కుండలములను ధరించినవాఁడును, బాహు పురులతోను ముత్యాలహారములతోను గూడినవాఁడును, సీతచేత నలంకరింపఁబడిన యెడమభాగముగలవాఁడును, సాటిలేనివాఁడును, సింహాసనమునం దున్నవాఁడును,

వాఁడును, అపరిమితమయిన బలముగలవాఁడును, పున్నమచందమామవంటి మొగముగలవాఁడును, ప్రకాశించుచుండు చిలుగంటలుగల కంకణములచే నంకితములయిన చేతులుగలవాఁడును అగురాముఁడు మమ్మును పాలించుచుండునుగాత!

శ్లో. శ్రీరామచంద్ర కరుణాకర రాఘవేంద్ర
రాజేంద్రచంద్ర రఘువంశసముద్రచంద్ర,
సుగ్రీవనేత్రయుగళోత్పలపూర్ణచంద్ర
సీతామనఃకుముదచంద్ర నమో నమస్తే.

2

చ. మనుకులవార్ధిప్రాగుదితఃమానితపూర్ణమచంద్ర సర్వస
జ్జననుతేక్తిరిసాంద్ర మహిఃజానయనోత్పలపూర్ణచంద్ర శో
భనగుణ రామచంద్రుని విభాకరజాతీయుగాబ్జచంద్ర స
న్మనినుతు రాఘవేంద్ర భవఃమోచనుఁ గారుణికుఁ భజించెదన్.

తా. కరుణాకరా! రాఘవేంద్రా! రాజేంద్రచంద్రా! రఘువంశసముద్రసం
ద్రా! సుగ్రీవుని కన్నులనెడి కలువలకుఁ బున్నమచంద్రుఁడా! సీతమనస్సనెడి కలువ
పూవునకుఁ జంద్రునివంటివాఁడవగు శ్రీరామచంద్రా! నీకు నమస్కారము.

శ్లో. శ్రీరామం కరుణాకరం గుణనిధిం సీతాపతిం శాశ్వతం
పారావారగభీర మబ్జనయనం బ్రావృడ్ఘనశ్యామలమ్,
వీరశ్రేష్ఠ మనామయం విజయినం విశ్వప్రకాశాత్తకం
ఘోరారిప్రకరాధిదప్రహరణం కోదండరామం భజే.

౩

తా. వీరశ్రేష్ఠు ననామయఁ జయకరుఁ ♦ విశ్వప్రకాశాత్తకఁ
బారావారగభీరుఁ గంజనయనుఁ ♦ బ్రావృడ్ఘనశ్యామలుఁ
ఘోరారిందము శాశ్వతుఁ రఘువరుఁ ♦ కోదండదీక్షాగురుఁ
శ్రీరాముఁ గరుణాకరుఁ గుణనిధిఁ ♦ సీతేశుఁ బ్రార్థించెదన్.

తా. దయకు గనియు, గుణములకు నిధియు, సీతాపతియు, శాశ్వతుఁడును,
సమద్రమువలె గంభీరుఁడును, తామరఁజేకులవంటి కన్నులుగలవాఁడును, వర్షకాల
మేఘమువలె నల్లనివాఁడును, వీరులలో శ్రేష్ఠుఁడును, జన్మాదిరోగములేనివాఁడును,
జయశాలియు, ప్రపంచమును బ్రకాశింపజేయు స్వరూపముగలవాఁడును, భయంకరు
లయిన శత్రువులసమాహమనకు మనోవ్యాధిని గలిగించు నాయుధములుగల వాఁ
డును, కోదండరాముఁడును అగుశ్రీరాముని నేవించుచుండును.

శ్లో. శ్రీరామచంద్రేతి సలక్షణేతి నీలోత్పలశ్యామలకోమలేతి,
అక్రోశయుక్తాస్తద్భువనైవ జహ్వసీతాపతేరాఘవ రాఘవేతి.

౪

ఉ. శ్రీరఘురామ రాఘవ విశిష్టపవిత్రచరిత్ర సత్యబృం
 దారకనాథనీలసమధామ సుమిత్రసుతానుయక్త ధా
 త్రీరమణీసుతాధిప సుధీజనవందితపాదపద్మశృం
 గారనిధీ యటంచుఁ గలఁకాల మొహోరసనా! స్థరింపుమా.

తా. శ్రీరామచంద్రా అనియు, లక్ష్మణసహితా అనియు, నల్లఁగలువవలె నల్లఁగ మెత్తనైన శరీరముగలవాఁడా అనియు, సీతాపతి, రాఘవారాఘవా అనియు, నాజిహ్వేంద్రియము ఇప్పుడే మొఱవెట్టుచుండునది యగుఁగాక!

శ్లో. శ్రీరామచంద్రేరమతాంమనోమేరమాంగవామేవిపదాంవిరామే,
 జితారిరామే ప్రణతారిరామే గుణాభిరామే భువనైకరామే. ౧౧

చ. వరసుగుణాభిరాముఁడు ప్రపంచమనోహరుఁ డాపనాటవీ
 స్ఫురదనలుండు వైరిజనపుణ్యసతీప్రణతుండు శత్రుబం
 ధురవిభవాపహుండు ఘనదోర్బలుఁ డభినుతాభిరాముఁడో
 హరి రఘురామడైవతమునం దనిశంబు రిమింపు చిత్తమా.

తా. నామన సైష్వరును, లక్ష్మీస్వరూపయగుసీత యెడమఘాగమునఁ గలవాఁడును, లోకముల ఆపదలను తొలఁగించువాఁడును, శత్రువగు తాటకను జయించిన వాఁడును, శత్రుస్త్రీలచే నమస్కరింపఁబడినవాఁడును, గుణాభిరాముఁడును, లోకమును రమింపఁజేయువాఁడును అగు శ్రీరామునియందే రమించుచుండునుగాక.

శ్లో. శ్రీరామచంద్ర రఘుపుంగవ రాజవర్మ
 రాజేంద్రరాజ సురనాయక రాఘవేశ,
 రాజాధిరాజ రఘునందన రామభద్ర
 దాసోఽస్త్వహం చ భవత శ్శరణాగతోఽస్మి. ౧౨

మ. ధరణీవాధశిరస్సురస్థకుటరత్నద్యోతనీరాజితా
 కరపాదాంబుసుహద్వయుక్ సకలలోకస్వామి రామప్రభుఁ
 సరసుక్ రాఘవు దేవదేవు విబుధస్తవ్యప్రచారఁ బరా
 త్పగురాజేంద్రరఘూర్వహుఁడలఁచితీర్ద్రాసుండనైయుండెదన్.

తా. శ్రీరామచంద్రా! రఘుపుంగవా! రాజవర్మా! రాజేంద్రా! రాజా! సురనాయకా! రాఘవా! ఈశ్వరా! రాజాధిరాజా! రఘునందనా! రామభద్రా! నేను నీకు దాసుఁడ నయితిని. నిన్నును శరణు పొందితిని.

శ్లో. శ్రీరామం సరసీరుహాక్ష మమలం దూర్వాంకురశ్యామలం
 విద్యుతోక్తినిభప్రభాంబరధరం వీరాసనాధిపితమ్,

ప్రథమా శ్వాసము.

రాజానం కరుణాసమేతనయనం సీతామనస్స్యందనం

సీతాదర్పణచారుగండలలితం వందే సదా రాఘవమ్

మ. వరశ్రీ చందనశీతలుఁ శుభకరుఁ ధైర్యదేహిహృన్మౌహకుఁ

ధరణిజాననకంజకంజహితు సీతామానసస్స్యందనుఁ

కరుణాసంయుతలోచనుఁ మిథిలరాట్మన్యామణీదర్పణ

స్ఫురదత్యున్నతగండభాగు రఘువంశశుఁ రాము సేవించెదన్.

తా. మంచిగంపమువలెఁ జల్లనివాఁడును, సీతామనోహాహుఁడును, భక్తుల కైశ్వర్య మిచ్చువాఁడును, సీతకనుదమ్ములకు సూర్యునివంటివాఁడును, పున్నమచంద్రునివంటి మొగముగలవాఁడును, ప్రజారంజకుఁడును, దయానూచకములయిన కన్నులు గలవాఁడును, సీత మనోరథస్వరూపుఁడును, అద్దమువలె నిగనిగలాడుసీతచెక్కులయంగుఁ బ్రతిఘటించువాఁడును, అగురాఘవం ముని నెప్పడును నమస్కరింతును.

శ్లో. రామం శ్యామాభిరామం రవిశశిసయనం కోటిసూర్యప్రకాశం

దివ్యం దివ్యాస్త్రపాణిం శరముఖశరధిం చారుకోదండహస్తమ్,

కాలా కాలాగ్నిగుద్రం రిపుకులదహనం విఘ్నవిచ్ఛేదదక్షం

భీమం భీమాట్టహాసం సకలభయహరం రామచంద్రం భజేహమ్.

మ. శరచాపోష్ఠ్యలహస్తు శత్రుకులనిస్తారుఁ సహస్రాంశుశో

టిరమాభ్రాజితు వాధిశోషణునిఁ గోటిరాఘ్యజంగ్రార్కభా

స్ఫురదక్షిణ్యయు విఘ్నసంహరు ఘనశ్యామాంగు భీమాట్టహా

సరసాద్విపితు సాధ్వనాపహు రఘున్వామిఁ భజింతుఁ మదిన్.

తా. చల్లనివాఁడును, మనోహరుఁడును, సూర్యచంద్రులు సేత్రములుగా గలవాఁడును, కోటికొలది సూర్యుల వెలుగువంటి వెలుగుగల వాఁడును, దివ్యమూర్తియు, దివ్యాస్త్రములు హస్తమునఁ గలవాఁడును, సముద్రుని బాణాగ్రమునకుఁ దెచ్చినవాఁడును, చిక్కని విల్లు పట్టినవాఁడును, కాలస్వరూపుఁడును, కాలాగ్నిరుద్రస్వరూపుఁడును, శత్రువంశములను వంశముల (వెనుక్కిను) దహించువాఁడును, భక్తులవిఘ్నములను ఛేదింప నెఱిగిన వాఁడును, శత్రుభయంకరుఁడును, భయమును గలిగించు నట్టహాసము చేయువాఁడును, ఎల్లభయములను హరించువాఁడును అగు శ్రీరామచంద్రుని సేవించుచుండును.

శ్లో. రామచంద్ర చరితాకథామృతం, లక్ష్మణాగ్రజ గుణానుకీర్తనమ్,

రాఘవేశ తవ పాదసేవనం, సంభవంతు మమ జన్మజన్మని. ౨౩

ఉ. రామ భవత్కథామృతము శ్రీరమ్యతఁ గ్రీలగ నామకీర్తనల్

ప్రేమ నొనర్ప నీదుగుణలీలలు సం స్మరణంబు సేయ మే

శ్రీ రామ కర్ణామృతము

ధామతి నీదుపావనపదదవ్యయసేవ యొనర్చునట్లుగా

మామకజన్మజన్మముల మానక సత్కృప నిమ్మ వేడెదన్.

తా. రామచంద్రా! నాకుఁ బ్రతిజన్మమునందును నీవర్జితకు సంబంధించిన-
అమృతమువంటినీకథ వినుచుండుటయు, లక్ష్మణాగ్రజా! నీగుణములను గొనియాడు
చుండుటయు, రాఘవేశా! నీపాదములను నేవించుచుండుటయు సంభవించుచుండుఁగాక!

శ్లో. రామో మత్కులదైవతం సకరుణం రామం భజే సాదరం

రామేణాఽఖలఘోరపాపనిహతీ రామాయ తస్మై నమః,

రామా న్నాస్తి జగత్త్రయైకలసులభో రామస్య దాసోఽస్యహం

రామే ప్రీతి రతీవ మే కులగురో! శ్రీరామ! రక్షస్వ మామ్. ౨౪

ఉ. రాముఁ డభీష్టదైవతము మామని భావనఁ జేయుచుండు శ్రీ

రామునిచేత మద్దురితరాసు లడంగును రామభర్తకై

ప్రేమ నమస్కరింతు రఘువీరునికంటె బరుండు లేఁడు శ్రీ

రామున కేను దాసుఁడను మామనియందున భక్తి నా కగున్.

తా. రాముఁడు మావంశమునకు దేవుఁడు. దయాశుఁడయినరాముని సాదర
ముగ నేపించెదను. రామునిచే భయంకరములయిన నాయెల్ల పాపములును శోలఁగిం
పఁబడును. పరబ్రహ్మస్వరూపుఁడయినరామునికొఱకు నమస్కరింతును. ముగ్ధోకము
లను రాముని కంటె సులభుఁడు లేఁడు. నేను రామునకు గాసుఁడను. రామునియం
దు నా కంతయుఁ బ్రీతి గలదు. మాకులగురువ వగురామా! నన్ను రక్షింపుము.

శ్లో. శ్రీరామచంద్ర తవ కీర్తిసురద్రుమస్య

తారాగణ స్సమననః ఫల మిందుబింబమ్,

మూలం ఫణాఘణిగతం గగనంచ మధ్యం

శాఖా దిశో భువనమండల మాలవాలమ్.

౨౫

ఉ. రామునికీర్తి కల్పకము రమ్యసుమంబులు తారకల్ సుధా

ధాముఁడు తత్ఫలంబు విదితం బగుశాఖలు దిగ్వితానముల్

భూమియప్రోది భోగివతిమూలము మధ్యము పుష్కరం బగు

రాము నుతింప నేరికిఁ దరంబు కరం బనిభక్తి గొల్పెదన్.

తా. శ్రీరామచంద్రా! నీకీర్తి యనెడి కల్పవృక్షమునకుఁ జక్కలే పూవులు,
చంద్రబింబము ఫలము, అనంతండు కూఁకటివేరు. ఆకాశము మధ్యభాగము,
నిక్కులు కొమ్మలు, భూలోకము పాదము.

శ్లో. వై దేహీం ముదితోఽభిజాతపులకాం గాఢం సమాలింగయన్

వామేన స్తనచూచుకం పులకితం వామం కరేన స్పృశన్,

ప్రభువును, గుగ్రీవుఁడు మొదలయినయెల్ల వానరశ్రేష్ఠులచేతను ఎల్లప్పుడును చక్కఁగా సేవింపఁబడుచుండువాఁడును, విశ్వామిత్రుఁడు పరాశరుఁడు మొదలైన మనులచే లెస్సగా స్తోత్రము చేయఁబడుచుండువాఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. రామ స్తీతాసమేతో నివసతు హృదయే సానుజం రామ మీశే
రామేణ తీతాపాప స్త్రివిధమపి కృతం కర్మ రామాయ దద్యామ్,
రామా దన్యం నజానే నహి కిమపి మహారామనామ్న సృమానం
రామే పశ్యామి విశ్వం భవనమనుదినం పాహి మాంరామచంద్ర.

ఉ. రాముఁడు ప్రోచు సంతతము | రాము నుతింతును రాముచేత మ
త్కామితముల్ ఫలించు నిరతింబును రామున కేను మ్రొక్కెదన్
రామున కెక్కు డెవ్వఁ డిఁక | రామునిపాదము నెంత రాముపైఁ
బ్రేమ చెలుగు మధ్యదయఁపితి వసింపుము రామ వేఁడెదన్. ౧౭

తా. రాముఁడు స్తీతాసమేతుడై నావ్యాదయును వసించుఁగాక! సోదరస
హితుఁడయినరాముని స్తుతించెదను. రామునిచేక్షింపఁజేయఁబడినపాపములుగలవాఁడ
నయితిని. మనస్సు వాక్కు శరీరములచేతను చేయఁబడిన మూఁడువిధములయిన
కర్మములను రామునికొఱ కర్పించెదను. రామునికంటె నితరుని నే నెఱుఁగను. గొప్ప
దగు రామనామమునకు సమమయిన దింకెదియు లేదు. సమస్తప్రపంచమును రాముని
యందుఁ జూచుచున్నాను. రామచంద్రా! నన్నెల్ల పుడును రక్షింపుము.

శ్లో. రామం రాజశిఖామణిం రఘుపతిం దేవారిదర్పాపహం

లోకానాం హితకారిణం గుణనిధిం కారుణ్యపుష్కోదయమ్,
ముక్తావిప్రమరత్నశోభితతనం సౌందర్యహస్తాంబుజం
కౌసల్యాతనయం భజామి సతతం శ్రీజానకీహయకమ్. ౧౮

చ. మరకతముఖ్యురత్నసుపమాన్వితవిగ్రహుఁ గౌసలేయు దు
ర్భరదనుజప్రహారు రఘు | రాజశిఖామణి జానకీమనో
హరుఁ ద్రిజగద్ధితృ శమదమాద్యసమానగుణాకరృ సురే
శ్వరనుతు రామచంద్ర బుధవత్సలు ధార్మికు నాశ్రయించెదన్.

తా. రాజ శిఖామణియు, రఘుపతియు, కారుణ్యముగర్భ ముండినవాఁడును,
లోకములకు మేలుచేయువాఁడును, గుణనిధియును, కారుణ్యములయందే వృద్ధిగలవాఁ
డును, మత్త్యములు, పగడములు, రత్నములు అనుజీనిచేఁ బ్రకాశింపఁజేయఁబడిన శరీర
ము గలవాఁడును, చక్కనిహస్త పద్మములు గలవాఁడును, కౌసల్య సుమారుఁడును,
లక్ష్మీస్వరూపయగుసీతకు నాయకుఁడును అగురాముని నే నెప్పుడును సేవింతును.

శ్లో. రామం వీరాసనస్థం హృదయగతకరోదంచితజ్ఞానముగ్రం
జాను న్యాసక్తహస్తం క్షీతివరతనయాభూషితం వామనాగే,

పట్టోక్తే వ్యాహరంతం పవనసుతయుతం మానసే మానయంతం
సుగ్రీవే సేవమానే ధృతశరధనుషాదక్షిణే లక్ష్మణేన. ౧౯

మ. శరచాపాన్వితుఁ డైనలక్ష్మణుఁడు నాత్మాపుత్రి పార్వస్థులై
కర మొప్పక రవింజుడు గొల్వఁగను వ్యాఖ్యానంబు సామిరికికే
వరపట్టోక్తానివాసి యై తెలుపునర్హిజ్ఞా సువీరాసన
స్థిరు హృత్సంతోషబోధముద్రకరు సంస్థిగోరుపర్వోజ్జ్వల
త్కరపత్మక రఘురామచంద్రు మనసా శాంత్యై నివృత్తికింపుమా.

తా. వీరాసనుఁ గూర్చున్నవాఁడును, హృదయమునం గుంపఁబడిన చేత
నొప్పుచున్న భ్రాతృమద్రగలవాఁడును, ఎడమమోకాల్పై నెడమచేతి నుంచినవాఁడు
ను, ఎడమవైపున సీతచే నలంకరింపఁబడినవాఁడును, పట్టోక్తాపీఠముపై నుండి,
అంజనేయునుగోళించి తల్త్రయము నుపదేశించువాఁడును, తన్ను సేవించు సుగ్రీవునివిష
యమున మనసులో గౌరవించుచున్నవాఁడును, ధనుర్బాణధరుఁడయిన లక్ష్మణుని
చేఁ గుడిచినపున సేవింపఁబడువాఁడును అగురాముని సేవింపెదను.

శ్లో. రామం సామిత్రిమిత్రం రఘువతి మమలం రామచంద్రం రమేశం
రమ్యం శ్రీరాఘవేశం శుభలలితముఖం శుద్ధస్త్వం సువీరయే,
సీతాసౌందర్యపాత్రం సురమునివినుతం నీరదేదీవరాభం
వందే వందారుపాలం రజనిచరచారం రమ్యోదండపాణిమ్ ౨౦

శా. రాముక సత్యపరాక్రముక వరసుమిత్రాపుత్రమిత్రుక రఘు.

స్వామిక భూమిసుతాధిగాఘని బుధస్త్రవ్యక్ బరేశుక బరం

ధాముక రాఘవు రామచంద్రుని సుధాధామాననుక వారిద

శ్యాముక దైత్యవిరాముఁ గాన్తుకధర్మకసద్భక్తిఁ గీర్తిచెదన్.

తా. లక్ష్మణునికి స్నేహితుఁడును, రఘువంశ పాలకుఁడును, నిర్మలండును,
లక్ష్మీస్వరూప నగు సీతకుఁ జెనిమిటియు, చక్కనివాఁడును, శ్రీమంతులగు రఘువం
శపురాజులకుఁ బ్రభువును, మధ్యప్రదమయి నుండఁబడుచు ముఖముగలవాఁడును, శుద్ధ
స్త్వస్త్వప్రధానుఁడును, మంచివీరుఁడును, సీతచక్కదనమునకుఁ బాత్రుఁడును, సుర
లచే మునులచే స్తుతింపఁబడువాఁడును, మేఘమువంటి కలువలవంటి కాంతిగలవాఁడు
ను, సమస్కరించువారిని రక్షించువాఁడును, రాక్షసంహరుఁడును, చక్కనివింటి
చేఁ గ్రీడించువాఁడును, అగు రామచంద్రునికి వందనములు చేయుచుందును.

శ్లో. రామం చందనశీతలం క్షీతిసుతాహృన్తోహకం శ్రీకరం
వై దేహీనయనారవిందమిహిరం సంపూర్ణచంద్రాననమ్,

తత్త్వం దక్షిణపాణినా కలితయా చిన్మదయా బోధయన్
రామో మారుతిసేవిత స్సరతు మాం సామ్రాజ్యసింహాసనే ౨౬
శా. సీతా మోదము నొంద వామకరసంశ్లేషంబు గావింపుచున్
బ్రీతి దత్తుచ మంటి దక్షిణపుఁబాళిఁ దత్త్వము దెల్పుచున్
వాతోత్పన్నునిసేవ గైకొనుచు సానందంబునన్ లోకవి
ఖ్యాతి బంచముఖాసనస్థుఁ డగురామాధీశుఁ బ్రార్థించెదన్.

తా. సామ్రాజ్యసింహాసనమందుఁ గూర్చుండి యెడమతొడపయిని ఒడలు
పులకరించుచుండఁగాఁ గూర్చుండియున్న సీతను సంతోషించుచు నెడమబాహువుచే
గాఢముగఁ గొంగిలిచుకొనుచు, ఎడమచేతితోఁ బులకరించినయామెవామస్తసాగ్ర
మును స్పృశించుచు, కుడిచేతితోఁ గూర్చబడిన జ్ఞానముద్రచేఁ దత్త్వమును బోధిం
చుచు, అంజనేయునిచే నేవింపఁబడుచున్న రాముఁడు నన్ను స్మరించుచుండుఁగాక!
శ్లో. వామాంకస్థితజానకిం పరిలసత్కీదండదండం కరే

చక్రం చోర్ధ్వకరేణ బాహుయుగళే శంఖం శరం దక్షిణే,
బిభ్రాణం జలజాతపత్రనయనం భద్రాద్రిమూర్ధ్ని స్థితం
కేయూరాదివిభూషితం రఘుపతిం రామం భజే శ్యామలమ్. ౨౭

మ. శరచాపాబ్జరథాంగముల్ కరచతుష్కప్రాప్తమై యుండ ను
స్థితవామాంకమునందు సీత నియతిఁ * సేవింప భద్రాద్రిపై
నిర నై నట్టిసరోజనేత్రుఁ బను యోగింద్రేంద్రసంస్తుత్య భా
సుర కేయూరవిభూషణున్ దలఁచెదన్ * శుద్ధాంతరంగంబునన్.

తా. ఎడమతొడపయిఁ గూర్చున్న సీతను, ప్రకాశించు భనుర్దండమును, ఎడమ
వై పుననుండు కిందిచేతను, మీఁదిచేతను చక్రమును, కుడివై పుననుండు మీఁదిచేతను
శంఖమును, కిందిచేతను బాణమును పట్టుకొని, భద్రగిరిశిఖరముపై నున్నవాఁడును,
తామరలవంటికన్నులుగలవాఁడును, భుజకీర్తులు మొదలగు నగలచే నలంకరింపఁబడిన
వాఁడును, రఘువంశపాలకుఁడును, నల్లనివాఁడునునగు రాముని నేవిం చెదను.

శ్లో. వామే భూమినుతా పురస్తు హనుమా న్పశ్చాత్సుమిత్రాసుత
శ్శత్రుఘ్నో భరతశ్చ పార్శ్వదశయో ర్వాయాద్వికోణేష్వపి,
సుగ్రీవశ్చ విభీషణశ్చ యువరాట్ తారాసుతో జాంబవాన్
మధ్యే నీలసరోజకోమలరుచిం రామం భజే శ్యామలమ్. ౨౮

మ. తనవామాంకమునందు సీత చెలువొందన్ నెన్న సౌమిత్రి పా
వనియున్ ముంగల శత్రుఘాతిభరతుల్ * పార్శ్వంబులన్ భానునం

దననీలాంగదముఖ్యులన్య మగుదిక్ స్థానంబులం దుండఁగా
ఘననీలాంగుఁ దదంతరస్థిత మదిక్ గాంక్షింతు రామప్రభున్.

తా. ఎడమవయపున సీతయు, ఎగుట నాంజనేయుఁడును, వెనుక లక్ష్మణుఁ
డును, భరతశత్రుఘ్నులు పార్శ్వదశములయంగును, వాయుమూల మొదలగు నాలుగు
మూలదశములయంగు, సుగ్రీవుఁడు, విభీషణుఁడు, యువరాజు తారకాడును అగు
నంగదుఁడును, జాంబవంతుఁడును సేవించుచుండఁగా అష్టదశపద్మమధ్యమునఁ
గూర్చుండియున్నవాఁడును, నల్లఁగలువవలె మృదువయిన శరీరకాంతిగలిగి నల్లని
వాఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. వై దేహీసహితం సురద్రుమతలే హైమే మహామంటపే
మధ్యేపుష్పక మాసస మణిమయే వీరాసనే సంస్థితమ్,
అగ్రే వాచయతి ప్రభంజనసుతే తత్త్వం మునిభ్యః పరం
వ్యాఖ్యాతం భరతాదిభిః పరివృతం రామం భజే శ్యామలమ్ ౨౯
ఉ. భాసురకల్పమూలమున † భర్తృగృహంబునఁ బుష్పకాంతరో
పాసితనూత్నరత్నమయఃపంచముఖాసనమందు ముఖ్యవీ
రాసనుఁ డై సతీసహితుఁ † డై పరతత్త్వము సోదరాన్వితం
డై సరస స్వరత్నతనూమర్చితం డైనవిభుక్ భజించెదన్.

తా. కల్పవృక్షమునీడను గొప్పబంగరుచుంటుపనున, పుష్పకముమధ్యను, మణి
మయమయినపీటపయిని వీరాసనము వేసికొని కూర్చున్నవాఁడును, ఎగుటను గూర్చుం
డి, అంజనేయుఁడు చుగువుచుండఁ బరతత్త్వమును మునులకుఁ బ్రకటించుచున్న
వాఁడును, భరతాదులచేఁ జూట్టువాఁడుకొనఁబడినవాఁడును నల్లనివాఁడును అగురా
ముని సేవించుచుండును.

శ్లో. వై దేహీం పరిరభ్య జాతపులకాం లజ్జావతీం సుస్థితాం
కాంచీనూపురహారకంకణలసత్కర్ణావతంసోజ్జ్వలామ్,
కస్తూరీఘనసారచర్చితకుచాల చంద్రాననాం శ్యామలం
కంఠర్పాధికసుందరం రఘుపతిం శ్రీరామచంద్రం భజే. 3౦
చ. దరహాసితాననక్ పులకితక్ ఘనసారమృగీమదాగరు
స్ఫురదనులేపనక్ గనకభూషణభూషితఁ బూర్ణచంద్రసుం
దరవదనక్ విదేహునిసుతక్ మది రంజలఁ జేయునట్టికం
ధరసమవర్ణు నంగజశతప్రతిమానుని రాము నెన్నెదన్.

తా. 2. డలుపులకరించినదియు, సిగ్గుగలదియు, చిటునగవుగలదియు, మొల
నూలు, అందెలు, హారములు, కంకణములు, ప్రకాశించుకర్ణ భూషణములు మొదలగు

నగలచే బ్రకాశించుచున్నదియు, స్తనములయందుఁ గట్టారీకర్పూరమిశ్రిత మయిన చందనపుఁబూత గలదియు, చంద్రునివంటి 'మొగముగలదియు' అగుసీతను కౌగి లించుకొనియున్నవాఁడును, మన్మథునికంటెను ఎక్కువచక్కనివాఁడును, రఘు వంశపాలకుఁడును, చామనచాయవాఁడును అగుశ్రీరామచంద్రుని నేమి చెదన.

శ్లో. వై దేహీరమణం విభీషణవిభుం విష్ణుస్వరూపం హరిం
విశ్వోత్పత్తివిపత్తిపోషణకరం విద్యాధరై రర్చితమ్,
వై రిధ్వంసకరం విరించిజనకం విశ్వాత్కం వ్యాపకం
వ్యాసాంగీరసనారదాదివినుతం వందామహే రాఘవమ్. 3౦

చ. జనకసుతాధినాథు రిపుశైత్ర సురార్చిత సర్వలోకసం
జననవివాశకారణః బ్రహ్మచరీత్ర విభీషణవన్
సనకసనందనాద్యఖలసన్తునిసన్నతు విష్ణురూపుని
వనరుహసూతితండ్రి రఘువర్య హరిః శరణంబు వేడెదన్.

తా. సీతను సంజిసింపఁజేయువాఁడును, విభీషణునికి రాజ్య మిచ్చినవాఁడును, విష్ణుస్వరూపుఁడును, భక్తులతాపత్రయమును హరించువాఁడును, ప్రపంచమునుత్పత్తి స్థితిసంహారములు చేయువాఁడును, విద్యాధరులచేఁ బూజింపఁబడువాఁడును, శత్రువులను ధ్వంసముచేయువాఁడును, బ్రహ్మచు గన్నవాఁడును, ప్రసంగస్వరూపుఁ డును, వ్యాపకుఁడును, వ్యాసులు, ఆంగిరసుఁడు, నారదుఁడు మొదలగువారిచే స్తుతింపఁబడువాఁడును అగు రాఘవరామునిగూర్చి నమస్కరించుచుండుము.

శ్లో. వై దేహస్య పురే వివాహసమయే కల్యాణవేద్యంతరే
సామోదే విమలేందురత్నఖచితే పీఠే వసంతౌ శుభే,
శృణ్వంతౌ నిగమాంతతత్త్వవిమలా మాశీర్గిర స్సాదరం
పాయాస్తాం సువధూవరౌ రఘుపతి శ్రీహనసీ చానిశమ్. 3౧

చ. పరిణయవేళ మైథిలనృపాలగృహంతరరత్నవేదిక
సురుచిరవేదవిద్విబుధసూక్తులు వించు సమంచితంబుగాఁ
బరఁగు వధూవరత్వమున శిఖాసిలి భూవరసేవ్యులైనయా
ధరణిసూతారఘూద్వహులు దారమఃకృత మముఃఖోతు రెవ్వఁడున్.

తా. మిథిలానగరమున, పెండ్లివేళను, సరిచులించుచున్న పెండ్లి చవికమీదను నిర్మలచంద్రకాంతమణిఖచితమయిన పెండ్లిపట్టపైని గూర్చుండి, ఉపనిషత్తులతత్త్వము నెఱిగిన పండితుల-ఆశీర్వాదవాక్యములను సాదరముగ వినుచున్నవారును, ఆదర్శ దంపతులును అగుశ్రీసీతాదేవియు, శ్రీరాముఁడును సదా రక్షింతురుగాక!

శ్లో. అసితకమలభాసా భాసయంతం త్రిలోకీం
దశరథకులదీపం దైవతాంభోజభానుమ్,
దినకరకులబాలం దివ్యకోదండపాణిం
కనకఖచితరత్నాలంకృతం రామ మీశే.

33

మ. ఘనసీలాంబుదకాంతిదేహు భువనైశ్చ భాజితృ దేవతా
వనజాతాంబుజమిత్ర భానుకులభాస్వత్కీర్తిసాంద్రృ శరా
సన బాణోజ్జ్వలహస్త రత్నవిలసత్సైవర్ణసమ్భాషణృ
మునిసంస్తు త్యచరిత్ర దాశరథి రాముృ గొల్తు నెల్లప్పుడున్.

తా. నల్లఁగలవవంటియొడలికాంతిచే ముల్లోకములను ప్రకాశింపజేయు
చున్నవాఁడును, దశరథునివంశమునకు దీపమువంటివాఁడును, దేవతలనెడి పద్మ
ములకు సూర్యుఁడును, సూర్యవంశపుబాలుఁడును, దివ్యధనువును ధరించినవాఁడును,
రత్నఖచితములయిన బంగారునగలచే నలంకృతుఁడును అగురాముని స్తుతింతును.

శ్లో. సుస్నిగ్ధం నీలకేశం స్ఫుటమధురముఖం సుందరభ్రాతృలలాటం
దీర్ఘాత్మం చారునాసాపుట మమలమణిశ్రేణికాదంతపద్మిన్,
బింబోష్ఠం కంబుకంఠం కఠినతరమహారస్క మాజానుబాహుం
ముష్టిగ్రాహ్యవలగ్నం పృథుజఘన ముదారోరుజంఘాంఘ్రిమీశే.

ఉ. చారువిశాలనేత్ర విలసన్తధురానను నీలకేశు శృం
గారలలాటు దీర్ఘకరుఁ శి గంబుగళుృ రమణీయనాసిక్కుృ
క్రూరభుజాంతరృ సరసశకుందరదుృ ధనుమధ్యసుందరృ
సారససైకతాంఘ్రివిలసన్తజఘనుృ రఘురాముఁ గొల్చెదన్. 3౪

తా. ఇంద్రసీలమణితలె నిగనిగలాడుమేనుగలవాఁడును, నల్లనిజుట్టుగలవాఁ
డును, స్ఫుటముగ మధురముగ సుండుమొగముగలవాఁడును, చిక్కనిబాహులు నుదు
రు గలవాఁడును, పెద్దకన్నలు గలవాఁడును, సొగసుయిన ముక్కుపుటములు గల
వాఁడును, వజ్రాలవరుసవంటి దంతములపంక్తిగలవాఁడును, దొండపండువంటి పెదవి
గలవాఁడును, శంఖమువంటి కంఠముగలవాఁడును, మిగులఁ గఠినమై విశాలమయిన
తొమ్ముగలవాఁడును, మోకొళ్ళను ముట్టు చేతులుగలవాఁడును, పిడికింటఁ బట్టఁ
దగిన నడుముగలవాఁడును, విస్తరించిన పీఠుఁడులు గలవాఁడును, ఉదారములయిన
తొడలు, పిక్కలు, పాదములు గలవాఁడును అగురాముని స్తోత్రముచేయుచుండును.

శ్లో. వందామహే మహేశానచండకోదండఖండనమ్,
జానకీహృదయానందచందనం రఘునందనమ్.

3

చ. జలనిధివేష్టితాఖిలరశిసాభృదహేంద్రవిభూషణాదికో
జ్వలహరచాపఖండనవిశాలభుజాబలశాలికిఁ దయా
జలధికి భూమిజాహ్నుదయశారసహేళికి శీలికిఁ మహా
బలతనయార్చితాంఘ్రినవపద్మనకుఁ శరణం బొనర్చెదన్.

తా. ఎవ్వరును ఎత్తఁజాలనియీశ్వరునివొడ్డవించితిని విఠించినవాఁడును, శీత
మనసున కానందము గలిగింపఁ జందనమువంటివాఁడును, రఘువంశము నానందింపఁ
జేయువాఁడును అగురామునకు వందనములు చేయుచుండుము.

శ్లో. జానాతి రామ! తవ నామరుచిం మహేశో

జానాతి గౌతమసతీ చరణప్రభావమ్,

జానాతి దోర్బలపరాక్రమ మిశచాపో

జానా త్యమోఘపలుబాణగతిం పయోధిః.

3౬

ఉ. తారకనామమంత్రుచి ధక్షసుతారమృం డెఱుంగు నీ
పావనపాదపంకజప్రభావ మహాల్య యెఱుంగు మిక్కిలిఁ
దేవరదోర్బలంబు శివదేవునిచాప మెఱుంగు నీచుమే
ధావిభవంబు గల్గుశరధాటి సముద్రుఁ డెఱుంగు రాఘవా.

తా. రామా! నీనామమురుచి యీశ్వరుఁడను, నీపాదప్రభావమును ఆహల్య
యు, నీపాచుబలపరాక్రమముల సీత్యరథనున్నను, ఆమోఘమును సమర్థము నయిన
నీబాణగతిని సముద్రుఁడును ఎఱుంగుదురు.

శ్లో. దివ్యస్యందనమధ్యగం రణరణచ్చాపాన్వితం భీషణం

కాలాగ్నిప్రతిమానబాణకలితం ఘోరాస్త్రతూణీద్వయమ్,

సుగ్రీవాంగదరావణానుజమరుత్పుత్రాదిసంసేవితం

రామం రాక్షసవీరకోటిహరణం రక్తాంబుజాక్షం భజే.

3౭

శా. సారస్యందనమధ్యగుఁ రణరణఁచాపాన్వితుఁ రాఘవుఁ
ఘోరాగ్నిప్రతిమానబాణకలితుఁ ధూరాస్త్రతూణీద్వయుఁ
సూరాత్తోద్భవరావణానుజమరుత్సాన్వాదిసంసేవితుఁ
వీరుఁ రక్తసరోజనేత్ర హతవిద్యేషుం బ్రశంసిం చెదన్.

తా. దివ్యరథముమధ్యను గూర్చున్నవాఁడును, మిగుల ధ్వనిచేయుచున్న
ధనువుగలవాఁడును, శత్రుభయంకరుఁడును, ప్రళయాగ్నివంటి బాణములగలవాఁ
డును, భయంకరములయిన అస్త్రములతోడియమ్మలపొదులు గలవాఁడును, సుగ్రీ

పుడు, అంగదుడు, విభీషణుడు, అంజనేయుడు మొదలగువారిచే నేవింపబడు వాడును, కోట్లకొలదిరాక్షసవీరులను సంహరించినవాడును, ఎఱ్ఱదామర తీకుల వంటికన్నులుగలవాడును అగురాముని నేవించుచుందును.

శ్లో. బ్రహ్మద్యామరసిద్ధజన్తభవనం యన్నాభిషంకేరుహం
శ్రీనిర్వాణనికేతనం యదుదరం లోకైకశయ్యాగృహమ్,
యద్వక్షః కమలావిలాసభవనం యన్నామమంత్రం సతాం
వాసాగార మఖండమంగళనిధిః పామూత్సనో రాఘవః. ౩౮

ఉ. ఎవ్వనినాభిషత్తుము రఃహిణ్ విధిముఖ్యులజన్తకారణం
బెవ్వనివత్తు మిందిరకు † నిం పగునట్టివిలాసమందిరం
బెవ్వఁడు ముక్తికిన్ సదన † మెవ్వఁడ శేషజగద్విధాయకుం
డెవ్వనినామ మెంతరు మునీశ్వరు లారఘురాముఁ గొల్పెదన్.

తా. ఎవనినాభీషద్ద్యు మ్మ బ్రహ్మాదిదేవతలకును సిద్ధులకును పుట్టినిల్లో, లక్ష్మీకిసుఖ మందిరమయిన యెవనియుదరము ప్రసరియవేళ నెల్లలోకములకును శయనగృహమో, ఎవ్వనివత్తులము లక్షికి విలాసగృహమో, ఎవనినామమంత్రము సత్పురుషులవా సస్థానమో, అనంతములైన మంగళములకు నిధానమయిన ఆరాముఁడు మమ్మును పాలించు చుండును గాక.

శ్లో. శృంగారం క్షీతినందినీవిహరణే వీరం ధనుర్భంజనే
కారుణ్యం బలిభోజనేఽద్భుతరసం సింధౌ గిరిస్థాపనే,
హాస్యం శూర్పణఖాముఖే భయవసీ బీభత్స మర్యాముఖే
రౌద్రం రావణమర్దనే మునిజనే శాంతం వపుః పాతు నః. ౩౯

మ. ధరణీపుత్రి మునీంద్ర శంకరధనుర్ † దైత్యాది లంకాపురి
శ్వర వైరోచన రావణానుజలక్ష్మ † సాధారణప్రాధిచే
వరశృంగారము శాంత వీర భయ బీభత్సాద్భుతోగ్రంబులక్ష్మ
గరుణా హాస్యరసంబు లుప్పతిలురాక్షాత్తంబు భావించెదన్.

తా. సీతతో విహరించునపుడు శృంగారరసప్రధానమును, శివునివిల్లు విఱుచు నపుడు వీరరసప్రధానమును, కాకాసురునివిషయమునఁ గరుణరసప్రధానమును, సముద్రములోఁ గొండలు వేయించి నేతువు గట్టినపు డద్భుతరసప్రధానమును, చుప్పనాక మొగమున హాస్యరసప్రధానమును, భయంకరమయినయితర స్త్రీలముఖ మున బీభత్సరసప్రధానమును, రావణసంహారమున రౌద్రరసప్రధానమును, ముని సంఘమువిషయమున శాంతరసప్రధానమును అగురామునిశరీరము మమ్ముఁబాలించెడిని.

శ్లో. మాతా రామో మత్పితా రామచంద్రో

భ్రాతా రామో మత్కుల రాఘవేశః,

సర్వస్వం మే రామచంద్రో దయాళు

ర్నాస్యం దైవం నైవ జానే న జానే.

౪౦

ఉ. రాముడే తిండి మజ్జనని | రాముడే భ్రాతయు రామచంద్రుడే

రాముడే మిత్రుడు స్థురుడు | రాముడే సర్వధనంబు రాముడే

రాముడే సత్కృపాకరుడు | రామునితో సరి యన్యదైవముకా

వేములు లేకు లేదనుచు | వేడ్క భజించెద నిష్టసిద్ధికిన్.

తా. రాముడు నాతల్లి, రామచంద్రుడు నాతండ్రి, రాముడు నాసోదరుడు, రాముడు నామిత్రుడు, దయాళువగురామచంద్రుడే నాసర్వస్వము. ఆయన కంటె నితర వస్తువు నే నెఱుంగ నేయెఱుంగను.

శ్లో. మూలే కల్పస్రమస్యాఽఖిలమశివిలసన్రత్నసింహాసనసం

కోదండోనాఽఽశుగేనోల్లసితకరయుగేనాఽర్చితం లక్ష్మణేన,

వామాంకస్యస్త్రీతం భరతధృతమహామాక్షికచ్ఛత్రకాంతం

శత్రుఘ్న చామరాభ్యాం సువిలసితకరే రామచంద్రంభజేఽహమ్.

చ. సురతరుమూలమందు మఃశిశోభితపీఠిని నీతతో వసిం

ప రహి సుమిత్రపుత్రకుడు | మార్గణచాపము లంది యాయుగా

భరతుడు పుండరీకము శుభస్థితిఁ దాల్చుగ శత్రుఘ్ని చా

మరములు వీవఁ జెన్నగుసమస్తజగత్ప్రభు రాము నెన్నెదన్.

తా. కల్పవృక్షముకించ రత్నములచేతఁ బ్రకాశించుచున్న రత్నసింహాసనమునఁ గూర్చున్నవాడును, ధనుర్బాణములచేఁ బ్రకాశించుచేతులుగల లక్ష్మణునిచేతను పూజితుఁడును, ఎడమచోడైనై సీతను గూర్చుండఁబ్రోవుకొన్నవాడును, భరతుఁడు పట్టిన గొప్పముత్యాలగుడుగుచే మనోహరుఁడును, శత్రుఘ్నుడు రెండుచేతుల వింజామరలు పూని కొల్చుచుండఁ నొప్పవాడునునగు రాముని భజించెదను.

శ్లో. వామే కోదండదండం నిజకరకమలే దక్షిణే బాణ మేకం

పశ్చాద్భాగే చ నిత్యం దధతే మభిమతం చాపతూణీరభారమ్,

వామేఽవామే లసద్భ్యాం సహమిళితతనం జానకీలక్ష్మణాభ్యాం

రామం శ్యామం భజేఽహం ప్రణతజనమనఃఖేదవిచ్ఛేదదక్షిమ్.

చ. ఇరుగడలందు లక్ష్మణమహీసుతలుం జెలువొందఁ దూణముక

శరము శరాసనంబు వసుసన్ జరమాంగకరంబులందు వి

స్ఫురతః దనర్ప భక్తజనపుంజవిపద్ధకుః డై నరామభూ
వరుఁడు జగద్గురుండు భగవంతుఁ డనంతుఁడు నన్నఁబ్రోవుతన్.

తా. ఎడమదయన తనహస్తపద్మమున ధనుర్దండమును, కుడిచేత నొకశరము ను, వెనుకను నిత్యమును ఇప్టమయిన ధనుస్సును, అమ్ములపొదులను ధరించుచున్న వాఁడును, ఎడమకుడివయిపులను ప్రకాశించుచున్న సీతాలక్ష్మణులతోఁ గూడియుండు శరీరముగలవాఁడును, నల్లనివాఁడును, నమస్కరించువారిమనస్సులకుఁ గలుగుకష్టములను దొలఁగింప నేర్పుగలవాఁడును అగురాముని సేవించుచుండును.

శ్లో. అంభోధరశ్యామల మంబుజాక్షం

ధనుర్ధరం బద్ధజటాకలాపమ్,

పార్శ్వద్వయే లక్ష్మణమైథిలీభ్యాం

నిషేవ్యమాణం ప్రణమామి రామమ్.

౪౩

మ. శరదశ్యామలగాత్రుఁ బార్శ్వయుగళశ్శిస్తావావనీజానుజన్
గురుతామ్రాంశుజటాకలాపు విలసత్తోదండహస్తౌ బరా
త్పరుఁ బంకేరుహపత్రనేత్రుఁ గరుణాపాత్రౌ బుధస్తోత్రుఁ ణే
చరసన్నిత్రు సురారిజైత్రు రఘువంశస్వామిఁ గీర్తించెదన్.

తా. మేఘమువలె నల్లనివాఁడును, తామరలవంటికన్నులుగలవాఁడును, ధనుర్ధరుఁడును, కూర్చుబడినజటాజాటముగలవాఁడును, ఇరుప్రక్కలను సీతాలక్ష్మణులచే సేవింపఁబడువాఁడును అగురామునిగూర్చి నమస్కరించుచున్నాను.

శ్లో. కోదండదీప్తాగురు మప్రమేయం సలక్ష్మణం దాశరథిం దయాళుమ్,
అజానుబాహుం జగదేకవీర మవాధనాధం రఘునాథ మీడే.

మ. గురుకారుణ్యపయోనిధాను విలసత్తోదండదీప్తాగురున్
వరకల్యాణగుణాకరున్ శుభకరున్ ధైర్యదేహిసంయుక్తు దా
శరథిన్ లక్ష్మణసేవ్యున్ నార్తజనరత్నోదత్తదీప్తాకరున్
బరు నాజానుకరున్ జగద్గురు హరిన్ భక్తి బ్రశంసించెదన్.

తా. కోదండదీప్తాగురుఁడును, అప్రమేయఁడును, లక్ష్మణసహితుఁడును, దాశరథినికుమారుఁడును, దయాళుఁడును, అజానుబాహుఁడును, జగత్తులలో నేకవీరుఁడును, దిక్కులేనివారికి నాఘుఁడును అగురఘువంశనాథుని రాముని నుతించెదను.

శ్లో. కర్పూరాంగవిలేపనం రఘువంశ రాజీవనేత్రం ప్రభుం
కస్తూరీనికరాకృతిం ఖరధృతిప్రధ్వంసినం శ్రీ హరిమ్,

కందర్పాయుతకోటిసుందరతనుం కామారిసేవ్యం గురుం
కాంతాకామద మప్రమేయ మమలం సీతాసమేతం భజే. ౪౫

మ. ఘనకర్పూరవిలేపనౌ రఘువరుౌ * గామారిసేవ్యౌ ఘనా
ఘనగాత్రౌ సరసీజనేత్రౌ ఖరరత్నకాలు రాముౌ సనా
తనుఁ గందర్పశతో త్తమాకృతిని గాంతాకామదుౌ శ్రీహరిౌ
జనకత్నోరమణాత్ జననసరోజితార్కు భావిలచెదన్.

తా. కర్పూరముతోడిచందనమును మేనఁ బూసికొన్నవాఁడును, తామరల
వంటి కన్నులుగలవాఁడును, నిగ్రహానుగ్రహసమర్థుఁడును, కస్తూరిపప్పవంటి యాకా
రముగలవాఁడును, ఖరాసురధైర్యమును భ్వంసముచేసినవాఁడును, శ్రీహరియు, కోట్ల
కొలదిమన్మథులకంటెను చక్కనిశరీరముగలవాఁడును, శివునిచే నేవింపఁబడువాఁ
డును, లోకగురుండును, స్త్రీలకుఁ గామమును గలిగించువాఁడును, అప్రమేయుఁ
డును, నిర్మలుఁడును, సీతతోఁ గూడినవాఁడును అగురఘురాముని నేవించును.

శ్లో. నీలాబ్జబృందసదృశం పరిపూర్ణ దేహం

దిక్పాలకాదిసురసేవితపాదపద్మమ్,

ప్రీతాంబరం కనకకుండలశోభితాంగం

సీతాపతిం రఘుపతిం సతతం భజామి.

౪౬

మ. మృగనాభీనిభసుందరాంగు భవసన్నితౌ బవితౌ లస
న్నిగమాంతార్థవిచారచక్ర్య నుతవాణీరాధుఁ బీతాంబరౌ
దిగధీశానముఖామరావనుని ధాత్రీపుత్రి కాధీశ్వరౌ
భగవంతు స్తనికుండలాభరణ సంభావితౌ నశ్రాంతమున్.

తా. నల్లనిమేఘములతో సమానుఁడును, పరిపూర్ణమయిన దేహముగలవాఁ
డును, దిక్పాలురు మొదలయినదేవతలచే నేవింపఁబడు పాదపద్మములు గలవాఁడును,
పచ్చనివస్త్రము గలవాఁడును, బంగారుకుండలములచే శోభిల్లునంగములుగలవాఁడు
ను, సీతాపతియు నగురఘుపతిని రాముని సదా భజించుచుండును.

శ్లో. భర్తబ్రహ్మసరేంద్రముఖ్యదివిజప్రాంచత్కిరీటాగ్రసం

సర్గానేకమణిప్రభాకరసహస్రాభం పదాంభోరుహే,

దుర్గాసంతతసంస్తుతాంఘ్రికమలం దుర్వారకోదండినం

గంగావిస్ఫుటమాశిమానసహరం కల్యాణరామం భజే. ౪౭

శా. భర్తాంభోజభవేంద్రముఖ్యదివిజప్రాంచత్కిరీటాగ్రసం
సర్గానేకమణిప్రభాకరసమంచత్పాదపం కేరుహౌ

దుర్గాసంతతసన్నతాంఘ్రియుగళుఁ ♦ దోషాపహుఁ మానిరా
డ్వర్గప్రస్తుతు శంభుమానసహరుఁ ♦ వైకుంఠఁ బ్రార్థించెదన్.

తా. తన పాదపద్మములయందు, శివుఁడు బ్రహ్మ యింద్రుఁడు మొదలయిన
దేవతలయొప్పునకీరీటములకొసలసంబంధముగల మణులచేతను వేలకొలదిసూర్యుల
ప్రకాశమువంటిప్రకాశము గలవాఁడును, దుర్గాదేవిచే సదా కొనియాడఁబడుపాద
పద్మములు గలవాఁడును, శత్రులకు దుర్వారమయిన భనువుగలవాఁడును, గంగా
ధరునిమనసును హరించినవాఁడును అగు కల్యాణరాముని నేవించెదను.

శ్లో. అగ్రే ప్రాంజలి మాంజనేయ మనిశం వీరం చ తారాసుతం
పార్శ్వే పక్షిముఖానుజం పరిసరే సుగ్రీవ మగ్రాసనే,
పశ్చిల్లక్షణ మంతికే జనకజాం మధ్యే స్థితం రాఘవం
చింతాతూలికయా లిఖంతి సుధియ శ్చిత్తేషు పీతాంబరమ్, ౪౮
చ, పవనజాఁ డంగదుం డెమటఁ ♦ బ్రాంజలు లై వినుతింపఁ జెంగటఁ
రవిసుతరావణానుజాలు ♦ రంజల వెన్న సుమిత్రనూనుఁ డా
యవనితనూజ చేరువను ♦ హర్ష మెసంగఁగ సింహపీఠి రు
క్తవనజకర్ణి కఁ వెలయుమాధవుఁ జిత్రములోఁ దలంచెదన్.

తా. ఎగుటను చేతులు జోడించియున్న యాంజనేయుని, ప్రక్కను వీరుఁ
డైనయంగదుని, సమీపమున విభీషణుని, అగ్రాసనమున సుగ్రీవుని, వెనుకను లక్ష్మ
ణుని, సమీపమున సీతను, మధ్యను పీతాంబరుఁడైయున్న రాముని పండితులు తమ
చిత్రఫలకములయందు ధ్యానమనుకుంచెతో వ్రాయుచుదురు.

శ్లో. శ్రీరాంభోనిధిమధ్యవర్తిని సితే ద్వీపే సువర్ణాచలే
రత్నోల్లాసితకల్పభూరుహతలే జాంబూనదే మంటపే,
తేజోభ్రాజితవేదికే సురచిరే మాణిక్యసింహాసనే
హేమాంభోరుహకర్ణికోపరితలే వీరాసనస్థం భజే, ౪౯
మ. తెలిదీవిఁ గనకాద్రి దుగ్ధనిధి నుద్దిప్తామరానోకహ
స్థలజాంబూనదమంటపంబున విభాస్వద్వేదికారంజితో
జ్వలసింహాసనజాతరూపమయకంజాతస్ఫురత్కర్ణి కా
స్థలి వీరాసనయుక్తుఁ డైన రఘువంశస్వామిఁ గీర్తించెదన్.

తా. పాలసంద్రముమధ్యనున్న శ్వేతద్వీపమున బంగారుకొండపైని రత్నముల
చేఁ బ్రకాశించు కల్పవృక్షముక్రిందను, బంగారుమండపమున, తేజముచే వెలుగు
చుండు వేదికపైని చక్కనిరత్నసింహాసనమునందు బంగారుపద్మమునందలి కర్ణి కపైని
వీరాసనము వేసికొని కూర్చుండురాముని నేమించుచుండెదను.

శ్లో. దోర్దండేన చ కుండలీకృతమహోదండచండాశుగై
ద్వర్వారై రవికోటితుల్యనిశితై ర్భ్రహ్మదీవస్తుతైః,
సుగ్రీవాదిసమస్తవానరవరా నాజ్ఞాపయంతం గిరా
దైత్యా తాడయ తాడయేత్యనువదం శ్రీరామచంద్రం భజే.

మ. కరదండంబునఁ గుండలీకృతమహాకాండాసనోస్తుక్తభా
స్వరకోటిప్రకటప్రభానిశితదుర్వారంబులై వద్దజా
మరసంస్తుత్యములైన బాణములచేత మర్దింపుచు వేగ వా
నరసంఘంబులతోడ దైత్యచులక మర్దింపు మర్దింపుఁ డం
చు రఱుం బొప్పఁగఁ దెల్పురామవసుధేశుం డిచ్చునిష్ఠారముల్.

తా. కోటకొలఁదినూర్వలవలెఁ దీక్ష్ణములును, బ్రహ్మమొదలగుదేవతలచే స్తు
తింపఁబడునవియు, తనబాహుదండముచేతను కుండలాకారముగాఁ జేయఁబడినగొప్ప
ధనుస్సునండి వెలువడునవియు, వారింపరానివియునగు తీవ్రబాణములచేతను రాక్షసు
లను జంపు నున్నవాఁడును, మాటిమాటికిని కొట్టుఁడు కొట్టుఁ డని సుగ్రీవాదివాన
రుల నాజ్ఞాపించుచున్నవాఁడును అగుశ్రీరామచంద్రుని సేవించుచుండెదను.

శ్లో. భూకంపం జనయ న్నభో విదళయ న్నంభోనిధిం త్విభయక
దై తేయాంశ్చ విమర్దయక గిరివరాక భిందక దిశః పూరయక,
వైదేహీ మతిమోదయక సకలగీర్వాణాక శిరఃకంపయక
కల్యాణో రఘురామహస్తవిలసతోదండచండధ్వనిః. ౧౭

ఉ. రామునిచాపహార్విశుభరావమునకదల లూపు దేవతా
స్తోమము దైత్యులార్తిగని శోలుదు రట్లు మోయు మైథిలీ
భామిని సంతసించు వడి బ్రద్ద లగు వసుధాధరంబులుక
భామి చలించు నంబరము బూరటిలుక దిశలెల్ల ఘూర్ణిలున్.

తా. భూమిని గంపింపఁజేయుచు, ఆకాశమును బ్రద్దలుచేయుచు, సముద్ర
మును కలఁగించుచు, రాక్షసులను మర్దించుచు, కొండలను భేదింపుచు, దిక్కులను
పూరించుచు, సీతను సంతోషింపఁజేయుచు, దేవతల నందఱను తలలూపించుచు
రామునిచేతను ప్రకాశించుధనుస్సుయొక్కతీవ్రధ్వని కల్యాణప్రపదమై యుండెను.

శ్లో. విమలకమలనేత్రం విస్ఫురస్నీలగాత్రం
తవనకులవపిత్రం దానవధ్వంతమిత్రమ్,
భువనశుభచరిత్రం భూమిపుత్రీకళత్రం
దశరథవరపుత్రం నామి రామాఖ్యమిత్రమ్. ౧౮

చ. సరసిజవత్త నేత్తు సురశాత్రవజైత్తుఁ బతత్రిపత్తునిఁ
ధరణిసుతాకళత్తు జనతానుతిపాత్తుని రాజపుత్తు భా
సురసుచరిత్తు నీలమణిశోభితగాత్తు మహేశమిత్తు భా
స్కరకులసత్పవిత్ర గుణసాంధ్ర రఘూద్వహునాశ్రయించెదన్.

తా. నిర్మలములయినపద్మములవంటి నేత్రములుగలవాఁడును, ప్రకాశించునల్లని శరీరముగలవాఁడును, మార్యకులపవిత్రుఁడును, రాక్షసుల నెడిచీకటికి మార్యుఁడును, లోకములకు శుభమును గలిగించుచరిత్రగలవాఁడును, సీత భార్యగాఁగలవాఁడును, దశరథునిముఖ్యపుత్రుఁడును అగురాముఁడనుపేరుగలమిత్రుని ననుస్మరించెదను.

శ్లో. జననీ జానకీ సాక్షా జనకో రఘునందనః,
లక్ష్మణో మిత్ర మస్తాకం కో విచారః కుతో భయమ్,
జనకో రామచంద్రో మే జననీ జనకాత్మజా,
హనూమత్ప్రముఖా స్సర్వే హరయో మమ బాంధవాః. ౫౩

చ. జనకుఁడు రామచంద్రుఁ డగు శి జానకి తల్లి సుమిత్రనూతి మా
కనయము మిత్రుఁ డంగదమహాబలపుత్రవిభీషణార్కనం
దనముఖు లాత్మ బాంధవజనంబులు గాన విచారమున్ భయం
బును గలుపంబు దీనతయుఁ శిబాంధునె మామకమానసంబునన్.

తా. సీత సాక్షాత్తు తల్లి. రాముఁడు తండ్రి. లక్ష్మణుఁడు స్నేహితుఁడు. మా కింక విచార మేల? భయ మెందులకు? రామచంద్రుఁడు నాకు జనకుఁడు, సీత నాకు దల్లి, హనుమదాదులగువానరు లందఱును నాకు బంధువులు.

శ్లో. జగతి విశదమంత్రం జానకీప్రాణమంత్రం
విబుధవినుతమంత్రం విశ్వవిఖ్యాతమంత్రమ్,
దశరథసుతమంత్రం దైత్యసంహారమంత్రం
రఘుపతినిజమంత్రం రామరామేతిమంత్రమ్. ౫౪

చ. సకలజగత్పవిత్రము నిశాచరజైత్రము ధారుణీసుతా
ధికప్రమదప్రదం బఖలశిక్షిరిపాలనపాలనంబు నే
వకజనకల్పకంబు భయవారణవారణసింహస్పర్శం
బకలుష మద్వితీయ మఖిలార్తివిరామము రామమంత్రమున్.

తా. రఘుపతీనిజమంత్రమయిన రామరామ యనుమంత్రము లోకులను బవిత్రముచేయునది. సీతప్రాణమయినది, దేవతలచే గొనియాడఁబడునది, ప్రపంచమునఁ బ్రసిద్ధమైనది. దశరథసుతునిమంత్రము దైత్యులను సంహరించుమంత్రము.

శ్లో. సీతాయా దక్షిణే పార్శ్వే లక్ష్మణస్య చ పార్శ్వతః,
తస్య ధ్యే రాఘవం వందే ధనుర్బాణధరం హరిమ్.

శ్లో. చంద్రోపమం మలయచందనచర్చితాంగం
మందారపుష్పపరిపూజితపాదపద్మమ్,
బ్రహ్మాండ్ర వంశ్య మనిశం మునిబృందసేవ్యం
వందే రవిందనయనం రఘురామచంద్రమ్.

౫౫

చ. సరస విదేహరాజతనుఃసంభవలక్ష్మణయుక్తు దేవతా
తరుసుమపూజితాంఘ్రినవతామరసద్వితయుక్త సరస్వతీ
శ్వరసురవర్యమానిజనవందితుః జందనచర్చితుః లస
ద్గురుశరచాపధారుని రఘూర్వాహు రాముని నెంతు నెంతయున్.

తా. సీతకుఁ గుడిప్రక్కను, లక్ష్మణుని కెడమప్రక్కను వారిమధ్యను ధనుర్బాణములను ధరించువాఁడై విష్ణుస్వరూపుఁ డయినరాముని నమస్కరించెదను. చంద్రునివంటివాఁడును, మలయచందనముచేఁ బూయఁబడిన దేహముగలవాఁడును, కల్పవృక్షపుష్పములచేఁ బూజింపఁబడు పాదపద్మములు గలవాఁడును, బ్రహ్మ, ఇంద్రులచే నమస్కరింపఁదగువాఁడును, ఎల్లప్పుడును మునిసంఘముచే నేవింపఁదగువాఁడును, పద్మములవంటికన్నులు గలవాఁడును, అగు రఘురామచంద్రుని నమస్కరింతును.

శ్లో. ఇత్యోకునందనం సుగ్రీవపూజితం
దైత్యలోక్యరక్షకం సత్యసంధం నదా,
రాఘవం రఘుపతిం రాజీవహోచనం
రామచంద్రం భజే రాఘవేశం భజే.

౫౬

మ. మనువంశాంబుధిపూర్ణచంద్ర రఘురామస్వామిఁ దైత్యలోక్యపా
లను సుగ్రీవసమర్చితాంఘ్రికమలుఁ లక్ష్మీధరుఁ సత్యసం
ధునిఁ గంజాయితనేత్రు వీరు రఘునాథుఁ రాఘవుఁ రామచం
ద్రుని భక్తాంగణకల్పకంబు మది సంతోషంబునం గొల్చెదన్.

తా. ఇత్యోకునందనుడును, సుగ్రీవపూజితుఁడును, ముల్లోకములను రక్షించువాఁడును, సత్యసంధుఁడును, రాఘవుఁడును, రఘుపతియును, తామరలవంటికన్నులు గలవాఁడును, అగురామచంద్రు నెప్పుడును నేవించెదను. రఘువంశపతిని నేవింతును.

శ్లో. బ్రహ్మమృతానందఫలప్రదాయనం
వేదాంతవిజ్ఞానసుగంధపుష్పితమ్,

సీతాశుభాంగాంచితబాహుశాఖనం

శ్రీరామకల్పద్రుమ మాశ్రయామః.

౧౭

మ. అలసీతాంగలసత్కనోరువిటపం | బై భవ్యవేదాంతని

ర్మలనుజ్ఞానసుగంధపుష్పయుత మై | బ్రహ్మమృతానందన

త్ఫలదం బై వరతత్త్వవిద్వసులకుఁ | భావింపఁ బ్రాధాన్య మై

యలకుఁ శ్రీరఘురామకల్పకము నే | సశ్రాంతముఁ గొల్చెదన్.

తా. బ్రహ్మము, అమృతము, ఆనందము-అనెడిఫలము నిచ్చునదియు, వేదాంతజ్ఞానము నెడి వాసనగలపూలు పూచునదియు, సీతయొక్క మంగళకరములయిన యవయవములలో ఒప్పుచుండెడి బాహువులనెడి కొమ్మలు గలదియు, ఎగు శ్రీరాముఁడను కల్పవృక్షము నాశ్రయించుచుండుము.

శ్లో. కనకనికషభాసా సీతయాఽఽలింగితాంగో

నవకువలయదామశ్యామవరాభిరామః,

అభినవయుతవిద్యున్నందితో మేఘఖండ

శ్శమయతు మమ తాపం సర్వదా రామచంద్రః.

౧౮

చ. ఉరుతరతప్తభర్తనికః|షోజ్వలయైన ధరాతనూభవఁ

సరసతఁ గూడి నీలమణిః|జాలవిరాజితుఁ డై తటిల్లతా

స్ఫురదసీతాభిమో యనఁగఁ | బొల్పు వహించినరాఘపుండు మ

ద్దిరితసముద్భవం బయినందు స్తరతాపముఁ బాపి ప్రోవుతన్.

తా. ఒరగల్గుపైని గీయఁబడినబంగరుగీతవంటికొంటిగల సీతచేతను కాఁగిలిం చుకొఁబడిన యవయవములుగలవాఁడును, అపుడు వికసించిన కలువలవండవలె నే నల్లనైనదేహకొంటిచే నొప్పువాఁడు గనుకనే క్రొత్తయై విడువనిమెఱపుతోనిండిన మేఘఖండమున ట్లాప్పు రామచంద్రుఁడు నాతాపము నెల్లప్పుడును చల్లార్చునుగాక.

శ్లో. అలం శాస్త్రాభ్యాసై రలమసక్యదామ్నాయపతనై

రలం తీర్థస్నానై రల మఖిలయాగవ్రతజపైః,

అలం యోగాభ్యాసై రలమపి మహాపాతకభిరూ

య దస్తాకం రామస్తరణమహిమాఽయం విజయతే.

౧౯

ఉ. చాలును శాస్త్రపాఠములు | చాలును వేదము లభ్యసించుటల్

చాలు జపంబులుం దపముఁ | జాలు వ్రతంబులుఁ దీర్థయాత్రలుఁ

జాలు సదోపవాసములు | సత్కృతువుల్ ఘనయోగనిష్ఠలుఁ

జాలఁగ భీతి మాన్ప రఘుః|సత్తమునం స్తరణంబు గల్గుటన్.

తా. మాకు శాస్త్రాభ్యాసములచే బనిలేదు. పలుమాలు వేదములపఠనముచే బనిలేదు. తీర్థస్నానము లక్కఱలేదు. ఎల్లయజ్ఞములు వ్రతములు మంత్రజపములు అక్కఱలేదు. యోగాభ్యాస ముక్కఱలేదు. మహాపాపములభయము మాకు లేదు. ఏమన? మాకు రామస్మరణవలనఁ గలిగిన మహిమ సగోత్పన్నమై యున్నది.

శ్లో. సీతామచోమానసరాజహంస సంసారసంతాపహర త్తమావళ,

శ్రీరామ దైత్యాంతక శాంతరూప శ్రీతారక బ్రహ్మసమోనమ స్తే.
మ. కమనీయావనిజాతమానసమనః శాసారహంసుః హిత

త్తము దైత్యాంతకు శాంతరూపుని బ్రహ్మాత్సంసారసంతాపఘో

రమహఃభోనిధితారణ్య రఘువరుః రాజీవపత్రేక్షణ్య

విమల్య దారక బ్రహ్మమ్య దలచి సేవింతుః గృహకాంక్షినై.

తా. సీతమనస్సనెడి మానస సగోవరమునకు హంసవంటివాడవును, సంసార సంతాపమును హరించువాడవును, ఓర్పుగలవాడవును, రాక్షసులపాలిట యముడవును, శాంతస్వరూపుడవును, తారకబ్రహ్మమవును నగు శ్రీరామా! నమస్కారము.

శ్లో. కదా వా సాకేతే విమలసరయూతీరపులినే

నమాసీన శ్రీమద్రఘువతిపదాబ్జే హృది భజః,

అయే రామ స్వామి జనకతనయావల్లభ విభో

ప్రసీదేతి క్రోశ నిమిషమివ నేష్యామి దివసాః.

౬౦

మ. గురుసాకేతపురీమనోజ్ఞసరయూః కూలంబునఁ సైకతో

పరిభాగంబునఁ గూరుచుండి రఘురాట్పదాంబుజాతంబులఁ

స్థిరవృత్తి భజియింపుచుఁ వరద యోసీతేశ ప్రత్యక్ష మై

కరుణింపం దగు దన్నఘ్రములు నిఃక్రంబు నిమేషం బగున్.

తా. అయోధ్యలో నిర్మలమయిన సరయూనది యొడ్డునందలి యిసుకలోఁ గూర్చున్నవాడనై శ్రీమంతములయిన రాముని పాదపద్మములను హృదయములలో నేవింపుచు “ఓరామా! స్వామీ! సీతావల్లభా! విభూ! ప్రసన్నుడవగుము” అని మొఱవెట్టుచు దివసములను నిమిషములుగా నే నెప్పుడు గడఁచెదనో కదా!

శ్లో. కదా వా సాకేతే తరుణతులసీకాననతే

నివిష్ట స్తం పశ్యన్నవిహతవిశాలోర్ధ్వతిలకమ్,

అయే సీతానాథ స్తృతజనపతే దానవజయి

ప్రసీదేతి క్రోశనిమిషమివ నేష్యామి దివసాః.

౬౧

శా. సాకేతంబున నొక్కవేళఁ దులసీసంతానమధ్యస్థుఁడై

శ్రీకల్యాణముఖంబునఁ దిలకముఁ జెల్వొందునారాము హే

కాకుల్ సేళ! విదేహజాధిపతి! యోకాసల్యపుత్రా! హరీ
నీకుఁ మ్రొక్కుదినంబులు న్నిమిష మా ధీ సీరేదపత్రేక్షణా.

తా. ఆయోధ్యలో నవనవలాడుతులసి మొక్కలయడవిలోఁ గూర్చున్నవాఁడ నై చెదరక విశాలమయిన-ఁ డిర్భవపుండ్రముగల యారామునిచూచుచు “ఓసీతానాథా! స్మరించువారిని పాలించువాఁడా! రాక్షసులను జయించువాఁడా! ప్రసన్నుడ వగుము” అని మొఱిలిడుచు దినములను నిముసములుగ నెప్పుడు గడపెదనోకదా!

శ్లో. కదా వా సాకేతే మణిఖచితసింహాసనతలే

సమాసీనం రామం జనకతనయాఽఽలింగితతనుమ్,

అయే సీతారామ త్రుటితహరధన్వన్ రఘుపతే

ప్రసీదేభి క్రోశ న్నిమిషమివ నేష్యామి దివసాన్.

౬౩

మ. తనసాకేతసభాంతరస్థలి లసద్ద్రతోజ్జ్వలతీప్తి భూ

తనయాలింగితుఁ డొచు నెప్పుడును మోదం బొప్ప నున్నట్టి రా

ముని నోహో శివచాపఖండన ! ధరాశ్రుత్రీపతీ! ముంగలన్

గనుపట్టన్ దగు దన్నఘస్రములు నిక్కంబున్ నిమేషం బగున్.

తా. ఆయోధ్యలో రత్నఖచితమయిన సింహాసమునఁ గూర్చున్నవాఁడును, సీతచే గాఁగిలింపఁబడిన దేహముగలవాఁడును అగు రాముని గూర్చి “ఓసీతారామా! శివునివిల్లు విఱచినవాఁడా! రఘుపతీ! ప్రసన్నుడ వగుము” అని మొఱిలిడుచు నెన్నడు దినములను నిముసములుగాఁ గడపెదనోకదా!

శ్లో. మార్గే మార్గే శాఖరాం రత్నవేదీ

వేద్యాం వేద్యాం కిన్నరీబృండగీతమ్,

గీతేగీతే మంజులాలాపగోష్ఠీ

గోష్ఠ్యాం గోష్ఠ్యాం త్వత్కథా రామచంద్ర!

౬౪

చ. పాలు పగుమార్గమార్గములభూజములందలిరత్నవేదికా

సలములఁ గిన్నరీతతులు ధీ తానలయాన్వితగానవైఖరిఁ

సలలిత మైనగోష్ఠియెడ ధీ సన్నుతిఁ జేతురు రామచంద్ర సీ

విలసిలనక్కథామృతము ధీ వేడ్కను గ్రోతెడుచి త్రవృత్తు లై.

తా. రామచంద్రా! ప్రతిమార్గమందును చెట్లక్రిందను రత్నాలవేదికలును, ప్రతివేదికయందును కిన్నర స్త్రీల పాటలును, ప్రతిపాటయందును మృదువైనయాలా పములతోడి గోష్ఠియును, ప్రతిగోష్ఠియందును సీకథయును వినఁబడుచుండును.

శ్లో. వృక్షేవృక్షే వీక్షితాః పక్షిసంఘా
స్సంఘేసంఘే మంజులమోదవాక్యమ్,
వాక్యేవాక్యే మంజులాలాపగోష్ఠీ
గోష్ఠ్యాంగోష్ఠ్యాం త్వత్కథా రామచంద్ర!

౬౫

ఉ. భూరుహాభూరుహంబులను † బొల్పుగ నున్నఖగవ్రజంబు లిం
పారంగ మంజులోత్కరము † లైననుభాషలయందు వేడ్కఁ బెం
పారినరమ్యగోష్ఠియెడ † నంచిత మైనభవత్కథానుధా
సారమె కర్ణపర్వముగ † సన్నుతిఁ జేయును రాఘవేశ్వరా.

తా. రామచంద్రా! ప్రతిచెట్టునఁ బక్షులగుంపు కనఁబడుచున్నది. ప్రతిగుంపు నందును మృదువై సంతోషమును గలిగించు వాక్యమును, ప్రతివాక్యమునందును మృదువైన యాలాపములతోడి గోష్ఠియును, ప్రతిగోష్ఠియందును నీకథయు వినఁబడును.

శ్లో. శ్వేతపుష్పక మారుహ్య సీతయా సహ రాఘవ!

సుగ్రీవాదిభవద్భక్తై ర్ఘనోమధ్యే రమస్వ మే.

౬౬

మ. సితవిభ్రాజితపుష్పకంబున ధరాఽసీమంతినిపుత్రికా
శ్రితవామాంకుడ వై రఘూద్వహ రమాచిత్తేశ దై త్యేశమా
రుతపుత్రాదిసమస్తభక్తజను లాఽఽహఢ్ఢి బ్రవేష్టింప న
ద్భుతరమ్యాకృతి వై మదీయ మగుచేతోవీధిఁ గ్రీడింపవే.

తా. రామా! సీతతోను, సుగ్రీవాదులయిన నీభర్తలతోను గూడఁ జెల్లని పుష్పకమును విమానమెక్కి నామనస్సనెడి యంతరాళమునఁ గ్రీడింపుము.

శ్లో. దోర్భిః ఖడ్గం త్రిశూలం డమరుమసిధనుశ్చారుశాణం కుతారం
శంఖం చక్రం చ ఘటం హలముసలగదాభిండివాలంచ పాశమ్,
విద్యుద్వహ్నింశ్చ ముష్టిం త్వభయవరకరం బిభ్రితం శుభ్రవర్ణం
వందే రామం త్రినేత్రం సకలరిపుకులం మర్దయంతం ప్రతాపైః.

మ. శరచాపాసికుతారముద్గరగదాచక్రాంబు భూభిండివా
లరుచిస్సారకృశానుముష్టిహలశూలప్రాసఘోటాదులఁ
గరసంఘంబులఁ దాల్చి నిర్భయకరాఽఖ్యంబుఁ బ్రకాశింపఁ శాం
డురవర్ణంబుఁ ద్రినేత్రముం గలిగి తోఁస్తో శత్రులం ద్రుంచుశ్రీ
కరుండౌ రామున కెల్లకాలము సమఽస్కారంబు లర్పించెదన్.

తా. ఖడ్గమును, త్రిశూలమును, డమరును, కత్తిని, ధనుర్బాణములను, గండ్రోడ్డిటిని, శంఖమును, చక్రమును, పలకను, నాంగటిని, రోకటిని, గదను, భిండివాలమును, పాశమును, వైద్యుతాగ్నులను, పిడికిలిని, అభయముద్రను బాహులచే ధరించువాఁడును, శైలనికాంతిగలవాఁడును, మూఁడుకన్నులుకలవాఁడును, తనవ్రతాపములచేతను సకలశత్రువులమూఁకను మర్దించువాఁడును అగురాముని సేవించెదను. (భారదూషణాదులయుద్ధసమయమున రాముఁడు రుద్రరూపమును ధరించినప్పటివర్ణన)

శ్లో. దురితతిమిరచంగ్రో దుష్టకంజాతచంద్ర
స్సరకువలయచంద్ర స్సూర్యవంశాబ్ధిచంద్రః,
స్వజననివహచంద్ర శ్శత్రురాజీవచంద్రః
ప్రణతకుముదచంద్రః పాతు మాం రామచంద్రః. ౬౮

చ. కలుషతమిస్రచంగ్రుఁ డరికంజసుధాంశుఁడు దేవకైరవో
జ్వలశశి సారసాప్తకులవాధిమృగాంకుఁడు సంశ్రితోత్కఁగో
త్సవిధుఁ డరికంజసితభానుఁడు నైజజనైకసేవ్యుఁడు
విలసితవీరుఁ డైనరఘువీరుఁడు సత్కృప నన్నుఁ బ్రోవుతనో.

తా. పాపములనుఁగిఁకటికిఁ జుట్ట్రుఁడును, దుష్టులను పశ్యములకుఁ జంగ్రుఁడును, దేవతలకుకలువలకుఁ జంగ్రుఁడును, సూర్యవంశమును సముద్రమునకుఁ జంగ్రుఁడును, తనసన్నిహితులమునకుఁ జంగ్రుఁడును, శత్రువులను తామరలకుఁ జంగ్రుఁడును నమ్రులను కలువలకుఁ జంగ్రుఁడును, అగురామచంగ్రుఁడు నన్నురక్షించుఁగాక.

శ్లో. కల్యాణదం కౌశికయజ్ఞపాలం కళానిధిం కాంచనశైలధీరమ్,
కంజాతనేత్రం కరుణాసముద్రం కాకుత్స్థరామంకలయామిచిత్రే.

ఉ. చారుకళానిధి విమలసారసపత్రవిశాలనేత్ర బృం
దారకశత్రుజైత్ర శుభదాయకుఁ గౌశికయజ్ఞరక్షకుఁ
గారుణికాగ్రగణ్యుఁ బరుఁ ఁ గాంచనభూధరధీరు శూరుని
శ్రీరఘురామునిన్ హృదయశీమఁగనుంగొనుచుండుఁబొందుగన్.

తా. మంగళప్రసాదమును, విశ్వామిత్రునియాగమును కాపాడినవాఁడును, విద్యలకు నిధియు, బంగరుకొండవలె ధీరుఁడును, తామరలవంటికన్నులుగలవాఁడును, దయాసముద్రుఁడును, అగుకకుత్స్థవంశీయుఁడయిన రాముని మనసున సేవించెదను.

శ్లో. వాల్మీకిస్మృతిమందరేణ మధిత స్సీతారమాసంభవ
స్సగ్గీవాంగదజాంబవాదివదవ స్సామిత్రిచంద్రోదయః,

బాతోత్పన్నమణి ర్విభీషణసుధా పాలస్త్యహాలహాల
శ్రీరామాయణదుగ్ధవార్ధి రమలో భూయాత్ సుఖశ్రేయసే. ౭౦
శా. ఆవాత్క్రిమనోగిరిప్రమథితం ధైర్యే నీతయే లక్ష్మీ సు
గ్రీవాదుల్ సురభూరుహానులు దశగ్రీవుండు హాలహాలం
బావాతాత్త భవుండు రత్నము సుమిత్రాపత్యముం జంద్రుఁ డా
దేవారాతిసహోద్భవుండు సుధ యై ధీపించురామాయణం
బే విఖ్యాతసుధాద్ధి యై యొసఁగు సశ్రేష్ఠీమాభిలాషార్థముల్.

తా. వాల్మీకిస్మృతియను మందిరపర్యతముచే మనంపఁబడినదియు, సీతయనెడి
లక్ష్మీయొక్క సంభవముగలదియు, సుగ్రీవుఁడు, అంగుఁడు, గాంబవంతుఁడు
మొదలయిన వానరులనెడి కల్పవృక్షాదులు గలదియు, లక్ష్మణుఁడనెడి చంగ్రుని
యుదయము గలదియు, ఆంజనేయుఁడను కౌస్తుభముగలదియు, విభీషణుఁడను
అమృతము గలదియు, రావణుఁడను హలాహలముగలదియు, నిర్మలమయినదియు
నగురామాయణమను పాలసముద్రము మాకు సుఖము, శ్రేయము నిచ్చుననియగుత.

శ్లో. రఘునందన ఏవ దైవతం నో రఘువంశోద్భవ ఏవ దైవతం నః,
భరతాగ్రజ ఏవ దైవతం నో భగవాన్ రాఘవ ఏవ దైవతం నః,
చ. నరవరశేఖరుండు రఘునందనుఁడే పరదైవతంబు శ్రీ
వరుఁడు పరేశుఁడైనరఘువంశ్యుఁడే మాపరదైవతంబు శ్రీ
హరి భగవంతుఁడైనభరతాగ్రజుఁడే పరదైవతంబు మా
కరయఁగ రామభూవరుఁ డహర్నిశముం బరదైవతం బగున్.

తా. రఘువంశము నానందింపఁజేయురాముఁడే మాకు దైవము. రఘువంశ
మునఁ బుట్టినవాఁడగు రాముఁడే మాకు దైవము. ఛంద్రునియన్నయే మాకు దైవ
ము. భగవంతుఁడగు రాఘవుఁడే మాకు దైవము.

శ్లో. ఉత్పల్లామలకోమలోత్పలదళశ్యామాయ రామామనః
కామాయ ప్రశమాయ నిర్మలగుణారామాయ రామాత్మనే,
ధ్యానారాధముసింద్రమానససరోహంసాయ సంసారవి
ధ్వంసాయాద్భుతతేజసే రఘుకులోత్తంసాయ పుంసే సమః. ౭౧
మ. తత్సీలోత్పలకోమలాంగునకుఁ గాంతాసన్మనోహారి కం
చితమాసింద్రమనస్సరోవరలసఃచ్యోతచ్ఛదస్ఫుర్తిస
న్నతికిఁగ సద్గుణశాలికిఁ దురితసంహోహటవీవహ్ని క
ద్భుతతేజస్కున కాజినూనునకు సంతోషంబునక మొక్కెదన్.

తా. వికసించి నిర్మలమై మృదువయినకలువఁజేకువలె నల్లనివాఁడును, స్త్రీలమనస్సులకు మన్మథుఁడును, శాంతుఁడును, నిర్మలములయినగుణపుష్పములకు ద్వానవనమును, రామస్వరూపుఁడును, ధ్యానముచే నిశ్చలులయిన మునీంద్రులమనస్సులను సరస్సులయందు హంసయు, సంసారవిధ్వంసకుఁడును, ఆశ్చర్యకరమైన తేజస్సుగలవాఁడును, రఘుకుల శిరోభూషణము అగుపురుషునకు నమస్కారము.

శ్లో. రాజీవాయతలోచనం రఘువరం నీలోత్పలశ్యామలం
మందారాంచితమంటపే సులలితే సావర్ణకే పుష్పకే,
ఆస్థానే నవరత్నరాజిఖచితే సింహాసనే సంస్థితం
సీతాలక్ష్మణలోకపాలసహితం వందే మునీంద్రాన్పదమ్. 23

తా. మందారస్థలహేమరత్నమయసద్ద్యోతనత్పుష్పకం
బందుక నై జనభాశుభాసనమునం * దాసీనుఁ డై మానిన
ద్బృందాశాధిపలక్ష్మణాస్పదుఁడు నై * పృథ్వీసుతాయుక్తుఁ డై
కందేందీవరవర్ణుఁ డౌరఘవరుక * గంజాక్షు సేవించెదన్.

తా. తామరఁజేకులవలె విశాలములయినకన్నులు గలవాఁడును, నల్లఁగలువలె నల్లనివాఁడును, కల్పవృక్షముక్రింద నొప్పచుండెడిమండపముపైని మిక్కిలి మనోహరమయిన సువర్ణపుష్పకమండలియాస్థానమున నవరత్నఖచితమయిన సింహాసనమునందుఁ గూర్చున్నవాఁడును, సీతలోను, లక్ష్మణునితోను, ఇంద్రాదులగులోకపాలురతోను గూడియుండువాఁడును, మునీంద్రులకు స్థానమయినవాఁడునునగు రఘుశ్రేష్ఠుని రాముని నమస్కరింతును.

శ్లో. వల్లీప్రవాళనవపల్లవపాదపద్మం
కంజేక్షణం జలదినీలసరోరుహాభమ్,
సీమంతినీనయనమోహనమూలమంద్రం
రామం నమామి మునిమానసరాజహంసమ్. 24

చ. కిసలయవిద్రుమారుణతః * గేరుపదాంబుజయుక్త మోహనమా
నససరసీమరాళము ఘనప్రతిమానశరీరు మానినీ
విసరవిలోచనాంబురుహావిశ్రుతమోహనమంద్రముక మహా
త్తు సరసిజాక్షు భక్తజనతోషకరక రిఘురాముఁ గొల్చెదన్.

తా. పగడపుడీఁగలవలెను క్రిందిగుళ్ళవలెను ఎఱ్ఱవైన పాదపద్మములుగలవాఁడును, తామరలవంటికన్నులు గలవాఁడును, మేఘముల, నల్లఁగలువలవంటికొంతి

గలవాఁడును, స్త్రీలకన్నులను మోపింపఁజేయుటకు మూలమంత్రమును, మనులమనస్సును మానససరస్సునకు రాజహంసయు నగుశ్రీరాముని నమస్కరించుచుండును.

శ్లో. అలం వివాదేన న మానుషోఽయం

రామాత్త నా రాక్షసమర్దనాయ,
భుజంగశయ్యాం పరిముచ్య సాక్షౌ
న్నారాయణో భూతల మాజగామ.

29

చ. కలహ మిఁకేల మానవుఁడు † గాఁడు సుమీ రఘురామచంద్రుఁ డీ
యిల జనియించె రాక్షసుల † నేపడఁగింప భుజంగతల్పమున్
గొలఁగి జగన్నియంత యగుఁతోయజరాభుఁడు దృష్టిపాత్రుఁ డై
సలలిత మామహామహిమ † సర్వజగంబులు సన్నతింపఁగన్.

తా. వివాద మక్కఱలేను. ఈరాముఁడు మనుష్యుఁడు గాఁడు. రాక్షసులను సంహరించుటకై నారాయణుఁడు తనశేషశయ్యను విడిచిపెట్టి సాక్షాత్తుగా రామస్వరూపముచేతను భూలోకమునకు వచ్చినాఁడు.

శ్లో. లోకత్రాణానుకారీ దశవదనశిరిఃపక్ష్మివిచ్ఛేదకారీ

లంకాలంకారహారీ భృగుతనయమనస్సర్వగర్వాపహరీ,

సీతాసీమంతకారీ మణిమయమకుటో దివ్యకోదండధారి

శ్రీరామః పాపహరీ శమయతు దురితం భూమిభారాపహరీ. 2౯

మ. భువనత్రాణ దశాస్యకంఠవిలుర†దూర్భరిప్రభావాఘ్న నా
నవరాత్నట్టణవైభవాపహరు సన్మాణిక్యకోటీరు భా
ర్గవగర్వాపహరుఁ ధనుర్ధరు ధరా†కన్యానుసారిఁ హరిఁ
భువిభారాపహు రాముఁ గొల్తు దురితం†బుల్ పాపి రక్షింపఁగన్.

తా. లోకములను రక్షించుటకై మనుష్యత్వము ననుకరించినవాఁడును, రావణునివశించుటకు గోసినవాఁడును, లంకయొక్కయలంకారములను హరించినవాఁడును, పరశురామునిమనస్సునందలి గర్వమునంతను తొలఁగించినవాఁడును, సీతకుఁబాపలఁపఁ
రించువాఁడును, మణిమయమయిన కిరీటుముగలవాఁడును, దివ్యమయిన ధనుస్సును ధరించువాఁడును, భక్తులపాపములను హరించువాఁడును, భూదేవిభారమును తొలఁ
గించినవాఁడును అగు శ్రీరాముఁడు నాపాపమును శమింపఁజేయునుగాక.

శ్లో. బ్రహ్మాదియోగిమునిపూజితసిద్ధమంత్రం

దారిద్ర్యదుఃఖభవరోగవినాశమంత్రమ్,

సంసారసాగరసముత్తరణైకమంత్రం

వందే మహాభయహరం రఘురామమంత్రమ్.

22

ఉ. సారసగర్భయోగిమునిఁసంస్కరణీయము దుఃఖిరోగసం
హారకము దరిద్రకలుఁపాపహము భయవారకంబు సం
సారపయోధితారకము † సర్వసుపర్వమనోవిహారము
శ్రీరఘరామమంత్రముగుఁటిగించి నమస్కృతు లాచరించెదన్ .

తా. బ్రహ్మాదులచేతను యోగులచేతను మునులచేతను పూజింపఁబడు సిద్ధమంత్రమును, దారిద్ర్యమువలనిదుఃఖమును జన్మమనెడిరోగమును నశింపఁజేయుమంత్రమును, సంసారసముద్రమునుండి దాఁటించుటకు ముఖ్యమంత్రమును గొప్పభయములను హరించునదియు నగు రఘురామమంత్రమును నమస్కరించెదను.

శ్లో. శత్రుచ్ఛేదైకమంత్రం సరసముపనిషద్వాక్యసంపూజ్యమంత్రం
సంసారోత్తారమంత్రం సముచితసమయే సంగనిర్వాణమంత్రమ్,
సర్వైశ్వర్యైకమంత్రం వ్యసనభుజగసందప్తసంత్రాణమంత్రం
జిహ్వే! శ్రీరామమంత్రం జపజప సఫలం జస్తసాఫల్యమంత్రమ్.

మ. ఉరుసుసారసము త్తరంబు నిగమాంతో క్త్యర్చితంబుక సమ
స్తరిపుద్వంసము జన్మపావనముగా † సత్సంగవేళాసము
చ్చరితంబుక వ్యసనాహిదప్తజనరత్నదక్ష మైశర్వదం
బరుదా శ్రీరఘరామమంత్రమును జిహ్వే! భక్తిగీర్తింపుమా.

తా. ఓనానాలుకా! మనజన్మము సఫలముగునట్లు శ్రీరామమంత్రమును ఉచిత సమయమున సదా జపించుచుండుము. అ దెట్టిదా? అరిష్టదర్శమును ఛేదించుటకు ముఖ్యమంత్రము. సరసమయినది. ఉపనిషద్వాక్యములచే బూజింపఁదగినమంత్రము. సంసారమునుండి తరింపఁజేయుమంత్రము. దేహసంగమును తొలఁగించుమంత్రము. సకలైశ్వర్యములను గలిగింప ముఖ్యమంత్రము. వ్యసనములను పాములచే గఱువఁబడిన వారిని రక్షించుమంత్రము. వేయేలా? జన్మమును సఫలముగాఁ జేయుమంత్రము.

శ్లో. ఆకర్ణ మారూఢధనుస్సణాఢ్యం
బ్రహ్మస్త్రఖండికృతరాక్షసేంద్రమ్,
రథాధిరూఢం రణరంగధీరం
రామం భజే రక్తసరోరుహేక్షమ్.

2౯

తా. పాకారాతిరథంబు నెక్కి రణభూభాగంబు గంపింపఁగా
నాకర్ణాంతధనుర్విముక్తదృఢబ్రహ్మస్త్రంబునక రావణుక
లోకశ్రేణి నుతింపఁ ద్రుంచినబుధశ్లోకుక సరోసాంబకుక
గాకుత్ సాన్వయదుగ్ధవారినిధిరాకాచంద్రుఁ గీర్తించెదన్.

తా. చెవిదాక లాగఁబడిన నారితనము ఒప్పువాఁడును, ఇంద్రధ మెక్కిన వాఁడును, యుద్ధరంగమునఁ బండితుఁడును, ఎఱ్ఱదామరలవంటి కన్నులుగలవాఁడును, బ్రహ్మస్త్రియచే రావణుని ఖండించినవాఁడును అగురాముని నేమితును.

శ్లో. ఏతౌ తౌ దశకంఠకంఠకదళీకాంతారకాంతిచ్చిగా

వై దేహీకుచకుంభకుంకుమలసత్ప్వంకారుణాలంకృతౌ,

విశ్వత్రాణనిదానసాధుసవనప్రారంభయూపౌ భుజౌ

దేయాస్తా మురువిక్రమా రఘుపతే! శ్రేయాంసి భూయాంసి సః.

చ. కలుషనిశాచరేంద్రదశకంధరకంధరకాననచ్చివో

జ్వలితము లుర్విజోరుకుచః చర్చితకుంకుమపంకిలారుణం

బులు భువనావనప్రకటః భూరిమహాధ్వగయాపముల్ దినే

ఘ్నల్! భవదీయబాహువులు ః కోరినకోర్కుల నిచ్చు నిచ్చలున్.

తా. రఘుపతీ! రాఘా! దశకంఠకంఠముల నెడి యరఁటితోఁటకాంతిని ఛేదించినవియు, సీతకుంకుంభములయందలి సుంకుయచే నొప్పుసంకముచే నెఱ్ఱగా నలంకరింపఁబడునవియు, ప్రపంచరక్షకుఁడగు గారణములయిన మంచితార్థముల నెడు యజ్ఞమును ప్రారంభించుటకు యూహించుచును, నొప్పుపరాక్రమము గలవియు నగు నీమూచేతులు గెండుచు మాకు నెక్కువశ్రేయస్సుల నిచ్చుచుండుఁగాక.

శ్లో. వామాంకోపరిసంస్థితావనిసుతా మాము క్తభూషోజ్జ్వలాం

పశ్యంతం పరిపూర్ణచంద్రవదనం భ్రాజన్తిరీకోజ్జ్వలమ్,

ఆసీనం నవరత్నరాజిఖచితే సింహాసనే రాఘవం

సుగ్రీవాంగదలత్కణానిలసుతై రాసేవ్యమానం భజే.

౪౧

మ. తనవామాంకమునం దలంకరణశీతాదర్యనాసక్తుడై

ఘనరత్నోజ్జ్వలసత్కిరీటధరు రాఃకాచంద్రబింబాస్యః గాం

చనసింహాసనసంస్థితౌ రవిజపఃకర్జనాత్మసత్వేత్తపా

వనిసౌమిత్రిసునేవితం డగురఘుఃస్వామిః భజంతౌ మదిన్.

తా. అలంకరింపఁబడిననగలచేఁ బ్రకాశించునదియు, ఎడమతోడపైని గూర్చు న్నదియు నగుసీతను చూచుచున్నవాఁడును, పున్నచుండుననివంటి మొగముగల వాఁడును, ప్రకాశించుచున్నకీరీటముచేఁ బ్రకాశించువాఁడును, నవరత్నములు తాఁ పించిన సింహాసనముపైని కూర్చున్నవాఁడును, సుగ్రీవ-అంగద-లత్కణ-అంజనేయుల చే నేమింపఁబడువాఁడును అగు రాముని నేమించుచుండును.

శ్లో. జానక్యాః కమలామలాంజలిపుటే యాః పద్మరాగాయితా

న్యస్తా రాఘవమస్తకే తు విలసత్కుండప్రసూనాయితాః,

స్తస్తా శ్శ్యామలకాయకాంతికలితా యా ఇంద్రసీలాయితా
ముక్తా స్తా శ్శుభదా భవంతు భవతాం శ్రీరామవైవాహికాః.

చ. పరిణయవేళ సీతకరః పద్మయుగస్థితమా క్తికాళి క
య్యరుణమణిప్రభల్ వెలసె † నాజితనూజాశిరంబునందుఁ గుం
దగుచులు గల్గె రాముతనుఁ ధామముచేత విసీలరత్నవి
స్ఫురణత గల్గెఁ దన్మణులు † సుస్థిరసంపద లిచ్చు నిచ్చలున్.

తా. సీతయొక్క కమలమువలె నిర్మలమయినదోసీత సేమత్యములు పద్మరాగ
ములవలె సున్నవో, రామునిశిరస్సున సుంచబడినవై యేమత్యములు ప్రకాశించు
చున్నమల్లెపూలవలె సున్నవో, అటునుండి జాతినవై నల్లనిశరీరకాంతిఁ గూడిన
వై యేమత్యము లింద్రసీలమణులవలె నయినవో అట్టి శ్రీరామవివాహకాలమందలి
తలంబ్రాలముత్యములు మీకు శుభముల నిచ్చున వగుఁగాక.

శ్లో. నిత్యం శ్రీరామమంత్రం నిరూపయ మధికం నీతిసుజ్ఞానమంత్రం
సత్యం శ్రీరామమంత్రం సదమలహృదయే సర్వదారోగ్యమంత్రమ్,
స్తుత్యం శ్రీరామమంత్రం సులలితసుమనస్సౌఖ్యసౌభాగ్యమంత్రం
పర్యం శ్రీరామమంత్రం పవనజవరదంపాతు మాం రామమంత్రమ్.

ఉ. నిత్యము నిస్సహానమును † నీతి వివేకము నిర్మలంబు నా
దిత్యశుభప్రదాయకము † దీనజహర్తిహరంబు యోగిసం
స్తుత్యము సజ్జనప్రకరః తోషకరంబు కరంబు నంజనా
వత్యవరప్రదంబు రఘుఁవర్యునిమంత్రము నన్నుఁ బ్రోవుతన్. ౫౩

తా. నిత్యమైనదియు, సాటిలేనిదియు, అన్నింటికంటె గొప్పదియు, సీతినీ
మంచిజ్ఞానమును గలిగించునదియు, సత్యమైనదియు, యోగ్యులనిర్మల హృదయముల
యందుండి సదా ఆరోగ్యమును గలిగించునదియు, స్తుతింపఁదగినదియు, మంచిమన
స్సులుగలవారికి సౌఖ్యమును, సౌభాగ్యమును గలిగించునదియు, పరిపఁదగినదియు,
అంజనేయునికి వరమునిచ్చునదియు నగుశ్రీరామమంత్రము నన్ను రక్షించుఁగాక.

శ్లో. వ్యామోహప్రళయకాషధం మునిమనోవృత్తిప్రవృత్త్యషధం
దైత్యోన్ములకరాషధం భవభయప్రధ్వంసనైకాషధమ్,
భక్తానందకరాషధం త్రిభువనీసంజీవనైకాషధం
శ్రేయఃప్రాప్తికరాషధం పిబ మనః! శ్రీరామనామాషధమ్. ౫౪

చ. భవభయభేషంబు రిపుభంజన మాశ్రితతోషణంబు దా
నవవరసర్వగర్వహరఁ గంబు మునీశ్వర సేవితంబు మో

హవిదళనంబు లోకనివహప్రకటోజ్జ్వలజీవనంబు నౌ
నవితథ రామనామకమహాషధముక్ రహిఁ ద్రాగు చిత్తమా!

తా. సంసారమోహమును శమింపఁజేయునదియు, మనులమనోవృత్తులను ప్రప
ర్తింపఁజేయునదియు, రాక్షసులను నిర్మూలించునదియు, జన్మయమును తప్పక ధ్వం
సముచేయునదియు, భక్తుల కానందమును గలిగించునదియు, ముల్లోకములను ముఖ్యము
గా సంజీవింపఁజేయునదియు, శ్రేయస్సులను లభింపఁ జేయునదియునగు శ్రీరామనామ
మనెడి యాషధమును ఓనామనసా! త్రాగుము.

శ్లో. ధ్యాయే ప్రాతస్సరేశం రవికులతిలకం రంజితానంతలోకం
బాలం బాలారుణాక్షం భవముఖవినయతం భావగమ్యం భవఘ్నమ్,
దీప్యంతం స్వర్ణక్రొవై ర్మణిగణనికరై ర్భూషణై రుజ్జ్వలాంగం
కౌసల్యాదేహజాతం మహ్మదయగతం రామమిషత్ స్థితాస్యమ్.

మ. స్థితవక్త్రుఁ గలుషాపహృత్ సురమునిశ్రేష్ఠస్తుతుఁ శంకరా
ర్చితచాదుఁ బరుఁ గౌసలేయు సుజనశ్రీతిప్రదుఁ భూషణం
చితు బాలారుణనేత్ర భాస్కరకుటుఁ శ్రీరాఘవుఁ లోకరఘ
జితునిఁ హృత్పరసీరుహంతరగతుఁ నీవింతుఁ బ్రాతంబునన్ .౫౫

తా. దేవతలకుఁ బ్రభువును, సూర్యకులమునకుఁ దిలకప్రాయుండును, ఎల్లలో
కములను రంజింపఁజేయువాఁడును, బాలుఁడును, బాలసూర్యునివంటి కన్నులుగలవాఁ
డును, శివాదులచే నుతింపఁబడువాఁడును, మనస్సుచే బంపిఁదగినవాఁడును, జన్మమును
లేపండఁజేయువాఁడును, ఆడుకొనుచుండువాఁడును, బంగారుచే బొడుగఁబడినమణు
లసమాహములుగలనగలచేఁ బ్రకాశించునంగములు గలవాఁడును, కౌసల్యకుమారుం
డును, చిటునగవుతోడి మొగముగలవాఁడును అగురాముని నాహ్మదయమునందున్న
వానినిగాఁ బ్రార్థన ధ్యానించెదను.

శ్లో. మధ్యాహ్న రామచంద్రం మణిగణలితం మందహాసావలోకం
మార్తండానేకభాసం మరకతనికరాకార మానందమూర్తిమ్,
సీతావామాంకసంస్థం సరసిజనయనం పీతవాసో వసానం
పందేహం వాసుదేవచరశరధనుషం మానసేమేవిభాంతమ్ ౫౬

మ. దరహాసేక్షణుఁ దప్తకాంచనలసశ్రతోజ్జ్వలాకల్పినిఁ
శరకోదండకరాంబుజుఁ మరకతచ్ఛాయాభిరాముఁ విభా
స్వరకోటిద్యుతి జానకీసహితు రాజశ్రేష్ఠు జాంబూనదాం
బరు శ్రీరాముని మధ్యమాహ్నమున సంభావించినేమై క్కెదన్.

తా. మణులచేసోప్పువాఁడును, చిటునగవుతోఁ జూచువాఁడును, పెక్కునూ ర్యులప్రకాశముగలవాఁడును, మరకతమణులవంటియాకారముగలవాఁడును, అనందస్వ రూపుఁడును, ఎడమతోడపైని సీతగలవాఁడును, తామరలవంటికన్నులు గలవాఁడును, పచ్చనివస్త్రమును గట్టుకొనువాఁడును, వాసుదేవశబ్దవాచ్యుఁడును, మంచిబాణముల తోడిధనుస్సుగలవాఁడును అగుశ్రీరామచంద్రుని మధ్యాహ్నమువేళ నాహృదయ మునఁ బ్రకాశించువానినిగా నేను నమస్కరించెదను.

శ్లో. ధ్యాయే రామం సుధాంశుం నతసకలభవారణ్యతాపప్రహారం
శ్యామం శాంతంసురేంద్రంసురమునివినుతం కోటిసూర్యప్రకాశమ్
సీతాసౌమిత్రిసేవ్యం సురనరసుగమం దివ్యసింహాసనస్థం
సాయాహ్నేరామచంద్రం స్థితరుచిరముఖం సర్వదామే ప్రసన్నమ్.
మ. శ్రితపాపాటవివహ్ని లక్ష్మణధరిః శ్రీపుత్రికాయుక్తునం
చితచంద్రానను శాంతు దేవమునిసంఃసేవ్యుః విసిలాకృతిః
స్థితవక్త్రుః రవికోటిసర్వభుమశీః సింహాసనాసానసం
స్థితు శ్రీరాము దినాంతమందు మది నేఁ జింతింతు నిష్టాప్తికిన్.

తా. నమ్రులయినవారికెల్లను సంసారమనెడియరణ్యమందుఁ గలుగుతాపమును తొలఁగించువాఁడును, చామనచాయవాఁడును, శాంతుఁడును, దేవతలకుఁ బ్రభువును, దేవతలచేతను మునులచేతను కొనియాడఁబడువాఁడును, కోటిసూర్యులతో సమాన మయినప్రకాశముగలవాఁడును, సీతా లక్ష్మణులచే నేవింపఁదగువాఁడును, దేవతలకును మనుజులకును సులభుఁడును, దివ్యమయినసింహాసనమునం దుండువాఁడును, చిటునగ వుచే సాగనయిన మొగముగలవాఁడును, ఎల్లప్పుడును నాకుఁ బ్రసన్నుఁడును అగు రాముఁ డనెడిచంద్రుని సాయంకాలమున ధ్యానించుచుందును.

శ్లో. కేయూరాంగదకంకణైర్భజిగజైర్వైరోచమానం సదా
రాకాపార్యణచంద్రకోటిసదృశం ఛత్రేణ వైరాజితమ్,
హేమస్తంభసహస్రఘోడశియుతే మధ్యే మహామంటపే
దేవేశం భరతాదిభిః పరివృతం రామం భజే శ్యామలమ్. ౪౪
మ. పదియాఁజ్యోలపసిండికంబములచే ఁ భాసిల్లుగేహంబునం
దుదయాంచత్పరిపూర్ణచంద్రసదృశుఁ ఁ యోగీంద్రసంసేవ్యుఁ నం
గదకోటిరవిభూషణుఁ భరతముఁఖ్యభ్రాతృసంసేవితుఁ
సదయాత్మకరఘురాము సీరదఘనఁశ్యాముఁ దలంతుఁమదిన్.

తా. ఎల్లప్పుడును భుజకీర్తులచేతను, ఉంగరములచేతను, కడియములచేతను, మణి మాలలచేతను ప్రకాశించువాఁడును, కోటికొలఁదిపున్నమచంద్రులతో సమానుఁడును, శ్వేతచ్ఛత్రముచేఁ బ్రకాశించువాఁడును, పదునాఱువేలబంగరు కంబములుగల గొప్ప

మండపమున నడుమను భరతుఁడు మొదలగువారిచే జుట్టువాలుకొనఁబడినవాఁడును,
దేవతలకుఁ బ్రభువును, నల్లనివాఁడును అగురాముని సేవించుచుండును.

శ్లో. విహాయ కోదండ మిమం ముహూర్తం

గృహాణ పాణౌ మణిచారువేణుమ్,

మయూరబర్హం చ నిజోత్తమాంగే

సీతాపతే రాఘవ రామచంద్ర!

౮౯

మ. శరచాపంబులు మాని బర్హమణివంశంబుల్ శిరంబందు న

త్కరయుగ్గంబునఁబూనఁగాఁదగుముహూర్తంబునప్రభూత్తంసభా

స్కరవంశాంబుధిపూర్ణచంద్ర నగరఁతొదఱు కంజాఱు భూ

వరమాశ్లిష్ఠకిరీటరత్నవిలసత్పాదాబ్జ' రామప్రభూ!

తా. సీతాపతీ! రాఘవా! రామచంద్రా! నీ పీఠుహూర్తమునఁజేరివింటినివిడిచి
మణులచే సొగసున పిల్లనఁగ్రోవిని, శిరమునంగు నెఱిపించెమును ధరింపుము.

శ్లో. శుద్ధాంతే మాతృమధ్యే దశరథపురత స్సంచరంతం పరం తం

కాంచీదామానువిదప్రతిమణివిలసత్కింకిణీనికృణాంగమ్,

ఫాలే ముక్తాలలామం పదయుగనినదన్నూపురం చారుహాసం

బాలం రామం భజేహం ప్రణతజనమనఃఫేదవిచ్ఛేదదఱుమ్

ఉ. అంతిపురంబునక దశరథాధిపుముంగల మాతృమధ్యమం

దెంతయు నాట లాడుతటి ధీమమణీయతనూపురంబు లా

క్రాంతనితంబఘంటికలు ధంజల ముత్యపురావిరేకచే

వితగఁ జెన్నుమీఱు రఘువీరుఁగుమారు నుదారు నెన్నెదన్.

తా. అంతిపురిలో తల్లులమధ్యను దశరథునియెగుటను, మొలత్రాటికిఁగూర్చు
బడినప్రతిమణిమధ్యను ప్రకాశించుచున్న చిలుగంటల ధ్వనిగల యవయవములు గల
వాఁడును, నుడుటను ముత్యాలచేర్చుక్క గలవాఁడును, పాదములయందు ధ్వనిచే
యుచున్న యందెలుగలవాఁడును, చక్కనినవ్వుగలవాఁడునునై తిరుగుచున్నవా
డును, అందఱకంఠెను పయివాఁడును, నమ్మలయినవారి మనస్సులయందలి కష్టము
లను దొలఁగించు సేర్పగలవాఁడును, బాలుఁడును అగురాముని సేవించుచుండును.

శ్లో. సంపూర్ణచంద్రవదనం సరసీరుహాక్షం

మాణిక్యకుండలధరం మకుటాభిరామమ్,

చాంపేయగౌరవసనం శరచాపహస్తం

శ్రీరామచంద్ర మనిశం మనసా స్మరామి.

శ్లో. ఇంద్రసీలమణిసన్నిభదేహం వందనీయమసకృన్మనీబృందైః,
లంబమానతులసీవనమాలం చింతయామి సతతం రఘువీరమ్. ౯౦

చ. సురుచిరపూర్ణచంద్రముఖుఁ ఁ శోభితరత్నకిరీటకుండలా
భరణు సువర్ణచేలుని శుభవ్రతు సారసపత్రనేత్రు భా
సురశరచాపహస్త నతఃసూరివిమాను విసీలగాత్రు సు
స్థిరవనమాలికుఁ రఘుపతి న్నియతి స్తనసా! స్థరింపుమా.

తా. పూర్ణచంద్రునివంటి ముఖముగలవాఁడును, తామరలవంటి కన్నులుగల
వాఁడును, మాణిక్యములతోడి కుండలములను ధరించువాఁడును, కిరీటముచే మనోహ
రుఁడును, సంపెంగపూవువలెఁబచ్చనై నవస్త్రముగలవాఁడును, ధనుర్బాణములుచేతు
లయందుఁ గలవాఁడును అగుశ్రీరామచంద్రుని మనసుచే స్మరించుచుండును. మఱియు,
ఇంద్రసీలమణులతో సమానమయిన దేహముగలవాఁడును, మాటిమాటికినిమునిసంఘ
ములచేతను నమస్కరింపఁదగువాఁడును, వ్రేలుచున్నతులసిమాల గలవాఁడును అగు
రఘువీరుని సదా చింతన చేయుచుండును.

శ్లో. రామచంద్ర దయాసాంద్ర రఘువీర సృపోత్తమ!
లోచనాభ్యాం కృపాపూరపూర్ణాభ్యాం మాం విలోకయ. ౯౧

ఉ. శ్రీరఘురామచంద్ర సుచరిత్ర కృపాకర రాజశేఖరా
సూరిజనస్తతాంఘ్రియుగఁ ఁ సుందరగాత్ర ధరాసుతాధిపా
చారువిలోచనంబులనుఁ ఁ సత్కరుణాపరిపూర్ణదృష్టిచే
నారయుమయ్య నన్ను నిరఃతాశ్రయుఁ డంచుఁ దలంచిమక్కువన్.

తా. దయతోనిండినవాఁడా! రఘువీరా! రాజోత్తమా! రామచంద్రా!
దయారస ప్రవాహముతో నిండారిననీకన్నులతో నన్నుఁ జూడుము.

శ్లో. రామేతివర్ణద్వయ మాదరేణ సదా స్మరణ ముక్తిముపైతిజంతుః,
కతా యుగే కల్తషమాససానా మన్యత్రధర్మే ఖలు నాధికారః.
భక్తప్రియంభక్తసమాధిగమ్యంచింతాహరంచింతితకామధేనుమ్,
రవీందుఃకోటిద్యుతిభాస్వరంతంరామంభజేరాఘవరామచంద్రమ్.

చ. సలలితరామనామజపఃసం స్మరణంబుల ముక్తి చేకుఱు
గలియుగమందు నన్య మగుఁకర్తములం దతికాంక్ష లేటికి
నలినసఖాబ్జకోటిరుచిఁ ఁ నమ్రజనప్రియు భక్తకల్పకం
బిల సుజనవ్యథాపహరుఁ నిష్టఫలప్రదు రాము నెన్నెదన్. ౯౩

తా. 'రామ' అనురెండక్షరములను సాదరముగ సదా స్మరించుప్రతిజంతువు
మోక్షమును పొందును. ఈకలియుగమునఁ గలుపితహృదయులగువారి కితరధర్మముల

నాచరించుట కధికారములేదు. భక్తప్రియుఁడును, చింతలను హరించువాఁడును, కోరికల నిచ్చుటకుఁ గామధేనువువంటివాఁడును, కోటకొలఁది సూర్యచంద్రులకొంటి వంటి కాంతితోఁ బ్రకాశించువాఁడును, మనుల నానందింపఁజేయువాఁడును, అగు రఘువంశీయుని రామచంద్రుని సేవించెదను.

శ్లో. సకలభువనరత్నం సర్వశాస్త్రార్థరత్నం
సమరవిజయరత్నం సచ్చిదానందరత్నమ్,
దశముఖహరరత్నం దానవారాతిరత్నం
రఘుకులనృపరత్నం పాతు మాం రామరత్నమ్. ౯౪

చ. ఇనకులరాజరత్న మసుశిరేశ్వరమర్దనరత్నముఁ రణ
వనిజయరత్నము న్నిగమశివర్ణితరత్న మమేయరత్నముఁ
దనుజవినాశరత్నము విధాతృసమర్చితరత్నముఁ జగ
జ్జనుతరామరత్న మనిశంబు కృపామతి నన్నుఁ బ్రోవుతన్.

తా. సర్వలోకములలో రత్నమును, సకలశాస్త్రార్థములలో సారమును; యుద్ధములలో జయముగలరత్నమును, సత్తు-చిత్తు-ఆనందము అనురత్నమును, రావణుని సంహరించినరత్నమును, రాక్షసులకు శత్రువైన రత్నమును, రఘువంశపురాణాల రత్నమును, అగువామరూపమయినరత్నము నన్ను రక్షించునుగాక.

శ్లో. మాతృపార్శ్వచరంతం మణిమయశయ నేమంజుభూషాంచితాంగం
మందంమందం పిబంతం ముకుళితనయనం స్తన్యమన్యస్తనాగ్రమ్,
అంగుళ్యగ్రైః స్పృశంతం సుఖపరవశయా సస్తితాలింగితాంగం
గాఢంగాఢం జనన్య కలయతుహృదయంమామకంరామబాలమ్.

చ. సరసత రత్నతల్పమున శిస్తన్యభూషణభూషితాంగుడై
దరహసితంబునఁ జననిస్తన్యముఁ గ్రోలుచు నొక్క కేల నా
దర్శణ గుచాగ్ర మంటి ప్రమదంబునఁ గన్నులుమూసికొంటిట
బరవశసౌఖ్య మొందువనిబాలుని రామునిఁ గాంతు నెమ్మదిన్.

తా. మణికారమయినమంచముమీఁదను తల్లిప్రక్కను ఉన్నవాఁడును, మనోహరమయిననగలచే నొప్పుచుండెడియవయవములుగలవాఁడును, మాతలువడిన కన్నులుగలవాఁడును, మెలమెల్లఁగా పాలుత్రాగుచున్నవాఁడును, రెండవస్తనాగ్రమును మునివ్రేళ్ళచేఁ బుణుకుచున్నవాఁడును. సుఖముచే ఒడలుమఱచినతల్లిచేఁ జిలునగవుతో మిగుల గాఢముగఁ గొంగిలింపఁబడినయవయవములుగలవాఁడును, అగు బాలుఁడయిన రాముని నామనన్ను తలంచుఁగాక.

శ్లో. రామాభిరామం నయనాభిరామం వాచాభిరామం వదనాభిరామమ్,

సర్వాభిరామం చ సదాభిరామం వందే సదాదాశరథించరామమ్.

ఉ. రాము సదాభిరాము దినః రాజకులాంబుధిసోము జానకీ

రాము సురారిభీము వరః రాజలలాము విసీలనీరద

శ్యాముః బవిత్రనాము విలసన్తణిదాము సమర్చితామర

స్తోము గుణాభిరాము నుతః సోముః దలంచి నమస్కరించెదన్.

తా. స్త్రీల కిష్టుడును, కన్నుల కింపైనవాఁడును, పలుకులచే మనోహరుఁడును, మొగముచే మనోహరుఁడును, అందఱకును ఇష్టుఁడును, ఎల్లప్పుడును మనోహరుఁడును, దశరథునికుమారుఁడును అగురాముని సదా నమస్కరించెదను.

శ్లో. జయజయ రఘురామ శ్రీముఖాంభోజభానో

జయజయ రఘువీర శ్రీమదంభోజనేత్ర,

జయజయ రఘునాథ శ్రీకరాభ్యర్చితాంఘ్రి

జయజయ రఘువర్య శ్రీశ కావ్యణ్యసింధో.

౯౭

చ. జయజయ రామచంద్ర విలసత్కమలాననకంజభాస్కరా

జయజయ రాఘవేంద్ర మునిచంద్రసమర్చితపాదపంకజా

జయజయ జానకీరమణః సారసపత్నివిశాలాంఘ్రిచనా

జయ రఘువీర దాసనుతః సత్కరుణావరుణాలయాచ్యుతా.

తా. లక్ష్మీరూపయగునీతముఖపద్మమనకు సూర్యునివంటివాఁడవగు రఘురామా! జయమును పొందుము. శ్రీమంతములయినతామరతీకువంటికమ్ములుగల రఘువీరా! జయమును పొందుము. లక్ష్మీయంశమగు నీతచేతితోఁ బూజింపఁబడు పాదములుగల రఘునాథా! జయమును పొందుము. లక్ష్మీరూపయగునీతకుఁ బతివి, దయాసముద్రుఁడవును అగురఘువర్యా! జయమును పొందుము జయమును పొందుము.

శ్లో. జయజయ వరశంఖశ్రీగదాచక్రధారిణ్

జయజయ నిజదాసప్రార్థితార్థప్రదాయిణ్,

త్రిభువనగతసర్వప్రాణిభావజ్ఞ విష్ణో!

శరణ ముపగతోఽహం త్వం శరణ్యం వరేణ్యమ్.

౯౮

చ. జయజయ శంఖచక్రవరః శార్ఙ్గదావిలసత్కరాంబుజా

జయ నిజసేవకేష్వితప్తశస్త్రదురానదకార్యదాయకా

జయ భువనత్రయప్రచురః జాతుమనోజ్ఞ రమేశ రాఘవా

జయ రఘురామచంద్ర గుణసాంద్ర నినుక్ శరణంబు వేఁడెదన్.

తా. శ్రేష్ఠములయిన శంఖమును, గదను, చక్రమును ధరించురామా! జయమును పొందుము. నీభక్తులచే గోరంబడునర్థముల నిచ్చురామా! జయమును పొందుము. ముల్లోకములయందలి యెల్లప్రాణులవ్యాధయముల నెఱిగినవిష్ణూ! శరణ్యుడవును, శ్రేష్ఠుడవును అగునిన్ను నేను శరణు పొందితిని.

శ్లో. వేదవేద్యే పరే పుంసి జాతే దశరథాత్మజే,

వేదః ప్రాచేతసా దాసీత్ సాక్షాద్రామాయణాత్మనా.

౯౯

ఉ. ఆగమవేద్యుఁ డైనహరి యాజితనూభవుఁ డై జనించుచో
నాగమసంచయం బుదిత యయ్యెను రామకథాస్వరూపమై
బాగుగ వామలూరుభవభవ్యకవిత్వమునక బ్రసన్నమై
భాగవతాగ్రగణ్యులకుఁ బ్రత్యము నై శ్రవణార్హమై తగన్.

తా. వేదములచేతను తెలిసికొంచినపరమపురుషుడు దశరథునికొడుకయి పుట్టఁగానే, ఆవేదము వాల్మీకిచేతను రామాయణస్వరూపమునఁ బ్రత్యక్షమయినది. (అనఁగా, పరమాత్మయే రాముఁడు, వేదమే రామాయణ మనుట.)

శ్లో. శ్రీరామేత్యేకదా వక్తుం మనో యస్య ప్రవర్తతే,

వైకుంఠవాసినస్తస్య కులమేకోత్తరం శతమ్.

౧౦౦

ఉ. శ్రీరఘువీరుపేరు తనచిత్తిమునం దొకవేళ భక్తినిం
పార భజింప నెంచినమహాత్మునియేకశతాన్వయంబు లా
కారుణికాగ్రగణ్యకృపఁ గాంచి వసెంటు రనంతసంతతా
ధారసముల్లసద్బుధవితానవికుంఠపురీవరంబునన్.

తా. ఎవ్వనిమన స్సొక్కుసారి శ్రీరామా! అని పలుకుటకుఁ బ్రవర్తించునో, వానినూటొక్కకులమువారును వైకుంఠవాసు లగుదురు.

శ్లో. రాశబ్దోచ్చారమాత్రేణ ముఖాన్నిర్యాంతి పాతకాః,

పునః ప్రనేశభీత్యా చ మకారస్తు కవాటవత్.

౧౦౧

చ. గరిమ రవర్ణ మెన్నఁగ ముఖంబుననుండి తొలంగు బాపముల్
దిరిగి ప్రవేశభీతిని నతిత్వరితంబు మవర్ణ మెన్నఁగాఁ
బరఁగఁ గవాట మౌ టెఱిగి ప్రాజ్ఞజనుల్ కలివేళ రాముగం
స్తరణముఁ జేసి పొందుదురు శాశ్వతమై తగుముక్తిమార్గమున్.

తా. రా అను అక్షరము సుచ్చరించినంతనే పాపములు నోటనుండి వెడలి పోవును. అని మరల లోపలఁ బ్రవేశించునేమో యనెడిభయముచేతను మ అను అక్షరము తలుపువలె నుండును.

శ్లో. శ్రీరామాయణ మాదికావ్య మృషిణా వాల్మీకినా నిర్మితం
వేదాంతార్థవిశారదై రనుదినం స్తుత్యం సురై రర్చితమ్,
శ్రోతృణా మఘనాశనం సురతో స్తుత్యం తు ముక్తిప్రదం
యే శృణ్వంతి పఠంతి రామచరితం తే యాంతి విష్ణోః పదమ్.

శా. శ్రీరామాయణ మాదికావ్య మగజాశేవ్యంబు వాల్మీకిచే
నారూఢంబుగ నిర్మితంబు నిగమాంతార్థప్రబోధంబు మం
దారప్రాయము ముక్తిదంబు విబుధస్తవ్యంబు దీనిక విసక
ఘోరాఘాఘహరం బగుజమవ వైకుంఠంబు ప్రాప్తం బగున్.

తా. శ్రీరామాయణము మొట్టమొదటికావ్యము. వాల్మీకియనుబుద్ధిచేత నిర్మితం
పఠించినది. ఉపనిషత్తులయందలియర్థము నెఱింగినవారిచేతను ప్రతిదినము స్తోత్రము
చేయఁదగినది. దేవతలచేఁ బూజింపఁబడునది. వినువారిపాపములను నశింపఁజేయునది.
కల్పవృక్షముతో సరియైనది. అది యీయలేనిమోక్షము నిచ్చునది. అట్టిరామచరి
త్రను ఎవరు విందుకో చదువుదురో వారు వైకుంఠమునుగూర్చి పోవుదురు.

మ. శివతుల్యం డగునాదిశంకరులు ముక్ ✱ శ్రీరామకర్ణామృతం
బవనిక సంస్కృత మేర్పరించె నది మోక్షోపేక్ష జేకూరివం
శవరాధీందుప్రసిద్ధసిద్ధకవి నే ✱ శ్రద్ధా దెనింగించి రా
ఘవ! పూదండగ నిచ్చినాడఁ గొను మాకల్పంబుగా సత్కృపన్.

మాలిని. విమలకమలమూర్తి ✱ విస్ఫురన్నీలమూర్తి
శమదమగుణవర్తి ✱ సాధుసంతాపహర్తి
సుమశరసమగాత్రా ✱ సూరిసంస్తోత్రపాత్రా
సమదదనుజైత్రా ✱ త్సౌతనూజాకళత్రా.

మ. ఇది శ్రీరామపదారవిందమకరం దేహ్చాత్మ సస్కృతప
ట్పదవిజ్ఞానపదాబ్జరేణుపటలప్రాప్తోత్తమాంగోల్లస
న్నుదితాంతఃకరణుండు సిద్ధకవి మాన్యుడైనరామావనీ
శదయాలోకనచేతఁ జెప్పె బ్రథమాశ్వాసం బభీష్టాప్తి

ద్వి త్ర యా శ్వా స ము.

—❖❖❖—

శ్లో. శ్రీరామం జనకక్షితీశ్వరసుతావక్త్రాంబుజాతారుణం
 శ్రీమద్భానుకులబిభృకాస్తుభమణిం శ్రీరత్నవక్షఃస్థలమ్,
 శ్రీకంఠాద్యమరాఘరత్నమకుటాలంకారపాదాంబుజం
 శ్రీవత్సోన్మజ్జల మింద్రనీలసదృశం శ్రీరామచంద్రం భజే. ౧

శా. శ్రీమద్భానుకులబిభృకాస్తుభమణిః ❖ శ్రీవత్సబాహంతకుః
 సోమాదిక్రతుభుజ్యణీమకుటసః ❖ చోభాంఘ్రిపద్మ ధరా
 భామాజాస్యసరోజమిత్ర విలసః ❖ త్పాకారిరత్నాంగు శ్రీ
 రాముః ❖ దారకనాము నామదిని నా ❖ రాధితృ నశ్రాంతమున్.

తా. జనకముఖమనెడి పద్మమునకు సూర్యుఁడును, శ్రీమంతమయిన సూర్య
 వంశమనెడి సముద్రమునకుఁ గాస్తుభమణియును, శ్రీ యనెడిరత్నము వక్షమునందుఁ
 గలవాఁడును, ఈశ్వరుఁడు మొదలయిన దేవతలరత్నకరీటముల కలంకారమయిన పాద
 పద్మములు గలవాఁడును, శ్రీవత్సమనెడి పుట్టుమచ్చచేఁ బ్రకాశించువాఁడును, ఇంద్ర
 నీలమణితో సమానుఁడును అగుశ్రీరామచంద్రుని సేవించెదను.

శ్లో. శ్రీరంగేశపదాబ్జలగ్నహృదయం శ్రీశంఖచక్రాన్వితం
 శ్రీమన్నిర్జరపాదపస్ఫుటపదం శ్రీసింహపీఠస్థితమ్,
 శ్రీవైకుంఠసహస్రమస్తకలసన్యోగాసనే శాయినం
 శ్రీభూమిసుతయూ యుతం శ్రితనిధిం శ్రీరామమూర్తిం భజే. ౨

శా. శ్రీరంగేశపదాబ్జలగ్నహృదయః ❖ శ్రీదేవవృక్షస్థితః
 హారోదారుని శంఖచక్రధరుః ❖ బంఛాస్యాసనాసీను శృం
 గారాకారు వికుంఠధాము నహిరాః ❖ ట్టట్వాంతశాయిః హరిః
 శ్రీరాముః ❖ ధరణీసుతాయుతృ శ్రితా ❖ ర్తిఘ్నం భజంతృ న్నదన్.

తా. శ్రీరంగనాథుని పాదపద్మములయందుఁ దగిలినహృదయము గలవాఁడును,
 శ్రీకరములయిన శంఖచక్రములచేఁ గూడినవాఁడును, శ్రీమంజములయిన కల్పవృక్ష
 ములవలెఁ గోరికలనిచ్చు స్ఫుటమయిన పాదములు గలవాఁడును, శోభగల సింహా
 సనమునందుఁ గూర్చుండువాఁడును, శ్రీవైకుంఠమునందు వేయితలలుగలయనఁతుని
 ప్రకాశించుశరీరపీఠముపైని శయనించువాఁడును, పీఠలోఁ గూడియుండువాఁడును,
 అగ్రీతులకుఁ బెన్నిధియు నగుశ్రీరామమూర్తిని సేవించెదను.

శ్లో. ఆనందకంద మనాధర మంబుజాక్ష

మాపీతవస్త్ర మతనీకసుమోజ్జ్వలాంగమ్,

అత్యంతవర్ణ మకలంక మమేయ సూర్యం

మర్త్యాకృతిం రఘుపతిం శరణః గతోఽస్మి.

3

మ. అకలాకాత్మ నమేయు నాన్య హరి నిత్యానందు సర్వామరా

ధికుఁ గంజాక్షు సువర్ణచేలధు నాదిత్యవర్ణాత్మ దా

రకనాముక్త నవపల్లవాధు నమః ధీరాముక్త ఘనశ్యాము సే

వకమందాదు నుదారు ధీరజనతావంశ్యక్ మదిం గొల్చెనన్.

తా. ఆనందమునకు మాలమును, ఎఱినిపెదవిగలవాఁడును, తామరలవంటి కన్నులు గలవాఁడును, పచ్చనివస్త్రము గలవాఁడును, అవిసెపూవువలెఁ బ్రకాశించు దేహము గలవాఁడును, అకాలాగి తాకారాంత వర్ణస్వరూపుఁడును, ఏకలంకములేని వాఁడును, ఇట్టివాఁడని, ఇంతటివాఁడని నిగయింపరానివాఁడును, మెదటివాఁడును, మనుష్యాకారముగలవాఁడును, అరురఘుపతిరాముని శరణుపోనితిని.

శ్లో. సాకేశీ నవరత్నవక్త్రాభిరే చిత్రిశ్వభాలంకృతే

వాసే స్వర్ణమహాశాస్త్రలలితే పద్మే విచూనోత్తమే,

ఆరీసం భరతానందోఽపి నై శ్శ్యామ్యగైః కిన్నరై

ర్దిక్పాలైః స్థునిపుగవై ర్నృపగణైః సుసేవ్యమానం భజే.

౪

మ. తనసాకేశిముఁగ నుపేక్షించునధీశ్వరుఁడన్ బుష్పకం

బున సేనానాథుఁడొజ్జనుభవముఁగఁ ధూపుఁచియున్ సోదరుల్

మునులున్ దిక్పాలులున్ గవుల్ స్థునిపురాధీపుల్ కిన్నరులసంతసం

బునఁ గొల్వొండొనఁచురాముఁడలఁతున్ ధూపుఁచికాధీశ్వరన్.

తా. అయోధ్యలో నవరత్నపంక్తిలచే నలంకృతమును, చిత్రములైన భవజము లచే నలంకృతమును అగు మేడిలో ఉన్నటువలెననున వినిమిదిభవములతో నొప్పె డిపద్మమండు గూర్చున్నవాఁడ, భరతుఁడు మొదలయిన తమ్ములచేతను, వానరుల చేతను, కిన్నరులచేతను, ఇంద్రాదులగు దిక్పాలుగచేతను, మునివరులచేతను, రాజుల చేతను, నేవింపఁబడుచుండురాముని నేవింపెను.

శ్లో. కందర్పాయుతకోటికోటిగులితం కాలాంబుదశ్యామలం

కంబుగ్రీవ ముదారికౌస్తుభధరం కర్ణావతంసోత్పలమ్,

కస్తూరీతిలకోజ్జ్వలం స్థితముఖం చిన్మగ్నమాలంకృతం

సీతాలక్ష్మణవాయుపుత్రిసహితం సింహాసనస్థం భజే.

౫

మ. సుమ బాణాయుతసుందరుఁ లలితకఃస్తూరీలలామోజ్జ్వలుఁ
గమలాత్ముఁ ధరణీసుతాయుతు జగఃతామ్రుఁ హరిఁ గౌస్తుభా
ఖ్యమణీయుక్తు శుభాస్యఁ గంబుగళునిఁ గర్ణావతంసప్రభా
సి ముకుందు స్మశిపీరగుఁ గొలిచెదఁ గిన్మృద్రికాలంకృతున్.

తా. పదివేలకోట్లకోట్లమున్నగులతో సమానుఁడును, వగ్గ కాలమేఘమువలె
నల్లనివాఁడును, శంఖమువంటి కంఠముగలవాఁడును, కాంచనధారియు, నల్లఁగలువ
చెవిగుండుఁ గలవాఁడును, కంఠమునఁ బ్రకాశించువాఁడును, చిఱునగవుతోడి
మొగముగలవాఁడును, చిన్మృగ్రాలంకృతుఁడను, నీతాలత్మజాంజనేయ సహితుఁ
డును, సింహాసనమం దున్నవాఁడును అగు రాముని నేలించెదను.

శ్లో. వరాభయం దివ్యధాగళాఖం సకౌస్తుభం వేష్టిశిపీతవస్త్రమ్,
కిరీటహారాంగదకుండలాంగం వ్రేవత్సచిన్నం శిరసా సమామి. ౬

మ. అరిభీకార్యరిశంఖస జగదాఃసంస్థా మహాకౌస్తుభా
భరణుఁ రత్నకిరీటకుండలధాన్ గర్వణాంబరంబంబుఁ
వరదుఁ శ్రీరఘు సామగ్రాముఁ శ్రీచత్సాంకు నీతామనో
హాగుఁ గారణ్యపయ పయోధి మదిగో సత్ప్రాంతముగొల్పెదన్.

తా. వరాభయములను, దివ్యములయిన శంఖచక్రములను ధరించినవాఁడును,
కౌస్తుభసహితుఁడును, పచ్చనివస్త్రము కట్టుకొన్నవాఁడును, కిరీటము, హారమును,
భుజకీర్తలు, కుండలములు శరీరమునఁ గలవాఁడును, వ్రేవత్సము చిన్నైగాఁ గల
వాఁడును అగు రాముని శిరసుచే నమస్కరింతును.

శ్లో. దిగంబరం కింకిశిమేఖగోజ్జ్వలం లలాటపర్యంతిలంఘితాలకన్,
స్థలద్వచస్కం కమనీయనూపురద్వయం శిశుమామచుహంసమామి.

చ. ఘనమణినూపురద్వయము దిగంబరుఁ గింకిశిమేఖగోజ్జ్వలుఁ
ఘనునిఁ గలాభిభాషణునిఁ గచ్ఛులలాటవిలంబితాలకుఁ
జనులకుఁ దల్లిదండ్రులకు సంతస మొప్పు జెలంగుబాలరా
మునివినుతించిసంతతము మొక్కుచునుచున్నాదంతరంబునన్. ౭

తా. దిగంబరుఁడును, చిఱుగంటలుగల మొలత్రాణిచేఁ బ్రకాశించువాఁడును,
నుగుట శ్రేణుచున్నమంగురులు గలవాఁడును, ముగ్గుగాఁ బలుకువాఁడును, చక్కని
యంజెలుగలవాఁడును, శిశువును అగురామునిగూర్చి మొక్కుచున్నాను.

శ్లో. మందారమూలే మణిపీఠసంస్థా
సుధాప్లుతం దివ్యవిరాట్స్వరూపయే.

సబిందునాదాంతకళాంతతుర్య

మూర్తిం భజేహం రఘువంశరత్నమ్.

౫

మ. అకలంకామరభూజసంస్థమణిపీఠాసీనునిక్ నాదబిం

దుకళాతీతు విరాట్స్వరూపు భగవంతుక్ సర్వలోకాధినా

యకు సీతేశు సుధాభిషిక్తు మనువంశాంభోధిచింతామణిక్

సకలాత్ముక్ రఘురామరత్న మగునాస్వామిక్ మదిక్ గొల్చెదన్

తా. కల్పవృక్షముకిందను రత్నపీఠమున సున్నవాడును, అమృతముచే దడి
సినవాడును, దివ్యవిరాట్స్వరూపుఁడును, బిందునాదకళాతీతమైన నాల్గవమూర్తిగల
వాఁడును, రఘువంశమునకు రత్నమవంటివాఁడును అగురాముని నేవించెదను.

శ్లో. అనర్ఘమాణిక్యవిరాజమానశ్రీపాదుకాలంకృతశోభనాభ్యామ్,

అశేషబృందారకవద్దితాభ్యాంసమోనమోరామపదాంబుజాభ్యామ్,

ధ్వజాంబుజచ్ఛత్రరథాఙ్గశంఖ దంభోళిపాశాంకుశమత్స్యచిహ్నమ్,

బ్రహ్మాండదేవాదికిరీటకోటిసంఘృష్టపాదాంబుజయుగ్మమీశే. ౯

చ. అనుపమనూత్నరత్ననిచయప్రచయోజ్జ్వలనవ్యపాదుకా

వనములు వారిజప్రభవవాసవచంద్రదినేంద్రముఖ్యపా

వనమకుటాగ్రశోభితసువర్ణమణీసమలంకృతంబులు

వనజరథధ్వజాంబుచరపాశహలాంకుశపుండరీకలాం

భనములు రామచంద్రపదసారసముల్ మది నిల్పి కొల్చెదన్.

తా. వెలలేనిరత్నములచే వెలుంగుక్రిపాదుకలచే నలంకరింపఁడి శుభకరములు
ను, ఎల్లదేవతలచే నమస్కరింపఁబడునవియు నగురామునిపాదారవిందములకు నమ
స్కరించెదను. ధ్వజము, పద్మము, గొడుగు, చక్రము, శంఖము, వజ్రము, పాశము,
అంకుశము, మత్స్యము అనురేఖలచే నంకితములై బ్రహ్మ, యింద్రుఁడు, దేవతలు మొద
లైనవారి కిరీటముల అంచులరాపిడిగల రామునిపాదారవిందములను స్తుతించెదను.

శ్లో. లలాటదేశోజ్జ్వలబాలభూషణం

సతాండవం వ్యాఘ్రసఖాంకకంధరమ్,

దిగంబరం శోభితబర్బరాలకం

శ్రీబాలరామం శిరసా నమామి.

౧౦

ఉ. ఫాలమునక్ లలామమును † భాసిలఁ దాండవ మాచరింపుచు

లీల దిగంబరత్వమును † లేనగవుక్ గళలంబమానశా

రూలనఖంబు ముంగురులఁగోచులుఁ బర్వ నఖర్వవైఖరిన్
బాలకుఁ డై నటించుమునిఁపాలనశీలుని రాముఁ గొల్పెదన్.

తా. నుడుటఁ బ్రకాశించు బాలభూషణముగలవాఁడును, అడుచుండువాఁడును, మెడను పులిగోళ్ళపదకముగలవాఁడును, దిగంబరుఁడును, ఉంగరములవలెఁ జాట్టు కొనివెలుంగు ముంగురులుగలవాఁడును అగుబాలరాముని శిరస్సుచే నమస్కరించెదను.

శ్లో. శతాష్టదివ్యఫలమూర్తివందితం శతక్రతుబ్రహ్మదుగ్ధనార్చితమ్,
శశాంకవై శ్వానరభానుమండలస్థితంభజైహంరఘువంశవర్ధనమ్.

చ. అమలశతాష్టదివ్యనిలఁయస్థితు వారిజసంభవాంబుభృ
ద్గమనముఖామరాచ్ఛితు సుఁధాకరవహ్నిపతంగమండల
స్తిమితు రఘూద్వహు న్ననకఁచేలుఁ గృపాలుని నీలు దైత్యసం
తమసదినేశు రామజనఁనాఘ భజించెద నిష్టసిద్ధికిన్. ౧౧

తా. నూటయైదివిదివ్యఫలములలో అర్చారూపమున నుండి మొక్కఁ బడుచున్నవాఁడును, బ్రహ్మ యింద్రుఁడు ముదలగుదేవతలచేఁ బూజితుఁడును చంద్రాగ్నిసూర్యులయం దుండువాఁడును, రఘువంశవర్ధనుఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. కర్ణాంతవిశ్రాంతధనుర్గుణాంకకలంబలక్షీకృతరాక్షసేశ్వరమ్,
వృద్ధశ్శ్రీవస్త్వందనమధ్యసంస్థం రూక్షేక్షణం రామమహం నమామి.

శా. పాకారాతిశయాంగ మెక్కి రణభూభాగంబు గంపింపఁగా
నాకర్ణాంతధనుర్విముక్తదృఢబ్రహ్మస్త్రింబునన్ రావణున్
లోకంబుల్ వినుతింపఁ న్నంచినబుధఃశ్లోకన్ సరోషాంబకున్
గాకుల్ సాన్వయసుగధవారినిధిరాఁకాచంద్రుఁ గీర్తించెదన్. ౧౨

తా. చెవివఱకును లాగఁబడినయల్లెత్రాటను సంధింపఁబడిన బాణమునకు రావణుని గుఱిగాఁ జేసినవాఁడును, ఇంద్రునిరథముమధ్య నున్నవాఁడును, కోప సూచకములయిన చూపులుగలవాఁడును అగు రామునిగూర్చి నమస్కరించెదను.

శ్లో. సుత్రామనీలోత్పలనీలమేఘ
శ్రీజిత్యరాంగం సుతయా ధరణ్యాః,
యుక్తం సురేంద్రావనమానసం తం
రామం భజే రాక్షసవంశనాశమ్.

౧౩

మ. హరినీలోత్పలమేఘసంపదపహఁరాంగున్ ధరాభామిని
వరపుత్రీసహితున్ సమస్తమఖభుగ్వర్యావనాంతర్యునిన్

ధరణీనాథు సురారివంశవననిఃసర్వాహ్నిహోత్రా బరా
త్పరు దీనార్తిహరుః రఘూద్వహు మదిఃభావించి సేవించెదన్.

తా. ఇంద్రనీలమణులయ్య, నల్లంగలువలయ్య, కారుమబ్బులయ్యను శోభను జయించు నవయవములు గలవాఁడును, సీతతోఁ గూడినవాఁడును, ఇంగ్రుని రక్షింప మనసుగలవాఁడును, రాక్షసవంశనాశకుఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. రాకాచంద్రనిభాననం రతిపతి ద్వేషిప్రియం రాక్షసా
క్షీణగ్రీవవిభేగనస్ఫుటపృష్ఠాశ్చ బాహ్వీజ్వలమ్,
రత్నాలంకృతపానుకాంచితపదాంభోజం రమావల్లభం
రాగ ద్వేషవిహీనచిత్తసులభం రామం భజే తారకమ్ ౧౪

తా. రాగ ద్వేషవిహీనచిత్తసులభః • రాకేందుబింబాననః
భోగీంద్రాధరణిప్రియః దనుజరాక్షాధర్షిణస్త్రోజ్వలః
వాగీంద్రార్చితపానుకాంచితలసత్పాదాంబుజాతిద్వయః
శ్రీగోవిందు రమాధినాదు వరగః • శ్రీరాము సేవించెదన్.

తా. పున్నమచంద్రునివంటి మొగముగలవాఁడును, ఈశ్వరుని కిష్టఁడును, రావణునికంతములను భేదించుటలో స్ఫుటములై, శక్తిగలిగి ప్రసిద్ధికక్కిన బాణములచే బ్రకాశించువాఁడును, రత్నములచే నలంకరింపబడిన పానుకలపై నొప్పెడి పాదపద్మములుగలవాఁడును, అత్య్రీయాప యగుసీతకుఁ బ్రియుఁడును, రాగ ద్వేషములు లేనివారిమనస్సులకు సులభుఁడను, తరింపజేయువాఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. ఆహోలస్ఫుటరత్నకుండలధరం ఆవిస్త్రితాలంకృతం
ఆధారాదికచక్రమండలగతం ఆసందకగదాంకురిమ్,
ఆవిరూపతకృపాతరంగజలధిం అత్యంతవర్ణాశ్రయం
ఆపన్నార్తినిదాఘమేఘసమయం రామం భజే తారకమ్. ౧౫

మ. అకలంకోజ్వలరత్నకుండలు సమస్తానందకందుఁ మహా
ధికు షట్పుక్తినివాసు రామవిభు నాదిత్యంతవర్ణాత్మకా
రకు సంభూతకృపాతరంగజలధిః • భ్రాతృస్త్రితాస్త్వీందు సే
వకవర్ణార్తినిదాఘమేఘు నుతగీర్వాణః భజింతుఁ మదిన్.

తా. ఊగులాడు చక్కిని రత్నకుండలములను ధరించినవాఁడును, చిలునగవుచే నలంకరింపబడిన మొగముగలవాఁడును, ఆధారాదులయిన-ఆణుచక్రములయందుండువాఁడును, ఆనందమనెడి కందిమునకు మొలకయును, ప్రకటమైన దయనునెడి

తరంగములకు సముద్రమువంటివాఁడును, అకారము మొదలు త్కారమువఱకునుగల అక్షరముల యందుండువాఁడును, ఆపన్నుల బాధల నెడివేసవికి వర్ష కాలమువంటి వాఁడును, తరింపఁజేయువాఁడును అగురాముని నేవించెదను.

శ్లో. సాకేతాంతరత్నమంటపమహామాణిక్యసింహాసనే
తన్మధ్యేష్టదశాంబుజే స్ఫుటతగే చిత్కర్ణికే సంస్థితమ్,
సౌమి త్ర్యంబుజమిత్రసూనుభరతశ్రీవాయుపుత్రై ర్వృతం
ముద్రాలంకృతపాశిసారస మజం రామం భజే తారకిమ్ ౧౬

శా. సాకేతాంతరత్నమంటపవిరాఙ్మన్మహాపీఠంబునం
దేకాష్టచ్చగపక్షకర్ణికను గాఙ్ నింసాంది శాఖామృగా
నీకంబుల్ నిజసోదరుల్ గొలువఁ బాఙ్గి బోధముద్రాంకుఁ డౌ
కాకుల్ స్థుఁ రఘురాముఁ దారకు మదిఁగాంక్షించి నేవించెదన్.

తా. అయోధ్యమధ్యను రత్నమంటపముపైని గొప్పరత్నసింహాసనమున, మధ్య నున్నట్టిదియు, చిత్తనెడికర్ణికగలదియు, వికసించినదియునగు అష్టదశపద్మమునఁ గూర్చున్నవాఁడును, లక్ష్మణ స్మగ్ధవ భరతాంజనేయులచేఁ జుట్టువాఱుకొఁబడినవాఁ డును, భూనముద్రచే నలంకరింపఁబడిన హస్తపద్మముగలవాఁడును, పుట్టుక లేనివాఁ డును, తరింపఁజేయువా ఁడును అగురాముని నేవించెదను.

శ్లో. విరాజమానోజ్జ్వలపీతవాససం విశాలవత్సస్థులకౌస్తుభశ్రియమ్,
భజే కిరీటాంగదరత్నకుండలం హరింతులస్యావనమాలయాంకితిమ్.

ఉ. చాచసువర్ణచేలుని విశాలభుజాంతరకౌస్తుభోజ్జ్వలఁ
శ్రీరమణీయకుండలకిరీటశుభాంగదతారహారమం
జీరవిభూషితాంగుఁ నులఁపీదళదాము గుణాభిరాము నీ
తారమణీహృత్పలసుధానిధి రాముని సన్నుతించెదన్. ౧౭

తా. ప్రకాశించు పచ్చనివస్త్రముగలవాఁడును, విశాలమయినవత్సలమునఁ గౌస్తుభమణిశోభగలవాఁడును, కిరీటము, భుజకీర్తులు, రత్నకుండలములు గలవాఁడును, తులసిచేఁ గూర్చఁబడిన వనమాలగలవాఁడును, హరియు నగురాముని నేవించెదను.

శ్లో. మూలాదిషట్పరసిజాంతసహస్రపద్మ
పత్రాంతరాళనిలయం భవబంధనాశమ్,
నాదాంతచంద్రగళితామృతసిక్తదేహం
నాదాంతనాదమహిమాస్పదరామమీశే. ౧౮

మ. అరయ్ పట్కమహోపరిస్థితసహస్రారాంతరాశస్థితృ
 వరనాదాంతశశాంకనిర్గళితదేవాహారధారాప్రతి
 స్తరసంసిక్తశరీరుఁ బాపహరు సచ్చారిత్త నాదాంతనా
 దురమేశుబరమేశురాముభజియింతున్ స్వాంతమంచెంతయున్.

తా. మూలాధారాదులయిన-ఆఱుపద్యములకొసను ఉన్న సహస్రార పద్యము
 తీసులమధ్య నుండువాఁడును, జన్మబంధమును పోఁకొట్టువాఁడును, నాదాంతము
 నందలిచంద్రునినుండి ప్రవించునమృతముచేఁ దడఁపఁబడిన శరీరముగలవాఁడును,
 నాదాంతమునందలి నాదముయొక్కమహిమకు స్థానమును అగురాముని స్తుతిం చెదను.

శ్లో. వందే పితామహమహావరదానగర్వ
 లంకాధివాధకులపర్వతనాశవజ్రమ్,
 తం రావణానుజముగుత్సృతభానుసూను
 దిక్పాలసోదరగణైః పరిసేవ్యమానమ్.

చ. కమలభవప్రద త్తవరగర్వితపూర్వసుపర్వనాయకో
 త్తముని వధించి ముఖ్యు లగుతారవిభీషణసీలజాంబవ
 త్కుముదముగుత్సృతార్కజులుగొల్వ దిగీశులు సోదరుల్ ప్రతో
 మమున భజింప నిం పలరుఁసద్గుణధాముని రాము నెన్నెదన్.

తా. బ్రహ్మయిచ్చిన గొప్పవరములచే గర్వించినరావణుని వంశమనెడి పర్వ
 తమును నశింపఁజేయుటకు వజ్రముయినవాఁడును, విభీషణుఁడు, ఆంజనేయుఁడు,
 కుగ్రీవుఁడు, ఇంద్రాదిదిక్పతులు, భరతాదిసోదరులు మొదలగువారిచేఁ జాటును సేవిం
 పఁబడుచుండువాఁడును అగురామునిగూర్చి నమస్కరించెదను.

శ్లో. అజ్ఞానగాఢతిమిరాపహాభానుమూర్తి
 మారక్తచారునయనాంబుజ మాదిబీజమ్,
 అంభోధిమధ్యవటపత్రశయాన మాది
 మధ్యాంతశూన్య మఖిలాస్పదరామచంద్రమ్.

మ. అరుణాబ్జాక్షు సముద్రమధ్యవటపత్రాభ్యంతరస్థాయకుఁ
 స్ఫురదజ్ఞానతమిస్రభాస్కరు జగత్పూర్ణాత్మ నాద్యంతశూ
 న్య రమాధీశ్వరు నాదిబీజ ససమానుఁ మానితోదారు సుం
 దరమందస్థితు రామచంద్రుని మదిఁ దానింతు నశ్రాంతమున్.

తా. అజ్ఞానమనెడి చిమ్యచీకటిని తొలగించుటకు సూర్యస్వరూపుఁడును, ఇంచుక యెఱ్ఱనై చక్కనయిన కను దమ్ములుగలవాఁడును, అంతకును మొదటికారణమును, సముద్రముమధ్యను మఱియొకపైని పరుండువాఁడును, ఆదిమధ్యాంతములు లేనివాఁడును, అంతకును ఆధారమును అగురామచంద్రుని నేనించెదను.

శ్లో. సుధాసముద్రాంతవిరాజమానే ద్వీపే సితే చందనపారిజాతే,
మహాసనే పన్నగతల్పమధ్యే నిషణ్ణమీశే రఘువంశరత్నమ్. ౨౧

శా. క్షీరాబ్ధ్యంతసితాంతరీపలసఃచ్ఛ్చీచందనాగాంతిక
స్సారానర్ఘ్యవినూత్నరత్ననిచయఃప్రద్యోతపీతంబునం
దాహుఢం బగుకాద్రవేయవరపర్యంకాలతరాసీనుఁ డౌ
శ్రీరాముఁ రఘువంశరత్నము మదికా ధి జింతింతు నశ్రాంతమున్.

తా. అమృతసముద్రమధ్యను వెలుగుచున్న శ్వేతద్వీపమునందుఁ గల్పవృక్షములనడుమనున్న సింహాసనముపైని శేషశయ్యమధ్యను కూర్చున్న రఘువంశరత్నమును రాముని స్తుతి చేయుచుందును.

శ్లో. స్థితాననం పద్మదళాయతేక్షణం
విసీలమాణిక్యజడంగశోభితమ్,
జటాకిరీటం శరచాపలాంఛనం
సమామృహం భానుకులాబ్ధికౌస్తుభమ్. ౨౨

ఉ. సుందరమందహాసుఁ బరిశుద్ధసహోరుహపత్రనేత్రుఁ జౌ
రందరసీలగాత్రుని విరాజితభవ్యజటాకిరీటు సా
నందు సకారుకాస్త్ర జపనాయకు భానుకులాబ్ధికౌస్తుభుఁ
జందనచర్చితాంగు రఘునత్రమునికా మదిగో భజించెదన్.

తా. చిలునగవుతోడి మొగిముగలవాఁడును, తామర కుసుమవలె విశాలములయిన కన్నులుగలవాఁడును, నీలమణాల జయించుదేహముచే శోభిల్లువాఁడును, జడలే కిరీటముగఁ గలవాఁడును, బాణములు, ధనుస్సు చిహ్నములుగఁగలవాఁడును, సూర్యవంశమనెడి సముద్రమునకుఁ గౌస్తుభమణియునగు రామునిగూర్చి నమస్కరించెదను.

శ్లో. ప్రనూనబాణాంచిత మిక్షుచాపం
చక్రాబ్రహ్మశాంకుశవంశనాశమ్,
కర్తృర్దధానం ఘనసీలవర్ణం
శ్రీకృష్ణరూపం ప్రణమామి రామమ్. ౨౩

చ. కరముల నెన్నిదింట సుమఃకాండము వేణువు నిక్షుచాపమున్
దరము కళాంకుశంబులు సుదర్శనపాశములున్ ధరించి భా
స్కరనిభవర్ణుడై మహితఃసత్కరుణాకరకృష్ణమూర్తియై
పరఁగినరామచంద్రునకుఁ ♦ బావనకీర్తికి భక్తి మ్రొక్కెదన్.

తా. పూజాణములచే నంచితమైన యిత్తులనున్ను, చక్రము, శంఖము, పాశము, అంకుశము, పిల్లనఁగ్రోవి, చేతులతోఁ బట్టుకొనువాఁడును, మేఘమువలె నల్లనికొంతిగలవాఁడును, శ్రీకృష్ణరూపుఁడును అగురాముని నమస్కరించెదను.

శ్లో. బహూరుపాదోదరవక్త్రలోచనం దీప్తప్రచండానలదుర్నిరీక్ష్యమ్,
అశేషబృందారకనాగగోచరం భజామి తే రాఘవ విశ్వరూపమ్.

మ. కరపాదోదరలోచనోరుముఖసంక్రాంతోద్భవాగ్నిచ్ఛటా
స్ఫురితం బై కడు దుర్నిరీక్ష్య మయి దిక్కుంజంబుల న్నిండి ని
ర్జరవాఙ్మౌనసదుర్లభం బయినరాజన్యేభ్యు రామావసీ
శ్వరువిశ్వాకృతి కే నొనర్చెద నమఃస్కారంబు లశ్రాంతమున్.

తా. పెక్కుతోడలు, పాదములు, కడుపులు, ముగములు, కన్నులఁగలదియు, మండుచుఁ దీప్తమయిన అగ్నివలెనే చూడరానిదియు, ఎల్లదేవతలను నాగులను చూపునదియునగు నీవిశ్వరూపమును రామా! నేవించెదను.

శ్లో. సహస్రనేత్రాననపాదబాహు మనంతవీర్యం రవికోటితుల్యమ్,
స్రక్చందనాలంకృతదివ్యదేహం భజామ్యహం తేహరివిశ్వరూపమ్.

మ. కరనేత్రాననశీర్షపాదములు విఖ్యాతికా సహస్రాంక మై
సరసీజాప్తసహస్రకోటినిభ మై ♦ స్రక్చందనాలంకృత
స్ఫురితం బయ్యు ననంతవీర్య మయి సంపూర్ణప్రభావాఘ్య మై
పరఁగున్ రాఘవువిశ్వరూపము మదికా ♦ భావించి నేవించెదన్.

తా. వేలకొలఁదిగఁ గన్నులు, ముఖములు, పాదములు, బాహువులు గలది యు, అంతములేనికీర్తి గలదియు, కోట్లకొలఁదిసూర్యులతో సరిల్లనదియు, పూ డండలచేతను గంధముచేతను అలంకరింపఁబడిన దివ్యదేహముగలదియునగు నీశ్రీహరి విశ్వరూపమును నేవించెదను.

శ్లో. కలంబకోదండగదాబ్జసంయుతందంష్ట్రాకరాళాంకధనంజయాననమ్,
పీతాంశుకస్వర్ణకిరీటసుండలం భజామి తే రాఘవ విశ్వరూపమ్.

మ. దరకోదండగదాకలంబయుతమున్ ♦ దంష్ట్రాకరాళాగ్నివి
స్ఫురదాస్యంబు సువర్ణచేలధృతమున్ ♦ భూరిప్రభారత్నక

ర్బుగసంజీవకిరీటకుండలమహాభూషోజ్జ్వలంబుఁ శుభం

కరమా రాఘవవిశ్వమూర్తికి సమస్కారంబు లర్పించెదన్.

తా. శరశరాసనగదాశంఖములతోఁ గూడినదియు, కోటలచే భయంకరమయినచిహ్నముగలయగ్నితోడి మొగముగలదియు, పచ్చనివస్త్రము, బంగారుకిరీటము కుండలములు గలదియు నగునీవిశ్వరూపమును రామా! నేవించెదను.

శ్లో. కోదండ మిత్సుజనితం స్మరపంచబాణం

శంఖం రథావయవ మంకుశపాశవేణుమ్,

హస్తైర్దధాన మమలద్యుతి ముద్వహంతం

ప్రద్యుమ్న కృష్ణ మనిశం భజ రామచంద్రమ్.

౨౭

చ. చెఱకువి లైదుబాణములు † చే ధరియించి రథాంగవేణుపా

శరుచిరశార్ఙ్గముఖ్యునున†సాధనయుక్తమహోష్ఠబాహు సుం

దరు హరినీలగాత్రుఁ బరు † దర్పకుఁ గృష్ణ సువర్ణచేలు దా

శరధి బలాధికుఁ శరధి†సన్నతు నచ్యుతు రాముఁ గొల్చెదన్.

తా. చెఱకువిల్లు, మన్మథునియైగుబాణములు, శంఖము, చక్రము, అంకుశము, పాశము, పిల్లఁగ్రోవి, చేతులతోఁ బట్టుకొనువాఁడును, నిర్మలమైనకొంతిని వహించినవాఁడును, ప్రద్యుమ్నకృష్ణసూపుఁడును అగురాముని సదా భజింపుము.

శ్లో. సీతాలోకనతత్పరం మణినిభం వ్యాఖ్యానముద్రాంచితం

వామే జానుని లంబహస్త మనిశం వీరాసనే సంస్థితమ్,

మూలే కల్పతరో రనాదిమునిభి ర్బ్రహ్మాదిభి స్సేవితం

ముక్తాహారకిరీటకుండలధరం మూర్ధాభిషిక్తం భజే.

౨౮

మ. విమలుఁ గల్పకమూలసంస్థిత మహావీరాసనుఁ జానకీ

రమణీదర్శనతత్పరుఁ మణినిభుఁ † రతోజ్జ్వలద్యుష్మణుఁ

ప్రమదుఁ జానువిలంబిహస్త వరదుఁ † వ్యాఖ్యానముద్రాంచితుఁ

సుమనఃపూర్వభవాదినిర్జరముని†స్తోతుఁ విభుఁ గొల్చెదన్.

తా. సీతను మాచుటయందాసక్తిగలవాఁడును, ఇంద్రనీలమణివంటివాఁడును, ఉపన్యసించునప్పటి జ్ఞానముద్రచే నొప్పవాఁడును, ఎడమమోకాలిపయిని వ్రేలు హస్తముగలవాఁడును, వీరాసనమునఁ గూర్చున్నవాఁడును, కల్పవృక్షముక్రిందను అనాదిమునులయిన బ్రహ్మగులచే నేవింపఁబడువాఁడును, ముత్యాలహారములను, కిరీటమును, కుండలములను ధరించినవాఁడును, పట్టాభిషిక్తుఁడును అగురాముని సదా నేవించెదను

శ్లో. యద్రూప మానందకరం మునీనాం

యద్బాణ ఆఖండలశత్రునాశనమ్,

యద్ దైవతం సర్వజనాంతరస్థం

తత్సర్వరూపం రఘునాథ మీశే.

౨౯

ఉ. ఎవ్వనిమూర్తి యోగితతి † నెప్పడు సంతస మొందఁజేయుఁ దా

నెవ్వనికాండకాండము మ† హేంద్రవిరోధివినాశకారణం

బెవ్వఁడు విశ్వవిశ్వగతుఁ † డెవ్వఁడు భక్తజనావసస్మియుం

డవ్విభుఁ డైనరామున క†హర్నిశము న్నతు లాచరించెదన్.

తా. ఎవనిరూపము మునుల నానందింపఁజేసినదో, ఎవనిబాణము రాక్షసులను నశింపఁజేసినదో, ఏదైన మందలలో ఊన్నదో, ఆసర్వరూపుని రామునినులించెను.

శ్లో. నాదం నాదవిలీనచిత్తపవనం నాదాంతతత్త్వప్రియం

నామాకారవివర్జితం నవఘనశ్యామాంగనాదస్మియమ్,

నాదాంభోజమరందమత్తవిలసద్భృంగం మదంతస్సితం

నాదాంతధృవమండలాబ్జరుచిరం రామం భజే తారకమ్. 3౦

శా. నాదున్ నాదవిలీనచిత్తపవనున్ † నాదాంతతత్త్వప్రియున్

నాదాంతధృవమండలాబ్జరుచిరున్ † నామక్రియావర్జితున్

నాదాంభోజమరందమత్తమధువున్ † నాదస్మియన్ సన్నవాం

భోదశ్యాము మదంతరస్సితుని రామున్ దారకున్ గొల్చెదన్.

తా. నాదస్వరూపుఁడును, నాదమున లయించినమనోవాయువులుగలవాఁడును, నాదాంతతత్త్వప్రియుఁడును, నామరూపములులేనివాఁడును, సీలమేఘమువలె నల్లనైనయవమములుగలవాఁడును, నాదప్రియుఁడును, నాదమును పద్మమునందలి మకరందముచే ముడించి ప్రకాశించుతు మ్రోదవంటివాఁడును, నాలో నున్నవాఁడును, నాదాంతమందలిధ్రువమండలమునఁ బద్మమువలె వెలుగువాఁడును, తరింపఁజేయువాఁడును అగురాముని జేపించెదను.

శ్లో. నానాభూతహృదబ్జపద్మనిలయం నామోజ్జ్వలాభూషణం

నామస్తోత్ర పవిత్రితత్త్రిభువనం నారాయణాష్టాక్షరమ్,

నాదాంతేందుగళత్సృధాప్లుతతనుం నానాత్కచింతాత్రకం

నానాకోటియుగాంతభానుసదృశం రామం భజే తారకమ్. 3౧

శా. నాదాంతేందుగళత్సృధాప్లుతతనున్ † నానాత్కచింతాత్రకున్

వేదోదారు సమస్తభూతహృదయావిష్టున్ విభున్ గల్పకా

లాదిత్యాయుతకోటితుల్యః బరహుః త్రాష్టాక్షరీమంత్రగుః
శ్రీదుః విశ్వపవిత్రనాము వరదుః † శ్రీరాము సేవించెదన్.

తా. ఏల భూతములహృదయపద్మములను నింట్లో వసించువాఁడును, నామమే
ప్రకాశించుభూషణమైనవాఁడును, నామింద్రముచే మూఁడులోకములను బావనము
లుగఁ జేసినవాఁడును, నారామణాష్టాక్షరమంత్రస్వరూపుఁడును, నాదాంతమందలి
చంద్రునినుండి బాలుచుండునమృతముచే దడియుకరీరముగలవాఁడును, అందఱకరీర
ములలోను చిత్స్వరూపుఁడై యుండువాఁడును. పలుకోట్లప్రళయకాలసూర్యులతో
సమానుఁడును, తరింపఁజేయువాఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. ఖశ్యామం ఖగవాహనం ఖరరిపుం ఖాద్యాదిభూతాత్మకం
ఖాతీతం ఖగమంత్రతత్పరపదం ఖవ్యోతకోట్యజ్జ్వలమ్,
ఖావాచ్యం ఖగకేతనం ఖగమనం ఖర్వాటశృంగాలయం
ఖారాధ్యంచ ఖరంద్రపీఠనిలయం రామం భజే తారకమ్. 32
మ. ఖరవైరిఁ ఖగవాహనుఁ రవివిభుఁ † ఖర్వాటశృంగాలయుఁ
పరమార్థాంచితమంత్రతత్పరు వియఁ ద్యాగిష్టు ఖారాద్యును
సిరు వేదాంతమయుఁ విచిత్రగమనుఁ † శ్రీపంచభూతాత్మకుఁ
వరసత్యోక్తు సుషుమ్నమధ్యగతు శ్రీవాసుఁ బ్రశంసించెదన్.

తా. ఆకాశమువలె నల్లనివాఁడును, గరుడవాహనుఁడును, ఖరాసురుని చంపి
నవాఁడును, ఆకాశాదిపంచభూతస్వరూపుఁడును, ఆకాశమును మించినవాఁడును,
హంసమంత్రాసక్తులకు సానమును, కోట్లకొలఁదిసూర్యులవలెఁ బ్రకాశించువాఁడును,
ఆకాశమువలె నే చెప్పఁదిగనివాఁడును, గరుడభృజుఁడును, ఆకాశగమనముగలవాఁ
డును, ఖర్వాటశిఖరమునం గుండువాఁడును, ఆకాశాధిపత్యచేఁ బూజింపఁదగువాఁ
డును, ఖరంద్రపీఠమం గుండువాఁడును అగుతారకరాముని సేవించెదను.

శ్లో. వేద్యం వేదగురుం విరించిజనకం వేదాంతమూర్తిం స్ఫుర
ద్వేదం వేదకలాపమూలమహిమాధారాంతకందాంకురమ్,
వేదశృంగసమానశేషశయనం వేదాంతవేద్యాత్మకం
వేదారాధితపాదపంకజ మహం రామం భజే తారకమ్. 33

తా. వేదాధారు సమస్తవేదగురునిఁ † వేదాంతవేద్యుఁ లస
ద్వేదారాధితపాదపంకజయుగ్మఁ † వేదాంతమూర్తిఁ మహా
వేదభ్రాజితవేద్యు బ్రహ్మజనకుఁ † వేదాంతభావోల్లస
ద్వాదాగ్రేసరతల్పు రాము మహిమాధారుఁ బ్రశంసించెదన్.

తా. తెలియఁదగువాఁడును, వేదముల నుపదేశించినవాఁడును, బ్రహ్మను కన్న వాఁడును, ఉపనిషదర్థ స్వరూపుఁడును, ఎప్పుడును స్ఫురించు వేదములుగలవాఁడును, వేదకలాపమునకు మూలమయిన మహిమ కారధారమయిన చక్రనికందమున కంకురమును, ఉపనిషత్తులలో సమానమయిన శేషతత్త్వమునఁ బరుండువాఁడును, ఉపనిషత్తులచేఁ జెలియఁదగు స్వరూపము గలవాఁడును, వేదములచే నారాధింపఁబడిన పాదపద్మములుగలవాఁడును, తరింపఁజేయువాఁడును అగురాముని నేమిం చెదను.

శ్లో. మూలాధారధనంజయస్ఫుటపటుజ్వాలాసమాలింగితం
మూర్ధన్యాంతశశాంకమండలగళత్క్షీరాభిషేకస్త్రియమ్,
ముక్తాశోభితమాభిభ్రునివరైరారాధితం భావయే
ప్రఖ్యాతైస్త్రిగణైర్జనాధిపగణైశ్శ్యాఖామృతైర్దైవజైః. ౩౪

మ. ప్రకటాధారమునకా ధనంజయశిఖాభాసప్రభాయక్తుమ
స్తకపూర్ణద్విజరాజమండలసుధాధారాభిషేకస్త్రియమ్
సుకళాశోభితమానివానరమహాక్షోణీశ్వరప్రావృతుమ్
సకలాశ్చక్రద్రిగణార్చితమ్ గోలుతుభూజాతావిభురౌఘవున్.

తా. మూలాధారచక్రమునందలియగ్నియొక్కస్పష్టములైన తగుజ్వాలలచే నాలింగితుఁడును, సహస్రారచక్రమందలిచంద్రమండలముయండి జాటునమృతమునభిషేకమునం దిష్టముగలవాఁడును, ముక్తైములచేఁ బ్రకాశించుకీటములుగలవారును, ప్రసిద్ధులును అగురాజులు, వానరులు, దేవతలు అనుత్రివిధములయిన సంఘములచేతను, మునీశ్వరులచేతను ఆరాధింపఁబడువాఁడును అగు రాముని భావించును.

శ్లో. తారాకారవిమానమధ్యనిలయం తత్త్వత్రయాారాధితం
తారాద్రీశ్వరయోగినిగ్గుణమహాసిద్ధైస్సమారాధితమ్,
తత్సంజ్ఞం తరుణేందుశేఖరసఖం తారాత్రయాంతర్గతం
తత్ప్రస్వర్ణకిరీటకుండలయుగం రామం భజే తారకమ్. ౩౫

శా. తారాకారవిమానమధ్యనిలయమ్ దత్త్వత్రయాారాధితమ్
సారాచారవిశిష్టసిద్ధమునిసంస్తవ్యాంఘ్రిదత్సంజ్ఞకుఁ
దారాద్రీశ్వరసంతతాప్తః బరమ్భమ్ దారాత్రయాంతర్గతుమ్
శ్రీరాముమ్ మకుటాంగదాభరణుసంసేవీతు నిష్టాప్తికిన్.

తా. తారాకారమయినవిమానముమధ్య నుండువాఁడును, జీవేశ్వరులు ప్రకృతియనుమూఁడుతత్త్వములచే నారాధింపఁబడువాఁడును, ఈశ్వరుఁడు, యోగులు, నిర్గుణులగుమహాసిద్ధులు అనువారిచే నారాధింపఁబడువాఁడును, తత్పదవాచ్యుఁడును,

శివునిచెలికొడును, మూడుకనుపాపలమధ్య కుండువాడును, పుటమువేసినబంగారు
కిరీటము కుండలములు గలవాడును, తరింపజేయువాడును అగురాముని నేవించెదను.

శ్లో. తారం తారకమండలోపరిలసజ్జ్యోతిఃస్ఫురత్రాకా
తీతం తత్త్వమసీతివాక్యమహిమాధారం తటిత్సన్నిభమ్,
తత్త్వజ్ఞానపవిత్రితత్త్రిభువనం తారాసనాంతర్గతం
తారాంతఃపువమండలాబ్జరుచిరం రామం భజే తారకమ్. 31

శా. తారు దారకమండలోపరిప్రసాదజ్యోతివిద్యున్నిభమ్
తారాంతఃపువమండలాబ్జరుచిరమ్ దారాసనాంతర్గతమ్
దారాతీతు సుధీపవిత్రితుని సీతానాథు సత్కీర్తివి
స్తారుం దత్త్వమసీతివాక్యమహిమాధారు భజింతు మదిన్.

తా. ఓంకారవాచ్యుడును, నక్షత్రమండలముపయిని ప్రకాశించుజ్యోతిచే
స్ఫురించుచున్న తారకము నలిక్రమించినవాడును, తత్త్వమసి-అనువాక్యముమహిమ
కాధారమయినవాడును, మెఱపుతో సమానుడును, వేదాంతజ్ఞానముచే ముల్లోక
ములను పావనములుగఁ జేసినవాడును, తారాసనాంతర్గతుడును, తారాంతమందలి
ప్రవమండలమునఁ బద్మమువలె వెలుగువాడును, అగుతారకరాముని నేవించెదను.

శ్లో. కస్తూరీఘనసారకుంకుమలసచ్ఛ్చందనాలంకృతం
కందర్పాధికనుందరం ఘనవిభం కాకుత్స్థవంశధ్వజమ్,
కల్యాణాంబరవేష్టితం కమలయా యుక్తం కళావల్లభం
కల్యాణాచలకార్చకస్త్రియసఖం కల్యాణరామం భజే. 32

మ. శితికంతావ్రు మృగీమదానుమిళితశ్రీచందనాలంకృతుమ్
క్షీతిపుత్రసహితుమ్ ఘనాఘననిభమ్ శ్రీరాముః బీతాంబరుమ్
దతసౌందర్యజితస్తరమ్ బ్రవిలసత్కాకుత్స్థవంశధ్వజమ్
హితవిద్యాధికు రామభద్రు మది నే నెంతుమ్ గృపాకాంక్షిన్.

తా. కస్తూరీకర్పూరకుంకుమములచేఁ బ్రకాశించుశ్రీచందనముచే నలంకరింపఁ
బడినవాడును, మన్మథునికంటెను ఎక్కువచిక్కనివాడును, మేఘాకారుడును,
కాకుత్స్థవంశమునకు ధ్వజప్రాయుడును, బంగారువంటివస్త్రము గట్టుకొనువా
డును, లక్ష్మితోఁ గూడియుండువాడును, కళలకు వల్లభుడును, మేరువువింటివాడ
యిన శివునిప్రియస్నేహితుడును అగుకల్యాణరాముని నేవించెదను.

శ్లో. మజ్జీవం మదనుగ్రహం మదధిపం మద్భావనం మత్సుఖం
మత్తాతం మమ సద్గురుం మమ వరం మోహాంధ్యవిచ్ఛేదనమ్,
మత్పుణ్యం మదనేక బాంధవజనం మజ్జీవనం మన్నిధిం
మత్సిద్ధిం మమ సర్వకర్మ సుకృతం రామం భజే తారకమ్. ౩౮

ఉ. మాకు గురుం డనుగ్రహము † మజ్జనకుండు విభుండు జీవము
మాకు విమోహనాశకుండు † మత్సుకృతంబు సుఖంబు భావము
మాకు సమస్త బాంధవజనంబు ధనంబు సుకర్మ సిద్ధియు
మాకు సమస్త తారకము † మారఘరాముఁ డటంచు నెంచెదన్.

తా. నాజీవము, నాయుచుగ్రహము, నాప్రభువు, నాభావనము, నాసుఖము, నాతండ్రి, నాస్వగురువు, నావరము, నామోహమునుగ్రహితులమును పోగొట్టువాఁడును, నాపుణ్యము, నాయందలుబంధువులు, నాజీవనము, నాపెన్నిధి, నాసిద్ధి, నాయెల్ల కర్మములు, నాసుకృతమును, అగుతారకరాముని భజించెదను.

శ్లో. నిత్యం నీరజభోజనం నిగుప్తమం నీవారశూతోపమం
నిర్భేదానుభవం నిరంతరగుణం నీలాంగరాగోజ్జ్వలమ్,
నిష్పాపం నిగమాగమార్చితపదం నిత్యాత్మకం నిర్మలం
నిష్పుణ్యం నిఖిలం నిరంజనపదం రామం భజే తారకమ్. ౩౯

శా. నిత్య నిర్దురితుఁ సరోజనయనుఁ † నీలాంగరాగోజ్జ్వలుఁ
నిత్యాత్మక విమలుఁ నిరంతరగుణుఁ † నిర్భేగు నిష్పుణ్యనిఁ
సత్యుఁ సూక్ష్మ నిరంజనుఁ నిరుపముఁ † సర్వాత్మ యోగీంద్రునం
స్తుత్యుఁ నిర్గుణ రాముఁ దారకు భజంత్యుఁ సత్కృపాకాంక్షునై.

తా. నిత్యుండును, పద్మమలవంటికన్నులుగలవాఁడును, సాటిలేనివాఁడును, నివర్తిధాన్యపుముల్లువంటివాఁడును, అస్తవ్యతానుభవముగలవాఁడును, దట్టమయిన గుణములుగలవాఁడును, నల్లనియంగంగముచేఁ బ్రకాశించువాఁడును, ఏపాపము లేనివాఁడును, వేదశాస్త్రములచేఁ బూజింపఁబడు పాదములుగలవాఁడును, నిత్యస్వయాపుండును, నిర్మలుండును, పుణ్యములేనివాఁడును, సర్వస్వసూపుండును, నిరావరణముయినపదముగలవాఁడును అగు తారకరాముని భజించెదను.

శ్లో. ధ్యాయే త్వాం హృదయాంబుజే రఘుపతిం విజ్ఞానదీపాంకురం
హంసోహంసపరంపరాదిమహిమాధారం జగన్మోహనమ్,
హస్తాంభోజగదాబజ్రమతులం పితాంబరం కౌస్తుభం
శ్రీవత్సం పురుషోత్తమం మణినిధిం రామం భజే తారకమ్. ౪౦

మ. హృదయాబ్జంబునఁ గొల్చెద రఘుపతిఁ పేమాంబరున్నిస్సమా
నుదయాభుఁధృతకౌస్తుభుఁహరిజగన్తోహుఁ గదాద్యాయుధుఁ
ద్రిదశేంద్రాంశనిభుఁ మహామహిమునిఁ శ్రీవత్సవత్సస్థలుఁ
విదితాత్ముఁ వరహంసరూపుఁ బురుషుఁ విజ్ఞానదీపాంకురున్.

తా. జ్ఞానమును దీపమునంకురమవును, రఘుపతివియు నగునిన్ను రామా! నా
హృదయపద్మమున ధ్యానించుచుండును. “హంసోఽహంసో” అను పరంపరతాలాకు
మొదటిమహిమ కౌఠారమును, జగముల మోహింపఁజేయువాఁడును, పద్మములవంటి
చేతులయందు గద, శంఖము, చక్రముగలవాఁడును, సాటి లేనివాఁడును, పచ్చని
వస్త్రము గలవాఁడును, కౌస్తుభము, శ్రీవత్సము గలవాఁడును, పురుషోద్దముఁడును,
ఇంద్రునిలమణివంటివాఁడును, అగు తారకరాముని నేవించెను.

శ్లో. సత్యజ్ఞాన మనంత మచ్యుత మజం చావ్యాకృతం తత్పరం
కూటస్థాదిసమస్తసాక్షి మనఘం సాక్షాద్విరాట్కృత్త్వదమ్,
వేద్యం విశ్వమయం స్వలీనభువనం స్వారాజ్యసౌఖ్యప్రదం
పూర్ణం పూర్ణతరం పురాణపురుషం రామం భజే తారకమ్. ౮౦

మ. అనఘుఁ బూర్ణ సనంత మచ్యుతుని సత్యజ్ఞానమూర్తి విరా
ట్కృతు విశ్వాత్తు జగన్తయుఁ వరహఁ గూటస్థాయిసాక్షి సవా
తను సవ్యాకృతు జీవతత్త్వపరు సుత్రామాదిభోగప్రమ
ఘునుని వేద్యఁ బురాణపురుషు సజ్జఁ గాకుల్ సునేవించెదన్.

తా. సత్యము, జ్ఞానము స్వరూపముగాఁగలవాఁడును, అంతములేనివాఁడును,
నాశములేనివాఁడును, పుట్టుక లేనివాఁడును, అవ్యాకృతుఁడును, తత్పరవాచ్యుఁడును,
ప్రధానుఁడును, కూటస్థుఁడు మొదలగు నెల్లరికి సాక్షియును, నిర్గుఱుఁడును, ప్రత్య
క్షముగ విరాట్కృతము నిచ్చువాఁడును, తెలియఁడనువాఁడును, విష్వస్వరూపుఁ
డును, తనయందు లయించినలోకములుగలవాఁడును, స్వారాజ్యసౌఖ్య ప్రదుఁడును,
పూర్ణుఁడును, పూర్ణతరుఁడును, పురాణపురుషుఁడును, అగు తారకరాముని నేవించెదను.

శ్లో. రామం రాక్షసవంశనాశనకరం రాకేందుబింబానసం
రక్షోరిం రఘువంశవర్ధనకరం రక్తాధరం రాఘవమ్,
రాధాస్వాత్మనివాసినం రవినిభం రమ్యం రమానాయకం
రంధ్రాంతర్గత శేషశాయిన మహం రామం భజే తారకమ్. ౮౧

మ. అమర ద్వేషికులాటవీడహను రంధ్రాంతర్గతాపీంద్రత
ల్ప మహాత్మ స్ఫరిపూర్ణ చంద్రముఖరాముఁ శ్రీరమానాయకుఁ

గమలాప్రోజ్జ్వలుఁ బల్లవాధరు జగత్కల్యాణ శ్రీరాఘవుఁ
రమణీయుఁ రఘువంశదీప్తుఁ గొలుతుఁ ♦ రాధాత్మ సంస్థాయినిన్.

తా. రాక్షసులమును నశింపజేసినవాఁడును, పూర్ణచంద్రబింబము వంటి మొ
గము గలవాఁడును, రాక్షసవైరియు, రఘువంశమును వృద్ధినిపొందించినవాఁడును,
ఎఱ్ఱనిపెదవిగలవాఁడును, రాఘవుఁడును, రాధయొక్క మనసులో నుండువాఁడును,
నూర్మ్యునితో సమానుఁడును, చిక్కనివాఁడును, లక్ష్మీ వాయకుఁడును, రంధ్రాంతర్గ
తుడైన శేషునియందుఁ బరుండువాఁడును, అగుతారకరాముని శేవింపెదను.

శ్లో. తారాకారం నిఖలనిలయం తత్త్వమస్యాదిలక్ష్యం
శబ్దావాచ్యం త్రిగుణరహితం వ్యోమ మంగుష్ఠమాత్రమ్,
నిర్వాణాఖ్యం సగుణ మగుణం వ్యోమరంధ్రాంతరస్థం
సౌమమ్నాంతఃప్రణవసహితం రామచంద్రం భజేఽహమ్. ౪౩
మ. ప్రకటవ్యోమబిలాంతరస్థ సగుణుఁ ♦ రామాధిపుఁ లోకనా
యకుఁ దారాకృతి ముక్తిసంజ్ఞకు సుషుమ్నాంతసితోంకారవ
ర్ణకరాహిత్య నశబ్ద నిత్య బుధు లెన్నఁ దత్త్వమస్యాదిల
క్ష్య కళాస్థాను భజింతు నిగుణుని సంఘస్థప్రమాణు స్వరిన్.

తా. తారాకారుఁడును, సర్వాశయుఁడును, తత్త్వమస్యాదివాక్యములకు
లక్ష్యమయినవాఁడును, శబ్దములచేఁ జెప్పఁదగినవాఁడును, గుణత్రయశూన్యుఁడును,
ఆకాశస్వరూపుఁడును, అంగుష్ఠప్రమాణుఁడును, అమృత నాముఁడును, సగుణుఁడును,
నిర్గుణుఁడును, ఆకాశరంధ్రమధ్య నుండువాఁడును, సుషుమ్నయను నాడియందలి
ప్రణవమతోఁ గూడినవాఁడును, అగురామచంద్రుని శేవింపెదను.

శ్లో. ముక్తేర్హులం మునివరహృదానందకందం ముకుందం
కూటస్థాఖ్యం సకలవరదం సర్వచైతన్యరూపమ్,
నాదాతీతం కమలనిలయం నాదనాదాంతతత్త్వం
నాదాతీతం ప్రకృతిరహితం రామచంద్రం భజేఽహమ్. ౪౪
మ. మునిహృతోపకరుఁ బ్రధానరహితుఁ ♦ మోక్షాధినాథుఁ సనా
తనుఁ గూటసుని సర్వవిశ్వమయుఁ జైతన్యాకృతిఁ గృత్స్ననం
దను సర్వాత్మ ముకుందు లోకవరదుఁ ♦ నాదాంతతత్త్వాత్మ న
త్యసఘుఁ రాము ధరాసుతాధిపతి నాదాతీతు భావించెదన్.

తా. ముక్తి నిచ్చువాఁడును, మునీశ్వరులహృదయములందలి యానందమునకుఁ
గండమయినవాఁడును, ముకుందుఁడును, కూటస్థుఁ డనుపేరుగలవాఁడును, ఎల్లరకును
వరముల నిచ్చువాఁడును, సర్వచైతన్యస్వరూపుఁడును, నాదము నతీకమించినవాఁ

దును, పద్మములయం దుండువాఁడును, నాదనాదాంతముల యథార్థస్వరూపుఁడును, ప్రకృతిరహితుఁడును, అగురామచంద్రుని సేవించెదను.

శ్లో. నిజానందాకారం నిగమతురగారాధితపదం

పరబ్రహ్మనందం పరమపదగం పాపహరణమ్,

కృపాపారావారం పరమపురుషం పద్మనిలయం

భజే రామం శ్యామం ప్రకృతిరహితం నిగ్గుణ మహమ్. ౪౫

మ. పరమామ్నాయతురంగ సేవితలసః త్వాదాంబుజద్వంద్యః బం

కరుహాస్థానుః గృహాభి నిర్గుణః సఖాః ఘనధ్వంసు రమ్యం బరా

త్సరమంబుః బురుషోత్తముః బరుః బరః బ్రహ్మ నిజానందుశ్రీ

హరి శ్రీరాముః బ్రధానవర్జితః ఘనః శ్యామాంగు భావించెదన్.

తా. తనయానందమే స్వరూపముగాఁగలవాఁడును, ఈశ్వరునిచే బూజింపఁ బడు పాపములుగలవాఁడును, పరబ్రహ్మనందస్వరూపుఁడును, పరమపదమును పొందిన వాఁడును, పాపములను హరించువాఁడును, దయాఽముగ్రుఁడును, పురుషోత్తముఁ డును, పద్మములయం దుండువాఁడును, ప్రకృతిరహితుఁడును, నిగ్గుణుఁడును, నల్లని వాఁడును, అగురామని సేవించెదను.

శ్లో. శ్రీమద్వైకుంఠనాథం సురమునిమకుటన్యోతితస్త్వర్ణపీఠం

నీలాంగం చంద్రవక్త్రం మణిమయమకుటం బాణకోదండహస్తమ్,

పద్మాక్షం పాపనాశం ప్రణవమయమహారత్నసింహాసనస్థం

శ్రీసీతావామభాగం శ్రితజనవరదం రామచంద్రం భజేహమ్.

మ. తలవైకుంఠవిభుః మణీమకుటః గోదండాస్త్రహస్తౌ సమా

గతగీర్వాణకిరీటరత్నరుచిసంక్రాంతాంఘ్రియగ్ధౌ శత

క్రతునీలాంగు శశాంకవక్త్రౌ లసదోంకారాసముః జానకీ

యుతుః గంజేక్షుణరాముః బాపహరణామృతదారకుంగోల్పెదన్.

తా. శ్రీమంతమయిన వైకుంఠమునకుఁ బ్రభువును, దేవతలయు మనులయుఁ గిరీటములచేఁ బ్రకాశింపఁజేయఁబడు బంగరుషేఠముగలవాఁడును, నీలశరీరుఁడును, చంద్రునివంటి మొగముగలవాఁడును, మణివికారమయిన కిరీటముగలవాఁడును, ధను ర్భాణహస్తఁడును, తామరలవంటి కన్నులుగలవాఁడును, పాపనాశకుఁడును, ఓంకార రూపమయిన గొప్పరత్నసింహాసనమునఁ గూర్చుండువాఁడును, సీత యెడమవైపునఁ గలవాఁడును, అక్రితులకు వరదుఁడును, అగురామచంద్రుని సేవించెదను.

శ్లో. సాకేతే మణిమంటపే సురతరుప్రాంతే విమానాంతరే

పద్మే చాప్తదశోజ్జ్వలే నుతమహాసాధే సుధామాన్వితే,

సత్యం సూర్యజరావణానుజమగుత్పత్రానుజై స్సేవితం
మధ్యే వాసవనీలకోమలతనం రామం భజే తారకమ్. ౪౨

మ. ప్రకటాయోధ్యను గల్పమూలమున హరిర్వ్యంబందు విభ్రాజిపు
ష్పకమధ్యాష్టదశాబ్జమధ్యమున భాస్వద్గేహమందు సుర
ప్రకరంబుల్ రవిపుత్రముఖ్యులనుజుల్ భావింపఁ దనన్ ద్యమం
దకలగుం డగునీలరత్ననిభు రామాధీశుఁ బ్రార్థించెదన్.

తా. ఆయోధ్యలో మంచికొంటిలోఁ గూడి కొనియాడఁబడు గొప్పసాధ
మున, కల్పవృక్షములమగ్యను, మణిమంటపమున, విమానముమధ్యను, ఎన్నిదిఁజేతు
లచేఁ బ్రకాశించుపద్మమున నుండువాఁడును, సత్యస్వరూపుఁడును, సుగ్రీవ-విభీషణ-
ఆంజనేయ-సోదరులచే నేరింపఁబడువాఁడును, వారిమధ్యను, ఇంద్రనీలములవలె
నల్లనై మృదువైన దేహముగలవాఁడును, అగుతారకరాముని నేరించెదను.

శ్లో. హృదయగుహరమధ్యకోటిత స్తంత్రసారం
నిగమనియమగమ్యం వేదశాస్త్రై రచింత్యమ్,
హరిహరవిధివంద్యం హంసమంత్రాంతరస్థం
దశరథసుతమీచే దైవతం దేవతానామ్. ౪౩

మ. హరిభగ్నాబ్జభవాదివంద్య హృదయాభ్యాభ్యంతరజ్యోతిసు
స్థిరు మంత్రప్రకర్తార్థసారతరు రాజీవాక్షు శాస్త్రాగమ
స్ఫురదాకారు నచింత్య వేదమయు సంపూర్ణ వచోగమ్య వే
మఱు రామప్రభు దేవదేవుఁ గొలుతుఁ స్తంత్రాంతరాంతర్గతున్.

తా. హృదయాకాశమధ్యను ప్రకాశించు తంత్రమంత్రముయొక్క సారము
ను, వేదములయందుఁ జెప్పఁబడిననియమములచేఁ బొందఁదగినవాఁడును, విష్ణు-శివ-
బ్రహ్మలచే నమస్కరింపఁదగిన వాఁడును, హంసమంత్రముమధ్య నుండువాఁడును,
దేవతలకును దేవతయునగు దశరథరాముని స్తుతించెదను.

శ్లో. దేవేంద్రనీలనవమేఘవిజిత్యరాంగం
పూర్ణేందుబింబవదనం శరచాపహస్తమ్,
సీతాసమేత మనిశః శరణం శరణ్యం
చేతో మదీయ మభివాంఛతి రామచంద్రమ్. ౪౪

మ. హరినీలోత్పలమేఘసంపదపహారాంగుఁ ధరాపుత్రికా
వరుఁ గోదండశరోత్కరోజ్జ్వలకర్కః భద్రాసనాసీను దా

శరధిఁ బూర్ణశశాంకబింబవదనుఁ ♦ సర్వాత్మ శ్రీరాము శ్రీ
కరు భక్తాంగణకల్పకంబు మనమా! ♦ కాంక్షించి సేవింపుమా.

తా. ఇంద్రనీలములులను, వర్షకాలమేఘమును జయించు శరీరముగలవాఁడును, పూర్ణచంద్రబింబమువంటి మొగముగలవాఁడును, ధనుర్బాణహస్తఁడును, సీతతోఁ గూడినవాఁడును, శరణు పొందదగువాఁడును, అగు రామచంద్రుని నెల్లపుడును నాచిత్తము శరణు కోరుచున్నది.

శ్లో. ఓతప్రొతసమస్తవస్తునిచయం చోంకారబీజాక్షరం

ఓంకారప్రకృతిం పడక్షరహితం చోంకారకందాంకురమ్,

ఓంకారస్ఫుటభూర్భువస్సువరితం త్రోఘస్త్రియారాధితం

ఓంకారోఽష్టలసింహపీఠనిలయుం రామం భజే తారకమ్. ౫౦

శా. ఓంకారప్రకృతిఁ పడక్షరహితఁ ♦ ఓంకారకందాంకురఁ

ఓంకారస్ఫుటభూర్భువస్సువరితుఁ ♦ ఓఘత్రియారాధితుఁ

ఓంకారోఽష్టలసింహపీఠనిలయుఁ ♦ ఓంకారబీజాంకురఁ

లాకేశాంతకు సర్వగుఁ రఘువరుఁ ♦ లక్ష్మీశు భావించెదన్.

తా. సకలవస్తుసమదాయమునంగును నిండారియున్నవాఁడును, ఓంకారబీజాక్షరస్వరూపుఁడును, ఓంకారప్రకృతియు, పడక్షరమంధ్రముచేతను హితముగవాఁడును, ఓంకారకందమున కంకురమును, ఓంకారముచేతను స్ఫుటమయిన భూః, భువః, సువః అనువ్యాహృతులతోఁ గూడినవాఁడును, గివ్యోఘ-సిద్ధోఘ-మానవోఘములచే నారాధింపఁబడువాఁడును, ఓంకారముచే బ్రకాశించుసింహాసనున నుండువాఁడును, తరింపఁజేయువాఁడును అగురాముని సేవింపెదను.

శ్లో. సాకేశే ధవళే సురద్రుమతలే సౌధే విమానాంతరే

చాదితౌంతసమస్తవర్ణకమలే దివ్యే మృగేంద్రాసనే,

ఓంకారోఽష్టలకర్ణికే సురసరిస్తధ్యే సచేవాంతరే

వ్యాసాద్యాదిమునీశ్వరై రభినుతం రామం భజే తారకమ్. ౫౧

మ. సిరిమై నిర్మల మామనస్సరసి నాదితౌంతవర్ణాబ్జవి

స్ఫురితోంకారవిశుద్ధకర్ణిక సురేశుల్ గొల్వ సాకేశ మ

న్దురమధ్యంబునఁ గల్పమూలమున భానున్సూరిసౌధంబునఁ

జిర మాభుష్పకమధ్యపీఠలసితుఁ ♦ శ్రీరాముఁ గీర్తించెదన్.

తా. అయోధ్యలో, కల్పవృక్షములక్రిందను, తెల్లనిసౌధముందలి విమానముధ్యను, దివ్యసింహాసనముపైని, ఓంకారమనెడి ప్రకాశించుకర్ణికగల్గి, అంకారముమొదలుకొని ఓంకారమువఱకునుగల సర్వవర్ణములస్వరూపమయినపద్మమును, మందాకిని

మధ్యను, దేవతలతోఁగూడిన మధ్యభాగమునందు, వ్యాసాదులయిన ఆదిమునీశ్వరుల చేతను కొనియాడఁబడుచుండెడి తారకరాముని భజించెదను.

శ్లో. కోదండదీప్తోగురు మాదిమూలం

గుణాశ్రయం చందనకుంకుమాంకితమ్,

సలత్క్షణం సర్వజ్ఞాంతరస్థం

పరాత్పరం రామ మహం నమామి.

గీ॥

మ. ధరణీజాతుచచర్చచందనలసత్కాశ్రీరజన్తాంకిత

స్ఫురదత్యున్నతవత్సు సర్వగు జగత్స్ఫులానుకూలుఁ బరా

త్పరు సౌమిత్రియుతుఁ గుణాశ్రయు హరిఁ భక్తార్తిసంహరకుఁ

గురుకారుణ్యవయోధి రాముఁ గొలుతుం ఁ గోదండదీప్తోగురున్.

తా. ధనుర్విద్యాదీక్షకు గురువును, మూలకారణమును, మంచుగుణముల కాశ్రయమును, చందనకుంకుమములచే నంకితుఁడును, లక్ష్మణసహితుఁడును, అందఱిహృదయములలో నుండువాఁడును, పరాత్పరుఁడును అగురాముని మొక్కెదను.

శ్లో. మూలాధారసరోరుహే హుతవహస్థానే త్రికోణాంతరే

కందే కుండలికాసుషుప్తిపటలే వాసాంతవర్ణాశ్రయే,

బాలార్కప్రతిమం వరాభయకరం పాశాంకుశాలంకృతం

భూతస్వాశ్రయ మాదిపూరుష మజం రామం భజే తారకమ్. గీ॥

మ. అరయఁ గందసుషుప్తికాలహితవాసాంతాక్షరవ్యాప్తభా

సుర మాకందత్రికోణమధ్యమమునఁ ఁ శుక్రస్థలిఁ బాలభా

స్ఫురసందీపిత భూతసంశ్రయు విరాజిత్పాశముఖ్యాస్త్రిసు

స్థిగు విద్యేషిహరఁ బరాత్పరు నజుఁ శ్రీ గాము నేవించెదన్.

తా. మూలాధారపద్మమునందలియగ్నిస్థానమున, త్రికోణమధ్యను, వమోదలు సవళకుసుగల యక్షరముల కాశ్రయమయిన కుండలికాసుషుప్తిపటలమందు, బాల నూర్యసమానుఁడును, వరాభయముద్రలు కరములఁ గలవాఁడును, పాశాంకుశముల చే నలంకృతుఁడును, భూతముల కాధారమును, ఆదిపురుషుఁడును, పుట్టుక లేనివాఁడును అగు తారకరాముని నేవించెదను.

శ్లో. స్వాధిష్ఠానసరోరుహే ప్రవిలసద్బాలాంతవర్ణాశ్రయే

బ్రహ్మగంధిమహోన్నతే కరతలే శ్రీకుండికామాలికామ్,

పీతే రత్ననిభే వరాభయకరం వాణీయుతం బిభృతం

సాక్షాద్బృథ మనన్యమంగళకరం రామం భజే తారకమ్. గీ॥

మ. సిరమైనట్టిబలాంతవర్ణదళస్వాధిష్ఠానక గ్రంధికా
కరు సత్కుండికమాలికుఁ సుజనతాకల్యాణముద్రోజ్జ్వలఁ
వరతామ్రాకృతి వైరిసాధ్వసకరుఁ ధాణీయుతుఁ దారకుఁ
బరు శ్రీరాము గుణాభిరాము మది సంభావించి నేవించెదన్.

తా. బ్రహ్మగ్రంథమహోన్నతమై, ప్రకాశించు బ మొదలు లవఱకునుగలయత్న
రముల కాశ్రయమయినస్వాధిష్ఠానపద్మమునందు రత్నసింహాసనమునఁ గూర్చుండువాఁ
డును, హస్తమునందు, సాగనయిన కుండికను, జపమాలను ధరించినవాఁడును,
వరాభయకరుఁడును, వాణీయుతుఁడును, సాక్షాత్తుగా బోధస్వరూపుఁడును, ఇత
రులుచేయలేని మంగళములను కలిగించువాఁడును, అగుతారకరాముని నేవించెదను.

శ్లో. డాపాంతాక్షరపంకజే దశదళే మాణిక్యసంపూరితే

విష్ణుగ్రంధిమయే వరాభయకరం శ్రీశంఖచక్రాన్వితమ్,
మార్తండుద్యుతిమంజులాభ మతులం పితాంబరం కాస్తుభం
సర్వం సర్వగ మిందిరాసహచరం రామం భజే తారకమ్. ౧౪౪

మ. ఘన మైనట్టిడపాంతవర్ణదళయుక్తం బై హరిగ్రంధితం
బనఁ జెల్వా మణిపూరచక్రమున నభ్రాస్తోజ్జ్వలఁ రాముఁ గాం
చనచేలుఁ రిపుజైత్రుఁ దారకుఁ బరఁ ధిసర్వాత్మఁ జక్రాబ్రహ్మ
స్తుని లక్ష్మీయుతుఁ బన్ననాభ భజియింతుఁ గాస్తుభోద్భాసితున్.

తా. పదిక్షేత్రులుగలదియు, విష్ణుగ్రంథియమును అయి, డమొదలు పవఱకు
గల అక్షరములరూపమయిన బద్మమునందుండువాఁడును, వరాభయహస్తఁడును,
శంఖచక్రములతోఁ గూడినవాఁడును, సూర్యకాంతివలె మృదువయిన కాంతిగల
వాఁడును, నిరుపమానుఁడును, పితాంబరుఁడును, కాస్తుభముగలవాఁడును, సర్వ
స్వరూపుఁడును, అంతట నున్నవాఁడును, లక్ష్మీగపితుఁడును అగుతారకరాముని
నేవించెదను.

శ్లో. హృత్పద్మే విలయార్కకోటిసదృశం కాతాంతవర్ణోజ్జ్వలే
ప్రాణాంతప్రణవాంతరే ప్రవిలసద్దోర్బాణపితాంతరే,
సూర్యం హంసమయం సదాశివపదం కోదండదీప్తాగురుం
వాసం మోక్షరమాసమేత మనిశం రామం భజే తారకమ్. ౧౪౫

మ. పరఁగఁ భవ్యకాతాంతవర్ణసహితుఁ ధ్రాణానిలోకారసు
స్థిగు ఛాయాధివహంసరూపు విలయాదిత్యాలుతోద్భాసి వి
స్ఫురితోద్భాణసత్సదాశివసురూపుఁ మోక్షలక్ష్మీయుతుఁ
గురుభక్త భజియింతుఁ దారకు మహాకోదండదీప్తాగురున్.

తా. కకారముమొదలు తకారమువఱకుగల యక్షరములచేఁ బ్రకాశించుహృత్పద్యమునందు, ప్రాజాంతమయిన ప్రణవముమధ్యను, ప్రకాశించుచున్నదోర్వాణ పీఠముమధ్యను ఉడువఁడును, ప్రళయకాలసూర్యసముడును, సూర్యస్వరూపుఁడును, హంసమయుఁడును, ఎప్పుడును మంగళములకుఁజూసమును, ధనుర్విద్యాదీక్షకు గురుఁడును, మోక్షలక్ష్మీసహితుఁడును అగుతారకరాము నెల్లపుడును నేమిఁచెదను.

శ్లో. సాక్షాత్ షోడశదివ్యవత్త్రకమలే జీవాత్ సంస్థాపితే

రుద్రగ్రంధిమయే మనోన్మనివధే జాలంధ్రప్రేతాంతరే,

శుభ్రజ్యోతిమయం శరీరసహితం సుస్థం సుధాశీతలం

శబ్దబ్రహ్మనివాసభూతవదనం రామం భజే తారకమ్. ౫2

మ. తనరక షోడశపద్మవత్త్రమున రుద్రగ్రంధితం బై మనో

న్మనిమార్గంబున జీవసంస్థలిని మాన్వంతం బైనజాలంద్రప్రే

తిని శబ్దాహ్వాయ బ్రహ్మకూటమునఁ దాటిజ్యోతిరూపంబునక

ఘనతం జెన్నగురాముఁ దారకు సమగ్రానుగ్రహుఁ గొల్పెదన్.

తా. జీవాత్మసంస్థాపితమును, రుద్రగ్రంధిమయమును, మనోన్మనిమార్గమును అగు జాలంధరపీఠముమధ్యను పదియాఱుదివ్యదళములుగల పద్మమునం దుండువాఁడును, శుభ్రమయినజ్యోతియే స్వరూపముగాగలవాఁడును, శరీరసహితుఁడును, అమృతమువలె జల్లనివాఁడును, శబ్దబ్రహ్మమునకు నివాసమయిన ముఖముగలవాఁడును అగు తారకరాముని నేమిఁచెదను.

శ్లో. భూమధ్యే నిగమాగమోజ్జ్వలపదే చంద్రే త్రిమూర్గాంతరే

నిర్ద్వంద్వే నిఖిలార్థతత్త్వవిలసత్సత్త్వై సుషుమ్నాన్తృభే,

అసీనం ప్రళయార్కభాసురపరంజ్యోతిస్స్వరూపాత్తక్తం

వర్ణాభ్యంచితమోక్షలక్ష్మీసహితం రామం భజే తారకమ్. ౫౩

మ. స్రుతిమార్గంబునఁ బై ప్రదాంతరమునక భూమధ్యమందున్నము

న్నతభాస్వత్సకలార్థతత్త్వగసుషుమ్నాస్థానసంస్థాను శో

భితకల్పారుణతేజ మోక్షకమలాప్రేమాన్వితుఁ దారకుఁ

ద్యుతిమంతున్నయవర్జితహరిఁ బరంజ్యోతిఃభజింతు మదిన్.

తా. వేదశాస్త్రములచేఁ బ్రకాశింపఁజేయఁబడినపదమును, చంద్రస్వరూపమును, మూడుమార్గములకును నడుమదియు, సాటిలేనిదియు, నిఖిలార్థములయొక్క భాస్వతముచేతను ప్రకాశించుచున్నదియు, సూక్ష్మమును, సుషుమ్నకేదురయినదియును అగుభూమధ్యమునఁ గూర్చున్నవాఁడును, ప్రళయకాలసూర్యనివలెఁ బ్రకాశించు పరంజ్యోతిఃస్వరూపుఁడును, వర్ణములచే నొప్పారుమోక్షలక్ష్మీతోఁ గూడి యుండువాఁడును, అగుతారకరాముని నేమిఁచెదను.

శ్లో. శీర్షాంభోరుహకర్ణికే నిరుపమే శ్రీఘోషశారే శశి
ప్రఖ్యాతామృతవార్ధివీచిలహరీనిర్వాణపీఠాంతరే,
శబ్దబ్రహ్మపరం చరాచరగురుం తేజఃపరం శాశ్వతం
సత్యాసత్య మగోచరం హృది సదా సీతాసమేతం భజే. ౧౯

మ. అలశీర్షాంబుజకర్ణికాస్థుః బరిపూర్ణాబ్జామృతాంభోధివీ
చిలసన్తోక్షమహాసనాంతరమునఁ ♦ జెల్వొందుసీతాసము
జ్వలుఁ దేజఃపరునిం జరాచరగురుఁ ♦ సత్యానృతుఁ శాశ్వతుఁ
బలభిన్నులు నగోచరుం దలఁతు శబ్దబ్రహ్మవాచ్యాధికున్.

తా. పదాలుదశములుగలదియు, సాటిలేనిదియునగు శిఃపద్మముకర్ణికయందు,
చంద్రునియందలిప్రసిద్ధమైనయమృతసముద్రపుటలలప్రవాహముతోఁగూడిన నిర్వాణ
పీఠమధ్యనున్నవాఁడును, శబ్దబ్రహ్మపరుఁడును, చరాచరగురుఁడును, తేజఃప్రధానుఁ
డును, శాశ్వతుఁడును, సత్యానృతస్వరూపుఁడును, ఇంద్రియాగోచరుఁడును, సీతా
సమేతుఁడును అగురాముని సదా హృదయమున నేవీంతును.

శ్లో. సాకేతే రవికోటిసన్నిభమహాహర్త్యే సుసింహాసనే
నానారత్నవినిర్జితే మునిజనాకీర్ణే సదానందనే,
దేవాధీశ్వరసంయుతే నివసితం వామాంకనీతోజ్జ్వలం
దేవేంద్రోపలనీలకోమలతనుం రామం భజే తారకమ్. ౨౦

మ. తనప్రౌలం గమలాప్తకోటివిలసత్సైధాంతరానందధా
మనవీనోజ్జ్వలరత్నపీఠమున నాహమ్నాయేశ్వరాభ్యంతరం
బునఁ జెల్వొందెడుశక్రనీలనిభు రాముఁ జానకీయుక్తుఁ గాం
చనమంజీరకిరీటకుండలవిరాజిద్భూషణుం గొల్చెదన్.

తా. అయోధ్యలో, కోటిసూర్యసమానకాంతిగల గొప్పచేడలో, వవరత్న
నిర్మితమును, మునీశ్వరులచేఁ జుట్టువాటుతోఁబడినదియు, ఎల్లప్పుడును ఆనందమును
గలిగించునదియు, ఇంద్రాదులతోఁ గూడినదియునగు సింహాసనమునఁ గూర్చున్నవాఁ
డును, ఎడమతోడపైనున్న సీతచేఁ బ్రకాశించువాఁడును, ఇంద్రనీలమణివలె నల్లనై
మ్ముదువై నశరీరముగలవాఁడును అగుతారకరాముని నేవించెదను.

శ్లో. సాకేతే నగరే సమస్తసుఖదే హర్త్యేఽబ్జకోటిద్యుతే
నక్షత్రగ్రహపక్షిలగ్నశిఖరే చాంతర్యపంకేరుహే,

వాల్మీక్యప్రపరాశరాదిమునిభి స్సంసేవ్యమానం స్థితం
సీతాలంకృతవామభాగ మనిశం రామం భజే తారకమ్ ౬౦

మ. తనయారణ్య శరదిందుకోటినిభ మై తారాగ్రహాక్రాంతశ్చం
గనితాంతోన్నత మైనసాధమున సౌఖ్యం బౌ తదంతఃస్థన
ద్వనబంబందుఁ బరాశరాత్రిభృగుదుర్వాసోముఖుల్ గొల్వ భూ
తసహాసంయుతుఁ డైనరామవిభునిఁ త దానుండనై కొల్చెదన్.

తా. సకలసుఖదాయులును అయోధ్యాపురమున, కోటిచంద్రులకంటిగలది
యు, నక్షత్రములకును గ్రహములకునుఁ దగులుశిఖరములుగలదియు నగుమేడలో, లో
పలిపద్మమున, వాల్మీకి-ఆత్రి-పరాశరాదులగు మునులచే సేవింపఁబడుచుఁ గూర్చున్న
వాఁడును, సీతచే నలంకృతమైనయెడమిలొండగలవాఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. వందే రామ మవాదిపూరుష మజం వందే రమానాయకం
వందే హరకిరీటకుండలధరం వందే సునీలచ్యుతిమ్,
వందే చాపకలంబకోజ్జ్వలకరం వందే జగన్నంగళం
వందే వత్కిరధాత్మజం మమ గురుం వందే సదా రాఘవమ్.

మ. కమలానాభు నవాదిపూరుషు జగత్కల్యాణఁ గోదండది
వ్యమహాస్ట్రోజ్జ్వలు హరకుండలకిరీటాలంకృతుఁ నిర్జరేం
ద్రమణీశోభితగాత్ర మస్సగు నజాఁ త రాముఁ దశస్యందనో
త్తమపుత్రుఁ సుచరిత్ర మద్భద్రయమధ్యంబందు భావించెదన్.

తా. అదిలేనిపురుషుఁడగు రామునికి మ్రొక్కెదను. పుట్టుకలేనివాఁడును,
లక్ష్మీనాయకుఁడును, హరములను, కిరీటమును, కుండలములను ధరించినవాఁడును,
మంచినీలమంటికొంటిగలవాఁడును, సమర్పాణములచేఁ బరాశించుచేతులుగలవాఁ
డును, జగన్మంగళుఁడును, దశరథునికొమారుఁడును, నాకు గురువును అగు రాఘవ
రామునిగూర్చి మ్రొక్కుచున్నాను.

శ్లో. వందే శౌనకశౌతమాద్యభినుతం వందే ఘనశ్యామలం
వందే తారకపీఠమధ్యనిలయం వందే జగన్నాయకమ్,
వందే భక్తజనాఘదైవతతరుం వందే ధనుర్వల్లభం
వందే తత్త్వమనీతివాక్యజనకం వందే సదా రాఘవమ్. ౬౩

మ. పరునిం ద త్త్వమనీతివాక్యజనకుఁ ♦ భక్తామరానోకహుఁ
సురుచిం దారకపీఠనిమగ్ధనిలయుఁ ♦ సుత్రామనీలోజ్జ్వలఁ
సరసుఁ గౌతమశౌనకాద్యభినుతుఁ ♦ సగ్వేశ్వరుఁ జానకీ
వరుఁ గోదండగురుఁ సురారిహరు భావంబందు సేవించెదన్.

తా. శౌనకుఁడు, గౌతముఁడు మొదలగువారిచేఁ గొనియాడఁబడినవాఁడును,
మేఘమువలె నల్లనివాఁడును, తారకపీఠముమగ్ధు నుండువాఁడును, లోకనాయకుఁ
డును, భక్తులసమూహమునకుఁ గల్పవృక్షమును, ధనువే యిష్టమయినవాఁడును,
తత్త్వమనీ-అనెడివాక్యమును గన్నవాఁడును అగురాముని నెప్పుడును మ్రొక్కెదను.

శ్లో. వందే సూర్యశశాంగకలోచనయుగం వందే జగత్పావనం
వందే పత్రసహస్రపద్మనిలయం వందే పురారిక్రియమ్,
వందే రాక్షసవంశనాశనకరం వందే సుధాశీతలం
వందే దేవకపిండ్రకోటివినుతం వందే సదా రాఘవమ్. ౬౪

మ. హరమిత్రుఁ రవిచంద్రనేత్రు దితిపుత్రారణ్యదావాగ్ని ని
ర్జరశాఖామృగసేవితాంఘ్రియుగు శ్రీరాముఁ సుధాశీతలుఁ
ధరణీనాథు సహస్రపత్రకమలస్థానుఁ జగత్పావనం
బరమాత్ముఁ రఘురామచంద్రు మది సంభావించి సేవించెదన్.

తా. సూర్యచంద్రులు కన్నులుగాఁగలవాఁడును, లోకములను పవిత్రముగాఁ
జేయువాఁడును, వేయిపులసాసాగ్రపద్మమునం గుండువాఁడును, ఈశ్వరునకు
స్త్రీహితుఁడును, రాక్షసవంశమును నశింపఁజేసినవాఁడును, అమృతమువలె నే చల్లని
వాఁడును, కోటికొలదిదేవతలచే, బానరులచేఁ గొనియాడఁబడువాఁడును అగురాఘ
వరాము నెపుడును నమస్కరించెదను

శ్లో. వందే సాగరగర్వభంజకశరం వందే జగద్భవనం
వందే కౌశికయాగరక్షణకరం వందే గురూణాం గురుమ్,
వందే బాణశరాసనోజ్జ్వలకరం వందే జగ్రావల్కులం
వందే లక్ష్మణభూమిజాన్విత మహం వందే సదా రాఘవమ్. ౬౫

మ. శరచాపోజ్జ్వలహస్తు లక్ష్మణధరాసత్పుత్రికాయుక్తు సా
గరగర్వాపహశౌర్యధుర్యు ననఘుఁ ♦ గాధేయయజ్ఞావనుఁ
వరదుఁ దేశికదేశికుఁ ధృతజ్ఞావల్కుఁ జగద్భవనం
గరుణాంభోనిధి రామచంద్రు నియతిం ♦ గాంక్షించి సేవించెదన్.

తా. సముద్రునిగర్వము నణచినబాణముగలవాఁడును, లోకములను జీవింపఁ జేయువాఁడును, విశ్వామిత్రునియజ్ఞమును కాపాడినవాఁడును, గురువులకును గురువును, శరచాపములచేఁ బ్రకాశించుచేతులుగలవాఁడును, జడలు నారవస్త్రములు గలవాఁడును, సీతాలక్ష్మణసహితుఁడును అగురాముని కపుడును మ్రొక్కెదను.

శ్లో. వందే పాండరపుండరీకనయనం వందేబ్రహ్మబింబాననం
వందే కంబుగళం కరాబ్జయుగళం వందే లలామోజ్జ్వలమ్,
వందే పీతదుకూల మంబుదనిభం వందే జగన్తోహనం
వందే కారణమానుషోజ్జ్వలతనం వందే సదా రాఘవమ్. ౬౬

మ. సితకంఠేక్షణు హస్తహస్తకరు రాజీవారిబింబాస్య భా
సితస్రావృష్టనవన్దః గాంచనలసఃచ్యేలుః సుశీలుః బుధా
ర్చితుని గారణదేహుః గంబుగళు ధాత్రీపుః జగన్తోహనుః
ధృతమాణిక్యలలాము రామవిభు నే శ నెంతం గృపాకాంక్షినై.

తా. తెల్లఁదామరవంటికన్నులుగలవాఁడును, చంద్రబింబముతో సమానమైన మొగముగలవాఁడును, శంఖమువంటికంఠముగలవాఁడును, పద్మములవంటిచేతులు గలవాఁడును, బొట్టుచేఁ బ్రకాశించువాఁడును, పచ్చనివస్త్రముగలవాఁడును, మేఘమువంటి శరీరకాంతిగలవాఁడును, లోకములను మోపింపఁజేయువాఁడును, కారణముచేనయిన మనుష్యభావముచేఁ బ్రకాశించుశరీరముగలవాఁడును, అగు రాముని నెప్పుడును మ్రొక్కెదను.

శ్లో. వందే సీలసరోజకోమలరుచిం వందే జగద్వందితం
వందే సూర్యకులాభిక్రాస్తుభమణిం వందే సురారాధితమ్,
వందే పాతకపంచకప్రహరణం వందే జగత్కారణం
వందే వింశతిపంచతత్త్వరహితం వందే సదా రాఘవమ్. ౬౭

మ. వరసీతోత్పలకోమలాంగుఁ ద్రిజగదవ్వంద్యుఁ జగత్కారణుఁ
సరసీజాప్తకులాభిక్రాస్తుభమణిఁ శ సర్వాత్మ దేవార్చితుఁ
వరదుం బంచమహాఘనాశకుఁ గృపావార్ధి బరుఁ దైత్యసం
హరు షడ్వింశతితత్త్వభాసినుని రామాధీశు సేవించెదన్.

తా. నల్లఁగలువవలె కోమలమయినకాంతిగలవాఁడును, లోకములచే నమ స్కృతుఁడును, సూర్యునింశ మనుసముద్రమునకుఁ గొస్తుభమణియు, దేవతలచేబూజిం పఁబడువాఁడును, పంచమహాపాతకములను హరించువాఁడును, లోకములకుఁ గారణ

మును, ఇరువదియైదుతత్త్వములతో శూన్యఁడును, అగురాముని మ్రొక్కెదను.

శ్లో. వందే సాధకవర్గకల్పకతరుం వందే త్రిమూర్త్యాత్మకం
వందే నాదలయాంతరస్థలగతం వందే త్రివర్గాత్మకమ్,
వందే రాగవిహీనచిత్తసులభం వందే సభానాయకం
వందే పూర్ణదయామృతార్ణవ మహం వందే సదా రాఘవమ్.

మ. వరదున్ సాధకవర్గకల్పకతరున్ ♦ భవ్యున్ ద్రిమూర్త్యాత్మకున్
సరసున్ నాదలయాంతరస్థలగతున్ ♦ శాంతం ద్రివర్గాత్మకున్
గురుసంపూర్ణదయామృతాబ్ధి జలదాంఘ్రికున్ సత్సభానాథు సు
స్థిరునిన్ రాగవిహీనచిత్తసులభున్ ♦ శ్రీరాము సేవించెదన్.

తా. సాధకులపాలింపఁ గల్గవృక్షమును, త్రిమూర్తిస్వరూపుఁడును, నాదల
యల మధ్యస్థలమునం దుండువాఁడును, ధర్మాత్మకామస్వరూపుఁడును, రాగములేని
మనస్సులుగలవారికి సులభుఁడును, సభానాయకుఁడును, పూర్ణమయిన దయయనెడి
యమృతమునకు సముద్రుఁడును అగురాముని నమస్కరించెదను.

శ్లో. వందే సాత్త్వికతత్త్వముద్రితతనుం వందే సుఖాధాయకం
వందే చారుచతుర్భుజం మణినిభం వందే షడబ్జసితమ్,
వందే బ్రహ్మపిపీలికాదినిలయం వందే విరాడ్విగ్రహం
వందే పన్నగతల్పశాయిని మహం వందే సదా రాఘవమ్. ౬౯

మ. వరు నీలాంగు షడంబుజస్థితః జతుర్బాహున్ సుఖాధాయకున్
సరసున్ సాత్త్వికతత్త్వముద్రితతనున్ ♦ సర్వన్విరాడ్విగ్రహున్
బరమేష్ఠ్యాదిపిపీలికాంతనిలయున్ ♦ నాగేంద్రపర్యంకు ని
ర్జరబృందావనశీలు రాఘవుఁ బరః బ్రహ్మంబు సేవించెదన్.

తా. సాత్త్వికతత్త్వముచే ముద్రితమయిన శరీరముగలవాఁడును, మోక్ష
సుఖము నిచ్చువాఁడును, చక్కని నాల్గుచేతులుగలవాఁడును, ఇంద్రునిమణివంటివాఁ
డును, ఆధారాదులయిన ఆఱుపద్యములయందును ఉండువాఁడును, బ్రహ్మమొదలు
పిపీలికవఱకునుగల అందఱలో నుండువాఁడును, విరాట్స్వరూపుఁడును, శేషశయ్య
పై పరుండువాఁడును, అగురాముని సదా నమస్కరించెదను.

శ్లో. అయోధ్యపురమంటపే స్ఫురితసింహాపీఠే స్థితం
వసిష్ఠశుకగౌతమై ర్భృగుసుతాదిభి స్సేవితమ్,
దినేశసుతరావణానుజసహోదరాద్యావృతం
భబామి రఘునందనం ప్రణవబీజసారాత్మకమ్.

౭౦

మ. ప్రకటాయోధ్యను రత్నమంటపమునకఁ బద్రాసూసీనుఁ డై
యకలంకుల్ శుకగౌతమభృగువసిఃస్థామల్ దినేశానవు
త్రకముఖ్యుల్ దశకంఠసోదరుఁడు భాగ్యతల్ గొల్వ నోంకారబీ
జకసారాత్మకుఁ డైనశ్రీదనకజాజానిం బ్రశంసించెదన్.

తా. అయోధ్యలోని మండపముపైని ప్రకాశించునింహాసనముమీఁద నుండు
వాఁడును, వసిష్ఠ-శుకుఁడు-గౌతముఁడు-భృగుపుత్రుఁడు మెడలగువారిచే నేవింపఁ
బడువాఁడును, సుగ్రీవ-విభీషణ-సోదరాదులచే నావరింపఁబడినవాఁడును, ప్రణవబీజ
సారమే స్వరూపముగాఁగలవాఁడును అగురఘునందనుని నేవించుచుందును.

శ్లో. విఘ్నోలముఁగికుండలం విమలచంద్రబింబాననం
విఖండితదశాననం వితతచాపబాణోజ్జ్వలమ్,
విమోహితజగత్త్రయం వికచపద్మపత్రేక్షణం
విభీషణసురక్షకం విజయరామ మీశే హరిమ్.

౭౧

చ. అనుపమరత్నకుండలు దశాననకంఠవిలుంతనుఁ శరా
గునశగధారణుఁ వికచసారసపత్రవిశాలనేత్రు స
న్తునినుతుఁ బూర్ణచంద్రముఖమోహితసమ్భవనత్రయఁ జనా
ర్దనుని విభీషణావనుని రాఘవు నెంతు హృదంతరంబునన్.

తా. చలిం చురత్నకుండలములుగలవాఁడును, నిష్కళంకచంద్రబింబమువంటి
మొగముగలవాఁడును, రావణుని చంపినవాఁడును, ధనుర్బాణములచేఁ బ్రకాశించు
వాఁడును, ముగ్ధోకములను మోహింపఁజేయువాఁడును, వికసించినతామరతేకుల
వంటి కన్దులుగలవాఁడును, విభీషణుని రక్షించినవాఁడును, అగువిజయరామస్వరూ
పుఁడయిన విఘ్నని స్తుతించెదను.

శ్లో. చలత్కనకకుండలోల్ల సితదివ్యగండస్థలం
చరాచరజగత్త్రయం చరణపద్మగంగాశ్రయమ్,
చతుర్విధఫలప్రదం చరమపీఠమధ్యస్థితం
చిదంశ మఖిలాన్నదం దశరథాత్మజం చింతయే.

౭౨

చ. ఘనతరకుండలోల్లసితశిగండయుగ్మ నిజపాదపద్మసం
జనితసురాపగ్మ జరమశిష్యకపీతనివాసితు బరా
త్తుని సచరాచరాత్తుకు జతిర్విధసత్ఫలదు జిదంశు రా
ముని నఖిలాస్పదు భవనశిమోహను దాశరథిం భజించెదన్.

తా. కడలుచుండు బంగరుకుండలములచే బ్రకాశించు చక్కని చెమ్మల
గలవాడును, చరాచరజగత్స్వరూపుడును, పాదపద్మము గంగకాశ్రయముగా
గలవాడును, నాలుగువిధములయిన ఫలముల నిచ్చువాడును, తుదిత (సహస్రార
పద్మ)మునుధ్య నుండువాడును, చిత్స్వరూపుడును, అంతకును ఆధారమును, దా
రఘునికొడుకును అగురాముని చింతనచేయుచుండును.

శ్లో. సనందనమునిస్త్రియం సకలవర్ణ వేదాత్తకం
సమస్తనిగమాగమస్ఫురితతత్త్వసింహాసనమ్,
సహస్రనయాబ్జజాద్యమరబృందసంసేవితం
సమప్తిపురవల్లభం దశరథాత్తజం చింతయే. ౭౩

చ. సనకసనందనాదిమునిశిష్యత్తమసత్ప్రియు రాఘవుఁ సనా
తను నిగమాగమస్ఫురితతత్త్వమృగేంద్రమహాసనము స
న్ధునిమఘవాదినిర్జరసశిమూహసమర్చిత నాగమాత్మఁ శా
వనచరితుఁ సమప్తిపురశివల్లభ దాశరథి భజించెదన్.

తా. సనందనముని కిష్టుడును, సకలవర్ణ - వేదస్వరూపుడును, ఎల్ల వేదశాస్త్ర
ములయందును స్ఫురించుతత్త్వమే సింహాసనముగాగలవాడును, ఇంద్రుడు-బ్రహ్మ
మొదలయిన దేవతలచే సేవించబడువాడును, సమప్తిపురాధీశ్వరుడును అగుదశరథ
కుమారుఁ డయినరాముని చింతనచేయుచుండును.

శ్లో. అనర్థమణిపూరకోల్లసితదివ్యతేజఃపరం
అనాహతసరోరుహస్ఫురితహంసనాదాన్వితమ్,
అనంతదశపంకజస్ఫుటమృగాంకబింబామృత
ప్లుతాంగ మఖిలాస్పదం దశరథాత్తజం చింతయే. ౭౪

చ. అనుపమనూత్నరత్నలసదద్భుతతేజః ననాహతాబ్జసం
జనితసుహంసనాదయుతు శౌరి ననంతదశాబ్జచంద్రబిం
బనవసుధాప్లుతాంగుఁ బరశిమం బఖిలాస్పదు నాజయగ్రనం
దను రఘురామచంద్ర శుభశతారకనాము మది భజించెదన్.

తా. విలువలేని మణిపూరకచక్రమునందుఁ బ్రకాశించు దివ్యమయిన తేజమే ప్రధానముగాఁగలవాఁడును, అనాహతపద్మమునందు స్ఫురించుహంసనాదముతోఁ గూడినవాఁడును, సహస్రారపద్మమందు స్ఫుటమయినచంద్రమండలమందలి యమృతముచేఁ దడిసినశరీరముగలవాఁడును, సర్వాధారమును అనుదాశరథిని చింతించెదను.

శ్లో. జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తికాలవిలస తత్త్వాత్తచినాత్రకం
చైతన్యాత్తక మాధిపాపరహితం భూమ్యాదితన్మాత్రకమ్,
శాంభవ్యాదిసమస్తయోగకుశకం సాంఖ్యాదితత్త్వాత్పరం
శబ్దావాచ్య మహం నమామి సతతం చోత్పత్తినాశాత్పరమ్. ౭౫
మ. గరిమన్ శాంభవిముఖ్యయోగయుతు జాగ్రత్స్వప్నసుప్తంబులం
దురుతత్త్వాత్తుఁ జిదాత్తుఁ బాపహరు నాద్యుక్ బంచభూతాత్తకుఁ
బరు నుత్పత్తివినాశవర్జితుని శబ్దావాచ్యు నాత్తుం బరా
త్పరు సాంఖ్యాదిసమస్త తత్త్వపరునిఁ బూజింతు శ్రీరామునిన్.

తా. జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తి అనువీనివేళలఁ బ్రకాశించుతత్త్వమే స్వరూపముగాఁగలవాఁడును, చిత్స్వరూపుఁడును, చైతన్యస్వరూపుఁడును, మనోవ్యాధిపాపము లేనివాఁడును, భూమ్యాదిభూతములగుణములగు గంధాదులు స్వరూపముగాఁగలవాఁడును, శాంభవిమొదలగు ముద్రలయు నెల్లయోగసాధనములయు కూటమిగలవాఁడును, సాంఖ్యాదుల తత్త్విములకంటెఁ బై వాఁడును, కృష్ణముచేఁ జెప్పరానివాఁడును, ఉత్పత్తివినాశములకుఁ బరుఁడు నగురాముని నమస్కరించుచుండును.

శ్లో. ధ్యాయే త్వాం నవవిద్రుమస్ఫుటతనుం బహ్లోల్లసన్నేచకం
నాసారంజితమాక్తికం పరిలసత్ప్రీతాంబరం కౌస్తుభమ్,
వేణుకంబురథాంగపాశపరిఘప్రాసేక్షుచాపాశుగం
శ్రీరామగ నవమ స్తథాధికమహం షట్కణచక్రస్థితమ్. ౭౬

మ. ప్రణుతింతున్ నవవిద్రుమస్ఫుటతనున్ బహ్లోల్లసన్నేచకున్
గుణపాశేక్షుధనుర్గదాబ్జశరవేణుప్రాసముఖ్యాస్త్రుని
ర్గుణు షట్కణసరోజవాసుఁ బరిపూర్ణున్ నాసికామాక్తికున్
మణిభూషున్ నవమ స్తథాధికుని రామస్వామిఁ బీతాంబరున్.

తా. శ్రోత్రపగడమువలె స్ఫుటమయిన శరీరముగలవాఁడవును, నెమలికన్నులచేఁ బ్రకాశించువాఁడవును, ముక్కున నెలుగుచున్న ముత్రముగలవాఁడవును, ప్రకాశించుపచ్చనస్త్రిము, కౌస్తుభము, వేణువు, శంఖము, చక్రము, పాశము, పరిఘము, ప్రాసము, ఇక్షుధనుస్సు, బాణములు గలవాఁడవును, శ్రోత్రమన్మథునికంటె

నెక్కువచక్కనివాడవును, పట్కోణచక్రమునం గుండువాడవును, శ్రీరాముఁ
డవును అగునిన్ను నేను ధ్యానింతును.

శ్లో. సా కే తే సగరే సమస్తమహిమాధారే జగన్మోహనే
రత్నస్తంభసహస్రమంటపమహాసింహాసనే సాంబుజే,
విశ్వామిత్రవసిష్ఠగౌతమశుకవ్యాసాదిభిక్తా నిభి
ర్ధ్యేయం లక్ష్మణబోకపాలసహితం సీతాసమేతం భజే. 22

మ. తతసాకేతపురీవరంబునను రత్నస్తంభసహస్రభా
సితసౌధంబున భద్రపీఠమున రాజీవాసనాసీను సు
ప్రతగాఢేయవసిష్ఠగౌతమశుకవ్యాసాదిభావ్యుఁ సతీ
యుతు దిక్పాలకలక్ష్మణాన్విత సమున్మోగ్యగుఁ జగన్మోహనుఁ
వితతోద్యస్తహిముఁ రఘూద్యహునిసేవితృఁ గృపాకాంక్షీనై.

తా. ఆయోధ్యాపురమున, ఎల్లమహిమలకును ఆధారమైన-జగన్మోహనము
ను, పద్మముతోఁ గూడినదియు నగు వేయిరత్నస్తంభములుగల మండపముమీఁది
గొప్పసింహాసనముపైని, విశ్వామిత్రుఁడు-వసిష్ఠ-గౌతముఁడు- శుకుఁడు-వ్యాసులు
మొదలగుమునులచే ధ్యానింపఁదగినవాఁడును, లక్ష్మణునితోను, దిక్పాలురతోను
గూడియుండువాఁడును, సీతాసహితుఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. ఏకాంతే కమలే జలే వికసితే చంద్రాకృతిస్థాపితే
స్థానే తారకమంటపే తనుబిలవ్యాప్తే సుధామండితే,
అబ్జార్కానలమండలోపరిమహాశ్రీఘోడశారే సదా
నాదాంతే జనకాత్మజాన్విత మహం రామం భజే తారకమ్. 2౩

ఉ. తారకమంటపంబున సుధాగృహమందు రహస్యలీల నిం
పారఁ గృశానుభాస్కరినిశాఢపమండలిపైని సత్కళా
పూరశశాంకనిర్గళితభూరిసుధాపుతనాదపీఠి సీ
తారమణీసమేతుఁ డగుశివాశరధిఁ రఘువీరు నెన్నెదన్.

తా. ఏకాంతమున, నీటియంగు వికసించినపద్మమున, చంద్రాకారముగా
ఉంపఁబడినదియు, నూత్నబిలములతో వ్యాప్తమయినదియు, సుధచే నలంకరింపఁ
బడినదియునగు తారకమంటప మనుస్థానమున, చంద్రనూర్వ్యాగ్నిమండలములపైని
పదియాఱుఁజేతులుగల పెద్దపద్మమున నాదాంతమంగు సీతతోఁ గూడియుండు తార
కరాముని సదా సేవింతును.

శ్లో. సాకేతే మణిమంటపే సురతరుప్రాంతేఽష్టవర్ణోల్లస
త్పత్రే తారకకర్ణికే ప్రవిలసత్కల్పప్రసూరాంచితే,
పద్మే వేదచతుష్కముండలసితే నాదాంతశః సూతరే
తం సేవే ధృవమండలాబ్జవిగళత్పియూషధారాప్లుతమ్, ౭౯

మ తనప్రోలక్ మణికుట్టిమస్థలలసత్సంతానభూజాంతికం
బున నస్తాక్షరపత్ర వేదలలితాంభోజంబునన్ దారకం
బనుతత్కర్ణికః గల్పపుష్పయుతు నాదాంతోరుపర్యంకు మే
ధను గొల్తున్ ధృవమండలోద్భవసుధాఽధారాప్లుతున్ దారకున్ .

తా. ఆమోఘ్యలో, కల్పవృక్షముక్కిందిరత్నమండపమున, ఎనిమిదివర్ణములచేఁ
బ్రకాశించు శేషులుగలదియు, తారకమను కర్ణికగలదియు, ప్రకాశించు కల్పవృక్ష
పుష్పములతో నొప్పవనియు నగుపద్మమున, నాలుగువేదములమండలములచేఁ దెల్ల
నైననాదాంతశయ్యతలమున, ధ్రువమండలమండలిచంగ్రునినుండి గాలుచున్న-
అమృతధారచేఁ దడుపఁబడఁవాడను నారాముని సేవించెదను.

శ్లో. ధ్యానో త్వాం రవిమండలేందుధనశ్చే పద్మే నిషణ్ణం హరిం
స్వర్ణాధం కరశంఖచక్రలలితం పితాంబరం కౌస్తుభమ్,
స్వర్ణశ్చ శ్రునఖాలకం లలనయూ యుక్తం కిరీటంగదం
హారాలంకృతవక్షసం పదయగశ్రీపామకాలంకృతమ్, ౮౦

మ. రవిబింబాంతరచంద్రపాండురలసత్ప్రాజీవసంస్థాను మా
ధవు సౌవర్ణనిభాలకాంఘ్రినఖరక్షః ♦ దాంతున్ మణీభూషణున్
గవివంద్యున్ దరచక్రకౌస్తుభధరక్షః ♦ గౌశేయవస్త్రోజ్జ్వలన్
భవబంధాపహు రామః గొల్తు మణిశుంభ త్వానుకాలంకృతున్ .

తా. సూర్యచంద్రమండలములవలెఁ దెల్లనై నపద్మసుంగుఁ గూర్చున్నవాడ
వును, హరివియు, స్వర్ణకాంతిగలవాడవును, చేతుల శంఖచక్రములచే నొప్పవవాడ
వును, పితాంబరకౌస్తుభములుగలవాడవును, బంగరువంటి గడ్డము, గోళ్ళు, ముంగు
రులు గలవాడవును, భార్యాసహితుడవును, కిరీటము, భుజకీర్తులు గలవాడవును,
హారములచే నలంకరింపఁబడిన వక్షస్థలముగలవాడవును, పాదములందు శ్రీమంత
ములయిన పాదుకలచే నలంకరింపఁబడినవాడవును అగునిన్ను ధ్యానించెదను.

శ్లో. వసాంతాక్షరాభ్యో చతుఃపత్రపద్మే
త్రికోణాంతకంఠే ధరాతత్త్వయుక్తే,

వరాభీతిపాశాంకుశం విస్త్రుమాభం

గజాశ్వే నిషణ్ణం భజే రామచంద్రమ్.

౮౦

మ. అరయన్ భవ్యవసాంతవర్ణయుతపత్తాబ్జప్రికోణోపరి
స్థిరభూతత్త్వసమేతుఁడై రిపుభయోః తేకప్రపాశాంకుశ
స్ఫురితుం డై వరవిగ్రమప్రతిభుఁడై భూతేశపుత్రాకృతిన్
పరఁగన్ జెన్నగురామచంద్రవిభు సద్భక్తి బ్రశంసించెదన్.

తా. వ-శ-మ-స అనునక్షరములతోఁగలదియు, త్రికోణాంతము కంతముగాఁ
గలదియు, భూతత్త్వముతోఁ గూడినదియునగు నాలుగుదశములపద్యమునందు, ఏనుఁ
గుగుఱ్ఱములపైనివలెనే కూర్చున్నవాఁడును, పగడమువంటివాఁడును, వరాభయపా
శాంకుశములుగలవాఁడును అగుక్రిరామచంద్రుని నేవించెదను.

శ్లో. బలాంతాక్షరప్రాంతషట్పత్రపద్మే
లసత్ప్రియతతేష్వే వరాభీతిహస్తయే,
మహాకుండికాం చాక్షురూలాం వహంతం
చతుర్వక్రమాపం భజే రామచంద్రమ్.

౮౧

మ. పరఁగన్ భవ్యబలాంతపద్మయుతపత్తాబ్జమునందు బలా
వరణంబై చెలులందు ఎందు రిపుగర్వధ్వంసహస్తోయ శ్రీ
కరసత్కుండికయుతమాలధరుఁడై కంజాసనాకారుఁడై
స్థిరతన్ నిల్చినరామచంద్రు సతిభక్తిశ్రద్ధఁ గీర్తించెదన్.

తా. ప్రకాశించుజలతత్త్వమునందు, బ-శ-మ-య-ర-ల అనునక్షరములు కొన
లయంగుఁగల-ఆఱుదశములపద్యమునందు గూర్చుండువాఁడును, వరాభయహస్తముఁడును,
గొప్పకమండలువును, జపమాలను వహించువాఁడును బ్రహ్మరూపుఁడును అగురాము
ని నేవించెదను.

శ్లో. డపాంతతారాభ్యే మణివ్రాతపూరే
రథాంగాబ్జహస్తం మహేంద్రోపలాంగమ్,
లసద్వహ్నితతేష్వే నిషణ్ణం గదాంకం
మహావిష్ణురూపం భజే రామచంద్రమ్.

౮౩

మ. జ్వలనస్థానము నై డపాంతవిలసద్వర్ణంబు నై యొప్పియు
జ్వలితం పామణిపూరకంబున గదాచక్రాదిధారుండు నై

లలితేందీవరగాత్రుఁడై యున్నఁ డై ♦ లక్ష్మీశరూపంబునన్
జెలు వైనట్టిరఘూద్వహుఁడవరదునిన్ ♦ శ్రీరాముఁ బ్రార్థించెదన్.

తా. డ-ధ-ణ-త-ధ-ద-ధ-న-ప అనునక్షరములతోభగల మణిపూరకపద్యము నందలి ప్రకాశించునగ్నితత్త్వమందుఁ గూర్చున్నవాఁడును, చక్రము శంఖము హస్తములయందుఁ గలవాఁడును, ఇంద్రనీలమణివంటిశరీరముగలవాఁడును, గద చిహ్నముగాఁగలవాఁడును, మహావిష్ణుస్వరూపుఁడును అగుశ్రీరామచంద్రుని సేవించెదను.

శ్లో. కథాంతాక్షరాభ్యే జగత్ప్రాణతత్త్వే

వరాభీతిహస్తం త్రిశూలం దధానమ్,

ఉమానాథ మబ్జారిఖంఘోజ్జ్వలాంకం

సదర్పాంగరూపం భజే రామచంద్రమ్.

౮౪

మ. పవనస్థానకథాంతవర్ణదళదీప్తం బై హరిద్రాభ మై
ధునివ మై యొప్పననాహతాంబుజమునండున్ శత్రుహృద్భీతిసం
భవహస్తోజ్జ్వలశూలుఁడై గిరిసుతాభరై మృగాంకాంకుఁడై
శివరూపంబునఁ దేజరిల్లువరదున్ ♦ శ్రీరాము సేవించెదన్.

తా. క-ఖ-గ-ఘ-జ-చ-ఛ-జ-ఝ-ఞ-ట-ర అనునక్షరములచే నొప్పవాయు తత్త్వమునం గుండువాఁడును, వరాభయహస్తఁడును, త్రిశూలమును ధరించినవాఁడును, ఈశ్వరస్వరూపుఁడును, చంద్రఖండముచేఁ బ్రకాశించుచిహ్నముగలవాఁడును, గర్వముతోడిశరీర రూపములు గలవాఁడును అగుశ్రీరాముని సేవించెదను.

శ్లో. విశుద్ధాఖ్యపద్మే నభస్తత్త్వరమ్యే

అరూపం సురూపం సమస్తస్వరూపమ్,

విశిష్టం మనోఽగమ్య మేకం అనాదిం

భజే జీవజీవాత్మరామం చ రామమ్.

౮౫

మ. పకలాత్మం డయి రూపవర్జితఁడు నై ♦ సద్రూపుఁడై జీవరూ
పకవాచ్యుండు ననాది యై సుజననంభావ్యుండు నై పుష్కల
ప్రకటస్థానవిశుద్ధపంకజమునన్ భాసిల్లుచున్నట్టియ
య్యకలంకాత్మన కాజిపుత్రునకు సే ♦ నశ్రాంతమున్ మ్రొక్కెదన్.

తా. ఆకాశతత్త్వముచే రమ్యమైన విశుద్ధమనుపద్యమునం గుండువాఁడును, రూపములేనివాఁడును, మంచినరూపముగలవాఁడును, సమస్తస్వరూపుఁడును, అధికుఁ

ఊను, మనసునకుఁగూడఁ బొందఁదగనివాఁడును, ఒక్కఁడును, అదిలేనివాఁడును, జీవుఁడును, జీవాత్మలయందు రమించువాఁడును అగురాముని నేవించెదను.

శ్లో. ద్విపత్రాబ్జమధ్యే మనస్తత్త్వగమ్యే
జగత్కారణం జ్యోతిరానందరూపమ్,
లసద్భావవిష్ణుం మనోభావదీపం
పరాత్మస్వరూపం భజే రామచంద్రమ్.

౮౬

మ. తతహృత్పద్మమునఁ ద్విపత్రకమలఁస్థానంబునందున్ మనో
గతదీపంబుఁ బరాత్మరూపము జగత్కల్యాణబీజంబు నై
యతులజ్యోతియు నై పరాత్పరము నై † సానంద మై కేశవ
ప్రతిభం జెందినరామచంద్రవిభు సంభావించి నేవించెదన్.

తా. మనస్తత్త్వముచే బొందఁదగిన ద్విపత్రపద్మమధ్య నుండువాఁడును, జగత్కారణమును, జ్యోతిస్స్వరూపుఁడును, అనందిమే స్వరూపముగాఁగలవాఁడును, ప్రకాశించుభావములయందు వ్యాపకుఁడును, మనోభావమునకు దీపమువంటివాఁడును, పరమాత్మస్వరూపుఁడును అగుశ్రీరామచంద్రుని నేవించెదను.

శ్లో. సగానందదేవే సహస్రారపద్మే
గళచ్ఛంద్రపీయూషధారాశ్లాఠాంతే,
స్థితం రామమూర్తిం నిషేవే నిషేవే
న సేవేన్యదైవం న సేవే న సేవే.

౮౭

మ. తతసాహస్రదళాబ్జనిర్గళసుధాఽధారాభిషేకంబునఁ
సతతానందమునఁ జెలంగెడిరఘుఁస్వామిన్ బరంధాము నా
శ్రితచింతామణి రామచంద్ర మది నే † సేవించు నిష్టాప్తికై
యితరాదిత్యుల నెంతకాలమునకు † న్నే నెంచఁ జిత్తునన్.

తా. సదా ఆనందముచేఁ బ్రకాశించునదియు, బాఱుచున్నచంద్రామృతధారచేఁ దడియుచుండుమధ్యభాగముగలదియునగు సహస్రారపద్మమునం బుండువాఁడగు శ్రీరామమూర్తిని నేవించుచుండును. ఇతరదైవములను నేవింపనేరేమింపను.

శ్లో. సుధాభాసితద్వీపమధ్యేవిమానే సుపహ్వలివృక్షోజ్జ్వలే శేషతల్పే,
నిషణ్ణం రమాంకం నిషేవే నిషేవే న సేవేన్యదైవం న సేవేన సేవే.

మ. తతదుగ్ధాస్థితాంతరీపమున మంఠదాగోపకంఠోర్వి సంత
స్థితసత్పుష్పకమధ్య సోమవిలసచ్ఛేషాహితల్పంబునఁ

సతతంబు గమలాయుతం డగురఘుస్వామి బరంధాము నా
శ్రితమదారము రాముఁ దప్పకొగులన్ జింతింప భావంబునన్.

తా. అమృతముచేఁ బ్రకాశించుదీప్యపము మధ్యను, కల్పవృక్షములచేఁ బ్రకాశించువిమానమునందు, శేషతల్పమునఁ గూర్చుండు లక్ష్మితోడపైనిగలదేవుని నేమించుచుండును. ఇతరవస్తువులను నేమింప నేనేమింపను.

శ్లో. చిదంశం సమానంద మానందకందం

సుఖమ్నాఖ్యరంధ్రాంతరాళే చ హంసమే,

సచక్రం సతంఖం సపీతాంబరాంకం

పరం చాన్యదైవం న జానే న జానే.

౮౯

మ. సరసానందు సుఖమ్నమధ్యగతిహంస్సమై జిగంశున్ గర
స్ఫురదబ్జారిగదాదిసాధను జగత్స్పృణ్ణగౌతమః బీతాంబరు
స్వరయోగీశ్వరి భావభావితుః జిదానందన్ ముకుందున్ బరా
త్పరు శ్రీరాము భజింతు నన్యులను సంభావింప భావంబునన్.

తా. చిదంశుడును, సమానమయిన-ఆనందముగలవాడును, ఆనందమునకు
మాలమును, సుఖమ్నయనెడరంధ్రముయొక్కమధ్యను హంసస్వరూపుఁడును, చక్ర
ముతోఁ గూడినవాడును, శంఖముతోఁ గూడినవాడును, పచ్చనివస్త్రముతోఁ
గూడినతోడలుగలవాడును, అగురామునే పరవస్తువుగా నెఱుంగును. ఇతర
వస్తువుల నెఱుంగను.

శ్లో. సుపర్వాశివృక్షోజ్జ్వలస్వర పీతే

వనాకోముఖైర్దానిభి స్సేవ్యమానమే,

సీతం పుష్పవృష్ట్యావృతం రామమూర్తిం

సదా భూమిజాయంత మితే హృదంతే.

౯౦

ఉ. చందనవృక్షమూలవిలసత్తపనీయమృగేంద్రపీఠ నా

నందము మీఱఁ జెన్నలరి ధి నవ్యసుమోత్కరవర్షితాంగుఁ డై

సుందరవామభాగపరిశోభితజానకి యై మునీంద్ర స

ద్భృందమువానరుల్ గొలువఁ బంపువహించినరాముఁ గొల్పెదన్.

తా. కల్పవృక్షములక్రిందను ప్రకాశించుబంగరుగద్దెపైని వానరులు మొదలగు
వారిచేతను, మనులచేతను నేమింపఁబడుచు ఉన్నవాఁడును, పుష్పవర్షముచే నావ
రింపఁబడినవాఁడును, సీతతోఁ గూడినవాఁడును అగుశ్రీరామమూర్తిని సదా హృద
యములో స్తుతించెదను

శ్లో. కరే దివ్యచక్రం పరే చాకశంఖం

గళే తారహారం లలాసే లలామమ్,

భుజంగే నిషణ్ణం పరానందరూపం

సదా భూమిజాయుక్తమీతే హృదంతే.

౯౦

చ. కరముల శంఖచక్రములు ♦ కంధరమంచునఁ నారహారమున్

బరఁగ లలాటభాగమున ♦ భన్యలలామము తేజరిల్ల వి

స్ఫురితచిదాత్మరూపకుని ♦ భూరిభుజంగమతిల్పకస్థితన్

ధరణితనూధవాసహితు ♦ నాశరథిన్ శరణంబు వేడెనన్.

తా. ఒకచేత నివ్యమయనచక్రమును, రెండవచేతను చక్రనిర్మలమును, కంఠమున ముత్యాలహారమును, నుగుట బొట్టును ధరించినవాఁడును, అనంతనియంను శయించువాఁడును, సీతతోఁ గూడినవాఁడును, పరమానందస్వరూపుఁడును అగు రాముని సదా హృదయములో స్థుతిం చెదను.

శ్లో. చతుర్వేదకూటోల్లసత్కారణాఖ్యం

స్ఫురద్దివ్యవై మానికే భోగితల్సే,

పరంధామమూర్తిం నిషణ్ణం నిషేవే

నిషేవేన్యదైవం న సేవే న సేవే.

౯౧

చ సతతము వేదకూటవిలసత్స్థనకారణామధేయఁడై

యతులితదివ్యపుష్పకమునం దహితల్పశయానఁడై జగ

ద్ధిలపరధామమూర్తి యగుదీప్తివహించినరాము నెంతఁ గా

కితరము లై నదైవముల ♦ నేను భజింప భజింప నెమ్మదిన్.

తా. నాల్గువేదములశిఖరములయందుఁ బ్రకాశించుచున్న కారణమునపేరుగల వాఁడును, వెలుగుచున్న శ్రేష్ఠవిమానమందలి శేషశయ్యపై ని ఉన్నవాఁడును అగు పరం ధామమూర్తిని రామమూర్తిని సేవిం చెదను. ఇతరదేవతలను సేవింపను.

శ్లో. లసద్దివ్యశేషాచలే యోగపీఠే

సదానందవై మానికే మాసహాయమ్,

మునీగాం హృదానంద మోంకారగమ్యం

సదా భూమిజాయుక్తమీతే హృదంతే.

౯౩

మ. వరశేషాద్రిలసద్విమానమున భాగ్యస్వర్గోగపీఠంబునం

దు రమాయుక్తముగా వసించి మునిసఁగి తోషకృతి గల్గి వి

స్ఫురదోంకారమునఁ భజింపఁ దగురాఁమున్ మేఘసుశ్యాముసుం
దరకామున్ రవిధాము నిచ్చలు పరంధామున్ భజింతు న్నదీన్.

తా. ప్రకాశించుచున్న శ్రేష్ఠమయిన శేషాచలమందలి యోగపీఠమున నిత్యా
నందమీమానముపైని లక్ష్మీగహాయుడై కూర్చున్నవాఁడును, మునులహృదయముల
కానందమును గలిగించువాఁడును, ఓంకారముచేతను పొందిదగినవాఁడును, సీతతోఁ
గూడినవాఁడును అగురాముని సదా హృదయమున నులించెదను.

శ్లో. మనస్థస్థం మనోంతస్థ మాద్యంతరూపం

మహాచింత్యవర్జ్యంచ మధ్యస్థమీశమ్,

మనోబుద్ధ్యహంకారచిత్తాదిసాక్షిం

పరస్వప్రకాశం భజే రామచంద్రమ్.

౯౪

మ. అచిచింతారహితున్ బరేశుఁ బరు నాఁద్యంతం స్థనోంతస్థితున్

శతపత్రేక్షణు సంతరింద్రియలసత్సాక్షిన్ మనోవాసి న

చ్యుతు సర్వాత్మ నచింత్య నవ్యయుఁ బరంజ్యోతి వ్హరిస్వప్రకా

శితు మందస్థితు రామచంద్ర మది నే ఁ సేవితు నశ్శాంతమున్.

తా. మనస్సున నున్నవాఁడును, మనస్సులోపలనున్నవాఁడును, ఆద్యంతస్వ
రూపుఁడును, ఏగొప్పచింతింపఁదగినదియు లేనివాఁడును, మధ్యనుండువాఁడును,
ఐశ్వర్యముగలవాఁడును, మనస్సు-బుద్ధి-అహంకార-చిత్తములకు సాక్షియు, అన్నిం
టిని ప్రకాశింపఁజేయువాఁడును అగుశ్రీరామచంద్రుని సేవించెదను.

శ్లో. పరానందవస్తుస్వరూపాదిసాక్షిం

పరబ్రహ్మగమ్యం పరంజ్యోతిమూర్తిమ్,

పరాశక్తిమిత్రప్రియారాధితాంఘ్రిం

పరంధామరూపం భజే రామచంద్రమ్.

౯౫

మ. పరమానందసమ స్తసాక్షియుఁ బరబ్రహ్మం బగమ్యంబు భా

సురవేదాంతు నజున్ సూతనుఁ బరంజ్యోతిన్ బరాశక్తిమి

త్రరిపువ్రాతసమూర్చితాంఘ్రికమలన్ రామున్ బరంధాము సుం

దరకామున్ గుణధాము రాఘవుని సీతాకాంతం నెంతు న్నదీన్.

తా. పరమానందవస్తుస్వరూపమునకు మొదటిసాక్షియు, పరబ్రహ్మమును,
పొందఁదగినవాఁడును, పరంజ్యోతి స్వరూపుఁడును, పరాశక్తికి మిత్రుఁడును,

ప్రియుఁడును అగు నీశ్వరునిచే నారాధింపఁబడు పావపద్మములుగలవాఁడును, పరం
ధామస్వరూపుఁడును, అగు శ్రీరామచంద్రుని నేమిం చెదను.

శ్లో. పరం పవిత్రం పరవాసుదేవం పరాత్పరం తం పరమేశ్వరాఖ్యమ్,
గుణత్రయా రాధితమూలకందమాదిత్యవర్ణం తమసః పరస్తాత్.

చ. హరిః బరవాసుదేవుఁ ద్రిగుణార్చితు భాస్కరవర్ణ రాఘవుఁ
బరమపవిత్ర సద్భువనః పాలనశీలుఁ బరాత్పరుఁ బరే
శ్వరుఁ బరు మూలకారణుఁ బ్రశస్త స్తు శ్రుతిస్త్రుతికీర్తితాంఘ్రిపా
కరుహుఁడమ' పరస్థ జనకప్రభుజాన్వితు రాముఁ గొల్చెదన్. ౯౬

తా. పరుఁడును, పవిత్రుఁడును, పరవాసుదేవుఁడును, పరాత్పరుఁడును,
తచ్ఛబ్దవాచ్యుఁడును, పరమేశ్వరుఁ డను శేరుగలవాఁడును, సత్త్వరజస్తమో గుణ
ములచే నారాధింపఁబడు మూలకండునును, మూర్త్యుని తేజస్సువంటి తేజస్సుగల
వాఁడును, తమోగుణముకంటె బయినుండువాఁడును అగురాముని నేమిం చెదను.

శ్లో. సాకేతేఽగరుగంధధూపనిబిడే మాణిక్యదీపాన్వితే
కస్తూరీఘనసారకుంకుమరసప్రాచుర్యసర్వోజ్జ్వలై,
నానాపుష్పవితానపక్షిగుచిరే సౌవర్ణసింహాసనే
వాసం మన్తధమన్తధం మణినిభం రామం భజే తారకమ్. ౯౭

మ. తనయూరక సుమదామపట్టుల సుగంధద్రవ్యమాణిక్యతే
పనికాయంబుల గంధధూపనిబిడఁప్రఖ్యాత మైనట్టికాం
చనసింహాసనభాసమానుఁడు మణిశ్యాముండు రాముండు శో
భనసన్నన్తధమన్తధం డెదుటఁ దాఁ బ్రత్యక్షమై పోవుతన్.

తా. అగరుగంధధూపముచే సాంద్రమయినగియు, మణిదీపములతోఁ గూడి
నదియు, కస్తూరీకర్పూరకుంకుమరసప్రాచుర్యమై సర్వోజ్జ్వలమును, పలురకములపుష్ప
ములవితానపంక్తులచే సొగసైనదియు నగునయోగ్యలో బంగారుసింహాసనమున నుం
డువాఁడును, మన్మథమన్మథుఁడును, ఇంద్రనీల మణివంటివాఁడును, అగుతారకరాముని
నేమిం చెదను.

శ్లో. భంగోత్తుంగమ యామృతాబ్జిలహరీమధ్యే విరాడ్విగ్రహం
ద్వీపే నిర్జరపాదపైః పరివృతే కర్పూరదీపోజ్జ్వలై,
ఓంకారాంతరమందిరే మణిమయే శేషాన్తరాశాయినం
లక్ష్మీయక్త మపారచిత్సుఖిపరం రామం భజే తారకమ్. ౯౮

మ. అమితోత్తుంగతరంగదుగ్ధనిధివిఃఖ్యాతి నిస్వరాడ్డేహుఁడై
యమలం బైన సితాంతరీపమున దివ్యత్వజనంహామ
ధ్యమునందున్ బ్రణవోజ్జ్వలన్త నిగృహాస్థానాహివర్యంకుఁడై
కమలం గూడి సుఖంచురాముఁ గొలుతున్ గర్హరదీపోజ్జ్వలున్.

తా. మహాతరంగమయ మైన యమృతసముద్రముమధ్యను, కల్పవృక్షములచే
జాట్టువాలుకోఁగూడిన దీప్తపమునంగు, మణిమయ మై కర్పూరదీపములచే బ్రకాశించు
నోంకారాంతరమందెరుమంగు, శేషునిపైని శయనించువాఁడును, విరాట్స్వరూపుఁ
డును, లక్ష్మీసహితుఁడును, అసాగమయిన చిత్సుఖమం దాసత్వఁడును, అగు తారక
రాముని భజించెదను.

శ్లో. వైకుంఠే నగరే సురద్రుమతలే ఆనన్దవస్త్రాంతరే
నానారత్నవినిర్మితస్ఫుటపటప్రాకారసంవేష్టితే,
సాధేఽబ్జోపలశేషతల్పలలితే నీలోత్పలాచ్ఛాదితే
వర్యంకే శయనం రమాదిసహితం రామం భజే తారకమ్. ౯౯

మ. ఘనవైకుంఠమునందు రత్నమయప్రాకారాత్త మైనట్టిచం
దనవృక్షాంతికమందు భవ్య మగునానందాఖ్యవస్త్రాంతరం
బున హర్ష్యాంతరరత్నవేదికపయిన్ బూబాబాన్ధునన్ శేషశ
య్యను లక్ష్మీయతుఁడైన తారకుని రామాధీశు నేవించెదన్.

తా. వైకుంఠపురములో, కల్పవృక్షములక్రిందను, ఆనందప్రాకారమధ్యను,
బహువిధములయినరత్నములచే నిర్మింపఁబడి స్ఫుటమై సమగ్రమయినప్రాకారముచే
జాట్టఁబడిన సౌధమునంగు, చంద్రకాంతమణులవంటి శేషతల్పముచే జక్కనై నీలో
త్పలములచే గప్పఁబడిన శయ్యయంగు శయనించువాఁడును, లక్ష్మీ మొదలగువారితోఁ
గూడినవాఁడును అగు తారక రాముని భజించెదను.

శ్లో. వైకుంఠే పుటభేదనే మణిమయస్రాంతేందుసింహాసనే
అక్షాంతార్ణ సరోరుహే శశిగళతీప్తయాషవార్యంతరే,
చంద్రార్కనలభానుమండలయుతే శేషాహితల్పాంతరే
వాసం వాసవనీలకోమలతనుం రామం భజే తారకమ్. ౧౦౦

మ. అలవైకుంఠకరిద్విడాసనమునం దక్షాంతవర్ణాంబుజో
జ్జ్వలతారాధిపమండలస్రవసుధావార్యంతరార్కగ్నిచం

ద్రులసన్నండలయుక్తభవ్యఫణిరాః ట్టల్పస్థు నీలాంబువో
త్పలసుత్రామమణీనిభాంగునిఁ బరంధాముక్ హరిక్ గొల్చెదన్.

తా. వైకుంఠనగరమున మణిమయములయినప్రాంతములుగల చంద్రసింహాసనముపైని, చంద్రునినుండి జాటుచున్నయమృతరూపమయిన జలముమగ్ధ్యను, అకరాదిక్షకారాంతము లయినయక్షరములస్వరూపమయినపద్మమందు, చంద్రసూర్యాన్ని జ్వాలామండలసహితమయిన శేషనాగశయనమగ్ధ్య సుండువాఁడును, ఇంద్రనీలమువలె నల్లనై మృదువయినకరీరము గలవాఁడునగు తారకరాముని నేవించెదను.

శో. ఊరాబ్ధా శశిశంఖమాక్తికలనద్వీపే సుధరాంతరే
బిందా సార్ధకళాన్వితే పరిలసన్నాగాంతరే సంస్థితమ్,
కోటిరాంగదహారకుండలమగ్నైవేయహారోజ్జ్వలం
శ్రీవత్సాంచితమింద్రనీలసదృశం రామం భజే తారకమ్. ౧౦౦

తా. ఊరాబ్ధి శశిశంఖమాక్తికలనఃచ్ఛేద్యతాంతరీపస్థశృం
గారాన్నత్యసుధర్మమధ్యమున వేడ్క బిందు వస్వీధిఁ దే
జోరాజత్కళ గల్లి నాదమునఁ దాఁ శోభిల్లి శ్రీవత్సమం
జీరాంచత్పరికల్పయుక్తుఁ డగునాఃశ్రీరాము భావించెదన్.

తా. పాలసంద్రమునంపలిచంద్రశంఖమాక్తికములచేఁ బ్రకాశించునీర్వపమునందు, సుధర్మయనెడిశంఖమగ్ధ్యను, సార్ధకళాన్వితమయిన బిందువునందు, ప్రకాశించుచున్న శేషునిపయి సుండువాఁడును, కిరీటము, భుజకీర్తనలు, హారములు, కుండలములు, మణులహారములు-అనునీనిచేఁ బ్రకాశించువాఁడును, శ్రీవత్సమనుపుట్టుమచ్చచే నొప్పువాఁడును, ఇంద్రనీలసమానుఁడును, అరుతారకరాముని నేవించెదను.

శ్లో. సాకేతేనలచంద్రభానువిలసచ్చిచ్ఛక్రబిందుస్థితం
బాలార్కద్యుతిభాసురం కరతలే పాశాంకుశో బిభృతమ్,
బాణం చాపయుతం విశాలనయనం స్తేరాననాంభూరుహం
స్త్రీపుంసంపదరం విలాసనదనం రామం భజే తారకమ్. ౧౦౧

మ. స్థిరసాకేతమునఁ విరోచనవిభాఃచిచ్ఛక్రబిందుస్థితమ్
దరుణారోజ్జ్వలు బాణచాపవిలసత్పాశాంకుశోద్యత్కరుక్
సరసీజేతుణు మందహాసవదనుక్ యస్త్రీపుమాంసాకృతిక్
బరు శ్రీరాము విలాసరమ్యనదనుక్ భాజిష్ణుఁ గీర్తించెదన్.

తా. అయోధ్యలో, అగ్నిచంద్రసూర్యులవలె బ్రకాశించుచిచ్ఛక్రమునందలి బిందువునం దుండువాఁడును, బాలసూర్యునికాంతితోఁ బ్రకాశించువాఁడును, చేతులయందు ధనుస్సుతోడిబాణమును పాశాంకుశములను బట్టుకొనువాఁడును, పెద్దకన్నులుగలవాఁడును, వికసించినముఖపద్మముగలవాఁడును, స్త్రీపురుషరూపమును ధరించువాఁడును, విలాసస్థానమును అగుతారకరాముని భజించెదను.

శ్లో. అర్థం రక్తపదాబ్జసీలరుచిరం చాద్ధేందుచూడాద్భితం
చార్థం రత్నకిరీటకుండలధరం తాటంక మర్థం ధనుః,
శంఖం చక్రగదాబ్జసంయుతకరం శ్రేయోమయం వైష్ణవం
పాశం చాంకుశబాణసంయుతకరం రామం భజే తారకమ్. ౧౦౩

చ. ఇగుదెసఁ దామ్రసీలరుచి ♦ నిం పగుకర్ణి కకుండలంబులన్
బరఁగి గదాబ్జచక్రశర♦పాశకశాంకుశచాపపాణి యై
సురుచిరవైష్ణవాకృతిని ♦ శోభిలి శంకరసేవ్యమాన మై
నిగపము మైనతారకము ♦ నిర్మలభక్తి భజింతు నెప్పుడున్.

తా. ఎఱ్ఱనిపాదపద్మములు, సీలమువంటి?రీరము గలవాఁడును, ఈశ్వరునిచేఁ బూజింపఁబడువాఁడును, రత్నములకిరీటమును, కుండలములను ధరించువాఁడును, తాటంకములను, ధనుస్సును, శంఖమును ధరించువాఁడును, చక్రగదాపద్మములతోడి చేతులుగలవాఁడును, శ్రేయోమయుఁడును, వైష్ణవతేజమును, పాశాంకుశబాణహస్తంఁ దును అగుతారకరాముని భజించెదను.

శ్లో. సహస్రపత్రాంబుజకర్ణికాంతస్యోష్ణిప్రకాశం పరమాదిమూలమ్,
తేజోమయం జన్మజరావిహీనం శ్రీరాఘవం నిత్యమహం నమామి.

మ. అమలాత్మల్ మదిఁ గాంచ నెంచినసహస్రబ్రంబునన్ గర్ణిక
స్తిమితస్యోతివిభాసితుండు జని వాఁగి క్యాదిహీనుండు కాం
తిమయుండున్ బరమాదిమూలము శ్రీతాఁగ్నిఘ్నుండు శ్రీజానకీ
రమణీయాననపద్మపద్మసఖుఁ డౌరాముండు నన్ బ్రోవుతన్. ౧౦౪

తా. వేయిక్షేపలపద్మముకర్ణికమగ్గ్యను స్యోతీరూపమునఁ బ్రకాశించువాఁడును, పరుఁడును, మొదటివాఁడును, తేజఃస్వరూపుఁడును, జన్మము ముదిమి లేనివాఁడును, అగురాముని నే నదా నమస్కరించుచుండును.

శ్లో. సకలభువనరత్నం సచ్చిదానందరత్నం
సకలహృదయరత్నం సూర్యబింబాంతరత్నమ్,

విమలసుకృతరత్నం వేదవేదాంతరత్నం
 పురహరజపరత్నం పాతు మాం రామరత్నమ్.
 ఇత్స్వోకువంశార్ణవజాతరత్నం
 సీతాంగనాయావనభాగ్యరత్నమ్,
 వైకుంఠరత్నం మమ భాగ్యరత్నం
 శ్రీరామరత్నం శిరసా నమామి.

౧౦౧

చ. భువనపవిత్రరత్నమును † భూసుతయోవనభాగ్యరత్నము
 రవిఘనబింబమధ్యగతరత్నము సర్వహృద్విస్తరత్నము
 భవనుతరత్నము † నిగమభాసితరత్న మమేయరత్నము
 బ్రవిమలపుణ్యరత్న మినఁవంశజరత్నము నన్నుఁ బ్రోవుతన్.

తా. సకలలోకరత్నమును, సచ్చిదానందరత్నమును, సకలహృదయరత్నమును, సూర్యబింబముగ్ధ్య నుండురత్నమును, నిర్మలపుణ్యరత్నమును, వేదవేదాంతముల యంగు వెలుఁగురత్నమును, శివుఁడు జపించురత్నమును అనురామరత్నము నన్ను రక్షించుఁగాక. ఇత్స్వోకువంశ మనునముద్రమునఁ బుట్టించెడియును, సీతయనెడి స్త్రీ యొక్క యావనభాగ్యరత్నమును, వైకుంఠమునం గుండురత్నమును, నామదృష్ట రత్నమును, అనుశ్రీరామరత్నమును శిరసుచే నమస్కరించెదను.

శ్లో. నిగమశిఖరరత్నం నిర్మలానందరత్నం
 నిరుపమగుణరత్నం నాదనాదాంతరత్నమ్,
 దశరథకులరత్నం ద్వాదశాంతస్థరత్నం
 పశుపతినపరత్నం పాతు మాం రామరత్నమ్.
 శతమఖనుతరత్నం షోడశాంతస్థరత్నం
 మునిజనజపరత్నం ముఖ్యవైకుంఠరత్నమ్,
 నిరుపమగుణరత్నం నీరజాంతస్థరత్నం
 పరమపదవిరత్నం పాతు మాం రామరత్నమ్.

౧౦౨

మ విమలానందము నిస్సమానగుణము † నేదాంతవాసంబు స
 త్కమలాంతస్థము మోక్షదంబు మునివర్గస్థాణుజవ్యంబు స
 త్యము నాదాంతము షోడశాంతగతము † ద్వాదశాంతస్థ
 త్నము శక్రస్తుతరామరత్నము నితాంతప్రేమ న్ బ్రోవుతన్.

తా. ఉపనిషత్తులయందులరత్నమును, నిర్మలమయిన-ఆనందమే స్వరూపము గాఁగలరత్నమును, సాటిలేనిగుణములు గలరత్నమును, నాదనాదాంతములయందుండురత్నమును, దశరథునివంశమునకు రత్నమును, ద్వాదశదశపద్మమునంగులరత్నమును, ఈశ్వరుఁడు జపించురత్నమును అగురామరత్నము నన్ను రక్షించుఁగాక. ఇంద్రునిచేఁ బొగడఁబడురత్నమును, షోడశదశపద్మమునందుండురత్నమును, మునులు జపించురత్నమును, ముఖ్యమయిన వైకుంఠమునందలిరత్నమును, సాటిలేనిగుణములుగలరత్నమును, పద్మమునడుమ నుండురత్నమును, మోక్షస్వరూపమైనరత్నమును అగురామరత్నము నన్ను రక్షించుఁగాక.

శ్లో. సకలసుకృతరత్నం సత్యవాక్యార్థరత్నం
శమదమగణైరత్నం శాశ్వతానందరత్నమ్.
ప్రణవనిలయరత్నం ప్రస్ఫుటకోతరత్నం
పరమపదవిరత్నం పాతు మాం రామరత్నమ్.

౧౦౭

మ. సుకృతస్థానము సత్యముఁ బరమునుఁ * త్యోతిస్వరూపంబుఁదా
రకనామం బవనర్గదంబుఁ బరమఁబ్రహ్మంబు నోంకారనా
మకసుస్థానము సస్థానాకరము శుంభచ్ఛాశ్వతానంద మ
త్యకలంకం బగురామరత్నము నితాంతప్రేమ నఁ బోవుతన్.

తా. సమస్తపుణ్యరూపమయినరత్నమును, సత్యవాక్యమున కగమయినరత్నమును, శమదమాదిగుణములుగలరత్నమును, శాశ్వతిమైనయానందమే స్వరూపముగాఁగలరత్నమును, ఓంకారము గుండురత్నమును, స్ఫుటమైన ప్రకాశము గలరత్నమును, మోక్షస్వరూపమైనరత్నమును అగురామరత్నము నన్ను రక్షించుఁగాక.

శ్లో. నిఖిలనిలయమంత్రం నిత్యతత్త్వాఖ్యమంత్రం
భవభయహరమంత్రం భూమిజాప్రాణమంత్రమ్,
పవనజనుతమంత్రం పార్వతీమోక్షమంత్రం
పశుపతినిజమంత్రం పాతు మాం రామమంత్రమ్.

౧౦౮

చ. సకలనివాసముఁ దురితఁసంఘవినాశము పార్వతీసతీ
ప్రకటితమోక్షదాయకము * పావనిభావితముఁ విదేహభూ
పకతనయాసుమంత్రము కఠపర్దిశుభాస్పదముఁ మునీంద్రతా
రక మగురామమంత్రము నిరంతరముఁననుఁ బ్రోచుఁగావుతన్.

తా. అంతట నిండియుండుమంత్రమును, నిత్యతత్త్వమును పేరుగలమంత్రమును, సంసారభయమును హరించుమంత్రమును, సీతకోఁ బ్రాణమయినమంత్రమును, అంజనే

యునిచే బాగడఁబడుమంత్రమును, పార్వతియొక్క మోక్షమంత్రమును, ఈశ్వరుని ముఖ్యమంత్రమును అగురామమంత్రము నన్ను రక్షించుఁగాక.

శ్లో. ప్రణవనిలయమంత్రం ప్రాశినిర్వాణమంత్రం
ప్రకృతిపురుషమంత్రం బ్రహ్మదేంద్రమంత్రమ్,
ప్రకటదురితరాగద్వేషనిర్ణాశమంత్రం
రఘుపతినిజమంత్రం రామరామేతిమంత్రమ్.
దశరథసుతమంత్రం దైత్యసంహారమంత్రం
విబుధవినుతమంత్రం విశ్వవిఖ్యాతమంత్రమ్,
మునిగణనుతమంత్రం ముక్తిమార్గైకమంత్రం
రఘుపతినిజమంత్రం గామరామేతిమంత్రమ్.

౧౦౯

మ. ప్రకటోంకారనివాసమున్ ద్రుహిణజఁభద్వేషిజప్యంబుఁ దా
రకమున్ మానినుతంబు నాజకులమంత్రం బాసురధ్వంసమున్
సకలార్యావనమున్ జగత్ప్రకటమున్ సన్నక్తిమార్గంబు మా
మకషడ్వర్గహరంబు రామవిలసత్సంత్రంబు నన్ బోధిపుత్రన్.

తా. ఓంకారము గుండుమంత్రమును, ప్రాణులకు సుఖ మిచ్చుమంత్రమును, ప్రకృతిపురుషరూప మయినమంత్రమును, బ్రహ్మదేంద్రులమంత్రమును, ప్రకటము లయిన పాపము-రాగద్వేషములు అనువీనిని నశింపఁజేయుమంత్రమును, రఘుపతియొ క్కనిజమంత్రమును రామరామ అనెడిమంత్రమే. దశరథకుమారరూపమయినమంత్ర మును, రాక్షసులను సంహరించుమంత్రమును, దేవతలచే గొనియాడఁబడుమంత్రము ను, ప్రపంచమునఁ బ్రసిద్ధమయినమంత్రమును, మునిసంఘములచే గొనియాడఁబడు మంత్రమును, మోక్షమార్గమునకు ముఖ్యమయినమంత్రమును, రఘుపతియొక్కనిజ మంత్రమును రామరామ అనెడిమంత్రమే.

శ్లో. సంసారసాగరభయాపహవిశ్వమంత్రం
సాక్షాన్ముముక్షుజనసేవితసిద్ధమంత్రమ్,
సారంగపస్తముఖహస్తనివాసమంత్రం
కైవల్యమంత్ర మనిశం భజ రామమంత్రమ్,
జయతు జయతు మంత్రం జనసాఫల్యమంత్రం
జననమరణభేద క్షేత్రవిచ్ఛేదమంత్రమ్,

సకలనిగమమంత్రం సర్వశాస్త్రైకమంత్రం

రఘుపతినిజమంత్రం రామరామేతిమంత్రమ్.

౧౧౦

మ. తతసంసారసముద్భవప్రబలసంఘాతాపహరంబు గం

తతసారంగధరాద్యహస్తవిలసద్ధామంబు వేదాంతస

న్నతము జన్మజరాంతదుఃఖహరము మోక్షోన్మదంబు సమా

శ్రితసాఫల్యము రామమంత్రము మదికి జింతింతున శాంతమున్.

తా. సంసారముద్రమువలనిసయమును తొలగించుచుంతుమను, సాక్షాత్తుగా మోక్షమును గోరువారిచేతను నేవింపఁబడునిష్ఠమంత్రమును, శివుఁడు మొదలగు వారిచేతులయందు నివసించుచుంతుమను, మోక్షమంత్రమును అగురామమంత్రమును సదా భజించుము. జన్మమును సఫలముగాఁ జేయుమంత్రమును, మనసము చేయువారిని గాపాడునదియు, పుట్టువు-చావు అనుష్ఠములుగల కష్టములను బోగొట్టుమంత్రమును, సర్వవేదములయందుండుమంత్రమును, సర్వశాస్త్రములముఖ్యమంత్రమును, రఘుపతినిజమంత్రమును అగురామ-రామ అనుచుంతుమను సర్వోత్కర్షముగా నుండునుగాక.

శ్లో. అజ్ఞానసంభవభవాంబుధిబాడబాగ్ని

రవ్యక్తతత్త్వనికరప్రణవాధిహృథః,

సీతాసమేతమనుజేన హృదంతరాళే

ప్రాణప్రయాణసమయే మమ సన్నిధతే.

౧౧౧

మ. ప్రకటాజ్ఞానభవాంబురాశిబడబస్తాయం బభివ్యక్తమ

త్యక్తలంకంబు సలక్షణం బవనిజాతాయుక్తమవ్యక్తమున్

సకలవ్యాపకమున్ మహాప్రణవనుస్థానంబు రామాఖ్యతా

రకమున్ మామకదృష్టిగోచరమగున్ బ్రాణప్రయాణంబునన్.

తా. అజ్ఞానమువలనఁ గలిగినసంసార మనెడిసముద్రమునకు బడబాగ్నియు, అవ్యక్తతత్త్వసమూహమునకుఁ బై నుండెడియొంకొరమునం గుండువాఁడును, సీతా లక్ష్యణసహితుఁడును అగురాముఁడు నాప్రాణములు శరీరమునుండి పోవునపుడు నా హృదయముమధ్యను సాన్నిధ్యముచేయుఁగాక.

మ. శివసామ్యం డగునాదిశంకరులు మున్ శ్రీ రామకర్ణామృతం

బవని సంస్కృత మేర్పరించె నది మోక్షోపేక్ష జేకూరివం

శవరాభీందు ప్రసిద్ధసిద్ధకవి నే శ్రద్ధా దెనిగించి రా
ఘవ! పూదండగ నిచ్చినాడఁ గొను మా కల్పంబుగా సత్కృపన్.

మాలిని. హరిపదయుగధారీ శ్రీ యార్యచిత్తానుసారీ
పరమపదవిహారీ శ్రీ భక్తహోషోపకారీ
శరధిశరధిమిత్రా శ్రీ శత్రుసంఘాతజైత్రా
సరసిజదళనేత్రా శ్రీ సన్తు నిస్తాత్రపాత్రా.

మ. ఇది శ్రీరామపదారవిందమకరం శ్రీ దేచ్చాత్మసన్నతప
త్పదవిజ్ఞానపదాబ్జ రేణుపటల ప్రాప్తోత్తమాంగోల్లస
న్తుదితాంతకరణుండు సిద్ధకవి మాన్యుం డైన రామావసీ
శదయాలోకనఁ జెప్పె రెండవదియా శ్వాసం బభీష్టాప్తికిన్.

తృ తీ యా శ్వా స ము.

శ్లో. శ్రీరామం శివచాపధంగనిపుణం సీతాంగనావల్లభం
సుత్రామార్చితపాదపద్మయుగళం సూర్యేందునేత్రోజ్జ్వలమ్,
కర్పూరాంగవిలేపనం ఘనరుచిం కారుణ్యపాహోనిధిం
వందే కల్పతరుప్రవేశితలసత్సంహానవాధిష్ఠితమ్. ౧

శా. శ్రీమందారమహీరుహోత్పకలసత్సంహానసాసీనుఁడ
శ్రీమద్భర్గధనుర్విభంగనిపుణఁ శ్రీ సీతాధివాడుఁ ఘన
శ్యాముఁ జందనచర్చితాంగు రవిచంద్రాక్షుఁ గృపాభిఁ బరం
ధాముఁ రాముఁ బురందరాద్భుతమదిఁ ధ్యానింతున శ్రాంతమున్.

తా. ఈశ్వరునిధనుస్సు విలుచు నేర్వుగలవాఁడును, సీతకుఁ బ్రియుఁడును,
ఇంద్రునిచేఁ బూజింపఁబడుపాదపద్మములు గలవాఁడును, సూర్యచంద్రులనెడి నేత్ర
ములచేఁ బ్రకాశించువాఁడును, కర్పూరము మైపూతగాఁగలవాఁడును, మేఘము

వంటి కాంతిగలవాఁడును, దయాసముద్రుఁడును, కల్పవృక్షముక్రింద నున్న ప్రకాశించుసింహాసనమునం దుండువాఁడును అగుశ్రీరామునిగూర్చి నమస్కరించుచున్నాను.

శ్లో. శ్రీరామ శ్శితికంధరస్య ధనుషస్సంభేదనస్రాపితాం
సీతాం కాంచనసన్నిభాం పరిణతా మాకల్పరతోజ్జ్వలామ్,
వామాంకోపరి లజ్జయా సతముఖీ మాలోకయ న్నాసనే
శ్రీమద్భానుశశాంకకోటిసదృశః పాయా త్స నో రాఘవః. ౨

మ. రవిచంద్రాయుతకోటికోటినిభుఁడై † రమ్యాసనాసీనుఁడై
భవకోదండవిఖండలబిలసః † త్పాణిగ్రహా మైధిలిఁ
నవరత్నభరణా ద్రపాన్విత సువత్సర్గ నైజవామాంకమం
దవలోకించురఘూద్వహుండు దయ నన్విత్రాంతముఁ బ్రోవుతన్.

తా. నీలకంఠునివిలు విలుచుటచే లభించినదియు, బంగారువంటికాంతిగలదియు, పెండ్లియాడఁబడినదియు, నగలయందలిరత్నములచేఁ బ్రకాశించునదియు; ఎడమతోడపైని సిగ్గుచేఁ దలవంచుకొనియున్నదియునగు సీతను జూచుచు సింహాసనమునందున్నవాఁడును, శోభాయుక్తలయిన సూర్యచంద్రులతోటితో సమానుఁడును, రఘువంశీయుఁడును అగుశ్రీరాముఁడు ముమ్మలను రక్షించుఁగాక.

శ్లో. శ్రీరామం భవనైకసుందరతనుం ధారాధరశ్యామలం
రాజీవాయతలోచనం రఘువరం రాకేందుబింబాననమ్,
కోదండాదినిజాయుధాశ్రితభుజైర్భ్రాంతం విదేహతృజా
ధీశం భక్తజనావనం రఘువరం శ్రీరామచంద్రం భజే. 3

మ. సరసీజాయతపత్ర నేత్ర విలసత్సౌందర్యపాత్రా సుధా
కరబింబానను నీలతోయదలసద్ధాత్రా ధరాపుత్రీకా
వరుఁ గోదండముఖాయుధాశ్రితభుజాః † వందారుమందారు శ్రీ
కరు శ్రీరాముని రాఘవ్రా రఘువరఁ † గాంక్షించి నేవించెదన్.

తా. శోభచే మనోహరుఁడును, లోకములలో ముఖ్యునిందరమయినశరీరముగలవాఁడును, మేఘమువలె స్పృశింపఁడును, పద్మములవలె విశాలములయిన కన్నులుగలవాఁడును, రఘువంశీశ్రేణుఁడును, పూర్వచంద్రునివంటిముఖముగలవాఁడును, ధనుస్సుముదలగు తన-అయుధములచేత నాశ్రయింపఁబడినభజనులచేఁ బ్రకాశించువాఁడును, సీతానాయకుఁడును, భక్తజనులను రక్షించువాఁడును, అగుశ్రీరామచంద్రుని నేవించుచుందును.

శ్లో. ఆరామం వై భవానా మభినవసుపథం హారకేయూరకాంతం
హాసోల్లాసాభిరామం మణిమయమకుటం మంగళానా నివాసమ్,
మందారారామసీమాంతరమణిభవనాధిష్ఠితం శిష్టసేవ్యం
సల్లాపానందసింధుప్రణయ మభినిశం రామచంద్రం భజేహమ్. ౪

చ. తతివిభవాభిరాము సుపథప్రవిహారు దరస్మితాననాం
చితు మకుటాంగదాభరణం సేవకసేవధి మంగళాకరుక్
సతతము కల్పభూరుహవనస్థలసన్నగిహేహమధ్యరం
జతు సరసోక్తిసంతుషితసింధువు రామవిభుక్ భజించెదన్.

తా. ఎల్ల వై భవములకును ఉద్యానవనమును, క్రొత్తదియును మంచిహార్గము
గలవాఁడును, హారములచేతను భుజకీర్తనలచేతను మనోహరుఁడును, నవ్వుతోడియుల్లా
సముచే మనోహరుఁడును, మణివికారమునకిరీటుకుగలవాఁడును, మంగళములకు
స్థానమును, కల్పవృక్షములతోటమగ్ధ్య గండుమణిగృహమునం గుండువాఁడును,
శిశులచే సేవింపఁదగువాఁడును, మంచిహుటలచే నానందముగలిగించినయుగ్రున్నిపైఁ
ద్రేవుగలవాఁడును, అగురామచంద్రు నెప్పుడును నేను సేవించెదను.

శ్లో. రామం రాజశిఖామశేరి రఘువరం రాకేందుబింబాననం
రాజీవాయతలోచనం రణహతానేకాసురం రాఘవమ్,
సీతాచారుపయోధరాంకితలసత్కాశ్చీరగంధాంకితం
రాజత్కుండలమండితం శుభకరం రామాభిరామం భజే. ౫

మ. ధరణీనాథశిరోమణిక్ శుభకరుక్ ధైత్యాభిర్ఘుంఘానిలుక్
ధరణీజోరుపయోధరాంకితలసత్కాశ్చీరగంధాంకితుక్
సరసీక్షేత్రణు గండమండలవిరాజత్కుండలుక్ రాము సుం
దరపూర్ణేందునిభాననుక్ గొలిచెదన్ ధైరామాభిరాముక్ మదిన్.

తా. రాజక్రేష్ఠుఁడును, రఘువరుఁడును, పున్నమచంద్రునివంటి మొగముగల
వాఁడును, పద్మములవలె వికాశములయినకన్నులుగలవాఁడును, పెక్కురక్కసులను
యుద్ధములలోఁ జంపినవాఁడును, రఘువంశమునఁ బుట్టినవాఁడును, సీతయొక్కచ
క్కనిస్తనములనుం దొప్పచుఁ బ్రకాశించుమంకుమతోడిచందనముచే నొప్పెడి
వాఁడును, ప్రకాశించుండలములచే నలంకరింపఁబడినవాఁడును, శుభములు గలిగించు
వాఁడును, స్త్రీలకు మనోహరుఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. రామం కోమలనీలమేఘవిలసద్ధాత్రం పయోజాననం
కాకుత్స్థం దశకంఠబాహువిదళతోడండబాణాన్వితమ్,
పాపఘ్నం విశదాయతాక్షీయుగళం సౌమిత్రిసంసేవితం
భక్తానాం పరమాపదం మునివరైస్సంస్తూయమానం భజే. ౬

చ. కలుషవిరాశకారి దశశకంధరకంధరబాహుఖండనో
జ్వలశరధారిఁ బంకజహావక్త్రుఁ బరాత్పరు సర్వమానిమం
డలనుతుఁ గంజనేత్రు గరుడధ్వజ నాశ్రితలోకలోకని
ర్మలపరమాపదం బయినరాము సలక్ష్యు నాశ్రయించెదన్.

తా. మృగువైన నీలమేఘమువలెఁ బ్రకాశించుదేహముగలవాఁడును, పద్మము వంటి మొగముగలవాఁడును, కుంభానివంశమునం బుట్టినవాఁడును, రావణనిభుజములను విదళించుగజస్వాములతోఁ గూడినవాఁడును, పాపములను గొట్టువాఁడును, నిర్మలమయి విశాలములయిన కన్నులుగలవాఁడును, లక్ష్మణునిచే నేవింపఁబడువాఁడును, భక్తలసంసారకోగమునను ముగ్ధుడగుచును, మునిశ్రవులచే స్తోత్రముచేయుఁ బడువాఁడును అగురాముని భజించుచుండును.

శ్లో. రామం శ్యామలమేఘకోమలగుచిం రాకేందుబింబాననం
రత్నోఘ్నం రవిజార్చితం రఘువరం రత్నోజ్జ్వలత్కుండలమ్,
రాజీవాక్ష మమానుషం రణబలోదగ్రం రమానుగ్రహం
రాజేంద్రం రమణీయరూప మసకృద్ధ్యామే జగన్తోహనమ్. ౭

శా. రాముఁ విశ్వవిమోహనుఁ రఘువరుఁ * రాజేంద్రుఁ గంజాక్షును
త్రాచూరాతివిమర్దనుఁ రణబలోదగ్రుఁ రమానుగ్రహుఁ
శ్యామాంగుఁ రవిజార్చితుఁ గనకరత్నాకల్పదీప్తుఁ బరం
ధాముఁ గారణమూర్తిరమ్యుని సుధాధామాననుఁ గొల్చెదఁ.

తా నల్లనిమేఘమువలె మృగువయినకరీరకాంతిగలవాఁడును, పూర్ణచంద్రబింబమువంటి మొగముగలవాఁడును, రాక్షసులను గొట్టినవాఁడును, సుగ్రీవునిచేఁ బూజింపఁబడినవాఁడును, రఘువంశశ్రేష్ఠుఁడును, రత్నకుండలములుగలవాఁడును, తామరలవంటికన్నులుగలవాఁడును మనుష్యుఁడు గానివాఁడును, యుద్ధమునందు బలముచే గొప్పవాఁడును, లక్ష్మీ కనుగ్రహస్వరూపుఁడును. రాజేంద్రుఁడును, చక్కనిరూపముగలవాఁడును, లోకమోహనుఁడును అగురాముని సుధాధామింతును.

శ్లో. రామం రమ్యగుణం రమాపతిసమం రాకాశశాంకాననం
రాజన్యం రమణీయరూప మమలం రామాభిరామం హరిమ్,
రాబారాధితపాదపద్మ మనిశం రాజన్యసద్భాసితం
రాకేందుప్రతిమం రమాకుచయుగే విన్యస్తహస్తం భజే. ౮

శా. రాముఁ రమ్యగుణుఁ రమాధిపసముఁ † రామాభిరాముఁ బరం
ధాముఁ రాజలలాము రాఘవు సుధా † ధామానన్ముఁ భార్గవీ
రామారత్నవయోధరోజ్జ్వలకరుఁ † రాకేందుసంకాశు నా
స్వామిఁ రాజవరార్చితాంఘ్రియుగభుఁ † సద్భక్తి సేవించెదన్.

తా. చక్కనిగుణములుగలవాఁడును, విష్ణునితో సమానుఁడును, పున్నమచంద్రునివంటి మొగముగలవాఁడును, రాజన్యఁడును, మనోహరమయినరూపముగలవాఁడును, నిర్మలుఁడును, స్త్రీలకు మనోహరుఁడును, సాపములను హరించువాఁడును, రాజులచే నారాధింపఁబడినపాదపద్మములుగలవాఁడును, రాజులచే జక్కఁగాఁ బ్రకాశింపఁజేయఁబడినవాఁడును, రాకాచంద్రునివంటివాఁడును, లక్ష్మీరూపయగు సీత స్తనములయందు గుంచఁబడినచేతులుగలవాఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. రామం శాశికశౌతమప్రియకరం సీతాపతిం సానుజం
రత్నోఘ్నం వనవాసినం గుణనిధిం విఘ్నఘ్న హస్తార్కజన్మ,
సేతోర్బంధనధీరవానరబలం ధిక్కుంభకఞ్చోద్రజ
త్పక్షిగ్రీవ మవద్విభీషణ మజం శ్రీరామచంద్రం భజే. ౯

మ. సరసుఁ శౌశికశౌతమప్రియకరుఁ † త్నాజేశు విఘ్నఘ్ను సు
సిగుసౌమిత్రిసమేతు రాము వనవాసిఁ భానుపుత్రాపు దు
స్తరవారాశినిబంధనప్లవగసం † తానుఁ దశాస్యాదిము
మ్మరదైత్యారి విభీషణావను రఘు † స్వామిఁ బ్రశంసించెదన్.

తా. విశ్వామిత్రశౌతములయిష్టమును నెఱవేర్చినవాఁడును, సీతాపతియు, తమ్మునితోఁ గూడినవాఁడును, రాక్షసులను జంపినవాఁడును, వనమునందున్నవాఁడును, గుణములకు నిధియు, విఘ్నములను గొట్టినవాఁడును, సుగ్రీవున కాపుఁడును, సేతువును గట్టుటయందు ధీరులగు వానరులబలముగలవాఁడును, శంభకర్ణ-ఇంద్ర జిద్రావణుల ధక్కరించినవాఁడును, విభీషణుని రక్షించినవాఁడును, పుట్టువు లేని వాఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. రామం కోమలనీలనీరదనిభం నీలాలకాలంకృతం
కట్యం శోభితకింకిణీర్ఘణర్ఘణధ్వానై రుపేతం శిశుమ్,
కంఠాలంబితరత్ననిర్మలనఖం కంజాక్ష మబ్జచ్ఛవిం
భాస్వతం మకుటాంగదాదివివిధాకల్పై స్సదాహం భజే. ౧౦

మ. హరినీలాలకు నీలనీరదసమాఽహంగుఁ గిరీఃగాదిసుం
దరసమ్భాషణఁ గింకిణీర్ఘణర్ఘణధ్వానస్ఫురన్తేఖిలుఁ
వరిశార్దూలనఖప్రకాశితగళుఁ ధ బాలుఁ రఘుస్వామి సు
స్థిరు రాకేందునిభాననుఁ గుణనిధిఁ ధ శ్రీరాముఁ గీర్తించెదన్.

తా. కోమలమగునీల మేఘమువంటివాఁడును, నల్లనిముంగురులచే నలంకరింపఁబడినవాఁడును, మొలను శోభింపఁచిఱుగంటలర్ఘణర్ఘణధ్వనితోఁ గూడినవాఁడును, బాలుఁడును, మెడను ప్రేలుచున్న పులిగోళ్ళపదకముగలవాఁడును, పద్మముల వంటికన్నులుగలవాఁడును, కలువలవంటికొంటిగలవాఁడును, కిరీటము-భుజకీర్తలు మొదలగు పలునగలచేఁ బ్రకాశించువాఁడును అగుశ్రీరాముని నేవించుచుండును.

శ్లో. రామం సీతాసమేతం విమలరవిశతాభాసమానం రసార్ద్రం
శ్యామం దేదీప్యమానం స్థితరుచిరముఖంకుండలోద్భాసిగండమ్,
శ్రీవత్సశ్రీనివాసం సురతరువిలసద్రత్నసింహాసనస్థం
దివ్యాకల్పౌజ్జ్వలాంగం దివిజపతినుతం సంతతం తం భజేఽహమ్.

మ. సురభూజాంతికరత్నపీఠవిలసత్ ధీఃణిసుతాయుక్తు భా
స్కరకోటిద్యుతి శ్రీనివాసుఁ గుముదఽశ్యాముఁ బరంధాము సుం
దరమందస్థితవక్త్ర శక్రనుతు నాఽనారత్నవిభ్రాజితా
భరణుఁ రాము రసార్ద్ర నాజనుతు శ్రీవత్సాంకు నేవించెదన్.

తా. సీతాసహితుఁడును, నిర్మలమయినసూర్యశతమువలెఁ బ్రకాశించువాఁడును, దహరసముచేఁ దడిసినవాఁడును, చామనచాయవాఁడును, మిఁగులఁ బ్రకాశించువాఁడును, చిలునగవుచే సాగసయిన మొగముగలవాఁడును, కుండలములచేఁ బ్రకాశించుచెక్కులుగలవాఁడును, శ్రీవత్సమునకును లక్ష్మీకిని నివాసమును, కల్పవృక్షము క్రిందను బ్రకాశించురత్నసింహాసనమునం గుండువాఁడును, దివ్యమలయిననగలచేఁ బ్రకాశించునవయవములుగలవాఁడును, ఇంద్రునిచేఁ గొనియాడఁబడువాఁడును అగు శ్రీరాముని నెల్లప్పుడును నేను భజించుచుండును.

శ్లో. జలనిధికృతసేతుం దేవతానందహేతుం
దశముఖముఖరత్నోదారవైధవ్యహేతుమ్,
మునిజననివహానాం ముక్తిసౌఖ్యాదిహేతుం
రఘువరకులకేతుం కీర్తయేధర్మసేతుమ్.

౧౨

మ. తతపాలస్త్యముఖానురేంద్రసతివైధవ్యప్రహేతుండు సుం
తతమానీశ్వరమోక్షసౌఖ్యుండు మాఠర్తండాన్వయాంభోధిభా
సితచంద్రుండు సురప్రమోదితుండు రాజీవాయతాక్షుండు బం
ధతసింధుండగురామభూవిభుండు మన్మింతు ననుక్ సత్కృపన్.

తా. సముద్రమునందు సేతువుగట్టినవాండును, దేవతల కానందికారణమును, రావణాదిరాక్షసుల భార్యలవైధవ్యమునకుఁ గారణమును, మునిజనసంఘముల మోక్ష సౌఖ్యాదులకు హేతువును, రఘుమహారాజుయొక్క శ్రేష్ఠవంశమునకుఁ గేతుప్రాయుండును, ధర్మమునకు సేతువును నగురాముని కీర్తిం చెదను.

శ్లో. సకలగుణనిధానం యోగిభిస్త్వయనునం
భజితసురవిమానం రక్షితేంద్రాదిమానమ్,
మహితవృషభయానం సీతయా శోభమానం
స్మరతు హృదయభానుం బ్రహ్మరామాభిరామమ్.

౧౩

మ. వరయోగీంద్రనుతుఁ సురేంద్రముఖిఁ ర్వాణేశమానావనుక్
హరమిత్రుక్ హితవుష్పకుక్ జనకజాత్యాసక్తు హృత్పంకజాం
తరసందీపితభాను సద్గుణనిధిఁ రామాభిరాముక్ బరా
త్పరు శ్రీరాము నమేయు రాఘవపరః బ్రహ్మంబుఁ జింతించెదన్.

తా. ఎల్లమంచిగుణములకును నిధయు, యోగులచేఁ గొనియాడఁబడినవాండును, దేవవిమానమును భజించినవాండును, ఇంద్రాదీలమానమును గాపాడినవాండును, ఒప్పుచుండెడివృషభమువలె నడుచువాండును, సీతతో శోభించువాండును, నా హృదయపద్మమునకు నూర్వణుండును, స్త్రీలకు మనోహరుండును, పరబ్రహ్మస్వరూపుండును అగురాముని నామనను స్మరించుఁగాక.

శ్లో. వరగుణమణిసింధు రైశ్వరీప్రాణబంధుః
కనకశిఖరిదైర్యస్సంశ్రితాజ్ఞాతసూర్యః,
దశరథనృపనూనుదేవవక్త్రాబ్జభాను
ర్జయతు భువనధర్మస్సర్వదా రామధర్మః.

౧౪

మ. సరసున్ సద్గుణరత్నసింధు వసుధాఽబాస్రాణసద్బంధువున్
ధరణీతామరసప్రభాకరు జగదృద్ధద్రానుసంధాయిఁ బ
త్తిరథక్షోణిపరత్నమున్ రఘువరున్ * దేవాగ్రగణ్యున్ బరా
త్పగు శ్రీరాము సుమేరుధీరు మది సంభావించు నిష్టాప్తికిన్.

తా. మంచుగుణ లుచరత్నములకు సముద్రుఁడును, సీతకుఁ బ్రాణబంధువును, మేరువువంటిదైర్యముగలవాఁగును, ఆశితు లనెడి పద్మములకు నూర్వఁడును, దశరథరాజుమారుఁడును, దేవతలముఖము లనుపద్మములకు నూర్వఁడును, లోకములకు మంగళశస్వరూపుఁడును అసురామథుఁడును సదా జయించుఁ గాక.

శ్లో. త్రిదశకుముదచంద్రో దానవాంభోజచంద్రో
దురితతిమిరచంద్రో యోగినాం జ్ఞానచంద్రః,
ప్రణతనయనచంద్రో మైథిలీనేత్రచంద్రో
దశముఖరిపుచంద్రః షాతు మాం రామచంద్రః. ౧౧

మ. శ్రితనేత్రాబ్జుఁ డఘాంధకారకమలాఽరి పాఞ్జనుజ్ఞానమా
నితచంద్రుండు సురాబ్జమిత్రుఁ డసురాఽసికాబ్జసోముండు సం
తతసీతానయనప్రకాశశశి ద్ద * త్యశ్రేష్ఠప్రాణాపహో
ద్ధతసోముం డగురామభూవిభుఁడు నిత్యంబు న్ననుం బ్రోవుతన్.

తా. దేవతల నెడికలువలకుఁ జంద్రుఁడును, రాక్షసుల నెడిపద్మములకుఁ జంద్రుఁడును, పాపముల నెడిచీకటికిఁ జంద్రుఁడును, యోగులకు జ్ఞానచంద్రుఁడును, భక్తుల కిన్నులకుఁ జంద్రుఁడును, సీతకన్నులకుఁ జంద్రుఁడును, రావణుఁడను శత్రువునకుఁ జంద్రుఁడును అసురాముచంద్రుఁడు నన్ను రక్షించుఁగాక.

శ్లో. స్వయువతికుచచంద్రం బంధుమధ్నాస్థిచంద్రం
సుజనకుముదచంద్రం వైరివక్త్రాబ్జచంద్రమ్,
వికసితముఖచంద్రం వ్యాప్తసత్కీర్తిచంద్రం
సకలభువనచంద్రం సంతతం రామచంద్రమ్. ౧౨

మ. తనయోషాకుచచంద్రు బంధుజనసంతానాబ్ధిచంద్రున్ సుధా
శనవిద్యోషిముఖాబ్జచంద్రుఁ గరుణాఽసాంద్రున్ మునిస్తోత్రు స
జ్జనసీతోత్పలచంద్రు దిగ్భరితరాఽజత్కీర్తిచంద్రున్ సనా
తనుఁ జంద్రానను రామభూరమణు నిత్యంబున్ బ్రశంసించెదన్.

తా. తపఃమువలనగు సీత స్థనములకుఁ జుగ్రుడును, బంధువులనెడి పాలసం
ద్రమునకుఁ జుగ్రుడును, సుజనులనెడికలువలకుఁ జుగ్రుడును, శత్రువులనెడిపద్య
ములకుఁ జుగ్రుడును, వికసించినముఖచంద్రుడుగలవాఁడును, అంతటను నిండా
రినక్తిరిచుగ్రుడుగలవాఁడును, సకలలోకములకును జుగ్రుడును అగురామచంద్రు
ని సదా సేవించుచుండును.

శ్లో. ఛేత్తారం దశకంఠకంఠకదళీః కందర్పదర్పాపహా
శ్రీకంఠాకృతి మాపువాన మమలం ఘోరాసురస్రాణమ్,
బాణం ప్రత్యుపసంహరంత మతులం బాణాసనోద్యత్కరం
వందేఽరాతిభయావహం మునినుతం రామం ఘనశ్యామలమ్.

ఉ. లీల దశాన్యకంఠకదళీదళనక్రమవిక్రమక్రముఁ
ఫాలవిలోచనాకృతి శుభప్రదు దైత్యవిరాము మానిరా
ట్పాలు విరోధిభీతికరు † బాణవరంఘర కాయుకోజ్జ్వలుఁ
నీలఘనాఘనాంగు రమణీయచరిత్రుని రాముఁ గొల్చెదన్. ౧౭

తా. రావణునికంఠములనెడియరటిచెల్లెను ఛేదించినవాఁడును, మన్మథుని
గర్వము నణచిన శివుని యాకారమును పొందువాఁడును, నిర్మలుఁడును, క్రూరులగు
రాక్షసులప్రాణములను ఖండించినవాఁడును, బాణము నుపసంహరించువాఁడును,
సాటిలేనివాఁడును, ఘనుఁని పట్టినహస్తముగలవాఁడును, శత్రువులకుఁగడును,
యునులే నుతింపఁబడినవాఁడును, మేఘమువలె నల్లనివాఁడును అగు రాముని
మొక్కెదను.

శ్లో. ఆకర్ణాంతగుణోల్లసచ్ఛర మజం కల్పాంతకాలోపమం
నేత్రాంతారుణతాం వహంత మనిశం ప్రహ్లాదదం నాకినామ్,
పాలస్త్యాసురదృష్టిచంచలకరం శస్త్రాస్త్రసంధాయినం
బాణానేకవిచిత్రహస్తకుశలం శ్రీవీరరామం భజే. ౧౮

శా. ఆకర్ణాంతగుణప్రయుక్తవిశిఖం † డై తామ్రనేత్రాబ్జం డై
యాకల్పాంతకృతాంతం డై చలితదైత్యాలోకనుం డై పరా
నీకాశ్చర్యవిచిత్రలాఘవశరానీకుండు నౌదేవతా
లోకాభీష్టదు వీరరామవిభు నాలోకింతు నశ్రాంతమున్.

తా. చెవికొనవఱకును లాగఁబడినవారియందుఁ బ్రకౌశించుబాణముగలవాఁ
డును, పుట్టువులేనివాఁడును, ప్రశయకాలపుయమునితో సమానుఁడును, కడగన్నుల
యం దెఱ్ఱదనమును వహించుచుండువాఁడును, ఎల్లప్పుడును దేవతల కానందమును

గలిగించువాఁడును, రావణాసురుని ప్రియమైన జాంచల్యమును గలిగించినవాఁడును, శస్త్రములను-అస్త్రములను సంధానించినవాఁడును, పలుబాణములను విచిత్రముగఁ బ్రయోగించుచేటి నేర్పుగలవాఁడును, పీరుఁడును అగుశ్రీరాముని నేవించెదను.

శ్లో. నహి మాతా నహి తాతా నహి మమతనయాశ్చ నైవసోదర్యః,
ఇతి మమ నికటే మృత్యో రఘుపతిరయమేవ బంధురాసన్నః. ౧౯

ఉ. ఆరయ మిత్తి సన్నిహితః మైనతటిఁ దనతల్లిదండ్రులుఁ
గూరిమిఁ గల్గినట్టికొడుఁకుల్ నిజసోదరు లింక నన్య తె
వ్వారలు లేరులేరు హితవర్తనుఁ డార్తశరణ్యగణ్యుఁ డా
శ్రీరఘరామదైవతమే చీరువబంధువుఁ డై మెలంగెడిన్.

తా. నాకు పృథ్వువు సమీపించినప్పుడు శిల్లి సమీపముననుండు బంధువు గాదు. తండ్రియుఁ గాఁడు, నాకొడుకులును గారు, సోదరులును గారు. కాఁబట్టి యీరాముఁడే బంధువు.

శ్లో. దేవేంద్రేణ సమర్పితే ధ్వజయుతే తత్స్వందనే సంస్థితం
సోత్కంఠం సురవైరివీర్యవిభవం జ్ఞాత్వా భజాస్ఫాలనమ్,
కృత్వా నూతయుతం దశాననహరం తూణీరసంస్థం శరం
హృత్వా జ్యోనినదా దరాతిభయదం శ్రీవీరరామం భజే. ౨౦

మ. శతయజ్ఞార్పితసూత కేతుయుతభాస్వత్స్వందనారూఢుఁ డై
ప్రతిరోధీశబలం బెఱింగి కృతదోస్సాస్పలుండు సోత్కంఠనో
ద్ధతుఁ డై జ్యోనినదంబునక భయమఁ డై ధైవేత్యేనాశాశుగా
దృఢహస్తం డగువీరరామవిభు నెంతున్ స్వాంతమం దెప్పుడున్.

తా. ఇంద్రునిచే నంపఁబడినదియు, జెండాతోఁ గూడినదియునగు నారభము పైని కూర్చున్నవాఁడును, ఉత్కంఠతోఁ గూడుకొన్నట్లు రావణునిపరాక్రమవైభవమును వెలిసికొని భుజముల నాస్ఫాలించి, అమృతపొదిలోనిబాణమును దీసి సారధితోఁ గూడరావణుని చంపినవాఁడును, భనుష్టంకారమువలన శత్రువులకు భయమును గలిగించినవాఁడును అగుశ్రీవీరరాముని నేవించెదను.

శ్లో. రుచిరమఃకిరీటం సుందరభూలలాటం
కనకరుచిరచేలం కాశీసద్భోగఫేలమ్,
విమలజలదనీలం కుండలోద్భాసికర్ణం
రఘుకులఖనిరత్నం సంతతం చింతయామి.

చ. సురుచిమణీకిరీటు నతిఃసుందరభవ్యలలాటుఁ గాంచన
స్ఫురితవిశాలచేలు ఘణిఃపుంగవభోగవిభోగభేలుఁ గం
ధరనిభదేహు సన్నఃశివితానవిరాజితకుండలద్వయుఁ
సరసిజమిత్రవంశమణి † సంతత మెంతు హృదంతరంబునన్.

తా. ప్రకాశించురత్నకిరీటముగలవాఁడును, చక్కనికనుబొమలును, సుగురు
నుగలవాఁడును, బంగారముచేఁ బ్రకాశించువస్త్రముగలవాఁడును, కుండలములచేఁ
బ్రకాశించుచెవులుగలవాఁడును, నిర్మలమైనవర్షకాలపుమేఘమువలె నల్లనివాఁడు
ను, శేషుని లేక కాళియునిశరీరమునందు లేక పడగలయం దాడెడివాఁడును, రఘు
వంశమునెడిగనిలోఁ బుట్టినరత్నమును అగురాముని సదా చింతించుచుండును.

శ్లో. శ్రీవత్సాంక ముదారకౌస్తుభలసత్వీతాంబరాలంకృతం
నానారత్నవిరాజమానమకుటం నీలాంబుదశ్యామలమ్,
కస్తూరీఘనసారచర్చితతనం మందారమాలాధరం
కందర్పాయుతసుందరం రఘుపతిం సీతాసమేతం భజే. ౨౨

మ. వనదశ్యామలదివ్యవిగ్రహుని శ్రీవత్సాంకుఁ బీతాంబరఁ
ఘనసాహంతమ్పగీమదాంచితు లనతల్కందర్పసౌందర్యఁ గాం
చనరత్నోజ్జ్వలసత్కిరీటు విబుధఃత్వాజస్రజాన్ సుస్థితా
నను సీతాయుతుఁ గౌస్తుభద్యుతి జగత్సాన్నిధిఁ న్నదిగొల్చెదన్.

తా. శ్రీవత్సచిహ్నముగలవాఁడును, కొప్పకౌస్తుభముచేతను, ప్రకాశించు
పచ్చనివస్త్రముచేతను అలంకృతుఁడును, పలురకములరత్నము లచేతను ప్రకాశించు
కిరీటముగలవాఁడును, వర్షకాలమేఘమువలె నల్లనివాఁడును, కస్తూరికర్పూరములచేఁ
బూయఁబడినశరీరముగలవాఁడును, కల్పవృక్షపుష్పమాలికను ధరించినవాఁడును, పది
వేలమన్మథులవలె జక్కనివాఁడును, సీతాసహితుఁడును అగురాముని కేవలించెదను.

శ్లో. యన్నామైవ సహస్రనామసదృశం యన్నామ వేదే స్సమం
యన్నామాంకితవాక్య మాసురవర స్త్రీగర్భవిచ్ఛేదనమ్,
యన్నామ శ్వపచార్యభేదరహితం ముక్తిప్రదానోజ్జ్వలం
తన్నామాలఘు రామరామ రమణం శ్రీరామనామామృతమ్.

ఉ. ఏవిభుపేరు వేదసమ † మెన్న సహస్రసమాఖ్యసన్నిభం
బేవిభునామకీర్తన రఃపీఠ దనుజాంగనగర్భభేదనం
బేవిభునామ మెన్నఁగ మఃపీఠ శ్వపచార్యవిభేదవర్జితం
బేవిభుపేగు ముక్తిద మఃపదంతు సుధాదము రామనామమున్.

తా. ఎవనినామమే విష్ణుసహస్రనామములతో సమానమైనదో, ఎవనినామము వేదసమమో, ఎవనిచేతుతో సంకీర్తమయినవాక్యము రాక్షసస్త్రీల గర్భములను భేదించునదో, ఎవనినామము చండాలు రనియు, ఆర్యులనియు భేదములేకయే ముక్తినిచ్చువిషయమునఁ బ్రకాశించునో, గొప్పదియగునతని నామము, రామ-రామయనెడి శ్రీరామనామామృతము నన్నానందింపజేయునది యగుఁగాక!

శ్లో. రామం రాక్షసమర్దనం రఘువరం దైతేయవిధ్వంసినం
సుగ్రీవేష్పితరాజ్యదం సురపతే ర్భీత్యంతకం శార్ఙ్గశ్లేషమ్,
భక్తానామభయప్రదం భయహరం పాపాఘవిధ్వంసకం
సామీరిస్తుతపాదపద్మయుగళం సీతాసమేతం భజే. ౨౮

మ రవిపుత్రేష్పితరాజ్యదుః రఘువరుః | రక్షకులధ్వంసకుః
దివిజాధీశ్వరభీతిసంహరు శ్రితాః | ర్రిఘ్నుః మహాపాపవ
ర్గవినాశుః ధరణీసుతాసహిత శ్రీరాముః | బరంధామునిః
బవమానాత్మజసీవితాంఘ్రికములుః | భావితృశార్ఙ్గశ్లేషహరిః.

తా. రాక్షసులను మర్దించినవాఁడును, రఘువంశశ్రేష్ఠుఁడును, దైత్యులను ధ్వంసముచేసినవాఁడును, సుగ్రీవుని కిష్టమయినరాజ్యము నిచ్చినవాఁడును, ఇంద్రుని భయమును బోఁగొట్టినవాఁడును, శార్ఙ్గజునుభనుస్సుగలవాఁడును, భక్తుల కభయము నిచ్చువాఁడును, సంసారభయమును హరించువాఁడును, పాపసమూహమును విధ్వంసముచేయువాఁడును, వాసుకుమారునిచే నియామఁబడుపాదపద్మములుగలవాఁడును, సీతాసమేతుఁడును అగురాముని జేవించుచుండును.

శ్లో. రామం రక్తసరోరుహక్షమమలం లంకాధినాథాంతకం
కౌసల్యానయనోత్సవం రఘువరం నాగేంద్రతల్పస్థితమ్,
నైదేహీకుచకుంభకుంకుమరజోలంకారహరం హరిం
మాయామానుషవిగ్రహం రఘువతిం సీతాసమేతం భజే. ౨౯

శా. కౌసల్యానయనోత్సవః | విమలు లంకానాథవిధ్వంసి సీ
తాసాధ్వీకుచకుంకుమాంకితలసః | ద్వక్షుః సరోజేక్షుః
దాసస్తుత్య భుజంగతల్పు సరనాథస్వామి శ్రీరామానిః
నాసామిః | రఘునాయకుః | దలచెద | న్నాయామనుష్యాకృతిః.

తా. ఎఱ్ఱదామరలవంటికన్నులుగలవాఁడును, నిర్మలుఁడును, రావణుని చంపినవాఁడును, కౌసల్యకన్నుల కానందిమునుగలిగించినవాఁడును, రఘువంశశ్రేష్ఠుఁడును, శేషశయ్యపై నుండువాఁడును, సీతస్తనకలశములయందలికుంకుమఘృళి యలం

కౌరముగాఁగల ముత్యాలహారముగలవాఁడును, విష్ణుస్వరూపుఁడును, మాయతోడి మనుజులరముగలవాఁడును, సీతాసహితుఁడును అగురఘుపతిని రాముని నేవించెదను.

శ్లో. రామం హేమతటిత్పిభాంశుకధరం వీరాసనే సంస్థితం
బాలం నీలమణిప్రభం మధురిపుం దై త్యేంద్రగర్వాపహమ్,
విశ్వామిత్రవసిష్ఠవాసరవరై స్సంసేవ్యమానం సదా
నిత్యం భాస్కరచంద్రకోటిసదృశం సీతాసమేతం భజే. ౨౬

మ. వరవీరాసనసంస్థితౌ మధురిపుఁ ♦ వై దేహీసంయుక్తు సుం
దరవిద్యుత్ప్రిభ కాంచనాంబరధరుఁ ♦ దై త్యేంద్రగర్వాపహమ్
వరదుఁ భాస్కరచంద్రకోటినిభు విశ్వామిత్రవై రించవా
సరసంసేవితు బాలు నీలసదృశుఁ ♦ రామప్రభుఁ గొల్చెదన్.

తా. బంగారువలెను, మెఱపువలెను ప్రకాశించువర్ణమును ధరించువాఁడును, వీరాసనమునం దుండువాఁడును, బాలుఁడును, ఇంద్రనీలమణివంటికాంతిగలవాఁడును, మధురత్వమునకి విగోధియును, రాక్షసరాజును రావణునిగర్వమునుబోగొట్టిన వాఁడును, విశ్వామిత్ర-వసిష్ఠ-సుగ్రీవులచేసదానేవింపబడువాఁడును, శాశ్వతుఁడును, కోటిసూర్యచంద్రులతో సమానుఁడును, సీతాసహితుఁడును అగురాముని నేవించెదను.

శ్లో. శత్రుఘ్నో వ్యజరాంచితోఽపి భరతః పార్శ్వద్వయే పశ్యమే
ఛత్రం చామరసంయుతం కలితివాక్ యం సేవతే లక్ష్మణః,
మూలే కల్పతగో ర్విమానవిలసత్కణిక్యసింహాసనే
పద్మాస్యం మునిసేవితం రఘుపతిం సీతాసమేతం భజే. ౨౭

తా. మందారాంతికపుష్పకాంతివిలసత్కణిక్యసింహాసనం
బండుఁ జామరపుండరీకధరు లై ♦ సానందు లై భ్రాతృ లిం
పొందంగొల్వ మునుల్ భజింపఁ జెలవింపొందఁ బ్రకాశించునా
నంద బ్రహ్మము రామచంద్రుఁ గొలుతుఁ ♦ నాళీకవక్త్రుఁ హరిన్.

తా. వింజామరలచే నొప్పుశత్రుఘ్నుఁడును, భరతుఁడును రెండుప్రక్కల యంగును, వెనుకవై పునఁ జామరసహితమయినందును పట్టుకొన్నవాఁడై లక్ష్మణుఁడును నేవింపఁగల్గువృత్తముక్రింద నున్నవిమానమునం బ్రకాశించురత్నసింహాసనమునం దున్నవాఁడును, పద్మముఖుఁడును, మునిసేవితుఁడును, అగు నేరాముని నేవించుచుండునో, సీతాసమేతుఁడయిన యారఘుపతిరాముని నేవించుచుండెదను.

శ్లో. వామాంకోపరి తప్తకాంచననిభాం సీతాం సమాలోకినం
హస్తాభ్యాం ధృతఛత్రచామరమహాసౌమిత్రిణా సేవితమ్,

నిత్యం పూజితపాదపద్మయుగళం దైవై స్సురేంద్రాదిభి
స్సేవ్యం మానుషరాక్షసైః కపివరైః శ్రీరామచంద్రం భజే. ౨౮

మ. సతతంబు వ్యజరాతపత్రధరుఁడై | సౌమిత్రి గొల్వంగ సం
తత మింద్రాదిసుపర్వ లంఘికమలదవ్వందవ్వంబుఁ బూజింప నా
శ్రితడై తేయకపీంద్రమర్త్యతతి సంసేవింప వామాంకసం
స్థితశృంగారధరాకుమారిఁ గను నాశ్రీరాము సేవించెదన్.

తా. ఎడమతోడపైనున్న పుటయు వేసినబంగారుతో సమానురాలయిన సీతను
చూచువాఁడును, చేతులతో గొడుగును వింజామరను పట్టుకొన్నలక్ష్మణునిచే సేవిం
పఁబడువాఁడును, ఇంద్రాదులగు దేవతలచే నిత్యమును పూజింపఁబడుపాదపద్మములు
గలవాఁడును, మనుష్యులచేతను, రాక్షసులచేతను, వానరులచేతను సేవింపఁదగువాఁ
డును అగుశ్రీరామచంద్రుని సేవించెదను.

శ్లో. కస్తూరీతిలకం కపీంద్రహరణం కారుణ్యవారానిధిం
క్షీరాంభోధిసుతాముఖాబ్జమధుపం కల్యాణసంపన్నిధిమ్,
కౌసల్యానయనోత్సవం కపివరత్రాణం మహాపౌరుషం
కౌమారప్రియ మర్కటోటిసదృశం సీతాసమేతం భజే. ౨౯

తా. కౌసల్యానయనోత్సవఁ సరసిజాగారాననాబ్జాళిఁ గై
లాసాధీశ్వరమిత్రునిక మృగమదాలంకారఫాలస్థలుక
రానూనుక రవికోటితుల్యుఁ గపివరత్రాణం భవ్యాత్మ సీ
తాసాధీయుతుఁగాలభేది గొలుతుకదాంతుకమహాపౌరుషున్.

తా. కస్తూరిబొట్టుగలవాఁడును, వాలిని సంహరించినవాఁడును, దయాసము
గ్రుఁడును, లక్ష్మణుంకమునఁ బుట్టినసీతముఖపద్మమునఁ దుమ్మెదయును, మంగళ
ములకును, సంపదలకును పెన్నిధియును, కౌసల్యకన్నులకు సంతోషమును గలిగించు
వాఁడును, సుగ్రీవుని రక్షించినవాఁడును, గొప్పపౌరుషముగలవాఁడును, కౌమార
ప్రియుఁడును, కోటిసూర్యసమానుఁడును, సీతాపతియు నగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. విద్యుత్కోటిదివాకరద్యుతినిభం శ్రీకౌస్తుభాలంకృతం
యోగింద్రైః స్సనకాదిభిః పరివృతం కైలాసరాధప్రియమ్,
ముక్తారత్నకీరీటకుండలధరం కైవేయహారాన్వితం
వైదేహీకుచసన్నివాస మనిశం సీతాసమేతం భజే.

మ. ఇనసాదామనికోటికోటినిభు గాఠీశ ప్రియై రత్న కాం
చనగై వేయకిరీటకుండలవిరాజితై స్తుభాలంకృతై
సనకాదిప్రకటప్రభావయతిరాట్ సమమాన్య భూపుత్రి కా
స్తనకుంభాంచితకుంకుమాంకితుని సీతారాముఁ బ్రార్థించెదన్.

తా. కోటకొలదిమెఱపులయను, నూర్పులయను గాంతిలో సమానుడును,
కాస్తుభమణిచే నలంకరింపఁబడినవాఁడును, సనకాదులగు యోగీంద్రులచే జుట్టు
వాలుకోఁబడినవాఁడును, కంటెలతోను హాగములతోను గూడినవాఁడును, సీత
స్తనములయందు వసించువాఁడును, సీతాసమేతుఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. విద్యుత్కోటిసహస్ర భానుసదృశం సింహాసనే సంస్థితం
మూలే కల్పతరో ర్తహామణిమయే భాస్తం పరేశం విభుమ్,
సుగ్రీవాంగదజాంబవాదిహరిభి స్సంసేవ్యమానం హరిం
శంభుబ్రహ్మసురాదిభిః పరివృతం సీతాసమేతం భజే. ౩౧

మ. దివిజానోకహస్రన్ని కృష్టవిలసత్సింహాసనాసీనుఁ డై
రవిసాదామనికోటికోటినిభుఁ డై * బ్రహ్మేశముఖ్యామల
స్తవఁ డై వాయుజభానుజాదికపిసత్సీతానాద్విత్యం డై నరా
ఘృ సీతాద్విత్య రామచంద్రపదసత్కజంబు లర్చించెదన్.

తా. కోటకొలదిమెఱపులతోను, వేలకొలదినూర్పులతోను సమానుఁడును,
కల్పవృక్షముక్రిందను రత్నవికారమయినసింహాసనముపై నున్నవాఁడును, ప్రకాశించు
వాఁడును, పరమేశ్వరుఁడును, సర్వవ్యాపకుఁడును, సుగ్రీవ-అంగద-జాంబవదాదు
లగువానరులచే సేవింపఁబడువాఁడును, విష్ణుస్వరూపుఁడును, శివ-బ్రహ్మ-దేవతాదుల
చే జుట్టువాలుకోఁబడువాఁడును సీతాసమేతుఁడును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. మేఘశ్యామల మంబుజాతనయనం విసీ రవక్షస్ఫలం
బాహుద్వంద్వవిరాజితం సువదనం శోణాంఘ్రిపంకేరుహమ్,
నానారత్నవిచిత్ర భూషణయుతం శోదండ బాణాంచితం
త్రైలోక్యాప్రతిమానసుందరతనం సీతాసమేతం భజే. ౩౨

మ. సరసీజాయతనేత్రుఁ డోయదవిరాజద్ధాత్రు శోణాంఘ్రిపం
కరుహుఁ దీర్ఘకరుఁ విశాలతరవక్షఃస్థాను నానామణి
స్ఫురితాకల్పవిభూషితుఁ సువదనుఁ * భూపుత్రి కాధీశ్వరుఁ
శరకోదండధరుఁ ద్రిలోకవిలసత్సౌందర్య సేవించెదన్.

తా. మేఘమువలె నల్లనివాడును, తామరలవంటికన్నులుగలవాడును, విశాలమైనవత్సస్తలముగలవాడును, రెండుబాహువులచేఁ బ్రకాశించువాడును, నుంచి మొగముగలవాడును, ఎఱ్ఱనిపాదపద్మములగలవాఁడును, పలురత్నములచే విచిత్రములయిన నగలతోఁ గూడినవాఁడును, ధనుర్బాణాంచిత్రుఁడగును, ముల్లోకములను సాటిలేనిచక్కనికరీరముగలవాఁడును, సీతతోఁ గూడినవాఁడును అగురాముని నేవించెదను.

శ్లో. దివ్యారణ్యయతీంద్రనామనగరిణః * మధ్యే మహామంటపే
స్వర్ణస్తంభసమస్తప్రసాదశయుతే మందారమూలాశ్రితే,
నానారత్నవిచిత్రనిర్మలమహాసింహాసనే సంస్థితం
సీతాలక్ష్మణసేవితం రఘుపతిం సీతాసమేతం భజే. 33

మ. విదితారణ్యయతీంద్రనామనగరిణః * వెల్గొందుకల్పస్థలిణః
బదియాఙ్మన్నైపసిండికంబములచే * భాసిల్లుసాధంబునం
దుదయార్కద్యుతిపితమధ్యమమునం * దుర్వీతనూజాత నె
మ్మది సామిత్రియుఁ గొల్వఁ జెల్వలగురామస్వామి బ్రార్థించెదన్.

తా. దివ్యారణ్యయతీంద్రమనుపేరుగలనగరమున, వేముఁబడాలుబంగరుకంబములతోఁ గూడినదియు, కల్పవృక్షము మొదలు నున్నదియునగు గొప్పమంటపమున మధ్యను, పలురత్నములచేతను విచిత్రమై నిర్మలమయిన గొప్పసింహాసనమునం గన్న వాఁడును, సీతాలక్ష్మణులచే నేవింపఁబడువాఁడును, సీతాసమేతుఁడును అగురాముని నేవించెదను.

శ్లో. యత్పాదాంబుజసంభవా త్రిపథగా భాగీరథీ ముక్తిదా
లోకానాం హతకిల్బిషా భగవతీ మందాకిని శాంభవీ,
లోకే భాతి సరస్వతీ సురనదీ పుణ్యేంద్రకాంతిప్రభా
తం విష్ణుం భరతాగ్రజం రఘువరం సీతాసమేతం భజే. 34

మ. భవవిధ్వంసిని ముక్తిదత్త త్రిపథగః * భాగీరథిణి శాంభవిణి
దివిజహ్లాదిని శారదా భగవతి * నీ లోత్పలాస్తప్రభా
భవుకాత్తగ నెఁ బాదపద్మమున నేమిపద్మాక్షుఁ డావిష్ణు రా
ఘవు సీతాన్వితు రామచంద్రవిభుపతిఁ జంబు లర్పించెదన్.

తా. ఎవనిపాదపద్మమునఁ బుట్టిన-అకొశగంగానది, మాఁడుమామలను పొందినది, భగీరథునికూతురై, ముక్తి నిచ్చునదియై, లోకములపాపములను భోఁ గొట్టునదియై, పూజ్యురాలై, శంభుసంబంధయై, సరస్వతియై, దేవనదియై, పవిత్ర

యు, వెన్నెలవంటికొంటిగలదియునై లోకమునఁ బ్రకాశించుచున్నదో, అవిష్ణు
స్వరూపుని, భరతునియన్నను, సీతాసమేతుని, రఘురాముని నేవించెదను.

శ్లో. యత్పాదాంబుజరేణునా మునిసతీ ముక్తిం గతా యన్నహాః
పుణ్యం పాతకనాశనం త్రిజగతాం భాతి స్సృతం పావనమ్,
స్మత్త్వా రాఘవ మప్రమేయ మమలం పూణ్యేందుమందస్మితం
తం రామం సరసీరుహాక్ష మతులం సీతాసమేతం భ జే. ౩౫

ఉ. ఏవిభుపాదరేణుకణ త మించుక సోకి యహల్య శాపమున్
బోవిడనాడె సంస్కరణ త పొందుగఁ జేసి కృతార్థ యై జగ
త్పావని యంచుఁ గీర్తిఁ గనెఁ తత్సరసీరుహపత్ర నేత్ర సీ
తావిభుఁ గైరవాప్తసమభాము దరస్మితు రాముఁ గొల్చెదన్.

తా. ఎవనిపాదపద్మమునందలిసూర్యచే అహల్య శాపవిముక్తిని పొందినదో,
ఎవని పవిత్రమయిన తేజస్సు మూడులోకములసాపములను నశింపఁజేయునట్లు ప్ర
కాశించుచున్నదో, స్మరింపఁబడి పవిత్రముగఁ జేయునో, అట్టిరఘువంశీయుని, అప్ర
మేయుని, నిర్మలని, పూర్ణ చంద్రునివంటివిముగతపుగలవానిని, తామరలవంటికన్న
లుగలవానిని, సాటిలేనివానిని, సీతాసమేతుని, రాముని స్మరించి నేవించెదను.

శ్లో. వై దేహీకుచమండలాగ్రవిలసన్మణిక్యహస్తాంబుజం
చంచత్కంకణహారనూపురలస శ్కేయూరహారాన్వితమ్.
దివ్యశ్రీమణికుండలోజ్జ్వలమహాభూషాసహస్రాన్వితం
వీరశ్రీరఘుపుంగవం గుణనిధిం సీతాసమేతం భ జే. ౩౬

చ. జనకసుతాకుచోపరితస్సన్మణిపాణిసరోజ రత్న కాం
చనమకుటాంగదాద్యఖిలచారువిభూషణభూషితాంగు స
జననుతపాదపంకజ విశాలభుజాంతరు వీర గాఢపుణ్
దినమణివంశవర్ధను సతీయుతు నెంచి నమస్కరించెదన్.

తా. సీత స్తనమండలముకొసను ప్రకాశించుమాణిక్యమువలె నుండుపద్మము
వంటిహస్తముగలవాఁడును, ఒప్పైన కింకణములతోను, ముత్యాలహరములతోను,
అంచెలతోను, ప్రకాశించుభుజకీర్తులతోను, రత్నాలహరములతోను గూడినవాఁడు
ను, దివ్యమయినశోభగల రత్నమండలములతోను, ప్రకాశించు వేలకొలఁదిగొప్పనగల
తోను గూడినవాఁడును, వీరతీక్ష్ణ గలవాఁడును, రఘువంశ శ్రేష్ఠుఁడును, గుణముల
కు నిధియు, సీతాసమేతుఁడును అగురాముని నేవించును.

శ్లో. వై దేహీకుచమండలోపరిలసన్మాణిక్యహారావళీ
మధ్యస్థం నవసీతకోమలరుచిం నీలోత్పలశ్యామలమ్,
కందర్పాయుతకోటిసుందరతనం పూర్ణేందుబింబాననం
కౌసల్యాకులభూషణం రఘుపతిం సీతాసమేతం భజే.

32

మ. ధరణీపుత్రికుచోపరిప్రవిలసద్ద్రత్నావళీమధ్యభా
సురపర్జన్యవిసీలరత్నసదృశౌ * సూనాస్త్రసాహస్రసుం
దరుః బూర్ణేందునిభాననుః రఘుపతిః * దైత్యాంతకుః గోసతే
శ్వరపుత్రీకులభూషణః జనకజాతసంయుక్తుః బౌర్నిచెదన్.

తా. సీతస్తనమండలముపైని ప్రకాశించురత్నహారములకు నాయకవణియు,
జెన్నవలనే మృగువయినకౌంతిగలవాఁడును, నల్లగలువవలె నల్లనివాఁడును, పది
వేలకోట్లమన్మథులవలె జక్కనైనశరముగలవాఁడును, పూర్ణచంద్రబింబమువంటి
మొగముగలవాఁడును, కౌసల్యకులభూషణును, సీతాసహితుఁడును అగురఘు
పతిని రాముని కేవలమును.

శ్లో. వై దేహీయుతవామభాగ మతులం వందారుమందారకం
వందిప్రస్తుతకీర్తివాసితరుచ్ఛాయానుకారిప్రథమ్,
వై దేహీకుచకుంకుమాంకితమహారస్కం మహాభూషణం
వేదాంతై రుపగీయమాన మసక్త త్సీతాసమేతం భజే.

33

మ. ధరణీజన్మితవామభాగు విమలౌ * దానామరానోకహౌ
సరసుః బ్రస్తుతకీర్తివాసితరుచ్ఛాయానుకారిః ధరా
వరపుత్రీకుచకుంకుమాంకితలసద్వక్షుః మహాభూషణః
వరవేదాంతనిరంతరస్తుతు విభుః * వర్జితం సీతాయుతున్.

తా. సీతతోఁ గూడినయడసుస్కంధగలవాఁడును, సాటిలేనివాఁడును, నమ
స్కరించువారికిఁ గల్పవృక్షమును, స్తుతిపాపలచేఁ గొనియాడఁబడినకీర్తిచేఁ బరిమ
లింపఁజేయఁబడినవాఁడును, చెట్టునెడ ననుకరించుకౌంతిగలవాఁడును, సీతస్తనముల
యందలికుంకుముచే నంకితమయిన గొప్పనగలుగలవాఁడును, గొప్పనగలుగల
వాఁడును, మాటిమాటికిని ఉపనిషత్తులచే గానముచేయఁబడువాఁడును, సీతాసహి
తుఁడును అగురాముని కేవలమును.

శ్లో. వై దేహీస్తవకుంభసంభ్రమపరీరంభాదృతం సింధుగం
రాకాచంద్రనిభాననం రఘువరం రాచవపశ్రేక్షణమ్,

ప్రావృణ్ణేఘునిభద్యుతిం స్థితయుతం హారావళీభూషితం
శ్రీరామం ప్రణమామి భక్తజనతాదీంతామః సంతతమ్. 3౯

మ. రమణీయావనిజాపయోధరపరీరంభుఁ సముద్రస్థితృ
గమలాక్షుఁ హసితాననుఁ వరదు రాఁకాచంద్రబింబాస్య ర
త్నమయోద్ద్యోతవిభూషణుఁ రఘువరుఁ దాసామరానోక హుఁ
విమలస్తవ్యఘరాఘరాంగు మది భావితృ గృహకాంక్షీ నై.

తా. సీతయొక్కకుంభములవంటి స్తనములయొక్కసంభ్రమాల్లింగనము చాద
రముగలవాఁడును, సముద్రమును పొంచినవాఁడును, పున్నమచంద్రునివంటి మొగము
గలవాఁడును, రఘువంశక్రేస్తుఁడును, తాగురక్షేపలవంటికన్నులుకలవాఁడును, వర్ష
కాలమేఘముతో సముమున పరకాంబిగలవాఁడును, చిలునగవుతో గూడినవా
డును, హారములచే నలంకరింపఁబడినవాఁడును, భక్తజనులకుఁ సంతాపఁజేయు నగు
శ్రీరామని సంతతము నచస్కరించుచుండును.

శ్లో. వై దేహీరమణం హిరణ్యతిలకం విశ్వంభరాపాలకం
వర్ధిష్ఠా వివిధాయుధేఘునిపుణం విద్యజ్జనశ్రీకరమ్,
విద్యావాసగృహం వియచ్ఛరనుతం విద్యుత్ప్రకాశాంబరం
విప్రత్రాణవిధేయ మాదిపురుషం శ్రీరామచంద్రం భజే. ౪౦

మ. ఖీతిపుత్రీరమణుఁ హిరణ్యతిలకుఁ శ్రీరాము వర్ధిష్ఠ ర
ఖీతవిశ్వంభరు దేవతావినతు రాజీవాక్షు విప్రావనుఁ
దతవిద్యజ్జనశ్రీకరుఁ సకలవిద్యావాసు సౌదామనీ
ద్యుతిచేలుఁ వివిధాస్త్రశస్త్రనిపుణుఁ దోషాపహుఁ గొల్చెదన్.

తా. సీతాపతియు, బంగరుబొట్టుగలవాఁడును, భూమిని పాలించువాఁడును,
వృద్ధిని పొందువాఁడును, పలువిధములయిన ఆయుధములయందును, బాణములయం
డును నేర్పుగలవాఁడును, విద్యజ్జనులకు సంపత్కరుఁడును, విద్యులకు నివాసగృహ
మును, దేవతలచేఁ గొనియాడఁబడువాఁడును, మెఱపువలెఁ బ్రకాశించువస్త్రముగల
వాఁడును, బ్రాహ్మణరక్షణమునందు విధేయుఁడును, ఆదిపురుషుఁడును అగుశ్రీరామ
ుంద్రుని నేవించెదను.

శ్లో. వై దేహీవశవర్తినం రణజితం రత్నాకరాగారిణం
పక్షిగ్రీవమదాపసం పటుభుజం పద్మాప్తోటిప్రభమ్,

విష్ణుం జిష్ణు మవార్యశౌర్యనిలయం నీలాంబుదశ్యామలం

రత్నాలంకరణాన్వితం రఘుపతిం శ్రీరామచంద్రం భజే. ౪౧

మ. అవనీజావశవర్తి జిష్ణు రఘు!రామాధీశు దోస్సారునిక

రవికోటిమృతి నీలనీరదనిభుక * రత్నాకరాగారు రా

ఘృపు సర్వాత్మ నవార్యశౌర్యః గనకాశిలోష్ణజ్వలుక బక్షింకం

తవినిర్భేదను విష్ణునిక హృదయపీఠంబందు భావించెదన్.

తా. సీతకు లాంగినవాఁడును, యుద్ధములలో జయించువాఁడును, సముద్రమునం దుండువాఁడును, రావణునిగర్వమును బోగొట్టినవాఁడును, సమర్థములయిన బాహువులుగలవాఁడును, కోటిసూర్యసూనకౌంటిగలవాఁడును, సర్వవ్యాపకుఁడును, జముంచుస్వభావముగలవాఁడును, వారింపరానిశౌర్యమునకు స్థానమును, నల్లని మేఘమువలె నల్లనివాఁడును, రత్నాలనగలతోఁ గూడినవాఁడును, రఘువంశనాయకుఁడును అగుశ్రీరాముని సేవించెదను.

శ్లో. దేవానాం హితకారిణేన భవనే ధృత్వావతారం ధృవం

రామం కౌశికయజ్ఞవిఘ్నదశనం తత్తాటకాసంహరమ్,

నిత్యం గౌతమదారశాపదశనశ్రీపాదరేఖం శుభం

శంభోఽత్మటచాపఖండనముహూసత్త్వం భజే రాఘవమ్. ౪౨

చ. అమరహితార్థ మై ధరణీయం దవతారముఁ దాల్చి తాటక

సమయఁగఁ జేసి గాధిసుతఃసత్రవిఘాతుల సంహరించి ప

త్కమలపరాగరాజి మునికాంతకు శాపముఁ బాపి శంభుచా

పము నవలీలఁ ద్రుంచినశుభంకరు రాఘవు నాశ్రయించెదన్.

తా. దేవతలకు మేలుచేయుహేతువుచే భూలోకములో నవతరించినవాఁడును, కాశ్యపుఁడును, విశ్వామిత్రునియజ్ఞమున విఘ్నములను బోగొట్టినవాఁడును, ప్రసిద్ధురాలయినతాటకను సంహరించినవాఁడును, నిత్యుఁడును, అపాల్యశాపమును బోగొట్టిన శ్రీపాదధూళిగలవాఁడును, శుభస్వరూపుఁడును, శివునిగొప్పవీంటిని విటుచుటకుఁ దగినగొప్పబలముగలవాఁడును, అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. రాజీవనేత్ర రఘువుంగవ రామభద్ర

రాకేందుబింబనదృశానన నీలగాత్ర,

రామాభిరామ రఘువంశసముద్భవ త్వం

శ్రీరామచంద్ర! మమ దేహి కరావలంబమ్.

ఉ. సారసపత్రనేత్ర రఘునీతమ నీరదనీలగాత్ర శృం
 గారనిధీ శరచ్చళివికాసితవక్త్ర మహాత్మ రాఘవా
 శ్రీరఘువంశవార్ధిమణి శ్రీరమణీముఖపద్మభాస్కరా
 ధీరజహవనా రఘుపతీ యభయంబు నొసంగవే దయన్.

తా. పద్మములవంటికన్నులుగలవాడవును, రఘువంశశ్రేష్ఠుడవును, రామభ
 ద్రుడవును, పున్నమనాటిచంద్రబింబముతో సమానమయిన మొగముగలవాడవును,
 నల్లనిశరీరముగలవాడవును, స్త్రీలకు మనోహరుడవును, రఘువంశమునఁ బుట్టిన
 వాడవును అగునోశ్రీరామచంద్రా! నాకు నీచేయూత నిమ్ము.

శ్లో. ముగ్ధురరుచిరగండం వ్రండరీకాభతుండం
 కరికరభుజదండం రాత్రేజోగ్నికుండమ్,
 నమితభువనషుండం భేదితోగ్రారిమండం
 గుణనికరకరండం నామి రామం ప్రచండమ్. ౪౪

మ. ఘనరాద్రజ్వలదగ్నికుండనిభ రక్షిత్రాహవిధ్వంసకుక్ష
 ధనసదృశాహ హస్తీహస్తసమోద్ధండక్షుబ్రచండక్ష సరో
 జనిరాభక్ష ముకురాభగండయగభక్ష శివస్వాత్మ సర్వప్రపం
 చనతాంఘ్రివ్యయు సస్పృశాకరు రఘునీస్వామిమదిక్షాగోల్పదన్.

తా. అద్దములవలెఁ బ్రకాశించుచెక్కులుగలవాడవును, పద్మమువంటి మొగము
 గలవాడవును, ఏనుఁగుతోండమువంటి బాహుదండములుగలవాడవును, భయంకరమయి
 నతేజస్సున కగ్నికుండమును, లొంగఁదీసికొన్నలోకసమాహము గలవాడవును, చం
 పఁబడినభయంకరశత్రుమండలముగలవాడవును, గుణసమాహములకు భరణియు, శత్రు
 భయంకరుఁడును అగురాముని మొక్కెదను.

శ్లో. కోదండదండవినివేశితబాహుదండ
 మాఖండలాద్యమరవర్షితపుష్పవర్షమ్,
 ఆయోధనస్థితరజఃపరిఘాసరాంగ
 మత్యూర్జితం రఘువరేంద్ర మరిప్రభేదమ్. ౪౫

మ. దనుజాధీశవిదారి యై ప్రకటయద్ధిష్ఠాపరాగోల్లస
 త్తనుఁ డై వాసవముఖ్యదేవతలు ముందారప్రసూనప్రవృ
 ష్టిని వర్షింప శరాసనాగ్రకరుఁ డై శివలొంద సూర్యాన్వవా
 యనదీశోత్పలమిత్రు రామవిభు నీతాధీశుఁ బ్రార్థించెదన్.

తా. భనుద్దండమునం దుంచబడినబాహుదండముగలవాఁడును, ఇంద్రాదులగు దేవతలచేతను వర్షింపబడినపుష్పవర్షముగలవాఁడును, యుద్ధధూమియం దున్నధూళిచేతను ధూసరవర్షమైన శరీరముగలవాఁడును, గొప్పబలముతోఁ గూడినవాఁడును, శత్రువులను భేదించినవాఁడును, అగురఘువరేంద్రుని రాముని గొల్పెదను.

శ్లో. సేవ్యం శ్రీరామమంత్రం శ్రవణశుభకరం శ్రేష్ఠసుజ్ఞానిమంత్రం
స్తవ్యం శ్రీరామమంత్రం నరకదురితదుర్వారనిర్హతమంత్రమ్,
భవ్యం శ్రీరామమంత్రం భజత భజత సంసారనిష్ఠారమంత్రం
దివ్యం శ్రీరామమంత్రం దివి భువి విలసన్తోక్షరక్షైకమంత్రమ్. ౪౬

చ. శ్రవణశుభంకరంబు పలుఁగుసృతితాపవివారకంబు రౌ
రవముఖహేతుమష్కృతనిఁరాకరణంబు రిపుప్రహరమున్
భువి దివి సుప్రకాశితము ఁ మోక్షదమున్ సువినేకకారణం
బపు రఘురామనామకమఁహామనుజవ్య మొనర్తు నిత్యమున్.

తా. సేవింపఁదగినదియు, శ్రవణములకు శుభమును గలింపచునదియు, శ్రేష్ఠులయిన్నానులను గాపాడునదియు, స్తోత్రము చేయఁదగినదియు, నరకములకును, పాపములకును వారింపరాని పిడుగువంటి మంత్రమును, శ్రేష్ఠమయినదియు, సంసారమును నిర్మరించుటకై నమంత్రమును, ప్రకాశించునదియు, స్వర్గమంగును, ధూమియందును, ప్రకాశించు మోక్షరూపమయిన గక్షణకు ముఖ్యమంత్రమును అగుశ్రీరామమంత్రమును జనులారా! భజింపుఁడు భజింపుఁడు.

శ్లో. ఆజానుబాహు మరవిందదృశం శుభాంగం

రాజాధిరాజ మఘరాజితమఃపతంగమ్,

శ్రీజానకీముఖసరోరుహమత్తభృగం

శ్రీనాయకం హృది భజామి కృపాంతరంగమ్.

౪౭

మ. అరవిందాయతపత్రనేత్ర వరకః! ల్యాణాంగు శ్రీజానకీ

తరుణీవక్త్రసరోజమత్తమధువున్ ఁ దైత్యారి నాజానుబా

హు రమేశుం గలుపాంధకారరవి నాఁమ్యై సత్కృపాంభోధినుం

దరునిన్ రాజలలాము రామవిభు నాఁనందంబునం గొల్చెదన్.

తా. మోక్షకాశ్యపఱకును బాహువులుగలవాఁడును, పద్మములవంటికన్నులుగలవాఁడును, శుభమయినదేహముగలవాఁడును, రాజాధిరాజును, పాపసమూహమనెడి చీకటికి నూర్యుఁడును, లక్ష్మీరూపిణియగు సీతముఖపద్మమునకు గండుఁడు మృదయు, దయతోడేమనసుగలవాఁడును, శ్రీనాయకుఁడును అగురాముని మనఁగులొ సేవింతును.

శ్లో. ఏకేన బాణ మపరేణ కరేణ చాపం

హస్తాద్వహంత మసమానజటాశిరస్కమ్,

సీతాసహాయ మనుజేన సమం చరంతం

శ్రీరామచంద్ర మనిశం కలయామి చిత్తే.

౪౮

చ. కరయుగళప్రదీప్తశరఃకార్ముకుః డై రిపునాశకారి యై

స్ఫురితజటాశిరస్కుః డయి ధూమినుతాయుతుః డై శ్రితార్తిసం

హనుః డయి తారహారధనుః డై సహలక్ష్మణుః డై చరించును

స్థిర ధర్మరాము సంస్కరణః ధీశి యభీష్టముః జెందు చిత్తమా!

తా. సంహోషమువలన నొకచేతను బాణముచు, రెండవచేతను ధనుస్సును వహించువాఁడును, సాటిలేనిజడలతోడిశిరసుగలవాఁడును, సీతాసహాయుఁడును, తమ్మునితోఁగూడఁదిగురుదుండువాఁడును, అగుశ్రీరామునిసదానాచిత్తమునతలంఁచెడను.

శ్లో. ఆమీలయన్ దశశిరోవదనాంబుజాత

మున్దిలయన్ సనకజానయనోత్పలే చ,

ఆనందయన్ సకలదీపచకోరరాశిం

శ్రీరామచంద్రవిభు రస్తు మదీయచిత్తే.

౪౯

చ. ఘనబలబాహుశౌర్యదశఃకంఠముఖాంబుజముల్ మొగుడ్ప భూ

తనయవిశాలనేత్రకుముదద్యయమున్ వికసింప సర్వస

జ్జనవరచాతకావళికి సంద్రమ మొప్పు సముత్సహింపఁజే

సినరఘురామచంద్రనుతిచే సఫలత్వము నొందు చిత్తమా!

తా. రావణునిముఖుల నెడిప్పులులచు మునుండిపఁజేయువాఁడును, సీతకన్నుల నెడికలువలను వికసింపఁజేయువాఁడును, సమస్తదీపుల నెడిచికోరసమూహము నానందింపఁజేయువాఁడును, అగుశ్రీరామచంద్రుఁడు నామనసునం దుండెడిని.

శ్లో. రామం పురాణపురుషం రమ్యేయవేషం

రాజాధిరాజమకుశలార్చితపాదపీఠమ్,

సీతాపతిం సునయనం జగదేకవీరం

శ్రీరామచంద్ర మనిశం కలయామి చిత్తే.

౫౦

ఉ. రాముఁ బురాణపూరుషుని ధరాజలలామకిరీటనస్త్రాక్షి

స్తోమవిరాజమానపదఃకతోయకుహద్వయా రమ్యవేషుని

దామరసాక్షు భూసతిసుతారమణుఁ జగదేకవీరు శ్రీ

రాము గుణాభిరాముని నిరంతరముఁ స్మరియింపు చిత్తమా!

తా. యోగుల నానందపఱచువాఁడును, పురాణపురుషుఁడును, చక్కనివేషముగలవాఁడును, రాజాధిరాజులకిరీటములచేఁ బూజింపఁబడుపాదపీఠముగలవాఁడును, సీతానాయకుఁడును, మంచికన్నులుగలవాఁడును, లోకములలో నేకవీరుఁడును, అగుశ్రీరామచంద్రుని సదా నామనస్సునందుఁ జలించుచుందును.

శ్లో. సింహాసనస్థం సురసేవితవ్యం రత్నాంకితాలంకృతపాదపద్మమ్,

సీతాసమేతం శశిచూర్యనేత్రం రామం భజే రాఘవరామచంద్రమ్.

మ. ఘనసింహాసనస్థుఁ డివిజనంఘాతార్చితుఁ రత్నకాంచనసందీపితపామకాంఘ్రికములుఁ డ్ధృవుత్రికాసంయుతుఁ వనజతావృతశాంకనేత్రుఁ గరుణావర్ధిష్ఠ రాముఁ గూతను దాసాంగణకల్పకగ్రుమము సద్భక్తి బ్రశంసిం చెదన్.

తా. సింహాసనమునం గుండువాఁడును, సురలచే నేవింపఁదగువాఁడును, రత్నాంకితములయిన నగలచే నలంకరింపఁబడిన పాదపద్మములుగలవాఁడును, సీతాసమీతుఁడును, సూర్యచంద్రులు కన్నులుగాఁగలవాఁడును అగురాఘవరామ చంద్రుని రాముని నేవించెదను.

శ్లో. సుగ్రీవమిత్రం సుజనానురూపం

లంకాహరం రాక్షసవంశనాశమ్,

వేదాశ్రయాంగం విప్రులాయతాక్షం

రామం భజే రాఘవరామచంద్రమ్.

౧౨౧

మ. సుజనానందకరఁ విశాలనయనుఁ డసుగ్రీవసన్నిత్రుఁ డరజనీనంచరవంశవంశదహనుఁ డంజేంద్రులంకాహరుఁ డిదయశ్రీలసితాంగు రామవిభుఁ బృథ్వీపుత్రికానాయకుఁ భజియుంతు నిరతంబు రాఘవపరఃప్రసాంబు నిష్టాప్తికిన్.

తా. సుగ్రీవుని స్నేహితుఁడును, సుజనులకుఁ దగినవాఁడును, లంకను హరించినవాఁడును, రాక్షసవంశములను నశింపఁజేసినవాఁడును, వేదముల కౌధారమయిన దేహముగలవాఁడును, విశాలములయినకన్నులుగలవాఁడును అగురాఘవ రామచంద్రుని నేవించెదను.

శ్లో. అనుతక్తీర్తిం వరదం ప్రసన్నం పద్మాననం సేవకపారిజాతమ్,
రాజాధిరాజం రఘువీరకేతుం రామం భజే రాఘవరామచంద్రమ్.

చ. అనువమకీర్తిసాంద్ర నిరతాశ్రితస్వర్హిజంబు విశ్వమో
హనుని సహస్రవత్త్రకమలీలాసను రాజలలాము రాఘవృక్
ఘను రఘువీరకేతు సఘఘ్నస్థగుణిక్ వరదుక్ బరాత్పరుక్
జననుతు రామభూవిభుఁ బ్రసన్నునిగా భజియింతు నెమ్మదిన్.

తా. అంతములేని కీర్తిగలవాఁడును, వరముల నిచ్చువాఁడును, ప్రసన్నుం
డును, పద్మమునఁ గూర్చుండువాఁడును, స్వర్గము కల్పవృక్షమును, రాజాధిరాజును,
రఘువంశవీరులకుఁ ద్వజప్రాయుఁడును, అగురాఘవరామచంద్రుని రాముని సేవించెదను.

శ్లో. పద్మాననస్థం సురసేవితవ్యం పద్మాలయానందకటాక్షవీక్ష్యమ్.
గంధర్వవిద్యాధరగీయమానం రామం భజే రాఘవరామచంద్రమ్.

మ. అమరస్తోమనతాంఘ్రిపద్మయుగు సాహస్రారమధ్యస్థితృక్
గమలానందకటాక్షవీక్షణపరుక్ † గంధర్వగానప్రియృక్
విమలుక్ రాఘవరామచంద్రు వరదుక్ † విశ్వాత్తు విశ్వంభరుక్
సుమకాంఠాయుతసుందరుక్ గొలిచెదక్ † శుద్ధాంతరంగంబునన్.

తా. పద్మాననస్థుఁడును, చేవతలచే సేవించఁబడువాఁడును, లక్ష్మీయొక్క-
ఆనందించుతోడికడకంటిచేఁ జూడఁబడినవాఁడును, గంధర్వులచేతను, విద్యాధరులచే
తను గానముచేయుఁబడువాఁడును, అగురాఘవరామచంద్రుని రాముని సేవించెదను.

శ్లో. అచింత్య మవ్యక్త మనంతరూప

మద్వృత మానంద మహది గమ్యమే,

పుణ్యస్వరూపం పుగటోత్తమాఖ్యం

రామం భజే రాఘవరామచంద్రమ్.

గీ.గీ

చ. అనఘు సచింత్య నవ్యయు సఽనంతు సమేయు సనాదిగమ్యుఃకా
వనసుచరిత్ర నద్వయు సఽవాఙ్మయు సమ్యతుఁ బుణ్యరూపునిక్
ఘనుఁ బుగటోత్తముక్ బరమకౌరుణికుక్ రఘురామచంద్రు స
జ్జననుతు రాఘవృక్ వరదు † సంతత మెంతు హృదంతరంబునన్.

తా. అలోచింపఁగలిగినవాఁడును, స్పృశ్యము గానివాఁడును, అంతలేనిరూపము
గలవాఁడును, రెండవదిలేనివాఁడును, ఆనందస్వరూపుఁడును, అచింత్యునివాఁడును, పాం

దడగినవాఁడును, పుణ్యమే స్వరూపముగాఁగలవాఁడును, పురుషోత్తముఁ డనుపేరు
గలవాఁడును, అగురాఘవరామచంద్రుని రాముని నేవించెదను.

శ్లో. మంద స్థితం కుండలిగండభాగం

పీతాంబరం భూషణభూషితాంగమ్,

నీలోత్పలాంగం భవనైకమిత్రం

రామం భజే రాఘవరామచంద్రమ్.

౫౬

చ. దరహాసితాననాంబురుహుఁ | దప్తసువర్ణవినుత్నరత్నవి

స్ఫురితకిరీటకుండలవిభూషణభూషిత భవ్యకాంచనాం

బరుఁ గుముదాభగాత్ర మునివందితుని భవనైకమిత్ర సు

స్థిరు సుచరిత్ర రామవిభుఁ | జిన్నయు రాఘవు నాశ్రయించెదన్.

తా. చిఱునగవుగలవాఁడును, కుండలములతోడి చెక్కులుగలవాఁడును, పచ్చనివస్త్రముగలవాఁడును, నగలచే నలంకరింపఁబడిన శరీరముగలవాఁడును, నల్లఁ గలువవంటి దేహముగలవాఁడును, లోకములకు ముఖ్యమిత్రుఁడును అగురాఘవరామ చంద్రుని రాముని నేవించెదను.

శ్లో. డిండిరహాస మణికుండలచాకుకర్ణ

దోర్దండశౌర్యజితభండన మేరుధీర,

కోదండకాండపరిమండిత పార్థివేంద్ర

వేదండయాన జయ రాఘవ రామచంద్ర !

౫౭

చ. ఘనమణికుండలోల్లసితకర్ణ శరాసనకాండమండితుఁ

జనవరుఁ గుంభిరాడ్గమను | శారద ఫేనపటీరహాసు దు

ర్జనమదగర్వచిత్త రణచారుభుజాబలశౌర్యధుర్య స

జ్ఞనసుతచర్య రాము ననిశంబు నుతించెద నిష్టసిద్ధికిన్.

తా. సముద్రపునురుగువంటినవ్వుగలవాఁడా, రత్నకుండలములచే జక్కనైన చెవులుగలవాఁడా, బాహుదండశౌర్యముచేతను యుద్ధములలో జయమును పొందిన వాఁడా, మేరువువంటి డైర్యముగలవాఁడా, ధనుర్బాణములచేనలంకరింపఁబడినవాఁ డా, రాక్షేంద్రా, ఏనుఁగువలె నడుచువాఁడా, రాఘవా, రామచంద్రా! అందఱకంటె హెచ్చువాడ వగుము.

శ్లో. లోకార్క సప్త నినాదయస్తా రిహయస్యాంతర్భయం వర్ధయన్

సప్తానాంచ భూవాం ప్రకంపముదయన్ సప్తార్ణవాః ఘూర్ణయన్,

ఉస్మీలాని రసాతలాని జనయన్ సప్తాపి పృథ్వీధరాన్
సుశ్రీరాఘవబాహుదండవిదళతోదండచండధ్వనిః. ౧౨౪

మ. తతసప్తాంబుధులున్ ధరిత్రిధరసంతానంబులున్ ఘూర్ణి లెన్
శతమన్యం ఉతిభీతిఁ జెందె బ్రబలెన్ | సప్తార్ధ్వలోకంబు లా
యతవిభ్రాంతి నధోజగంబుజనముల్ | వ్యాలోలతం జెందె భూ
వతిరామాధిపబాహుదండదళనప్రధ్వంసించాపధ్వనిన్.

తా. శ్రీరాముని బాహుదండముచే విలువఁబడిన ధవర్దండముతాలూప తీవ్ర
మయినధ్వని ఏడులోకములను ప్రతిధ్వనింపఁజేయుచు, ఇంద్రునిమదిలో భయమును
పెంచుచు, ఏడుగూములకును కంపమునుగలిగించుచు, సప్తసముద్రములను ఘూర్ణింపఁ
జేయుచు, సప్తపాతాళములను ముకుళింపఁజేయుచు, సప్తకులపర్వతములను కడలిం
చుచు బయల్దేరినది.

శ్లో. బ్రహ్మాండం దళయన్ వియ ద్విదళయన్ భోగీశభోగస్థలే
సంత్రాసం జనయన్ సముద్రపటలీతోయం సముద్వేలయన్,
దిక్పాలానపి షోధయన్ కులగిరీన్ దీర్ఘత్వ మాపదయన్
నక్షత్రాశి చ పాతయ నివలసిత శ్శౌరే ర్ధనుర్జ్వరవః. ౧౨౫

మ. తనకోదండగుణధ్వనిన్ బగిలె ఖగ్గీసానంబు బ్రహ్మాండమున్
వనధుల్ పొంగె దిగీశపక్షి వణకెన్ | వ్యాశేంద్రభోగంబు లె
ల్లను సంత్రాసము నొందె బర్వతము లల్లాడె న్నహిన్ దుల్లె గ్గ
క్కున నక్షత్రము లట్టిరామవిభుఁ గాఁకుల్ స్థున్ బ్రశంసించెదన్.

తా. విష్ణురూపుఁడగు రామునిధనుష్టంకారము బ్రహ్మాండమును పగిలించుచు,
ఆకాశమును బ్రవలించేయుచు, అనంతునిపడగలయందు భయమును గలిగించుచు,
సముద్రములనీటిని హస్తముఱిఁజేయుచు, దిక్పతులను షోభింపఁజేయుచు, కులపర్వత
ములను విడిపోవునట్లు చేయుచు, నక్షత్రములను రాల్చుచు విలసిల్లుచుండెను.

శ్లో. యశ్చండగాంభీర్యధనుర్విజేతా భూమండలీపుణ్యకృతావతారః,
ఆఖండలాద్యైరమరై రుపేతః కోదండపాణిః కులదైవతం నః, ౧౨౬

ఉ. ఎవ్వఁడు ధాత్రిమండలియ హీనమహాసుకృతావతారకుం
డెవ్వఁడు విల్లు చేకొని జయించు విరోధుల శుద్ధమానసుం
డెవ్వఁడు బ్రహ్మరుద్రదివిశేంద్రముఖామరదేవవేష్టితుం
డెవ్వఁడు చాపపాణి యతః | డెంచఁగ మత్కులదైవతం బగున,

తా. ఎవఁడు తీవ్రమై గాంభీర్యముగలధనుస్సుచే జయించువాఁడో, ఎవఁడు భూమండలము చేసికొన్నపుష్పముచేత నవతరించినవాఁడో, ఎవఁ డింద్రాదులగుదేవ తలతోఁ గూడియుండువాఁడో, అట్టి కోదండపాణి యగురాముఁడు మామలదేవత.

శ్లో. వై దేహ్య సమ మేత్య రాజ్య మసితం సౌవర్ణసింహాసనే
మందారద్రునువాటి కాంతరమహాశ్రీ చంద్ర కాంతాలయే,
కై కేయీతన మాంబహతనయసత్సౌమిత్రిసంసేవితం
మేఘశ్యామ ముదారహాసవగనం శ్రీ రామచంద్రం భజే. ౬౧

మ. స్థిరకల్పస్థలచంద్ర కాంతవసతికాఁ సింహాసనాసీనుఁ డై
నిరతంబుకా ధరణీసుతాసహితుఁ డై ఁ నీహోత్పలశ్యాముఁ డై
దరహాసాననుఁ డై మరుత్సుతసుమిత్రాపుత్రకై కేయిస
ద్వరపుత్రాస్థితుఁ డై నరామాజననాధన్వామిఁ గ్రూరించెనన్.

తా. సీతతో రాజ్యమునుగూర్చి వచ్చి సదా కల్పవృక్షముల తోటమధ్య నున్న గొప్ప శోభగలచంద్రకాంతమందిరమున గూర్చుండిపోసనమునైన గూర్చున్న వాఁడును, ధరత- అంబ సేను- లక్ష్మణులచే నేవింపఁబడువాఁడును, మేఘమువలె నల్లనివాఁడును, గొప్పసవ్యుతోడి మొగముగలవాఁడును, అగు శ్రీరామచంద్రుని నేవించెదను.

శ్లో. వై దేహీపుల కాంకురార్చితతనుర్వాయలంబినాస్తాంబుజో
హస్తే మోదితరత్నకంకణరవః కల్పద్రుమాణాం వనే,
పాదాభ్యాం మణిపాదకాద్యుతికర ప్రేఖన్నభాభ్యాం చర
న్నిష్టాలాపసుధారసం దితతు మే శ్రీ రామచంద్రో హరిః. ౬౨

మ. తతమందారవనాంతరంబున లసద్గత్నావళీపాదుకా
ద్యుతిఁజెల్వొందునభోజ్జ్వలాంఘ్రియుతుఁడై యోమాసమాశ్లేషరం
జితరోమాంచితగాత్రుఁ డై యలరు నాశ్రీ రామచంద్రుండు మా
కతికాకుణ్యత నిచ్చుతకా సరసవాక్యాభ్యామృతం బెప్పడున్.

తా. సీతపులకాంకురములచేఁ బూజింపఁబడు శరీరముగలవాఁడును, వ్రేలు చున్న హస్తపద్మములుగలవాఁడును, చేలియందు సంతోషింపఁజేయు రత్నకంకణ ములధ్వని గలవాఁడును అగుచు, కల్పవృక్షములతోటలో, మణిపాదుకలకుఁగాంతి నిచ్చుచు నొప్పుచున్నగోళుగలపాదములతో నడచువాఁడును, హరిస్వరూపుఁడు ను అగుశ్రీరామచంద్రుండు నాకుఁ బ్రియవాక్యములనెడి యమృతరసమునిచ్చుఁగాక.

శ్లో. వామాంకస్థితబాసకీకుచయుగే విన్యస్తహస్తాంబుజం
ప్రోజ్జ్వలభాసవంకజోపరిలసద్విస్మయబింబాధరమ్,

సత్తారేణ విశిష్టకంకణరవేణోంకారసింహాసనే

భాంతం శారదచంద్రహాసమనిశం వందే సదా రాఘవమ్. ౬౩

ఉ. దాపలిపార్శ్వమం దలనుఃకృత్రి సుతాకుచకుంభయుగ్మసం

దీపితహస్తపంకజ వినిర్మలశారదచంద్రహాసనిశ

శ్రీపతి విస్తుమాధను హరిః బ్రణవోజ్జ్వలకంకణస్వనుః

శ్రీపతి విస్ఫుటాబ్జముఖుః జానకిరాము భజంతే నెప్పమన్.

తా. ఎడమతోడపై నున్న సీత స్తనములయం గుంపఁబడిన హస్తపద్మములుగల వాడును, వికసించిన ముఖపద్మముపైఁ బ్రకాశించు స్పష్టమయిన నొండవండువంటి పెడవిగలవాడును, మిగుల సూచ్యున గొప్పరత్నకంకణములక్రిందిఁ గూడిన వాడును, కంకారము నెడి సింహాసనమునందు బ్రకాశించువాడును, కరచ్చంగుని వంటి నగపుగలవాడును, అనురాఘవని సుత సదా నమస్కరించుచుండెను.

శ్లో. వై దేహీసహితం చ లక్ష్మణయుతం కై కేముపుత్రాన్వితం

సుగ్రీవం చ విభీషణానిలసుతో నీలం నలం చాంగదమ్,

విశ్వామిత్రవసిష్ఠగౌతమభరద్వాజాదికాః మానయః

రామో మానుజినీవితః స్థరీతు మాం సామ్రాజ్యసింహాసనే. ౬౪

మ. జనకాత్తోద్భవలక్ష్మణాఖ్యయుతుఁడై ♦ సామ్రాజ్యనీరసుఁడై

దనుజేశ్వరృజవాయుజాంగదభరద్వాజాత్రిబహుశ్రీనం

ననగాధేయవిరోధిఘాతిభరతుల్ ♦ నానాప్రకారంబులఁ

దినముఁ గొల్పఁ జెలంగురామవిభు నశ్రిం గొల్తు నిస్తాప్తికిన్.

తా. సీతాసహితుడును, లక్ష్మణునితోఁ గూడినవాడును, భరతునితోఁ గూడినవాడును, సుగ్రీవుని- విభీషణుని- అంజనేయుని- నీలుని- నలుని. అంగదుని విశ్వామిత్రుని- వసిష్ఠుని- గౌతముని- భరద్వాజుడు మొదలగువారినిగౌరవించుచున్న వాడై సామ్రాజ్య సింహాసనమునందు, అంజనేయునిచే నేవింపఁబడుచుండురాముడు నన్ను స్మరించుగాక.

శ్లో. రామః ప్రాంబలి మగ్రతోఽనిలసుతం సౌహార్ద్ర సూదర్శయః

ప్రాంచచ్చామరయుగ్మభాసితకరాః పశ్చాత్ స్థలే పార్శ్వయోః,

వామాంకేఽవనిజాం విభీషణముఖాః సంభ వయః బోధయః

ధీముద్రాకరతత్త్వరూప మవతాసమ్రాజ్యసింహాసనే. ౬౫

మ. వరభద్రాసనుఁడై సతీసహితుఁడై ♦ భ్రాతల్ సితచ్ఛత్రచా

మరముల్ పశ్చిమపార్శ్వభాగములఁ బ్రేమఁ దాల్చు సామోరిముం

దరఁ గేల్తోడ్ప విభీషణాదులకు బోధక డెప్పుచుక భవ్యసు
స్థిరముద్రాకరత త్వరూపుఁ డగునాశ్రీరాము సేవించెనన్.

తా. ఎనుటఁ జేతులు జోడించి నిలిచిన- అంజనేయునిగూర్చి స్నేహమును ప్రకటించువాడై, వెనుకను, ప్రక్కలను ఒప్పుచుండు వింజామగలజంటచేఁ బ్రకాశించుచేతులుగల విభీషణాదులను, ఎడమతొడపైనున్న సీతను గారవించు వాఁడును, జ్ఞానముద్రతోడి హస్తముచేతను తర్జ్వస్వరూపమును బోధించుచు సామ్రాజ్యసింహాసనముపైని వెలుఁగుచుండువాఁడును అటు శ్రీరాముఁడు నన్ను రక్షించుఁగాక.

శ్లో. పాగండే హితబాలకైః పరివృతః పూర్ణేందుకౌతాననః
ప్రీత్యా బద్ధవిచిత్రహేమవననే సంసక్తకాంచీగుణః,
ఆజానుప్రవిలంబిబాహుయుగళశ్శాన్యమాంబుభృద్విగ్రహో
బ్రాతృస్వానుచర శ్చరాచరగురుః పాయా త్వదా రాఘవః. ౬౬

మ. పలుపాగండవయస్కుఁ డర్భణిజభ్రాతృప్రయుక్తుండు న
త్కటిబద్ధాంచితహేమవస్త్రవిలసత్కాంచీగుణోల్లాసి వి
స్ఫుటసీలాంబువవర్ణవిగ్రహుఁడు సంపూర్ణేందువక్రుండు దు
ర్బుటశౌర్యుండు విలంబిబాహుఁ డగుశ్రీరాముండు నక బోవుతన్.

తా. పాగండవయసున హితులయినబాలరతోఁ బట్టువాఱుతోఁ బడినవాఁడును, పూర్ణచంద్రునివలె మనోహరమయిన మొగముగలవాఁడును, ప్రేమచేఁ గట్టుకోఁబడినవిచిత్రపితాంబరమందుఁ దగులుకొన్న మొలత్రాడు గలవాఁడును, మోకాళ్ళవఱకును చేలుచున్న చేతులుగలవాఁడును, నల్లనిమేఘమువంటి శరీరముగల వాఁడును, సోదరులే తన కనుచరులుగాఁ గలవాఁడును, చరాచరప్రపంచమునకు గురువును, అగురాఘవరాముఁడు సదా నన్ను రక్షించుఁగాక.

శ్లో. వై దేహీరమణీయవక్త్రవనజప్రద్యోతఖద్యోతనం
కేళీసద్గని రత్నదీపకళికాకాంతే పసంతం హరిమ్,
సౌరభ్యప్రసవప్రయుక్తవిలసచ్ఛయాంతరే శాయినం
శ్రీమంతం రఘువంశదీపకమఃశిం శ్రీరామచంద్రం భజే. ౬౭

మ. స్థిరకేళీధవనాంతరాంతరవిత్పాద్మిప్రావృతం బైనభా
సురసౌరభ్యప్రసూనతల్పమున నాఁఁగోఁగినుతావక్త్రతా
మరసాహస్కరుఁడై రహించుచారి శ్రీమంతుఁ గకుల్ స్థాన్వయ
స్ఫురరత్నం బగురామచంద్రుఁ దలఁతుఁ బూర్ణానుకంపానిధిన్.

తా. సీతయొక్క చక్కనిముఖపద్మమును వికసింపజేయుటకు సూర్యుడును, మొగ్గలవంటి రత్నదీపములచే మనోహరమయిన శ్రీడాగృహమునం గుండువాడును, విష్ణుస్వరూపుడును, వాసనగల పూలుపఱవఁబడినదియై ప్రకాశించెడికయ్యమధ్యను పరుండువాడును, శ్రీమంతుఁడును, రఘువంశమును వెలిగించుచుఁగియు నగురామ చంద్రుని సేవించెదను.

శ్లో. రామో బద్ధపయోనిధి గుణనిధి ర్గత్వా సమం వానరై
ర్లంకాం ప్రాప్య సకుంభకర్ణదనుజం హత్యా రణే రావణమ్,
తత్ర స్థాప్య విభీషణం రిపుపురే నీతాపతిః పుష్పకం
చాయాథః పునరాగతస్స భృతవాన్ ధాత్రీ మజః పాతు నః. ౬౮

మ. బలముల్ గొల్వఁగ వార్ధిఁగట్టి రిపుస్తోల్ | ప్రాపించి పౌలస్త్యము
ఖ్యుల మర్దించి కృపక విభీషణున కా!యూ రేలఁగా నిచ్చి చె
న్నలరక మైథిలిలోడఁ బుష్పకవిమా!నారూఢుఁడై వచ్చి ని
ర్మలసాకేతపురాభిషిక్తుఁ డగురా!మస్వామి నక బ్రోవుతన్.

తా. గుణములకు నిధియగురాముఁడు సేతువును గట్టినవాఁడై వానరులతో బయలుచేటి లంకను చేరి, కుంభకర్ణునితోను, రాక్షసులతోను గూడ రావణుని యుద్ధమునఁ జంపి, అంగు విభీషణుని నిలిపి పుష్పక మెక్కి మరల వచ్చినవాఁడై భూమిని ధరించినవాడయ్యెను. అట్టిపుట్టుక లేని రూరాముఁడు మమ్ముఁ బాలించుఁగాక.

శ్లో. రత్నోల్లసజ్జ్వలితకుండలగండభాగం
కస్తూరికాతిలకశోభితఫాలభాగమ్,
కర్ణాంతద్ద్ధి నయనం కరుణాకటాక్షం
శ్రీరామచంద్రముఖ మాత్మని సన్నిధతామ్. ౬౯

తా. కస్తూరీతిలకాసనుండు మహితా!కర్ణాంతసేత్రుండు దే
వస్తుత్యాంఘ్రిసగోరుహుండు కరుణా!పాం గేషణుం డంచితా
భ్యస్తోదస్తకళాకలాపుండు మణి!ప్రస్ఫీతసత్కుండలుం
డస్తోకోజ్జ్వలకీర్తి రాముఁడు మదీ!యాత్మక బ్రసన్నుం డగున్.

తా. రత్నములచేఁ బ్రకాశించుచున్న కుండలులలోడి గండభాగములు గలదియును, కస్తూరిబొట్టుచేఁ బ్రకాశించుఫాలస్థలముగలదియును, చెవులపఱకును వ్యాపించి పెద్దకన్నులుగలదియును, దయతోడికడకంటిమా!పులు గలదియును, అగు శ్రీరామచంద్రనిముఖము నామనస్సులో సన్నిధానముచేయుఁగాక.

శ్లో. హేలాభగ్నశశాంకశేఖరధనుర్భూమండలాఖండల
శ్రేణీమాలిసద్విసూత్నమణిభిర్ద్రిష్టాంఘ్రిపంకేరుహః,
కల్యాణం జనయ త్వఖండవిభవః కల్యాణలీలోత్సవే
మార్తండాస్వయమండనశ్చ భవతాం రామ స్సరామ స్సదా. ౨౦

మ. ధరణీపాలకిరీటరత్నవిలసత్పాదాంబుజాతుండు శం
కరకాండాసనఖండనుండు ధరణీకన్యాసమేతుండు భా
స్కరపుణ్యాస్వయమాడనుండు నిజసత్కల్యాణలీలోత్సవా
కరుణా రాముఁ డొసంగు మీ కతిదయ శ్రీల్యాణమెల్లప్పుడున్.

తా. లీలచే విజయఁబడిన శివగునుస్సుగలవాఁడును, భూపతుల సమూహము
యొక్క కిరీటులయందుఁ బ్రకాశించుచున్న సరిక్రొత్తమణులచేఁ బ్రకాశింపఁ
జేయఁబడు పాదపద్మములుగలవాఁడును, అఖండమయినవైభవము గలవాఁడును,
సూర్యవంశమున కలంకారమును, సీతతోఁ గూడినవాఁడును, అగురాముండు సదా
మీకుఁ గల్యాణలీలోత్సవమునందుఁ గల్యాణమును గలిగించుఁగాక.

శ్లో. విమ్యుత్ స్ఫురన్తకరకుండలదీప్తచారు
గండస్థలం మణికిరీటవిరాజరూపమ్,
పీతాంబరం జలదనీల మూదారకాంతిం
శ్రీరామచంద్ర మవిశం కలయామి చిత్తే. ౨౧

మ. వరవిమ్యున్మృతిరత్నకుండలవిభాశ్చస్వగ్గండభాగుఁ బయో
ధరసీబాంగు మణీదగ్ధగితసత్కల్యాణకోశీరభా
స్వయం జామీకరవిస్త్రాంబుగు మునిస్తవ్యః ధరాపుత్రికా
వరు శ్రీరాము నిరంతరంబు మనసా శ్రీవాంఛా విఘోకింపుమా.

తా. మెఱపులవలె మెఱయు మకరకుండలములచేఁ బ్రకాశింపఁ జేయఁజేసిన
చక్కనిచెక్కులుగలవాఁడును, రత్నకిరీటముచేఁ విరాజిల్లువాఁడును, పీతాంబరుఁడను,
మేఘమువలె నల్లనివాఁడును, గొప్పకొంతిగలవాఁడును, అగుశ్రీరామంద్రుని నెల్ల
ప్పుడును నాచిత్తమునందుఁ దలంచుచుండును.

శ్లో. కరతలదృతచాపం కాలమేఘస్వరూపం
సరిసిజదళనేత్రిం చారుహాసం సుగాత్రమ్,
విచినుతవనవాసం విక్రమోదగ్రవేషం
ప్రణమత రఘునాథం జానకీప్రాణనాథమ్. ౨౨

మ. ఘనకాలాంబుదసన్నిభాంగునకు భూతిన్యామణిప్రాణరా
 ఘనకున్ సారసపత్రనేత్రునకు సన్దోహ్నారిక్ జారుహా
 సునకున్ గార్దుకపాణిక్ బ్రకటతేజోరాశిక్ శౌర్యగు
 ర్యనకున్ రామునకున్ వనేచరునకే శుక్తంతోమొక్కెదన్.

తా. చేతను ధనుస్సును ధరించినవాడును, వన్నకాలషేఘమువంటి స్వరూ
 పముగలవాడును, తామరకుసులవంటి కన్నులుగలవాడును, చిక్కినినవ్యుగలవా
 డును, మంచితరీరముగలవాడును, వనవాగమును గడపువాడును, విక్రమముచేతను
 గొప్పదగువేషము గలవాడును, బానికీప్రాణనాగుడును అగురఘునాథుని రాముని
 నమస్కరింపుడు.

శ్లో. యశఃపృథ్వీధరవారణాయ దివిజైస్సంప్రార్థితశ్చిన్తయ
 స్సంజాతశి పృథివీతలే రవికులే మామూమనుష్యోవ్యయః,
 నిశ్చక్రం హతరాక్షసః పునరగా ద్భ్రూత్వా మాద్యం సిరాం
 కీర్తిం పాపహరాం విధాయ జగతాం తు జానకీశం భజే. 23

మ. అవనీభారనివారణమున కమశ్చక్రేణి ప్రార్థింపగా
 రవివంశంబున మర్త్యహంపతినుండై శత్రుస్సులకు న్నంచి పై
 భుననవ్యాప్తయశస్సుండై నిజపరంబున్ జేరి యవ్యక్తుండై
 శివుండై యక్షగుండై యచింత్యుడగువాశీతేశున్ బ్రార్థించెదన్.

తా. జ్ఞానస్వరూపుడగును, నాశములేనివాడును నగునేదేవుడు దేవతలచే
 బ్రాధింపబడినవాండై భూభారమును హరించుటకు భూలోకిమున, సూర్యవంశము
 నంగు మామూమనుషశరీరుండై పుట్టినవాండై నిర్మూలముగా రాక్షసులను జంపిన
 వాడుగుచు, లోకి మలపాపములను హరించునట్టి తనకీర్తిని శాస్త్రముగా నుండుదా
 నిని గాఢేసి మరల మొడిటిడయిన తనబ్రహ్మత్వమును పొందెనో ఆతనిని జానకీ
 నాయకుని రాముని కేవలించెదను.

శ్లో. విశ్వోద్భవస్థితిలయాదిఘోషేతు మేకిం
 మాయాశ్రయం విగతమాయ మచింత్యమూర్తిమ్,
 ఆనందసాంస్ర మమలం నిజబోధరూపం
 సీతాపతిం విదితతత్త్వ మహం సమామి. 24

మ. భువనోత్పత్తిసమృద్ధి నాశనకర్త బోధస్వరూపున్ బ్రథా
 నవిహీనున్ విమలున్ బ్రధానయతు నానందున్ ధరాపుష్పికా

ధవు నద్వంద్యు నచింత్యుఁ దత్త్వవిదు భక్తత్రాణపారీణు మా
నవనాథార్చిత రామచంద్రుని జగన్నాథుఁ బ్రశంసిం చెదన్.

తా. ప్రపంచముయొక్క సృష్టిస్థితి సంహారదులవిషయమై కారణమును, ఒక్కఁడును, మాయ కాశ్రయ మైనవాఁడును, మాయ లేనివాఁడును, ఆలోచింప రాని స్వరూపముగలవాఁడును, ఆనందఘనుఁడును, నిర్మలుఁడును, స్వజ్ఞానస్వరూపుఁడును, తెలియఁబడిన యాధార్థ్యము గలవాఁడును, సీతాపతియు నగురాముని నేను మ్రొక్కెదను.

శ్లో. శ్రీరామం నవరత్నకుండలధరం శ్రీరామరత్నామణిం

శ్రీరామం చ సహస్రభానుసదృశం శ్రీరామచంద్రోదయమ్,

శ్రీరామం శ్రుతకీర్తిమాకర మహం శ్రీరామముక్తిప్రదం

శ్రీరామం రఘునందనం భయహరం శ్రీరామచంద్రం భజే. ౭౫

తా. శ్రీరాముఁ నవరత్నకుండలధరుఁ శ్రీరాము రత్నామణిఁ

శ్రీరాముఁ శ్రుతకోటిభానుసదృశుఁ శ్రీరాముఁ జంద్రాననుఁ

శ్రీరాముఁ శ్రుతకీర్తిమాకరుఁ బరఁ శ్రీరాము ముక్తిప్రదుఁ

శ్రీరాముఁ రఘునందనుఁ భయహరుఁ శ్రీరాము నేరించెదన్.

తా. నవరత్నములతోడి కుండలములను ధరించువాఁడును, శ్రీరామునునువారికి రత్నామణియు, వేయఁగూర్చులతో సమానుఁడును, శ్రీరామునునువారికి చంద్రోదయ స్వరూపుఁడును, పాండిత్యముచే గలిగినకీర్తిలక్ష్మికి స్థానమును, శ్రీరామ ఆనందగానే ముక్తి నిచ్చువాఁడును, రఘువంశము నానందింపజేసినవాఁడును, భయమును హరించినవాఁడును అగుశ్రీరామచంద్రుని నేరించెదను.

శ్లో. రామచంద్రచరణారవిందయోరంతరంగ' చర భృంగలీలయా,

తత్ర సంతిచ రసాశ్చతుర్విధా మాకరంక్షరస ఏవ మకజే. ౭౬

ఉ. శ్రీరఘురామపాదసరసీజములం దళి మాడ్కిఁ గాంతఁ జెం

పారంగ భక్తియుక్తి ననయింబుఁ జరింపుచు నుండు చిత్తమా!

యారయఁగాఁ జతుర్విధఫలౌ ప్తికరంబులు సంతతంబు పం

కేరుసాపాలియందుఁ బరికింప రసం బొక పై ప్రవర్తియన్.

తా. ౧. నామనసా ! శ్రీరామచంద్రుని పాదసదృశములయందుఁ దుమ్మెదనిలాసముతో నంచరింపుము. వానియందు భక్తికామమోక్ష సూపములయిన చతుర్విధ రసములును గలవు. సామాన్యపద్యమునందో ఒక్కమకరందరసమే కలదు.

శ్లో. రామః పాతు సదైవ మా మరిభయాద్రామం సదా భావయే
రామేణైవ హృతం మహత్తరతమో రామాయ నిత్యం నమః,
రామాన్నాస్తి పరం పదం సులలితౌ రామస్య పాదౌ భజే
రామే ప్రీతి రచంచలాస్తు మమ హేళీ రామ మాం పాలయ, ౨౨

ఉ. రాముడు ప్రాచు శత్రునికఁగిరంబులచే భయ మందకుండ శ్రీ
రాముని సన్నుతింతు రఘు! రామునిచే లయ మందుఁ బాపముల్
రామున కేను మ్రొక్కెదను ! రామునికంఁపెఁ బరంబు లేదు శ్రీ
రామున కేను దాసుఁడను ! రామునిపై గుఱినిల్పి యుండెదన్.

తా. రాముడు నన్నెల్లప్పుడును శత్రుభయమునుండి రక్షించునుగాక. రా
ముని సదా భావనచేయుచుందును. రామునిచేత నే మిక్కిలి గొప్పదియగు తమస్సు
హరింపఁబడినది. రామునికొఱకు సదా నమస్కరించెదను. రామునికంఁపెను పరమ
పదములేదు. మిక్కిలి చక్కని వగురామునియొక్క పాదములను నేవించెదను. నాకు
రామునియగు స్థిరమగుప్రీతి యుండుఁగాక. ఓశ్రీరామా! నన్ను పాలింపుము.

శ్లో. రామ మిందీవరశ్యామం రాజీవాయతలోచనమ్,

జ్యాఘోషనిర్జితారాతిం జానకీరమణం భజే. ౨౩

మ. ఘనశోభనలవత్ప్రగాత్ర విలసత్కంజాతనేత్రౌ ధరా
తనయాముఖ్యకళత్రుఁ గార్జుకమహాధ్వనాపహృద్యైరిఁ గం
చనచేలుఁ గరుణాలవాలు వినుతఁజ్ఞాపాలు సద్భక్తపా
వనసంశీలు యశోవిశాలుని రఘు! స్వామిఁ బ్రశంసించెదన్.

తా. నల్లఁగలువవలె నల్లనివాఁడును, తామరలవలె విశాలములయిన కన్నులు
గలవాఁడును, ధనుష్పంకాగముచేతను జయింపఁబడిన శత్రువులుగలవాఁడును, జానకి
భర్తయునగు శ్రీరాముని నేవించుచుండెదను.

శ్లో. నానాదివ్యాస్త్రీతేజఃస్ఫురదమితభుజ శ్శత్రుసంహారధీరః

కౌటిల్యోద్ధ్యోతమానభ్రుకుటియుతముఖం ధారయన్నంబుదాభః,
తూణీరప్రోథ వేగోల్లసితశరవరైస్తాడయిత్యాదృశశస్యం
వీరశ్రీ బంధురాంగస్త్రిదశపతిసుతః పాతు మాం వీరరామః, ౨౪

మ. కుటిలభ్రాకుటితాస్యఁ డై కరలసత్కోదండదివ్యాస్త్రీఁ డై
చటులారిందముఁ డై బిడౌజనుతుఁ డై ! శ్యామాంగుఁ డై ధీరుఁ డై
పరుతూణీరవిముక్తకాండపవనిఁగర్భగ్నాసురేంద్రాద్రి యై
కటువృత్తిఁ జయలక్ష్మీఁ గొన్నధరణీఁకాంతుండు న౯బోవుతన్.

తా. అనేకవిధములయిన దివ్యాస్త్రముల తేజస్సుచేతను బ్రకాశించు గొప్ప బాహువులుగలవాఁడును, శత్రువులను సంహరించుటయందుఁ బండితుఁడును, కుటిలత్వముచేతను ప్రకాశించుచున్నకనుబొమలతోఁగూడిన మొగమును ధరించువాఁడును, మేఘమువంటి కాంతిగలవాఁడును, అమృతసాదినుండి లేచినవేగముచేఁ బ్రకాశించు సుత్రనుబాణములచేతను రావణుని జంపి వీరలక్ష్మీచే సాంద్రముయిన యవయవములుగలవాఁడును, ఇంద్రసన్నతుఁడును అగువీరరాముఁడు నన్నురక్షించుఁగాక.

శ్లో. హత్వా యుద్ధేదశాస్యం ప్రభువనవిషమం వామహస్తేన చాపం
భూమావాగోప్య తిష్ఠన్నితరకరధృతం భౌమయన్ బాణమేకమ్,
ఆరక్తోపాంతనేత్ర శృరదళితవపుః కోటిసూర్యప్రకాశో
వీరశ్రీబంధురాంగ స్త్రిదశపతినుతః పాతు మాం వీరరామః. ౮౦

మ. అగుణాంధోరుహనేత్రుఁడై శతసహస్రాదిత్యసంకాశుఁడై
సురయోగీంద్రమునింద్రకంటకు దశాస్యన్ మంచుచిద్రాంగుఁడై
ధరణి గాఢ్యకమున బాణ మొకచేతికై ద్రిప్పచున్ సన్నతా
మరనాఘండు జయూభిరాముఁడగురామిహ్వమి నన్ బ్రోవుతన్.

తా. ముగ్ధోకమునకు విషముఁ డ్రువరావణుని యుష్మనుండుఁ జంపి యెఱుఁగుచేతితో ధనుస్సును ధూమికుండు నిలిపి కెండవచేతఁ బట్టఁబడినయొక బాణమును త్రిప్పచు నిలువఁబడినవాఁడును, ఇందుకయి ని సాంతములుగల కన్నులుగలవాఁడును, రావణునిబాణములచే గాయపడినశరీరముగలవాఁడును, కోటిసూర్యుల వెలుగుగలవాఁడును, వీరలక్ష్మీచే సాంద్రమునయవయవములు గలవాఁడును, ఇంద్రసన్నతుఁడును అగువీరరాముఁడు నన్నుఁ బాలించుఁగాక.

శ్లో. యుద్ధే సన్నద్ధశస్త్రా కపిచరభయనం కుంభకర్ణం సురారిం
బాణేనైకేన సద్యః ప్రకటితహుతభుగ్విశ్వగోపారుణాక్షమ్,
హత్వా కృత్వా ప్రమోదం సురసివిత తేర్హృదబృంధైకసేవ్యో
వీరశ్రీబంధురాంగ స్త్రిదశపతినుతః పాతు మాం వీరరామః. ౮౧

చ. హరివరు లెల్ల భీతిల లఃకయాంతకురీతి ధృతాస్త్రహస్తము
మృదుఁ డరుణాక్షుఁడైన ఘటాకర్ణు వధించి జయూభిరాముఁడై
సురపతి వానరుల్ ముగముఃసాంపు వహింప మునుల్ భజింపఁగా
సురపతి సన్నతింప రణశూరుఁడు రాముఁడు నన్నుఁ బ్రోవుతన్.

తా. శస్త్రసన్నద్ధుఁడును, వానరపరులను భయంకరుఁడును ప్రకటింపఁబడిన కోపాగ్నిచే నెల్లరియందలిసోపముచే నెఱ్ఱెనయినకన్నులు గలవాఁడును అగు కుంభక

గ్గుడనెడి రాక్షసుని యుద్ధమునందుఁ దత్కాలమున, ఒక్కబాణముచేఁ జంపి, రోవతలకును వానరులకును సంతోషమును కలిగించి మునిసంఘములచేతను కేవింపఁదగినవాఁడై వీరలక్ష్మీచే సాంధ్రములయిన యవయవములుగలవాఁడై యుండఁగన్ముతుండై యుండువీరరాముఁడు నన్నుఁ బొలింఁచుఁగాక.

శ్లో. దైతేయోదగ్రసేవ్యం పటుతరవిశిఖం రావణం ఘోరనాదం
దేవేంద్రస్త్రాయమానస్సురదరినికరా నంధకారాంశ్చహత్వా,
దిక్పాలాన్సప్తభోగాన్దణిరుచిసుభగాన్ దిక్షుతాన్సాపయిత్యా
వీర శ్రీబంధురాంగ స్త్రికశపతినుతః పాతు మాం వీరరామః ౮౨

మ. భయదం బైనమహార్భటిక ధృతధనుఃపూణాః పుండ్రైః గర్విమ
ర్ణయదైత్యావళి వంచకాదిచటులాస్త్రప్రక్రియైర్ద్రుచి తా
జయలక్ష్మికౌని జంభవైరినుతుండైః స్థానంబులై భోగముల
దయ దిక్పాలుర కిచ్చినట్టిరఘురాఙ్గస్వామి నన్ బ్రోవుతన్.

తా. గొప్పరాక్షసులచే కేవలసంఘములను, మిగుల నమగ్గుములయిన బాణములుగలవాఁడును, క్షయంకరముయిన ధ్వనిగలవాఁడును అనుగావలెను, ప్రకాశించుగ్రుంగమానముల నెడి చంపకారములను గొట్టి దేవేంద్రునిచే గొని కూడిండువాఁడును, సాంధ్రములైన భోగములుగలవారను, పుణికొంతులచేఁ జక్కినివారును అగునాదిక్పాలురను వారివారిక్కులయంగు స్థాపించి వీరలక్ష్మీబంధురాంగుఁడను అయినవీర రాముఁడు నన్నుఁ బొలింఁచుఁగాక.

శ్లో. కౌసల్యావీరగ గ్భాంబుధిఘనవిలసత్సూర్ణచంద్రప్రకాశో
మానీంద్రస్వాంతపద్మప్రవిమలతరణిరర్ధనైపుణ్యహఢః,
మారీచం రాక్షసేంద్రం విజశరదహనామౌహుశిం కల్పయిత్యా
వీర శ్రీబంధురాంగ స్త్రికశపతినుతః పాతు మాం వీరరామః ౮౩

శా. కౌసల్యాజతరాధిచంద్ర మునిహస్తత్కంజాతకంజాపు వి
ద్యాసంపన్నునిఁ దాటకేయవనదావాగ్న్యబకున్ వీరల
క్ష్మీసంప్రాప్తశరీరు ధర్మయుతసంశీలున్ బలానిస్తుతున్
రాసూనున్ రఘువీరు దాశరథి శ్రీహనున్ బ్రశంసించెదన్.

తా. కౌసల్యయొక్క వీరగర్భ మునుసముద్రమునకు గొప్పగాఁ బ్రకాశించు పూర్ణచంద్రునివంటివాఁడును, మునివరులముసంపద్యములకు మేఘువరణములేని సూర్యుఁడును, ధనర్విద్యానైపుణ్యముచేఁ బ్రసిద్ధుఁడును, రాక్షసశ్రేష్ఠుఁ డయినమారీచుని తనబాణాన్నికొఱి కౌహులిగాఁ గల్పించి వీరలక్ష్మీబంధురాంగుఁడై యుండఁగన్ముతుండును అయిన వీరరాముఁడు నన్ను రక్షించుఁగాక.

శ్లో. యోదండకారణ్యనిశాచరేంద్రా కోదండబీలావిషయాంశ్చకార,
వేదండశుండాంతబాహుదండః కోదండపాణిః కులదైవతం నః.

మ. తలజంభద్విషహస్తిహస్తభద్రోద్ధండాత్తకోదండమం
డితుండై శూరత దండకాటవిని దాడిక్ శేయుచు భూర్తసం
గతి వర్తించునిశాఖుల దునిమి వేడ్క బాణబాణసనాం
చితుండోరాముడుమాకుదైవమగుచు జెన్నందునశ్రాంతమున్.

తా. ఏనుగుతోడమువంటిబాహుదండములుగల యేమహాత్ముడు దండకార
ణ్యమునందలి రాక్షసశ్రేష్ఠులను తనధనుర్విలాసమునకు విషయమునుగాఁ జేసెనో అట్టి
కోదండపాణి యగురాముడు మాకుదైవము.

శ్లో. తరుణౌ రూపసంపన్నో సుకుమారౌ మహాబలా,
పుండరీకవిశాలాక్షౌ చీరకృష్ణాజినాంబరౌ
ఫలమూలాశినౌ దాంతౌ తాపసౌ ధర్మచారిణౌ,
రక్షకులనిహంతాశౌ భూతశౌ రామలక్ష్మణౌ. ౧౩౯

చ. అనుపమరూపయావనబలీలాఘ్యల సజ్జనమిత్రుల లన
ద్వనరుహపత్రనేత్రులను ధాంతుల దాపసభ్రచక్రల
వనఫలమూలభోజుల వల్కలధారుల దైత్యబృందము
ర్గను లగురామలక్ష్మణుల దాసజనావనుల భజించెదన్.

తా. యువావస్థలో సున్నవారును, రూపసంపన్నులును, సుకుమారులును, గొ
ప్పబలముగలవారును, తామర శేతులవలె విశాలములయిన కన్నులుగలవారును, నార
చీరెలు, కృష్ణాజినములు వస్త్రములుగాఁ గలవారును, పంక్తు దుంపలు తినువారును,
మనోనిగ్రహము గలవారును, తాపసులును, ధర్మచారులును, రాక్షసులసమాహము
ను గొట్టినవారును, అన్నదమ్ములును అగురామలక్ష్మణులు నన్ను రక్షించెదరుగాక.

శ్లో. కల్యాణానాం నిధానం కలిమలమథనం పావనం పావనానాం
పాథేయం యన్తుముఖో నృపది పరపదప్రాప్తయే ప్రస్థితస్య,
విశ్రామస్థాన మేకం కవివరవచసాం జీవనం సజ్జనానాం
బీజం ధర్మస్తుమస్యప్రభవతు భవతాం భూతయే రామరామ ౧౪౦

చ. పరమపవిత్రము గుళలపద్ధతి కాదిమకారణంబు ని
ర్ధరఁ గలికల్మషాపహము ధర్మకుజంబున కాదిబీజము
బరమపదానువర్తి యగుపాంథున కి మృగునట్టివిశ్వసు

స్థిరతరమానివేషమున • జీవితజీవన మై తనర్చు శ్రీ
కర మగురామచామము జగంబుఁ బవిత్రముఁ జేయుఁగావుతన్.

తా. మంగళములకు నిధియు, కలిమిలమును గొట్టునదియు, పవిత్రము లయిన
వానిలోఁ బవిత్ర మయినదియు, పరమపదమును బొందుటకై బయలుదేరినముముత్తు
జనమునకు దారిబ తెమును, వాక్మీక్యాదికపీంగ్రులవాక్యములకు ముఖ్యమైన విశ్రాంతి
స్థానమును, స్వస్థులకు జీవనమును, ధర్మవృత్తులకు జీవమును, అగురామచామము
మీకు భూతికొఱ కగుఁగాక.

శ్లో. కౌసల్యానయనేందుం దశరథవదనారవిందమార్తండమ్,
సీతామానసహంసం రామం రాజీవలోచనం వందే.
దీర్ఘబాహు మరవిందలోచనం దీపవత్సల మరాధరక్షణమ్,
దీక్షితం సకలలోకరక్షణే దైవతం దశరథాత్మజం భజే. ౮౭

తా. కౌసల్యానయనేందు నాజిముఖసత్కంజాప్తకంజాప్తు సీ
తాసాధ్వమణిమాననాంబుగుహకాదంబంబు యోగీంద్రహృ
ద్వాసుఁ దీర్ఘకర్ణఁ జగద్గురు లసత్పంకేజపత్రాక్షునిఁ
దానస్తవ్య నరాధరక్షణుఁ బరంధాముఁ మదిఁ గొల్పెదన్.

తా. కౌసల్యకన్దులకుఁ జంగ్రుడును, దశరథునిముఖపద్మమునకుఁ హిర్యుడు
ను, సీతమస్సనెడిమానసలోపరమునకు హంసయు, పద్మమువంటికన్నులుగలవాఁ
డును అగురామని నమస్కరించెదను, ఆజానుబాహుఁడును, పద్మమువంటికన్నులుగల
వాఁడును, దీనులయందు వాత్సల్యముగలవాఁడును, అనాగులను రక్షించువాఁడును,
సకలలోకములను రక్షించువిషయమున ప్రత్యక్షునినవాఁడును, దశరథునికుమారుఁడు
ను అగురాముఁ డెన్న వమును జేవించెదను.

శ్లో. సత్యేన లోకాః జయతి దీవాః దానేన రాఘవః,
గురూః శుశ్రూషయా వీరో ధనుషా యుద్ధశాస్త్రవాః.
భర్జనం భవబీజానాం మార్జనం సుఖసుపదామ్,
తర్జనం యమదూతానాం రామరామేతి కీర్తనమ్. ౮౮

చ. అరయఁగ సత్యవాక్యమున • నన్నిజగంబుల దానవైఖరిఁ
గురువుల బాణకోటి రిపుకోటుల దీనుల దానవైఖరిఁ
సరవి జయించినట్టిరఘునస్త్రము నిర్మలరామనామముఁ
వరసుఖదంబు యామృతభటినర్జితముఁ గలుపాపహం బగున్.

తా. వీరుఁ డొనునరాముఁడు సత్యముచే లోకములను, దానముచే గీసులను, శుశ్రూషచేతను గురువులను, ధనుస్సుచేతను యుద్ధరంగమునందలిశత్రువులను వశము చేసికొనుచుండెను. రామరామ యనెడికీర్తనము సంసారబీజములను వేచునది. సుఖ సంపదలను తుడుచునది, యమమాతలను భయపెట్టునది.

శ్లో. సకృత్ప్రణతరక్షాయాం సాక్షి యస్య విభీషణః,
సాపరాధప్రతీకార స్స శ్రీరామో గతి ర్మమ,
న జానే జానకీజానే రామ త్వన్నామవై భవమ్,
సర్వజ్ఞో భగవాన్ శంభు ర్వాల్మీకి ర్వేత్తి వా నవా. ౧౯

మ. అపరాధం బొనరించి యైన శరణం • బన్నా గృహ భోతు వీ
కృపకు సాక్షి విభీషణుం డగుట రిత్తే నీవు నీనామ మె
ల్లపుమన్ భగ్గుండు వామలూరుభవుఁ డుల్లంబగుదుఁ జింతించి త
ద్విపులార్థంబు నెఱింగిరో యెఱుంగరో • వేద్యుడై నాబోటికిఁ.

తా. ఒక్కసారిఁగొనను ననుస్కరించినవారిని రక్షించువిషయమున నెవ్వనికి విభీషణుఁడు సాక్షియో, అపరాధపరులకుఁ బ్రత్యుపకారముచేయు నా శ్రీరాముఁడు నాకు నికున్. సీతాపతీ! రామా! నీనామవైభవము నే నెఱుంగను. సర్వజ్ఞుఁ డయినశివభగవానుఁడును, వాల్మీకియు నెఱుంగుదుఁడో యెఱుంగరో.

శ్లో. కృత్యాకృత్యవివేకహీనమనసాం హత్యాదిభిర్జీవినా
మత్యంతం లఘు తారకం తనుభృతామత్యంతేశోకాపహమ్,
సత్యానందమయం సమ స్తనిగమస్తుత్యం పదం సంపదాం
స్థానం శ్రీరఘురామకామ విమలం నిత్యం స్మరన్ ముచ్యతే. ౨౦
తా. కృత్యాకృత్యవివేకవర్జితలకుఁ • కించిద్జ్ఞు లైనట్టిరో
హత్యాస్తాప్తలక్షణ సమస్తులకు మోక్షార్థంబు వేదాంతసం
స్తుత్యం బీప్సితసంపదాస్పదము నిశ్శోకంబు నైర్మల్యమున్
సత్యానందము రామసంస్కృతిమహాసౌఖ్యంబు మోక్షంబగున్.

తా. ఇది చేయఁదగినది-ఇది చేయరానిది యనువివేకము లేనిమనసులుగల వారును, హత్య మొదలగువానిచే జీవించువారను అగుమనుజులకును మిక్కిలి వేగముగఁ దారకమును, ఆత్మంతము శోకమును బోఁగొట్టునదియు, సత్యము-ఆనందము స్వరూపముగాఁగలదియు, ఎల్ల వేదముల స్తోత్రములకును స్థానమును, సంపదలకు నివాసస్థానమును, నిర్మలమును అగు శ్రీరఘురాముని నామమును సదా స్మరించువాఁడు ముక్తిఁ డగును.

శ్లో. సాకేతే స్వనికేతనే సురతరో ధూలే లసద్వేదికే
పద్మం రత్నమయం దధాన మపరం హస్తాంబుజం జానుని,
సీతాం పార్శ్వగతాం సరోరుహకరాం విమృశ్నిభాం రాఘవం
పశ్యంతం పరిపూర్ణ చంద్రవదనం భాస్వత్కిరీటం భజే. ౯౧

మ. ప్రకటాయోధ్యను జందనాంతికమునన్ | రత్నోజ్జ్వలదేహమం
దకలంకం బగువేదికన్ మణికిరీటాలంకృతుం డై సము
త్సుకతన్ జానువుమీఁద హస్త మిడి విఠ్యుద్భాటిఁ బంకేరుహ
త్తుకరన్ మైథిలిఁ బార్శ్వమందుఁ గనుసీతారాము భావించెదన్.

తా. అయోధ్యాపుగములోఁ దనయుంటను, ప్రకాశించువేదికగల కల్ప
వృక్షముక్రిందను, రత్నమయమయినపద్మమును ధరించినవాఁడును, రెండవ హస్త
పద్మమును మోఁకొలియుం గుంచుకొన్నవాఁడును, ప్రక్కనున్నదియు, పద్మము
హస్తమునఁ గలదియు, మెఱపుకొంతిగలదియు నగుసీతను చూచుచున్నవాఁడును,
పూర్ణ చంద్రునివంటి మొగముగలవాఁడును, ప్రకాశించుచున్న కిరీటముగలవాఁడును
అగు రాఘవరాముని నేవించెదను.

శ్లో. విమృశ్యశోపమాంగీం వికచవరముఖీం విద్రుమాభాధరోష్ఠీం
వేదండాద్ధత్యకుంభప్రతికుచయుగళాం వేదిమధ్యావలగ్నామ్,
శ్యామాం సంఘల్లపద్మచ్ఛదనిభనయనాం చారుహాసాం సునాసాం
సీతాం శ్రీరామదేవీం శ్రితజనవరదాం చింతయేఽనంతమూర్తిమ్.

మ. తతసంఘల్లసరోజులోచనను వేదండాభకుంభస్తనిన్
శ్రితచింతామణి విద్రుమోష్ఠి నవరాజీవాననన్ జంచలా
ద్యుతిగాత్రి హరిరాజమధ్య నిగమస్తోత్రాద్భుతాకారభా
సిత సుశ్యామ సునాసికన్ గొలిచెదన్ | శ్రీరామదేవిన్ మదిన్.

తా. మెఱపులరంగునకు సాటియగునవమమలుగలదియు, వికసించిన మంచి
మొగముగలదియు, పగడపుఁగాంతివంటి పెదవిగలదియు, ఏనుఁగుయొక్క పొగ
రెక్కిన కుంభస్థలమునకు ప్రతియయిన స్తనయుగముగలదియు, వేదిమధ్యమువంటి
నడుమగలదియు, యౌవనమధ్యస్థు రాలును, వికసించిన తామరతేకులవంటి కన్నులు
గలదియు, చక్కని నవ్వుగలదియు, మంచి ముక్కుగలదియు, నేవించువారికి వర
ముల నిచ్చునదియు, అనంతమూర్తియు, శ్రీరామునిదేవియు నగుసీతను చింతించెదను.

శ్లో. మాణిక్యమంజీరపదారవిందాం
రామార్కసంఘల్లముఖారవిందామ్,

భక్తాధ్యక్షాపికరారవిందాం,

దేవీం భజే రాఘవవల్లభాం తామ్.

౯౩

చ. అనుపమరామభానువికఃచాననపంకజ సూత్నరత్నకాం
చననవనూపురాంఘ్రినవఃసారసయుగ్మ నిజాశ్రితేష్టదా
యినవకరాంబుజాత మిథఃలేశ్వరపుత్రిని రాముదేవి నె
మ్మనమున నిష్టసిద్ధికి సమాహితబుద్ధిఁ దలంతు నెప్పుడున్.

తా. రత్నములయందెలతోడి పాదపద్మములుగలదియు, రాముడనెడిసూర్యుని
వలన వికసించిన ముఖపద్మముగలదియు, భక్తుల కర్పణమును గలిగించు కరపద్మము
గలదియు, రామునిప్రియురాలును, అగునాదీతను నేమి చెడను.

శ్లో. జయతు విజయకారీ జానకీమోదకారీ

తపనకులవిహారి దండకారణ్యచారీ,

దశవదనకుఠారీ దైత్యవిచ్ఛేదకారీ

మణిమకుటకధారీ చండకోదండధారీ.

౯౪

ఉ. ధారుణిజాసుతోషకగుః ధామరసాప్తకులప్రదీపకః

ఘోరనిశాచరాంబురుహఃకుంజరు నచ్యుతు దండకాటవీ

చారుతరప్రచారు ధృతఃచాపు దశాననమర్దనుః మణి

స్ఫూరకిరీటధారి రఘుఃసత్తము సుర్వి జయంబు పొందెడున్.

తా. విజయమును గలిగించువాఁడును, సీతకు సంరక్షమును గలిగించువాఁడును,
నూర్వవంశమున విహరించినవాఁడును, దండకారణ్యములో సంచరించినవాఁడును,
రావణుని ఛేదించుచుండువాఁడును, రాక్షసులను ఛేదించినవాఁడును, రత్నకిరీటమును
ధరించువాఁడును, భయంకరమయిన ఘనుస్సును ధరించువాఁడును, అగురాముఁడు
జయించుఁ గాక.

శ్లో. చేతస్థితం చింతకచింతనీయం చింతాహరం చింతితపారిజాతమ్,

అచింతనీయంబహుచింతయే హంతమేవరామంభవనాభి రామమ్.

మ. సకలాత్మస్థిత సర్వచింతితుని దాసప్రాంగణప్రాంతక

ల్పకముఁ శౌరి నచింత్య నచ్యుతుఁ బరఃప్రహంబుఁజింతాహరుఁ

బ్రకటానందకరుఁ బరాత్పరుఁ బరుఁ ధామఁ ఘనశ్యాముఁ దా

రకనాముఁ రవికోటిధామ మది నశ్రాంతంబుఁ జింతించెదన్.

తా. నాచిత్తమునం దున్నవాఁడును, చింతించువారితో జింతింపఁదగువాఁ

దును, చింతలను హరించువాఁడును, కోరికలకుఁ గల్పవృక్షమును, అలోచింపరాని వాఁడును, లోకములకును హరుఁడును, అగునారాము నే నేనెంతయుఁజింతించెదను.

శ్లో. సాకేతే శరదిందుకుందధవళే సౌధే మహామంటపే

పర్యస్తాగరుఘాపఘామపటలే కర్పూరదీపోజ్జ్వలే,

సుగ్రీవాంగదవాయుపుత్రసహితం సౌమిత్రిణా సేవితం

లీలామానుషవిగ్రహం రఘుపతిం రామం భజే శ్వామలమ్. ౯౬

మ. ఘనసాకేతమునందుఁ గుండసుమరాఁకాచంద్రదీప్తంబు వా

ననలక్ జెన్నగుఘాపఘామనిబిడఁచ్ఛాదంబు కర్పూరదీ

పనిరూఢం బగుసౌధమంటపమునక్ భ్రాతృ కపుత్ర గొల్వ మిం

చినలీలామనుజాకృతిం బరఁగు నాశ్రీరాముఁ జింతించెదన్.

తా. అయోధ్యలో, శరచ్చంద్రునివలెను మల్లెపూవులవలెను తెల్లనైనమేడ యందు, అంతటను వ్యాపించిన- అగురుఘాపపుఁ బొగగలదియు, కర్పూరదీపముల చేఁ బ్రకాశించునదియునగు గొప్పమండపముపైని సుగ్రీవ- అంగద- ఆంజనేయహితుఁడై, లక్ష్మణునిచే నేవింపఁబడువాఁడును, లీలామానుషశరీరుఁడును, రఘువంశ పాలకుఁడును, నల్లనివాఁడును అగురాముని నేవించుచుండును.

శ్లో. రామః పితా రాఘవ ఏవ మాతా

రామో సుబంధుశ్చ సఖా హితశ్చ,

రామో గురు శ్రే పరమం చ్ఛ్రవం

రామం వినా నాన్య మహం స్మరామి. ౯౭

ఉ. రాముఁడు తండ్రి మజ్జనని యాముఁడే బంధుఁడు రామచంద్రుడే

రాముఁడు మిత్రుఁడు గురుఁడు యాఘవుఁడే పరమవతం బగు

రాముఁడే మాకు ది క్కెపుడు యామునిఁ గొల్చెద సంతతంబుశ్రీ

రామునిఁ దప్ప నన్యుల నిరంతర మెంచి తలంచ నెమ్మదిన్.

తా. రాముఁడు నాకుఁ దండ్రి. రాముడే నాకుఁ దల్లి. రాముడే నాకుఁ మంచిబంధుఁడును, స్నేహితుఁడును, హితుఁడును. రాముడే నాకు గురువు, పర దేవతయును. రాముని విడిచి నేనితరదేవతలను స్మరింపను.

శ్లో. యా కృపా మునిసంప్రాణే యా కృపా కపినాయకే,

యా విభీషణరక్షాయాం సా రామ మయి ధీయతామ్. ౯౮

ఉ. ఏదయచేతఁ దాపసుల యేలియో వానరశేఖరాల్లిపై

నేడయ గల్గి యుండెనొ రహిం దళకంధరసోదరావసం

బేదయచేత నయ్యె నను † నెప్పుడు నాదయఁ బ్రోవుమయ్య దా
మోదర రామ రాఘవ సమిముజ్జ్వలభూషణ భక్తపోషణా.

తా. రామా! మనులను రక్షించువిషయమున నీకేదయగలదో, సుగ్రీవునియం
దేదయగలదో, విభీషణుని రక్షణయం దేదయగలదో, ఆదయ నాయం దుంచుము.
శ్లో. దయానిధీ రాఘవ రామచంద్ర

నిరస్య పాపాని మమాఖిలాని,

త్వయ్యేవ భక్తిం సుదృఢాం ప్రయచ్ఛ

సైవ ప్రసూతే హ్యఖిలా సభీష్టాన్.

౯౯

చ. ప్రకటదయానిధీ వరద † రాఘవ రామ మదీయకల్పష
ప్రకరము తెల్లఁ బాపి తమ † పాదసరోజములందు భక్తి మా
మకహృదయంబునందు ననుమానము లేక యొసంగుమయ్య నే
వనల కభీష్టసంపద ల † వారిగ సంభవ మందు దాననే.

తా. దయానిధీ! రాఘవా! రామచంద్రా! నాపాపముల నన్నిటిని తొలఁ
గించి నీయందే స్థిరమైనభక్తిని గలిగించుము. అదియే యెల్లకోరికలను ప్రసవించును.
(తీర్పును.)

శ్లో. అక్షీణబాణశూణీరస్సమారోపితకార్ముకః,

దశగ్రీవశిరోఃసంతా శ్రీరామ శ్శరణం మమ.

శ్రీరామ మే త్వం హి పితా చ మాతా

శ్రీరామ మే త్వం హి సుహృచ్చ బంధుః,

శ్రీరామ మే త్వం హి గురుశ్చ గోష్ఠీ

శ్రీరామ మే త్వం హి సమస్తమేవ.

౧౦౦

ఉ. అక్షయబాణశూణధరుఁ † డై గుణరావము విక్రటిల్లఁగా

రాక్షసరాడ్డళంబులఁ గ † జిక్కునఁ ద్రుంచిన నీవె దిక్కు-సం

రక్షకుఁడు స్సగుండును వ † రప్రదాఁ డఁబయుఁ దండ్రి తాతయుం

బక్షము భ్రాతయు † సఖుఁడు † బంధుఁడు సర్వము నీవె రాఘవా.

తా తఱుఁగనిబాణములతోడియమ్మలపొగులుగలవాఁడును, ఎక్కిడినగ్గనుస్సు
గలవాఁడును, రావణునిశిరస్సులను గొట్టినవాఁడును అగురాముఁడే నాకుదిక్కు-
ఓ.రామా! నీవే నాకుఁ దండ్రివి, తల్లివి, ఓ.రామా! నాకున్నేహితంజవు, బంధుఁడవు
రామా! నీవే నాకు గురుఁడవును, గోష్ఠియు. రామా! నాగర్వమును నీవేనుమా.

శ్లో. పురుతరజలవాహధ్వాన మాదాయ చాపం
పవనజవనమేకం బాణ మాకృష్య తూణాత్,
లభయవచనదాయా సానుజ స్సర్వతో మే
రణహతదనుజేంద్రో రామచంద్ర స్సహాయః.

౧౦౧

మ. జలధిధ్వానసమానఘోరనినదః జ్ఞాయు క్తచాపంబునన్
జ్వలనాప్తోజ్వలవేగ బాణము వడిన్ ♦ సంధించి దృష్టించి నో
ర్బలుఁ జాలస్త్వ వధించి నిర్భయులఁగా ♦ భక్తాళిఁ గావించి దా
పల సౌమిన్రి చెలంగఁ జెన్నగురఘుఁస్వామీ సహాయుం డగున్.

తా. మిక్కిలిసమర్థమయిన మేఘముయొక్క ధ్వనివంటిధ్వనిగల ధనుస్సును పట్టుకొని, వాయువేగముగల-ఒకబాణమును తూణిరమునుండి తీసి, యుద్ధములో రావణుని జంపిన రామచంద్రుఁడు తమ్మునితోఁ గుడిసవాడై, అభయవాక్యము నిచ్చుచు నా కంఠటను సాయపడును.

శ్లో. కౌసల్యాలసదాలవాలజనిత స్సీతాలతాలింగిత
స్సిక్తపద్మైర గేన సోదరమహాశాఖాభి రత్యున్నతః,
రత్న సీతైనిదాఘపాటనపటుచ్చాయాభి రానందయ
న్నస్తద్వాంఛితసత్ఫలాని ఫలతు శ్రీరామకల్పస్రమః.

౧౦౨

శా. కౌసల్యాలసదాలవాలము ధరాశీకన్యాలతాయు క్తమున్
దాసానక్తము నాజిహోషితము సోదరవృక్షాఖింబు ర
క్షున్నత్రామనిదాఘత ప్రజనరత్నోదయీచాసీణఘా
యూసంపన్నము రామకల్పతరు విస్తారంబు మా కీవుతన్.

తా. కౌసల్యమునెడి ప్రకాశించుపాడులోఁ బుష్పవనితయు, సీతయనెడిలతచే నాలింగింపఁబడినదియు, దళరఘునిచే దళుపఁబడినదియు, సోదరులనెడి గొప్పశాఖ లచే మిగుల నున్నతిమయినదియు, రాక్షసులనెడి భయంకరమయిన వేదవిని పోఁగొట్టఁ జాలినసేదలచే లోకముల నానందింపఁజేసినదియు, సగుఁర్రాముఁ డనెడికల్పవృక్షము మాకోరిన మంచిఫలములను ఫలించుచుండును గాక.

శ్లో. నిగమశిఖరరత్నం నిత్యచూశాస్యరత్నం
జననుతన్యపరత్నం జానకీహంపరత్నమి,
భువనవలయరత్నం భూభుజా మేకరత్నం
రఘుకులవరరత్నం పాతు మాం రామరత్నమ్.

౧౦౩

మ. నిగమాంతోజ్జ్వలరత్న మార్యనుతమాః శిశిక్యంబు సీతాసతీ
 సగుణస్రాంచితరత్న మర్కటలభాః స్వద్వివ్యసక్త రత్నముఁ
 జగదత్యద్భుతరత్నముఁ సకలరాజాస్థానరత్నంబు స
 ర్వగతం పౌరఘరామరత్నము ననుఁజేరి యీంచు నశ్రాంతముఁ.

తా. ఉపనిషత్తులయందలి రత్నమును, నిత్యమును గోరఁదగిన రత్నమును, జనులచే బొగడఁబడు రాజరత్నమును, జానకీరూపరత్నమును, లోకములనెడి కడియమునందలిరత్నమును, రాజులలో ముఖ్యరత్నమును, రఘువంశములో మంచిరత్నమును అగురామరత్నము నన్ను బాలించునుగాక.

శ్లో. విశాలనేత్రం పరిపూర్ణగాత్రం సీతాకంఠం సురవైరిత్యేతమ్,
 కామణ్యపాత్రింజగతి పవిత్రం శ్రీరామరత్నం ప్రణతోఽస్మి నిత్యమ్.

చ. వికసితపుండరీకదళశివస్రతి సేస్తు సుహృద్దేస్తు సీ
 వకనుతిపాస్తు నీలఘనశివాసచరత్నవిరాజితాస్తుః
 రకుః గమలకళిస్తుః కృష్ణశివప్రకాశుర్యస్తు మిస్తునిఁ
 సకలజగత్పవిత్రం రఘుశివత్తిమరత్నము నాశ్రయించెదన్. ౧౦౪

తా. పెద్దికన్నులు గలవాఁడును, నిండాఁరిన కిరీటుగలవాఁడును, సీతభార్యగాఁగలవాఁడును, రాక్షసులను బంధించి వాఁడును, దనుకు స్థానమును, లోకపాలనుఁడును, అశ్రురాముఁ డనెడిరత్నమును నిత్యమును నమస్కరించుచుండెను.

శ్లో. శ్రీరామచంద్ర శ్చితపారిజాతి స్సమస్తకల్యాణగుణాభిరామః,
 సీతాముఖాంభోరుహచంచరీకో నిరంతరం మంగళ సూత్రనోతు.
 ఇందీవరదళశ్యామః పుండరీకనిభేక్షణః,
 ధృతకోదండః పూణీపో రామ ఏవ గతి ర్ము. ౧౦౫

మ. శ్చితమందారము సర్వభోధనగుణశ్రీరాముఁ డానందుఁ డిం
 చితసీతావదనాబ్జపట్నదము రాజీవానుతాక్షుండు నుం
 నితనూతీరధనుర్ధనుండుఁ బరుండన్ శ్రీనివాసాంభోదళో
 భీతుఁ డెందముండును కుదిక్కియిశుధంబేనిచ్చలిచ్చుంగృహవన్.

తా. ఆశ్రితులకుఁ గల్పవృక్షమును, సకలమును మంచిగణములచేతను మనోహరుండును, సీతముఖమునెడి పద్మమునందలి తుమ్మెదయును, అనుక్రీరామచంద్రుండు మాకెల్లప్పుడును శుభములను వృద్ధిపొందించుచుఁగాక. నల్లఁగలుర తమలవలె నల్లని వాఁడును, పుండరీకములవంటి కన్నులుగలవాఁడును, ధనుస్సును- అమ్మలపొదులను ధరించువాఁడును అగురాముఁడే నాకు దిక్కు.

శ్లో. ఇచ్ఛామో హి మహాబాహుం రఘువీరం మహాబలమ్,
గ స మహతాః మాంతం రామం ఛత్రావృతాననమ్. ౧౦౬

మ. అనయంబుగ గతి నీవె యంచు మహిమోహిచ్ఛాంతి నొందించువా
ఘనబాహులు బుండవీధు మేళుశ్యాము నాజానుశా
హు సగాత్యన్నతనాగరాడమను సర్వోత్కృష్ట రాముగ ననం
దనగమ్యుక్ రఘువీరు నీ నెమట సునిర్మిత హర్షంబునన్.

తా. ఇజానుబాహుడును, రఘువీరుడును, మహాబలుడును, కొప్పనియగు
నేనుగచేలను (ఏనుగునెక్కి) చచ్చుచుండువాడును, కొడుగుచే నావరింపబడిన
మొగము గలవాడును అగునగుని జూడెగోరుచున్నాము.

శ్లో. రామో నామ బభూవ హుం తదబలా నీ కేతి హుం తౌ పితౄ
ర్వాచా పంచవతీవనే విహరత స్తా మాహర ద్రావణః,
నిద్రార్థం జననీకథామితి హరే స్థంకారత శృణ్వత
స్సాన్విత్రే! శ్వధనురనురనితి వ్యగ్రా గిరః పాంతు నః. ౧౦౭
మ. తనయుగ నిద్రరంబుచ్చి తల్లి వలికెక్ ధాత్రిస్థలిక్ రాఘవుం
డనఁ జెన్నొంది సభాగ్యుగా దశరథుం ధంపక్ వనిం జేర నీ
తను గొంపోయె దశాన్యుడన్న వినినంతెక్ వ్యస్రండై లక్ష్మణా
ధనువుం డెమ్మనుబాలరామునిపటూ క్తంబుల్ ననుం బ్రోవుతన్.

తా. రాముఁ డనుహుకఁ డుండెడివాడు. ధీః. అనిభార్య సీత- ఆచంప
తులు దశరథునిమాటచేతను పంచవతీవనమున విహరించుచుండిరి. రావణుడా సీత
నపహరించెను. అనియున్న నిద్రగోవుటకై తల్లి నెప్పుడున్నకథను హుంకారముతో
వినుచు “లక్ష్మణా! ధనుస్సెక్కిడ ధనుస్సెక్కిడా?” అనువిఘ్నూపుఁ డగురాముని
శొందరతోఁ గూడినమాటలు మిమ్ములను రక్షింపుఁగాక.

శ్లో. శ్రీ రాఘవేతి వర దేతి దయాపరేతి
భక్తప్రియేతి భవబంధనమోచనేతి,
నాథేతి నాగశయనేతి సదా స్తువంతం
మాం పాహి భీతి మనిశం కృపణం కృపాళో. ౧౦౮

చ. హరి రఘురామచంద్రుడు దయాపరుఁ జాశ్రితవత్సలుండు దు
స్తరభవబంధమోచనుడు ధ సర్పశయానుడు విశ్వనాథుఁ డం

చరసి నిరంతరంబు హృదయంబున నెంచగ నెంతవాడ ము
ష్కరుడను లుబ్ధుడ౯ దురితకర్తుడ౯ బ్రోవుము రామరాఘవా.

తా. శ్రీరాఘవా! అనియు, వరదా! అనియు, భక్తప్రియా! అనియు, సంతరంబును విడిపించువాడ౯! అనియు, నాథా! అనియు, శేషశయానా! అనియు, ఎల్లప్పుడును, నిన్ను స్తుతించేయువాడను, భయంపడినవాడను, దీనుడను అగు నన్ను దయాశుడ౯! శ్రీరామా! రక్షించుము.

శ్లో. రామచంద్రచరితామృతపానం సోమపానశతకోటిసమానమ్,
సోమపానశతకోటిభిరీయా జస్త నైతి రఘునాయకనామ్నా. ౧౦౯
చ. అరయగ రామచంద్రచరితామృతపానసమాన మై తగు
గురుతరసోమపానశతకోటిలు తద్విధసోమపానని
ర్భగులగు జస్తముల్ గలవు • రామసమాఖ్య నిరంతరంబు ను
సీరత జపించువారలకు • జేకుఱనేరవు జస్తకర్తముల్.

తా. శ్రీరామచంద్రునిచరిత్ర మనెడియమృతమును గ్రాగుట నూఁబుకోట్లసర్వా
యములు సోమపానముచేయుటతో సమానము. ఎన్ని సార్లు సోమపానము చేసినవా
డును పుట్టును. గర్భురామునినాచుమును పానముచేసినవాడు మరలఁ బుట్టెడు.

శ్లో. రామ రామ దయాసింధో రావణారే జగత్పతే,
త్వత్పాదకమలాసక్తిర్భవే జస్తని జస్తని. ౧౧౦
చ. హరిహరి రామరామ కరుణాంబునిధి జగదేనాథ దా
శరధి దశాననాద్రికులిశాయుధ నా దగువిన్నపంబు సా
దరమునఁ జిత్తించి క్రమతఁ భువి జస్తము లెన్ని గల్గినఁ
సరసభవత్పదాంబుజరజఃకణసేవ లభింపఁజేయుమా.

తా. రామా! రామా! దయాసముద్రా! రావణశత్రూ! లోకపాలకా! నాకుఁ
బ్రతిజన్మమునంగును నీపాదపద్మములయం దాసక్తి కలుగుఁగాక.

శ్లో. శ్రీరాఘవం గామచంద్రం రావణారిం రమాపతిమ్,
రాజీవలోచనం రామం తం వందే రఘునాయకమ్. ౧౧౧

ఉ. శ్రీరఘురామచంద్రునకు • శ్రీకరమూర్తికి రావణారికి
శ్రీరమణీమణిపతికి • సేవితయోగిహృదబ్జవాసికి
సారసవత్సేత్రునకు • సన్నతమానిసుపర్వకోటికి
శౌరికి రాఘవేంద్రునకు • సంతత మేను నమస్కరించెదన్.

తా. ప్రాణువుఁడును, రావణవిరోధము, లక్ష్మీపతియు, తామరలవంటి కిన్నులుగలవాఁడును, గ్రహు నాయకుఁడును, అశునారాముని మ్రొక్కెడిను.

శ్లో. యత్పాదపంకజరజశ్శృభి ర్విమృగ్యం

యన్నాభిపంకజభవం కమలాసనశ్చ,

యన్నామసారరసికో భగవాన్ పురారి

స్తం రామచంద్ర మనిశం హృది భావయామి.

౧౧-౨

ఉ. ఎవ్వనిపాదపంకజ రజః మెల్ల శ్రుతుల్ వెదకంగఁ జాల విం

కెవ్వనిరాభిపంకజమున నేర్పడ సంధవమొందె గీర్వకుం

డెవ్వనినామసారము భరించి బుధాగ్రణి యయ్యె శంకరుం

డెవ్విధు రామభూధవు సహార్నిశము మది సం స్థరించెదన్.

తా. ఎవనిపాదపద్మములపంగము పేములచే వెదకఁగినకో, బ్రహ్మ యెవని నాభిపద్మమునందు బుట్టినవాఁడో, నిగవంతుఁడగు శంకరుఁ డెవ్వనినామమునందలి సారము యొక్కయచి నెఱింగినవాఁడో వానిని రామచంద్రుని ఎల్లపుడును హృదయమున భావించుచుండును.

శ్లో. యస్యావతారచరితాని విరించిగోకే

గాయంతి నారదముఖా భవపద్మజాద్యాః,

ఆనందజాశ్రుపరిషి క్తకువాగ్రసీమా

వాగీశ్వరీ చ తిమహం శరణం ప్రపద్యే.

౧౧-౩

మ. ప్రకటం బైనవిరించిగోకమున నేర్పవ్యాత్తుదివ్యావతా

రకథల్ కీర్తన నేతు ర్జ్జభవశః శ్వాశీశముఖ్యామర

ప్రకరం బాద్యులు నారదాములును గీర్వానూక్షి యానందశా

మృకణార్ద్రస్తన యై స్థరించు నెపు డాత్మాజేశు సేవించెదన్.

తా. ఎవనివతారచరిత్రములను బ్రహ్మలోకములో నారదాములును, శివ బ్రహ్మములును, ఆనందమువలనఁ గలగోకస్థితీ శో నడిపిన నాగము గలదియు సరస్వతీయును సాక్షుమిందఁగో రాముని నేను శరణుఁగొందును.

శ్లో. జాతిధృష్టిః క్రింది పరిధనపరదా రేషు నిత్యోద్యతో వా

స్తేయూ బ్రహ్మఘ్ననూతాపిత్విసధసీరతో యోగిబృందాపకారీ,

ధేయం కణ్ఠామృతం య పశతి హి సతతం రామచంద్రస్య భక్తో

యోగీంద్రరవ్యలభ్యం పదమపి లభ తే సర్వదేవైశ్చ సేవ్యమ్. ౧౧-౪

మ. పరభామాపరవిత్తసంగ్రహుఁడు విప్రఘ్నుండు చోరుండు దు
స్తరపాపాత్ముఁడు మాతృపితృహుఁడు వంశభ్రష్టుఁడారోత్రమో
త్కరనిందాస్పదుఁడైనబోనియతుఁడై శ్రీకర్ణామృతంబుం బఠిం
పరహిం యోగుల కందరానిపదముం బ్రాపించు గాఢంబుగాన్.

తా. జాతినుండి బహిష్కరింపఁబడినవాఁడయినను, మిక్కిలి పాపాత్ముఁడైనను, పరులధనమునందును పరస్త్రీలయందును నిత్యాసక్తుఁడైనను, దొంగయైనను, బ్రహ్మహత్యచేసినవాఁడైనను, తలిదండ్రులను చంపుటయం దాసక్తుఁడైనను, యోగుల సమాహమన కపకారము చేయువాఁడైనను, శ్రీరామచంద్రునకు భక్తుఁడై యెవఁడు ధ్యానము చేయఁదగిన రామకర్ణామృతమును సదా పఠించుచుండునో, వాఁడు యోగీంద్రులచే సయితము పొందరానిదియు, ఎల్లదేవతలచేతను నేవింపఁదగినదియునగు స్థాన (మోక్ష) మును పొందును.

మ. శివసామ్యుం డగునాదిశంకరులు ముఖ శ్రీరామకర్ణామృతం
బవనికా సంస్కృత మేర్పరించె నది మోక్షోపేక్ష జేకూరివం
శవరాభీందుప్రసిద్ధసిద్ధకవి నే శ్రద్ధం దెనింగించి రా
ఘవ పూదండగ నిచ్చినాడఁ గొనుమాంకల్పంబుగా సత్కృపన్.

మాలిని. వనదనిభశరీరా శ్రీవర్ణితామర్త్యవారా
కనకశిఖరిధీరా శ్రీకంధిగర్వాపహారా
దనుజఘనసమీరారా శ్రీధాత్రిబాచిత్రచోరా
మునిజననువిచారారా శ్రీమోక్షలక్ష్మీవిహారా.

మ. ఇది శ్రీరామపదారవిందమకరం దేచ్చాశిసన్తప్త
ట్పదవిజ్ఞానపదాబ్జరేణుపటలప్రాప్తోత్తమాంగోల్లస
న్తుదితాంతకరణుండు సిద్ధకవి మాన్యుం డైనరామావని
శదయాలోకన జెప్పె మూడవది యాశ్వాసం బభీష్టాప్తికిన్.

చతుర్థా శ్వాసము.

శ్లో. శ్రీరామం జనకాత్మజాకుచతటిశ్రీగంధపంకోల్లస
ద్వతోవీధి ముదార మాశ్రితమునిప్రదుర్భవత్కల్పకమ్,
బ్రహ్మేశానముఖామరస్తుత మజం బ్రహ్మాండభాండాధిపం
వందే కోసలకన్యకాసుత మహం వారాశిగర్వాపహమ్. ౧

శా. శ్రీసీతాకుచకుంభచర్చితలసఽచ్చీచందనాలంకృతుః
కౌసల్యాత్మజ మానికల్పకము శ్రీశంరాజ్జభూముఖ్యగో
దానస్తోమై సముద్రగర్వహననుః | బ్రహ్మాండభాండాధిపుః
రాసూనుః బరమాత్మ జన్మరహితుః | రామప్రభుః గౌత్వాదన్.

తా. సీత స్థనమండలముననుండలిచందనపంకముచేఁ బ్రకాశించువత్ప్రదేశము గలవాఁడును, కొప్పవాఁడును, ఆశ్రితులయినమునులకు సాక్షాత్కరించు కల్పవృక్షమును, బ్రహ్మ-ఈశ్వరుఁడు మొదలయినదేవతలచే స్తోత్రముచేయఁబడువాఁడును, పుట్టుక లేనివాఁడును, కుండలవంటి అనంతకోటసంఖ్యగల బ్రహ్మాండములకుఁ బ్రభువును, కౌసల్యకొడుకును, సముద్రనిగర్వము నణఁచినవాఁడును అగుశ్రీరాముని ననుస్మరించుచుం డెదను.

శ్లో. నాకేతే మణినిర్మితే ప్రవిలసత్సైధాయతైరావృతే
అంతర్గేహ మతీతభానునిలయే చంచత్పతాకోజ్జ్వలే,
హర్తేభ్య భర్తృమయే ఘనాఘనరవై ర్ఘంటాశతై ర్వాదితే
ఘోలాతల్పవిహారిణం రఘుపతిం సీతాసమేతం భజే. ౨

మ. తతప్రత్యగ్ మణీశతాయుతలసఽత్సైధప్రతానోపశో
భితసాకేతమునః బతాకయుత మై | పెంపొందునంతర్గృహ
సితచామికరఘంటికారవయుతః | శ్రీఘోలికాశయ్యపై
క్షీతిపుత్రీయుతకేళిః జెన్నలరు నా | శ్రీరాము సేవిం చెదన్.

తా. అయోధ్యలో, రత్నములచే నిర్మింపఁబడినదియు, ప్రకాశించుచున్న వేల కొలఁది మేడలచే నావరింపఁబడినదియు, సూర్యమండలము నతిక్రమించినదియు, ఒప్పుచుండెడిజెండాలచేఁ బ్రకాశించునదియు, మేఘధ్వనులచేతను, వందలకొలఁది

ఘంటలచేతను ధ్వని చేయఁబడినదియు, బంగారుమయమును అగుమేడయందలిలోపలి యింట సీతాసమేతుడై ఉగ్రాశ్వలపాన్వన విహరించు రఘురాముని కేవలచెదను

శ్లో. సాకేతే సౌధబద్ధధ్వజశతమహితే రాజహంగే విశాలే
ఘంటారానైరుపేతే కనకకుఢయుతే గంధనాగే వసంతమ్,
దివ్యాకల్పజ్వలంగం రథగజతురగై రావృతం సుప్రసన్నం
రామం శ్వేతాతపత్రావృతిముఖకమలం చింతయా మ్యంతరంగే.

మ. సరసం బై శతకోటికేతనలసఃస్పృధాళిసాకేతన
త్పూరఘంటాపథమార్గమగదాన మణీభూషాంచిత్రం ధైయలం
కరణభేదము నెక్కి నైజచతురంగంబుల్ ప్రవేష్టాప వి
స్మరితచ్ఛత్రసముజ్వలం డమునరామున్ గొల్తు నాత్మసితున్.

తా. అయోధ్యలో మేడలయందలి గట్టఁబడిన పెక్కుకొలఁదలతో నొప్పు ఘంటఁబడియు, విశాలమును అగు రాజహంగమునందు, ఘంటాశ్వలతోఁ గూడిన గియు, బంగారుపువ్వుతోఁ గూడిన గు, అగు ముగ్ధుఁ డగునగునగు గూర్చున్న వాఁడును, దివ్యములయిన నగలనేఁ బ్రకాశించు నవయవములు గలవాఁడును, రథములచేతను, ఏనుగులచేతను, గుఱ్ఱములచేతను ఆవరింపఁబడినవాఁడును, మిగులఁ బ్రసన్నుఁడును, తెల్లనిగొడుగుచే నావరింపఁబడిన ముఖఁద్యుమగలవాఁడును, అగు రాముని నామనసులోఁ జింతనచేయుచుండును.

శ్లో. సాకేతే మణికోటిభి స్సుఖచితే దివ్యాంబరాలంకృతే
పేమస్తంభసూత్రకోటిఘటితే తారాపథాఽత్యున్నతే,
రమ్యే స్వర్ణమయే విచిత్రభవనే దీన్యంత మత్త్యస్తదా
రామం స్థైరముఖాంబుజా రఘుపతిం సీతాసమేతం భజే. ౪

మ. ప్రకటాయోధ్యను సూత్నరత్నమయమై రిమ్యంబునై తారకా
నికరాత్యున్నత మై సువర్ణమణిసగఃపీఠాయుతస్తంభస
త్సకరం బై విమలాంబుగోజ్వలితిమాః చోద్యాలయావాసుఁ డై
సకళత్రుండు దరస్తి తాస్యఁ డగునాఃక్లాశేషు నేవించెదన్.

తా. అయోధ్యలో, కొట్లకొలఁది రత్నములచే లెస్సగాఁ జెక్కఁబడినదియు, దివ్యములయిన వస్తువులచే నలంకరింపఁబడినదియు, అనంతములయిన బంగారుస్తంభములచేఁ గూర్చఁబడినదియు, ఆకాశమంత పొడవుగలదియు, సాగఁగయినదియు, బంగారుమయమైనదియు నగు విచిత్రనిగిరమున, సీతాసమేతుడై సంతోషముచేతను

పాచికలతో నాడుచుండువాఁడును, చిటునగవుతోడి ముఖపద్మముగలవాఁడును అగు శ్రీరాముని నేవించెదను.

శ్లో. సాకేతే మణితోరణాంచితలసద్వీణీశతే ప్రాంగణే
సానందం భరతాదిభి స్సహచరై రత్యంతమోదాకరైః,
క్రీడంతం మణికంఠకైః కరగజై రన్యోన్య మత్యుజ్జ్వలైః
పారస్త్రీనయనోత్సవైః ప్రతిదినం పూజ్యం భజే లంఘనమ్ ॥ ౧ ॥

మ. తతసాకేతపురంబునందు మణిసంతానస్ఫురత్తోరణాం
చితవీణీశతచక్రారంబున మణిశ్రేష్ఠజ్వలత్కంఠక
స్థితహస్తుం డగు సోదరాదియుతుండైః స్త్రీలనేత్రోత్పలా
ర్చితుండై నిత్యముఁ గ్రీడల న్నెలఁగువాస్త్రీరాము నేవించెదన్.

తా. రత్నాలతోరణాలతో నొప్పచుఁ బ్రకాశించు పలువీణులుగల ఆయోధ్య
లో, ప్రాంగణమునందు, మిగుల సంతసమును గలిగించు భరతాదులగు సహచరు
లతో సానందముగా, హస్తగతియులును, మిగులఁ బ్రకాశించునవియు, పరస్పర
కన్నుల కానంతయును గలిగించునవియు నగురత్నాలబంతులతోఁ దనలోఁగాము
ప్రతిదినము నాడుచుండెడివాఁడును పూజ్యుఁడును అగు రాముని నేవించుచుండును.

శ్లో. సాకేతే కనకాద్రిశృంగసవృశే కల్పస్రమై రావృతే
వైదూర్యాదిమణింగ్ర కాంక్షిసుతితే దేవేంద్రనీశజ్వలైః,
కుర్యంతం మణిభూషణౌ మణిగృహే మాణిక్యపీఠే భజే
పుత్రే మన్మథసుందరౌ కుశలవౌ సంసేవ్యపాదౌ జనైః ॥ ౨ ॥

మ. ప్రకటాయోధ్యను మేగుశృంగనిభ మై భవ్యామరానోకహ
ప్రకరస్రావృత మై మణిసగిత మై రంజ్యుసగ్ధంబునం
దకలంకం బగురత్నపీఠ సుమతీస్త్రీకాను లై నట్టిపు
త్రకయుగ్మాచ్ఛితపాదపద్మం డగుశ్రీరామాధిపుఁ గొల్చెదన్.

తా. ఆయోధ్యను మేరుపర్వత శిఖరముతో సహనమైనదియు, కల్పవృ
క్షములచే నావరింపఁబడినదియు, వైగుర్యము మెసఁగిన మణిశ్రేష్ఠముల కాంతు
లచేఁ గూర్పఁబడినదియు, ఇంద్రనీలములచేఁ బ్రకాశించునదియు నగు రత్నగృహ
మందలి రత్నాననముండున్నవాఁడును, మన్మథునివలెఁ జిక్కినివారును, జనులచే
నేవంపఁడగు పాదములుగలవారును, పుత్రులును, అగు కుశలపులను మంత్రతోడి
భూషణములుగలవారినిగాఁ జేయుచుండఁబడెను అగు ముని నేవించెదన్.

శ్లో. సాకేతే జననీకరార్పితలసత్కస్తూరికాసుందరే
 ఘాలే మాక్తికజాలకం శశినిభం స్వర్ణాంకితం వర్తులమ్,
 చూడాలంబిమనోజ్ఞహారకలితం బిభ్రాణ మత్యుజ్జ్వలం
 రామం కోసలపుత్రికావరసుతం సీతాసమేతం భజే. 2

మ. నుగుటన్ గస్తరిగొట్టు తల్లి యనువన్ | ముక్తాలలామంబు ప
 ర్వదినేందూజ్వల మై సువర్ణమయ మై | రంజిల్ల సాకేతస
 త్పదనుం డై రమణీయహారధరు డై | స్వస్థాను డై భక్తలో
 లదయాళుం డగుకొనలేయుఁ గొలుతున్ | లక్ష్మీశురామప్రభున్.

తా. అయోధ్యయందు, తలిచేతిచే నుంచఁబడి ప్రకాశించు కస్తూరితిలకముచేఁ జక్కనైన నుగుటను చంద్రునితో సమానమైనదియు, బంగారుచేఁ జిహ్వితమైన దియు, గుండ్రనైనదియు, జాట్టునందు వేలుచుఁ జక్కనైనదియు నగు హారముతోఁ గూడినదియు, మిక్కిలి ప్రకాశించునదియు నగుముత్యాలజాలకమును భరించుచున్న వాఁడును, కాసల్యకుమారుఁడును, సీతాసహితుఁడును అగు రాముని సేవించెదను.

శ్లో. సాకేతే సరయూజలేఽతివిమలే ప్రోత్ఫుల్లవద్దాంచితే
 దివ్యస్త్రీశతకోటిసృత్యనుచిరే స్వర్గాపగాసుందరే,
 పశ్యంతీషు సురాంగనాసు శపథం క్రీడంత ముర్వీసుతా
 బాహుభ్యాం విమలౌదకేన రుచిరం సీతాసమేతం భజే. ౩

మ. అమలం బై వికచాజ్ఞ మై దివిజకన్యాజాలలీలార్థ మై
 యమరద్వీపవతీసమాససరయూప్రదిన్ సురస్త్రీసమా
 హములున్ గాంచ సభార్యు డై కరములం | దంభోవిహారంబుచి
 త్రము రంజిల్లగఁ జేయురాఘవు నయోధ్యానాథు సేవించెదన్.

తా. అయోధ్యలో, మిక్కిలి స్వచ్ఛమైనదియు, వికసించినపద్మములతోఁ బుష్పనదియు, లెక్కకు మిక్కిలియగు దేవతాస్త్రీల నాట్యముచే సాగఁగయునదియు, మందాకినివలె సుందరమైనదియు నగుసరయూనదీజలములో, దేవతాస్త్రీలు చూచు చుండఁగా, పంతుముతోఁగూడుకొన్నట్టుగా, సీతచేతులచేతను జల్లఁబడుచుండెడి నిర్మలాదకముచేఁ గ్రీడించువాఁడును, అనఁగా సీతతో జలక్రీడలాడువాఁడును, చక్కనివాఁడును, సీతాసహితుఁడును అగు రాముని సేవించును.

శ్లో. కదా సురతరుస్థలే కనకమంటపే పుష్పకే
 వరాసన ముపేయషీ వసుదళారవిందోజ్జ్వలే,

కరేణ హృదయస్పృశా కలితముద్రచిన్త్రుద్రికా
మమ స్ఫురతు వాసనా మనసి బద్ధవీరాసనా.

౯

మ. ఒకకాలంబునఁ గల్పశాఖకడఁ జెన్నోప్పారుసౌవర్ణర
త్నకసన్నందిరమధ్యహేమదళపద్మభ్రాజతంబైన పు
ష్పకమధ్యంబున రత్నపీఠి నిజవత్సన్యస్తహస్తుండు తా
రకచిన్త్రుద్రికరాంబుజుండు విబుధాఠరాధ్యుండు వీరాసనుం
డకలంకుం డగురామచంద్రుండు మదీయాత్మస్థలికా భాసిలున్.

తా. కల్పవృక్షముక్రిందను, బంగారుమండపముపైని, ఎనిమిదితొకులుగల
పద్మముచేఁ బ్రకాశించు పుష్పకమందలి శ్రేష్ఠమయిన సింహాసనమును పొందినదియు,
హృదయస్థానమును స్పృశించు హస్తముచేతను కూర్పఁబడిన జ్ఞానముద్రగలదియు,
కూర్పఁబడిన వీరాసనముగలదియు నగు శ్రీరామరూపమయిన వాసన నామనసునం
దెప్పుడు స్ఫురించునోకదా?

శ్లో. నదీరమణబంధనం మతిమతా ముదారం ధనం

జగత్సతతనందనం సకలకామనివృందనమ్,
విలిప్తహరిచందనం వినుతయాతుసంక్రందనం
భజామి రఘుచందనం పవననందనస్యందనమ్.

౧౦

ఉ. చందనచర్చితుండు రఘుశత్రుముఁ డంబుధిబంధనుండు సం
క్రందనవందితుండు శ్రీతఃరాజయుదారధనుండు సంతతా
నందుండు గంధవాహస్త్రియఃనందనవాహనుఁ డిష్టదాయి పౌ
రందరసీలవన్ణుఁ డగుశ్రాముపదాబ్జము లాశ్రయించెదన్.

తా. సమద్రుని బంధించినవాఁడును, పండితులకు నొప్పధనమయినవాఁడును,
లోకముల నెల్లప్పుడును ఆనందింపఁజేయువాఁడును, ఎల్లవారికోరికలను ప్రవహింపఁ
జేయువాఁడును, పూయఁబడినహరిచందనముగలవాఁడును, స్తోత్రముచేయు విభీషణ
దేవేంద్రులు గలవాఁడును, ఆంజనేయుండు రథము గాఁగలవాఁడును అగు రఘునంద
నుని రాముని నేమించెదను.

శ్లో. రక్తాంభోరుహలోచనం కువలయశ్యామం కపాలే ధనుః

కోటిన్యస్తకరాంబుజం ధృతతనుత్రాణం జటామండితమ్,
జేతారం ఖరదూషణత్రిశిరసా మాబద్ధగోధాంగులి
త్రాణం మార్గణపూర్ణతూణయుగళం కోదండరామం భజే.

౧౧

మ. శరసంపూర్ణనిషంగి యై కవచి యై ✱ శ్యామాంగుఁడై విశ్వసృ
 డగుఁడై శోణసరోజనేత్రయుగుఁడై ✱ గోధాంగుళిత్రాణుఁడై
 ఖరముఖ్యాసురయూథసంహరణుఁడై ✱ కాండాననాగ్రస్పృర
 ద్దురుహస్తుం డగునాబటిక గొలిచెదక ✱ కోదండరామప్రభున్.

తా. ఎల్లదామరలవంటికన్నులుగలవాఁడును, కలువవలె నల్లనివాఁడును, చెక్కిలియందలి ధనుస్కృతీయం దుంపించడిన హస్తపద్మముగలవాఁడును, ధరింపఁ బడిన కవచము గలవాఁడును, జటలచే నలంకరింపఁబడిన వాఁడును, ఖర-దూషణ-త్రైరస్కులను బయిం దినవాఁడును, కట్టఁబడిన గోధాంగుళిత్రాణముగలవాఁడును, బాణములతో నిండిన - అమృతపానముగలవాఁడును, అ. కోదండరాముని నేవిం చెదను.

శ్లో. శ్రీమత్కల్పప్రమూలే సకలమణిమయే మండపే పుష్పకాశ్యే
 తస్యధ్యే సూర్యబింబవ్యతి సరసిపహే శోభమానాష్టపత్రే.
 పశ్యన్నిష్ఠాంగదీప్త్యా జనకతనయయా వామభాగోపసేవ్య
 స్సౌమిత్రిం భానుపుత్రం పవనసుతయుతం పాతుమాంరామచంద్రమ్.

చ. సురతరుమూలనూత్నమణిశోభితమండపమధ్య పుష్పకాం
 తరరవిదీపితాష్టదశతామరసాంతరవాసి యుధరా
 వరసుత వామభాగమున ✱ భాసిల లక్ష్మణవాయుబంధిన
 త్పుగుమ సమర్చితం డగున ✱ భూపతిరాముఁడు సన్ను రక్షింపుతన్.

తా. శ్రీమంతయైన కల్పవృక్షముక్రిందిను, సర్వ రత్నములును పుష్పకమను నేరు గల మండపమున, దాని సహుచు, సూర్యమణిమండపి కాంతి గలగియు, శోభంగుచున్న యనిమిసితములుగలగియునగు సప్తమునంగుఁ గూర్చున్నవాఁడై, ఇక్ష్మణుని సంతకాంతిగల సీతచేతను ఎడమనైపున నేవింపఁబడినవాఁడై, హనుమం తుని లక్ష్మణుని, సుగ్రువుని చూచుచున్న రామచంద్రుఁడు సన్ను రక్షించునుగాక.

శ్లో. విసీలజలదోవమౌ విమలచంద్రబింబాననం
 విగ్రమఃశికుండలం వికచపుండరీకేక్షణమ్,
 విభిన్నవనుజాధిపౌ విశృతబాణబాణాసనం
 విభీషణవరప్రదం విజయరామ మిచ్ఛేఽనిశమ్.

౧౩

మ. హరినీలాంబువగాత్రుఁ డామరసపత్రాక్షుఁక శరచ్చంద్రభా
 సురవక్త్రుఁ మఃశికుండలాంచిత ధనుస్తూణీరబాణోజ్జ్వలుఁ

సురవిద్యేషణపోషణాంతకు మునిస్త్యుత్థ్య దశగ్రీవసో
దరసన్త్యాదవిధాయకు వరదు సీతారాముః జింతించెదన్.

తా. నీలమేఘముతో సమానుఁడును, నిర్మలమయిన వంద్రబింబమువంటి మొగముగలవాఁడును, ప్రకాశించురత్నకుండలములుగలవాఁడును, వికసించిన పుండరీకములవంటికన్నులుగలవాఁడును, రావణుని జపినవాఁడును, బాణమును, ధనుస్సును ధరించినవాఁడును, విభీషణునికి కరముల నిచ్చినవాఁడును, అనువిజయరాముని సుతించెదను.

శ్లో. రాజద్రాజీవనేత్రం రఘుకులతిలకం రంజితాశేషలోకం
వాహంకాయాథసీతం వరశరధనుషం కుండలోద్ధిప్తగండమ్,
శ్యామం శాంతం ప్రసన్నం దరహాసితముఖం వజ్రసింహాసనస్థం
రామం రాజజ్జిరీటం రవిశతవిశదం రాజరాజేశ మిండి. ౧౮
చ. సరసిజనేత్రుఁ జాపధను * శాతుఁ బ్రసన్ను దరస్తితాస్య భా
స్కరకులు లోకరంజితుఁ బ్రకాశకిరీటు సువర్ణకుండలు
ధరణిసతావలోకనుఁ బతంగశతోజ్వలు వజ్రపీఠుఁ గం
ధరనిభసీలు రాజవరు * దాశరథి శరణులు వేడెదన్.

తా. ప్రకాశించు పద్మములవంటికన్నులుగలవాఁడును, రఘువంశమునకుఁ దిలకప్రాయుఁడును, ఎల్లలోకములను రంజింపజేయువాఁడును, ఎఱుమతోడఁగైని గూర్చున్న సీతగలవాఁడును, శ్రేష్ఠమయిన బాణములు, ధనుస్సుగలవాఁడును, కుండలములచేతను ప్రకాశించుచెక్కులు గలవాఁడును, చామనచాయవాఁడును, శాంతుఁడును, ప్రసన్నుఁడును, చిలునగవుతోడి మొగముగలవాఁడును, వజ్రాల సింహాసనముపైని గూర్చున్నవాఁడును, ప్రకాశించు కిరీటులుగలవాఁడును, పెక్కునూర్చులవలె ప్రకాశించువాఁడును, రాజాధిరాజులకుఁ బ్రభువును అనురాముని సుతించెదను.

శ్లో. భద్రవ్యాఖ్యానముద్రాం కరసరసిగుహే దక్షిణే ధారయంతం
సవ్యే జాను న్యుదారం కరమపిచ ముదాధారియంతం స్ఫురంతమ్,
పశ్యంతం వామభాగే కరధృతకమలాం చిత్రభూషావిశేషాం
వై దేహీంకాంచనాధ్యాం స్తనధిగనమితంభవచోరామచంద్రమ్.

మ. ఒకహస్తాబ్జము జానునం దునిచి వేఱొక్కంటు వ్యాఖ్యానము
ద్ర కరం బూని సువర్ణవర్ణధృతపద్మ జిత్రభూషాన్విత
బ్రకటోన్మలజాతనస్త్రయగుభార్య దాపలం గాంచుతా
రకనాము రవికోటిధాముఁ డగుస్త్రీరాము బ్రశంసించెదన్.

తా. కుడిదియగు హస్తపద్మమందు మంగళశకరమయిన వ్యాభ్యానముద్రను ధరించుచున్నవాఁడును, ఎడమ మోకాలిపయిని గొప్పదియగు హస్తమును ధరించుచున్నవాఁడును, సంతోషముచేతను ప్రకాశించుచున్నవాఁడును, ఎడమభాగమునందు న్నదియు, చేతఁ బట్టుకొఁబడిన పద్మముగలదియు, చిత్రములయిన భూషావిశేషములు గలదియు, బంగారువలె నొప్పుచుండునదియు, స్తనభారముచేతను వంగినదియు నగు సీతను చూచుచుండువాఁడును, అగు శ్రీరామచంద్రుని భావించెదను.

శ్లో. విబుధవిటపిమూలే జానకీలక్ష్మణాభ్యాం

సహిత మనిలవేగం బాణ మాదాయ చాపమ్,

బహుశరపటుసూణం రమ్యపుష్పోపహారం

విబుధభరణచిత్రం చింతయే రామచంద్రమ్.

౧౬

మ. అమరాగస్తలి ధారుణీతనయతో * హర్షంబువఁ గూడిన
త్సమదామాంచితుఁడై యనేకశరసంశోభానిషంగాస్త్రుఁడై
యమరత్రాణధురీణుఁడై పవనవేగాజహ్నుగోగ్రాస్త్రుఁడై
కమనీయాకృతి యైనరామధరణీకాంతుఁ మదిఁ గొల్చెదన్.

తా. కల్పవృక్షముక్రిందను సీతాలక్ష్మణులతోఁ గూడి యుండువాఁడును, వాయువేగముగల బాణమును, ధనుస్సును, అనేకములయిన బాణములచేతను సమర్థమయిన అమృతపాదినీ స్వీకరించియుండువాఁడును, చక్రనిపుష్పముల కానికలుగల వాఁడును, విబుధులను భరించుటయందు మనస్సుగలవాఁడును అగు శ్రీరామచంద్రుని చింతనచేయుదును.

శ్లో. జానాతి రామ తవ తత్త్విగతిం హనూమాన్

జానాతి రామ తవ సఖ్యగతిం కపిశేః,

జానాతి రామ తవ యుద్ధగతిం దశాస్యో

జానాతి రామ ధనదానుజ ఏవ సత్యమ్.

౧౭

ఉ. తావకమిత్రభావమును * తామరసాస్తసుతుం డెఱుంగు మీ
పావనతత్త్వలక్షణము * పావకమిత్రసుతుం డెఱుంగు ధా
త్రీవర నీదుసంగరగతిఁ దశకంఠుఁ డెఱుంగు భక్తలో
కావన నీదుసత్యము దశాస్యనితమ్ముఁ డెఱుంగు రాఘవా.

తా. రామా! నీయథార్థమయినగతిని హనుమంతుఁ డెఱుంగును. రామా! నీ యొక్క క్షేపముసంగతిని సుగ్రీవుఁ డెఱుంగును. రామా! నీయుద్ధముసంగతి రావణుఁ డెఱుంగును. రామా! నీసత్యమును కుబేరునితమ్ముఁడు విభీషణుఁడే యెఱుంగును.

శ్లో. హే రామ హే రమణ హే జగదేకవీర

హే నాథ హే రఘుపతే కరుణాలవాల,

హే జానకీరమణ హే జగదేకబంధో

మాం పాహి దీన మనిశం కృపణం కృతఘ్నుమ్.

౧౮

తా. ఓరామా జగదేకవీర రమణా యోజానకీనాయకా

యోరాజేంద్ర కృపాలవాల వరదా యోవిశ్వవిశ్వావనా

యోరాజీవదళాక్ష యోరఘుపతీ యోనాథ మన్నింపు నా

నేరం బేను గృతఘ్నుఁడ౯ గృపణుఁడ౯ నిన్నే మది న్నమ్మితి౯.

తా. ఓరామా! ఓరమణా! ఓ. జగదేకవీరా! ఓ. నాథా! ఓ. రఘుపతీ! ఓ. దయా
ధారమా! ఓ. సీతారమణా! ఓ. జగదేకబంధవా! దీనుఁడను, కృపణుఁడను, కృత
ఘ్నుఁడను, అగు నన్ను నెల్ల పృథుడు రక్షించుము.

శ్లో. అయోధ్యానాథ రాజేంద్ర సీతాకాంత జగత్పతే!

శ్రీరామ పుండరీకాక్ష రామచంద్ర సమోఽస్తు తే.

౧౯

మ. స్థిరసాకేతపురాధివాసునకు ధాత్రిపుత్రి కాభర్తకు౯

ధరణీజేంద్రునకు౯ జగత్పతికి దైత్యధ్వంసికి౯ సవ్యవి

స్ఫురితాంధోరుహవత్రనేత్రునకు౯ దేవోరాశికి౯ బాపని

స్తరికి౯ శ్రీరఘురామచంద్రునకు సశ్రాంతంబు నే మ్రొక్కెదన్.

తా. అయోధ్యానాథా! రాజేంద్రా! సీతాకాంతా! జగత్పతీ! శ్రీరామా!
పుండరీకాక్షా! రామచంద్రా! నీకు నమస్కార మగుఁగాక.

శ్లో. దక్షిణే లక్ష్మణో ధన్వీ వామతో జానకీ శుభా,

పురతో మారుతి ర్యస్య తం సహామి రఘూత్తమమ్.

౨౦

ఉ. దాపట జానకీసతి ముదంబున నుండఁగ దక్షిణంబున౯

జాపముఁ దాల్చి లక్ష్మణుఁడు ధన్వుతిఁ జేయఁ బురోవకంఠమం

దాపవనాత్మజుండు వినయంబునఁ గొల్వఁ జెలంగునట్టిధా

త్రీపరిపాలశీలునకు ధీరఘురామున కేను మ్రొక్కెదన్.

తా. ఎవనియొక్కకుడివై పున ధరుర్ధరుఁ డయినలక్ష్మణుఁడును, ఎడమవయి
పున శుభస్వరూపురా లగు సీతయు, ఎదుటను ఆంజనేయుఁడును ఉండురో వానిని
రఘువంశశ్రేష్ఠుఁ డగురాముని నమస్కరించుచుండును.

శ్లో. రామం రాక్షసమర్దనం రఘుపతిం శక్రావిధ్వంసినం
సుగ్రీవేష్పితరాజ్యదం సురపతేః పుత్రాంతకం శార్ఙ్గిణమ్,
భక్తానామభయప్రదం భయహరం పాపాఘ్నిధ్వంసినం
సీతాసేవితపాదపద్మయుగళం రామం భజే శ్యామలమ్. ౨౧

తా. రాముఁ రాక్షసమర్దనుఁ రఘుపతిఁ రాజేంద్రుఁ బాపహరుఁ
శ్యామాంగుఁ రవిజేష్పితుఁ వరదు భక్తార్థిఘ్ను శార్ఙ్గిబరం
ధాముఁ వాలివిమర్దనుఁ ధరణిజాతాసేవితాంఘ్నిధ్వయుఁ
శ్రీమంతుఁ భయసంహరుఁ గొలిచెడిఁ శ్రీరామచంద్రప్రభున్.

తా. రాక్షసులను మర్దించువాఁడును, రఘువంశప్రభువును, ఇంద్రశత్రువును
రావణుని చంపినవాఁడును, సుగ్రీవుని కిష్టమయినరాజ్యము నిచ్చినవాఁడును, ఇంద్రుని
కొడుకుగవాలిని చంపినవాఁడును, శార్ఙ్గమును ధనుస్సుగలవాఁడును, భక్తులకభయ
మిచ్చువాఁడును, భయమును హరించువాఁడును, పాపసమూహమును ధ్వంసముచేయు
వాఁడును, సీతచేతు సేవింపఁబడుపాదపద్మముల జంటగలవాఁడును, నల్లనివాఁడునగు
రాముని సేవించెదను.

శ్లో. భవభయహర మేకం భానుకోటిప్రకాశం
కరధృతశరచాపం కాలమేఘావభాసమ్,
కనకరుచిరవస్త్రం రత్నవత్కుణ్డలాఢ్యం
కమలవిశదనేత్రం సానుజం రామ మీడే. ౨౨

చ. భవభయమోచనుఁ వికచపంకజుఁ చనుఁ గాంచనాంబరఁ
రవిశతకోటితుల్య మణిఃపరంజితకుండలకర్ణయుగ్మ రా
జవరలలాము హస్తధృతఁ చాపశిలీముఖుఁ గాలమేఘభా
సి విమలు సానుజుస్వరదుఁ శ్రీరఘురాము సమాశ్రయించెదన్.

తా. సంసారభయమును పోగొట్టువాఁడును, అద్వితీయుఁడును, కోటిసూ
ర్యులకొంతి గలవాఁడును, చేతులయందు బిడ్డకోబడినబాణములు ధనుస్సుగల
వాఁడును, వర్ష కాలమేఘమువలెఁ బ్రకాశించువాఁడును, బంగారుచేఁ బ్రకాశించు
వస్త్రముగలవాఁడును, రత్నములుగలకుండలములచే నొప్పించుడువాఁడును, పద్మ
ములవలె నిర్మలములైన కన్నులుగలవాఁడును, తమ్మునితోఁ గూడి నుండువాఁడును
అగురాముని నుతించెదను.

శ్లో. రామం శ్యామపయోదనీల మమలం రాజీవనేత్రం సదా
హల్యాశాపనివారణ ప్రణయిపాదాంభోజ ముర్వీశ్వరమ్,

విద్యతోక్తిసహస్రదీధితిలసతోక్తిర మస్త్రోజ్వలం

ధ్యాయే తారకనామ మీశ్వరసఖం దైతేయవంశాపహమ్. ౨౩

మ. మునికాంతాగతశాపమోక్షణపదాంభోజాతుఁ గ్రావృడ్ఘనా
ఘనగాత్రౌ విశచాబ్జనేత్రు గిరిజాకాంతాపు దైత్యారిఁ బా
వనవిద్యుచ్ఛతకోటిదీప్తమకుటఃప్రాజోత్తమాంగుఁ జూ
ర్జనునిఁ దారకనాము రాము నియతిఁ ధాన్యితు నశ్రాంతమున్

తా. నీలమేఘమువలె నే నల్లనివాఁడును, నిర్భూఁడును, పద్మములవంటికన్ను
లుగలవాఁడును, అహల్యశాపమును నివారించుటయంగుఁ బరిచయముగల పాపవస్త్ర
ముగలవాఁడును, భూమికిఁ బ్రభువును, లెక్కనుమిక్కిలియును మెఱపులకొంతుల
తోఁ బ్రకాశించుకీటము గలవాఁడును, దివ్యాస్త్రములచేఁ బ్రకాశించువాఁడును,
తరింపజేయు పేరుగలవాఁడును, శివునికి స్నేహితుఁడును, రాక్షసవంశమును గొట్టిన
వాఁడు నగురాముని ధ్యానించెదను.

శ్లో. దశరథసుత మీశం దండకారణ్యవాసం

శతమఖమణిసీలం జానకీప్రాణిలోలమ్,

సకలభువనమోహం సన్నతాంధోదదేహం

బహుశనుతసముద్రం భావయే రామభద్రమ్. ౨౪

చ శతమఖరత్నసీలఘనఃసన్నిభగాత్రుని దండకాటవీ

స్థితు జనకాత్మజాధిపు నదీపతిసన్నతు విశ్వమోహనుఁ

క్ష్మితిపతి సీశ్వరేశ్వరునిఁ జిన్తయు దాశరథిఁ దయానిధిఁ

వితతచరిత్ర సత్య రఘువీరుని సంతత మాశ్రయించెదన్.

తా. దశరథసుమారుఁడును, ప్రభువును, దండకారణ్యమునందున్న వాఁడును,
ఇంద్రసీలమణివలె నల్లనివాఁడును, సీతప్రాణములయం దాసగలవాఁడును, ఎల్లలోక
ములను మోహింపజేయువాఁడును, మంచి మేఘమువంటి శరీరముఁలవాఁడును,
పలువిధముల సుతించినసముద్రముగలవాఁడును, అగురామభద్రుని భావించుచుండును.

శ్లో. సరయాతీరవనే లతానివసనే సద్రత్నవేదీతటే

సుమవర్ణంకతలే విదేహసుతాయా సార్థం పరిక్రీడతః,

కస్తూరీఘనసారచందనమిశద్ధంధోల్లసత్స్వావసీ

పాయస్తూర్తి రనామయా రఘుపతేర్భద్రాత్తికా నోఽనిశమ్. ౨౫

మ. సరయాతీరవనిఁ లతాగృహమునఁ జిన్త్రత్నవేదీస్థలిఁ

విరిశయ్యఁ జనకాత్మజాసహితుఁ డై వేడ్క లనచ్ఛంద్రక

స్తురిసంయుక్తసుగంధలేపనమునన్ ♦ శోభిల్లి క్రిడించు సుం

దరసన్నూర్తి యవామయుడు రఘువాఠధన్వామి నన్ బ్రోవుతన్.

తా. సరయునదిగట్టునిండి వనమునందలి పొదరింటిలో మంచితన్నముల యునుపైని పూజాన్నున సీతతోఁగూడఁ గ్రిడించుచున్నవాడగు రఘుపతిరాముని యొక్క, కస్తూరి- కర్పూరము- హరిచందనము మేళింపఁ బడినగంధముచేఁ బ్రకాశించునదియు, పవిత్రమయినదియు, నిరామయమును, మంగళస్వరూపమును లగుశరీరము రక్షించుఁగాక.

శ్లో. వై దేహీప్రియవల్లభం విజయనం వాతాత్తజాధీశ్వరం

వాణీవారిధివానరాదివినుతం వందారుమందారకమ్,

విశ్వామిత్ర వసిష్ఠ వాసవ శివా వాణీశశశ్వముతం

దేవేశం వినతాత్తజాభివినుతం వందే సదా రాఘవమ్. . ౨౬

మ. ధరణీజాప్రియవల్లభున్ జయకరున్ ♦ దాసామరానోకహున్

గరుడాంభోధి కరస్వతీ ప్లవగ సంఘస్తోత్రు బ్రహ్మేశ ని

ర్జరనాథాత్రి పషిష్ఠ గార్వముని విశ్వామిత్ర సంసేవితున్

పరదున్ రాఘవు వాయుపుత్రవిభు గీర్వాణైశ్వరున్ గొల్చెదన్.

తా. సీతకుఁ బ్రియవల్లభుఁడును, జయముగలవాఁడును, అంజనేయప్రభువును, కరస్వతి. సముద్రుఁడు- వానరులు మొదలగువారిచేఁ గొనియూడఁ బడినవాఁడును, నమస్కరించువారికిఁ గల్పవృక్షమును, విశ్వామిత్రుఁడు, వసిష్ఠుఁడు, ఇంద్రుఁడు, పార్వతి, బ్రహ్మ అనువీచే నెల్లప్పుడును గొని యూడఁబడువాఁడును, దేవతలకుఁ బ్రభువును, గరుత్మంతునిచే నుతింపఁబడువాఁడును, అగురాముని సదా నమస్కరించెదను.

శ్లో. విశాలనేత్రం పరిపూర్ణగాత్రం సీతాకళత్రం సురవైరిజైత్రమ్,

జగత్పవిత్రంపరమాత్మతంత్రం శ్రీరామచంద్రంప్రణమామిచిత్రే.

చ. వికసితపుండరీకదళశీవస్త్రుతనేత్రు జగత్పవిత్రు సే

వకనుతిపాత్రు సీలఘనవర్ణసుగాత్రు సురారిజైత్రుఁ దా

రకుఁ బరమాత్మతంత్రు రఘురాము ధరాధిపతిన్ విదేహభూ

పకతనయాకళత్రు రహిస్తాంతమునందు నమస్కరించెదన్. . ౨౭

తా. విశాలములయిన కన్నులుగలవాఁడును, పరిపూర్ణమయిన శరీరముగలవాఁడును, సీత భార్యగాఁగలవాఁడును, రావణుని జయించినవాఁడును, లోకములను పవిత్రముగఁ జేయువాఁడును, పరమాత్మతంత్రుఁడును అగుశ్రీరామచంద్రుని మనసున మొక్కిదను.

శ్లో. సామిత్రిమానార్ణవపూర్ణచంద్ర సీతాలసల్లోచనపూర్ణచంద్ర!

సురారివక్త్రాంబుజపూర్ణచంద్ర సురక్ష మాంరాఘవరామచంద్ర!

చ. ధరణీకుమారికాక్షీకుముదప్రమదప్రదపూర్ణచంద్రుఁడా
సురవిసరాననాంబురుహాసోముఁడు లక్ష్మణభవ్యమానసా
గరపరిపూర్ణచంద్రుఁడు జగత్పరిపూరితకీర్తిసాంద్రుఁడం
బరమణివంశచంద్రుఁడసమానుఁడు రాముఁడునన్నబ్రోవుతన్.

తా. లక్ష్మణుని మానమనెడి సముద్రమునకుఁ బున్నమచంద్రుఁడవును, సీత
యొక్క ప్రకాశించుకన్నులకుఁ బున్నమచంద్రుఁడవును, రాక్షసులముఖముల నెడిపడ్చ
ములకుఁ బూర్ణచంద్రుఁడవును, అగురాఘవా! రామచంద్రా! నన్ను సంరక్షించుము.

శ్లో. యస్య కించిదపి నో హరణీయం కర్త కించిదపి నాచరణీయమ్,
రామనామచ సదా స్మరణీయం లీలయా భవజలంతరణీయమ్. ౨౯

ఉ. ధారుణి నేమహత్తునవతారసుకర్తలు పోవిడంగరా
దేరికి నన్యకర్తముల నించుక నేయుట పాడి గాదు దు
ర్వారదురంతపాపజలరాశి దరింపఁగ హేతు వైనయా
శ్రీరఘరామరామము స్మరింపఁదగున్ బరమాత్మసిద్ధికిన్.

తా. ఎవనికిఁ గొంచెమయినను హరింపఁదగినది లేనో, ఎవనికిఁ గొంచెమైనను
ఆచరింపఁదగినది లేనో వానిచేతను సదా రామనినామము స్మరింపఁదగినది. విలాస
ముగా సంసారసముద్రము దాటఁదగినది. అనఁగా, రామనామస్మరణము చేయువారి
కేమిచేయకున్నను మోక్షము గలుగుననుట.

శ్లో. రంగమాణ మభితో గృహంగణే భృంగసిలమలకావృతాననమ్,
మంగళప్రదమమంగళాపహం సంగృహే దశరథాత్మజం హృది. ౩౦

చ. అభినముదాయనీలచికురావృతవక్త్రసరోజుఁడై నము
జ్వలభవనాంగణప్రకటసంతతసంచరణాధ్యుఁడై యమం
గళపరిహారుఁడై లలితకాంచనభూషణభూషితాంగుఁడై
యలరినరాఘవున్ దశరథాత్మజుఁ జిత్తమునందు నిల్పెదన్.

తా. గృహంగణమందంతటను ప్రాకుచుండువాఁడును, తుమ్మెదవలె నల్లని
వాఁడును, ముంగురులచేనావరింపఁబడిన మొగముగలవాఁడును, మంగళములను గలిగిం
చువాఁడును, అమంగళములను తొలఁగించువాఁడును అగుదశరథుని కుమారుని రా
మని మనస్సునందు స్థిరపెడను.

శ్లో. దనుజతిమిరభానుం తాపసైశ్చింత్యమానం
శమితకలుషవారం నేవకే దుష్టదూరమ్,

దళితవిషమసాలం దండితారాతిజాలం

ప్రణతశిఖరిశత్రుం భవ్యపాథోధగాత్రమ్.

3౧

మ. దనుజధ్వంసతనోజమిత్ర సురనాథస్తోత్ర యోగీంద్రస
న్మనసంభావిత సప్తతాళతరునిరోక్తాస్తు విద్యేషిత
ర్జను నీలాంబుదగాత్రుఁ గల్మషగిరింద్రచ్చేదదంభోళి దు
ర్జనసంహారుఁ గృపాసముద్రుఁ డగుశ్రీరామప్రభుఁ గొల్పెదన్.

తా. రాక్షసుల నెడిచీకటికి నూర్చుడును, తాపసులచేతను చింతింపఁబడు
చుండువాఁడును, భక్తులయందలిపాపముల సమాహమునుకాంతినిపొందించువాఁడును,
దుష్టులకు దూరమం దుండువాఁడును, ఏడుచెట్లను విలుగఁగొట్టినవాఁడును, శత్రు
సమాహమును శిక్షించినవాఁడును, నముడయిన యింద్రుఁడుగలవాఁడును, చక్కని
మేఘమువంటి శరీరముగలవాఁడును అగురాముని స్మరించెదను.

శ్లో. హే గోపాలక హే దయాజలనిధే హే సద్గుణాంభోనిధే
హే దైత్యాంతక సే విభీషణదయాపారీణ హే భూపతే,
హే వైదేహసుతామనోబిహృతే సే కోటినూరాకృతే
హేనవ్యాంబుజసేత్ర పాలయ పరం జానామి న త్వం వినా. 3-౨

శా. ఓదైత్యాంతక యోదయాజలనిధీ ధ యోధారుణీపాల యో
వైదేహీపతి యోవిభీషణకృపాపారీణ గోపాలకా
యోదాసస్తుత శంభుచాపదళనా ధ యోమన్మథాకార యో
శ్రీదైతా నినుఁ దక్క నన్యులను నేఁ ధ జింతింపఁ భ్రోవంగదే.

తా. ఓ.గోపాలకా! ఓ.దయాసముద్రుడా! ఓ.సద్గుణసముద్రుడా! ఓ.రాక్షసాం
తకా! ఓ.విభీషణ విషయమునఁ బూర్ణమయిన దయగలవాడా! ఓ.భూనాథా! ఓ.శీత
మనఃపద్మమునందు విహారముగలవాడా! ఓ.కోటిమన్మథులవంటి యాకారముగల
వాడా! ఓ.వికసించినపద్మములవంటి నేత్రములుగలవాడా! నన్నుఁ బాలింపును.
నిన్ను విడిచి యితరుల నెఱుంగను.

శ్లో. సాకేతే ప్రణవాఖ్యురత్నఖచితే సింహాసనే సంస్థితం
విశ్వామిత్ర సస్మితగాలవముఖై రాశీర్భి రంగచక్షుః,
పూజ్యం పార్శ్వగ తాబ్జచారునయనా విద్యుచ్ఛలచ్ఛామరం
వందే కోమలసుస్థిత సనమిలార త్నావతీర్ణం హరిమ్ 33

మ. తనప్రలోక బ్రణవాఖ్యపీఠిఁ జెలువొందఁగ నవ్యవంకేరుహఁ
నన లిరవ్వంకలఁ జామరికవ్యయ మమందప్రాధి వీవక్ జటి

జను లాశీర్వచనంబు లియ్య ధరణీచక్రావనానక్తుఁడై
యనిశంబుఁ దరహాసవక్తుఁడగురామాధీశు నేవించెదన్.

తా. ఆయాధ్యయంబు, ప్రణవమనుపేరుగలదై రత్నఖచితమయిన సింహాసనమునఁ గూర్చున్నవాఁడును, విశ్వామిత్రుఁడు- వసిష్ఠుఁడు- గాలవుఁడు మొదలయిన జటాధరులచేతను ఆశీర్వాదములచేఁ బూజ్యుఁడును, ప్రక్కలను నిలువఁబడినవారును, పద్మములవలెఁ జక్కనయినకన్నులుగలవారును (అగు స్త్రీ)లయొక్క మెఱపులవలెఁ జంచలములయిన చామరములు గలవాఁడును, కోమలమయిన మంచుచిలునగపుతోడి మొగముగలవాఁడును, భూమిని రక్షించుట కవతరించినవాఁడును, విఘ్నేశ్వరూపుఁడును ఆగురాముని మొక్కెదను.

శ్లో. నిత్యం నిర్జితపంకసంభవమహానేత్రశ్రియం రాఘవం
రామం పార్వణచంద్రచారునదనం దిక్పాలకై స్సేవితమ్,
కర్పూరాగరుచందనార్ద్రాగ్రాయం మందారమాలాంచితం
విద్యుత్పంజనిభాంబరావృతతనం రామం భజే శ్యామలమ్. ౩౪

చ. విమలనవాంబుజాతదళవిస్తృతనేత్ర దీగీశవందితుఁ
సుమహితపూర్ణచంద్రనిభఃసుందరవక్తుఁ లసత్తటిల్లతా
సమవసనుఁ హృదార్ద్రాసితవాసితచందనచంద్రకిర్దముఁ
రమణ సుపర్వభూజనుఁ రాజితధాముని రాము నెన్నెదన్.

తా. శాశ్వతుఁడును, పద్మములను బయంచినపెద్దకన్నుల శోభగలవాఁడును, రఘువంశమునఁ బుట్టినవాఁడును, పున్నులు నాటి నిలకరునివలెఁ జక్కనయిన ముగముగలవాఁడును, దిక్పాలకచేరను నేవింపఁబడువాఁడును, కర్పూరము- అగరుచందనములచేఁ దడిసినహృదయము గలవాఁడును, కల్పవృక్షముల పుష్పమాలచే నొప్పచుండువాఁడును, మెఱపులగుంపుతో సమానమయినవక్త్రముచే నావరింపఁబడిన శరీరముగలవాఁడును, నల్లనివాఁడును, ఆగురాముని నేవించెదను.

శ్లో. శ్రీరామః కుశికాత్మజస్య వచనేనాకృప్య బాణాసనం
మారీచం చ సుబాహుకిం శరయుశ్చైవ హాహవే లీలయా,
క్రామక్ సుందరకాకపక్షగుచిరస్సౌమిత్రితా సంయుతః
పాయాన్నః కమలాసన స్సకగుణః కాలాంబుదశ్యామలః. ౩౫

మ. కడఁకఁ గాధితన్మూలవాక్యమున నాశీర్వాదంతోదండుఁడై
వడి మారీచసుబాహులం దగడి భవంబందు రంజిల్లు ర

మృదు కాలాంబుదగాత్రఁ డంబుజనిభాస్వయం డుజ్జ్వలత్కాకవ
క్షుడు సౌమిత్రియుతుండురాఘవుడుకాశీకుల్ సుండునన్ బ్రోవుతన్.

తా. విశ్వామిత్రుని మాటచేతను ధనుస్సు నెక్కుపెట్టి యుద్ధమునంగు రెండే
బాణములచేతను మారీచుని, సుబాహుని, ఆక్రమించినవాఁడును, చెక్కినిజూనపాలచే
సాగనైనవాఁడును, లక్ష్మణునితోఁ గూడినవాఁడును, పద్మమువంటి ముఖముగల
వాఁడును, దయతోఁ గూడినవాఁడును, వన్నకాలమేఘమువలె నల్లనివాఁడును అగు
శ్రీరాముండు మన్ములను రక్షించుఁగాక.

శ్లో. ఆనందరూపం వరదం ప్రసన్నం
సింహేక్షణం సేవకపారిజాతమ్,
నీలోత్పలాంగం భువనైకమిత్రం
రామం భజే రాఘవరామచంద్రమ్.

3౬

మ. శ్రితమందారము నూత్నరత్నవిలసత్సింహాసనాసీను భా
సితనీలోత్పలమేఘవన్లు గరుణాసింధున్ ప్రసన్నననున్
నతపక్షున్ భువనైకమిత్రు నిరతానందస్వరూపున్ సురా
ర్చితు శ్రీరామధరాధినాథు మది నే నీ సేవితు నిష్టాప్తికిన్.

తా. ఆనందమే స్వరూపము గాఁ గలవాఁడును, వరములనిచ్చువాఁడును, పస
న్నుండును, సింహముగఁ బులవంటి చుఁపులుగలవాఁడును, సేవచేయువారికిఁ గల్ప
వృక్షమును, నల్లఁగలవవంటి శరీరముగలవాఁడును, లోకములను ముట్టుమిత్రుఁడును,
రమింపఁజేయువాఁడును, అగురాఘవరామచంద్రుని సేవించెదను.

శ్లో. యుద్ధే వస న్నవ్మణ దద్భుతబాణవర్షైః
రామః ప్రహారసమయో రజనీచరాణామ్,
రక్షానుకూలసమయాయ విభీషణాయ
లంకాధిపత్య మదిశ్య గ్రఘరామచంద్రః.

3౭

చ. అసురకదంబజన్యమున నద్భుతవిద్యఁ గలంబవృష్టిఁ బెం
పెసఁగఁగ నించి రాక్షసుల నెల్లను గూలిచి రక్షణార్థం జే
వెన శరణాగతుం డగువిభీషణు లంకకు రాజుఁ జేసి ని
ల్వెనఁగిన రామచంద్రునకు నీ పేళిగలాగ్రణి కేను మ్రొక్కెదన్.

తా. రాముండు యుద్ధమునం గన్నవాఁడై కొట్టునప్పుడు రాక్షసులకు, అశ్వ
ర్యకిరమయిన బాణవన్నములచేతను, హానికలిగించెను. రఘువంశీయుండైన రామ

చంద్రుడు రక్షించుట కనుకూలమయిన సమయముగల విభీషణునికొఱకు లంకాప్రభుత్వము నిచ్చెను.

శ్లో. వేదాంతగాసం స్వకృతైకదానం

హతాభిమానం త్రిదశప్రధానమ్.

గజేంద్రయానం విగతావసానం

శ్రీరామచంద్రం సతతం నమామి.

3౮

చ. ప్రకటగజాధిమాధునకు † భవ్యనకుఁ సకలాగమాంతభ

ర్తకుఁ బరిమాణసీనునకు † దాసఘరీఁగునకుఁ సురాగ్రనే

తకు నభిమానహారికిఁ బతంగకులాంబుధ్వికైరవాధినా

యకునకు రామభూభుజున † కాజితసూజున కేను మ్రొక్కెదన్.

తా. వేదాంతములచేతనైన గానముగలవాఁడును, తనచే జేయఁబడిన ముఖ్యగానములు గలవాఁడును, హరి-నేను, అను-ఆభిమానములేనివాఁడును, దేవతలలో ముఖ్యుఁడను, మిదగఁజమువంటి పెదకగలవాఁడును, తుదలేనివాఁడును, అగు శ్రీరామచంద్రుని సదా మ్రొక్కుచుండును.

శ్లో. శ్రీరామచంద్రం ధృతచాపసాయకం

సీహౌత్పలాభం నలినాయతేక్షణమ్,

సౌమిత్రిణా సేవితపాదపంకజం

సీతాసమేతం శరణం భజేఽనిశమ్.

3౯

ఉ. శ్రీరఘురామచంద్ర సరఃసీరుహపత్రవిశాలనేత్రు సీ

తాగమణీసమేతు జలఃప్రవిభాసితనిలగాత్ర శృం

గారవిభూషు దివ్యశరఃకాంక్షకదీప్తకరాంబు నూరితా

చారుముఖిపతిప్రణతఃసత్పదపద్మ సహశ్రయ్యుగచెదన్.

తా. ధనుర్బాణములను ధరించినవాఁడును, నల్లఁగులువవంటి కాంతి గలవాఁడును, పద్మములవలె విశాలములయిన కన్నులుగలవాఁడును, లక్ష్మణునిచేతను సేవింపఁబడు పాదపద్మములు గలవాఁడును, సీతాసమేతుఁడును, అగు శ్రీరామచంద్రుని ఎల్లప్పుడును శరణముగా సేవించెదను.

శ్లో. శ్రీరామచంద్ర కరుణాకర దీనబంధో

సీతాసమేత భరతాగ్రజ రాఘవేశ,

పాపార్తిభంజన భయాతురదీనబంధో

పాపాంబుధౌ పతిత ముగ్ధర మా మనాథమ్.

౪౦

చ. హరి రఘురామచంద్ర భరతాగ్రజ సత్కరణాపయోనిధీ
 ధరణితనూభవాసహితః ధార్మిక పాతకిదీనబాంధవా
 దురితమహాంధకారహరత్రోయజబాంధవ రాఘవేశ్వరా
 తరణికులావతంస దురితాబ్ధినిమగ్నుని నన్నుఁ బ్రోవవే.

తా. దయకు స్థానమయినవాడవును, సేనులకు బంధువవును, సీతతోఁ గూడిన
 వాడవును, భరతున కన్నవును, రఘువంశపురాజులకుఁ బ్రభువవును, పాపముల
 వలనఁ గలుగు బాధలను గొట్టువాడవును, భగూతురులయిన నీనులకు బంధుడ
 వును, అగు నో శ్రీరామచంద్రా! పాపముఁ మఱిఁ బడియున్నవాడను, దిక్కులేని
 వాడను అగునన్నును ఉద్ధరింపుము.

శ్లో. ఇదం శరీరం శ్లేధసంధి జర్జరం
 పతత్యవశ్యం పరిణామపేశలమ్,
 కిమాపథం వృచ్ఛసి మూఢ దుర్జితే
 నిరామయం రామకథామృతం పిబ

౪౧

చ. కడు శతసంధిజర్జరితః గాత్ర ముత్పత్యము నాయు వల్పు మె
 య్యెడఁ బడిపోవునో తెలియఁ దెందుకు దివ్యమహాపథంబు లే
 ర్పడియె నిరామయం బయినఁ రామకథామృత మెల్లకాలమున్
 జెడక విమూఢతం బడకఁ శీఘ్రును శ్రోలుచు నుండు చిత్తమా!

తా. ఓమూఢుడా! ఓరిగుచ్చిగి! ఈ శరీరము విడిపోయినసంధులుగలది,
 గనుక నే శిథిలమయినది పరిణామమునందు మృగువయినదితప్పక పడిపోవును. కావున
 దీనికొక కేమిమందు నడిగెదవు? నిరామయముగు రామకథయనెడి యమృతమును
 తాగుము.

శ్లో. దశముఖగజసింహం దైత్యగర్వాశిరంహం
 కదనభయదహస్తం తారకబ్రహ్మశస్త్రమ్,
 మణిఖచితకిరీటం మంజులాలాపవాటం
 దశరథకులచంద్రం రామచంద్రం భజేహమ్.

౪౨

చ. దశరథవంశసాగరసుధాకగు దానవగర్వభంజనున్
 దశముఖగంధిసింహమును య తారకబ్రహ్మ మరీచద్రభీతిమన్
 శశిసరసీజమిశ్రవిలసన్లగి సేమకిరీటు మంజుభా
 పి శరధితల్పు దాశరథిః శ్రీరఘురాము సచూశ్రయించెదన్.

తా. రావణుఁ డనెడియేనుఁగునకు సింహమును, కైత్యులగర్వమువిషయమున మిక్కిలి వేగముగలవాఁడును, యుద్ధములయందు భయమును గలిగించుచున్నము గలవాఁడును, తారకబ్రహ్మ మనికొనియాడఁబడినవాఁడును, మణులచే ఖచితమయిన కిరీటుముగలవాఁడును, మృగువమున చూటలకుఁ గోటయు, దశరథుని కులమున కాహ్లాదము గలిగించినవాఁడును అగు శ్రీరామచంద్రుని నేను నేమిఁ చెదను.

శ్లో. లంకావిరామం రణరంగభీనుం

రాజీవనేత్రం రఘువంశమిన్ద్రమ్,

కారుణ్యమూర్తిం కరుణాప్రపూర్తిం

శ్రీరామచంద్రం శరణం ప్రపద్యే.

౪౩

మ. అరవిందాయతపత్రనేత్ర రఘువంశశాంభోధిపూర్ణేందు సం
గరరంగోష్ఠ్యలభీము భీమవినుతుఁ ♦ గారుణ్యసమూర్తి భా
సురలంకాప్రవిరాము రామధరణీశుఁ సర్వసర్వసహః
వరపుష్పీహృదయాంబుజాతేతరణే ♦ వాంఛించి నేమిఁ చెదన్.

తా. లంకను విరమింపఁజేసినవాఁడును, అనఁగా నశింపఁజేసినవాఁడును యుద్ధ, రంగములందు భయంకరుఁడును, పద్మములవంటి కన్నులగలవాఁడును, రఘువంశము నమమిత్రుడును, దయాస్వరూపుఁడును, కరుణయొక్కపూర్తిగలవాఁడును, అనఁగా, దయతో నిండినవాఁడును, అగు రామచంద్రుని శరణుపొందెదను.

శ్లో. రామచంద్ర మనిశం హృదయస్థం

రామ మిందువదనం ప్రవిభాసమ్,

భావయామి నిగమాంతనివాసం

భారతీపతినుతం భవనంద్యమ్.

౪౪

ఉ. శారదపూర్ణచంద్రవిలసద్వరనుఁ రవికోటిభాసితుఁ
సారసగర్భసన్నతుఁ బ్రశస్తచరిత్రుని నాగమాంతసం
చారు ధరాధరాధిపతిఁసన్నమితాంఘ్రిని మామకీనహృ
త్సారససంస్థితుఁ వరదు ♦ దాశరథి శరణంబు వేఁడెదన్.

తా. నా హృదయమునం దుండువాఁడును, రమింపఁజేయువాఁడును, చంద్రునివంటి మొగముగలవాఁడును, మిగులఁ బ్రకాశించువాఁడును, ఉపనిషత్తులయం దుండువాఁడును, బ్రహ్మచే గొనియాడఁబడువాఁడును, శివునికి నమస్కరింపఁదగు వాఁడును, అగు శ్రీరామచంద్రుని ఎల్లప్పుడును భావనఁజేసికొనుచుందును.

శ్లో. కామారోరామచంద్రః కమలమృగుపదా శోభయన్భూమిభాగం
మాతృశ్చానందకారీ మరకతనికరాకార ఇదీవరాక్షః,
ఉత్పన్నే సన్నివిప్తః పితృ రమరవరైః స్థూమమానోపకారో
నానాలుకారభూషస్సురతు మమసదా మాయయా రామఈశః.

మ. జనకాంకసితుఁ డై సురాళినుతుఁ డై | సర్వేశుఁ డై మాయి యై
జనయిత్రిపరితోషకృచ్ఛరకతఁబ్బామూంగుఁ డై పన్నలో
చనుఁ డై కంజమృగుత్వపాదవిలసన్ | భూభాగుఁ డై భవ్యయా
వనపూర్వుం డగురాఘవుం డెపుడుమఁ తస్వీంతంబునకభాసిలున్.

తా. పద్మమలవలె మృగువులయిన పాదమలచేతను భూభాగమును శో
భింపఁజేసినవాఁడును, తల్లి కానందమును గలిగించినవాఁడును, మరకతమణుల కుప్ప
వంటి యాకారముగలవాఁడును, కలువలవంటి కన్నులుగలవాఁడును, తొడిమి
పైని కూర్చున్నవాఁడును, దేవతాశ్రేణులచేతను కొని రూఢుఁబడుచున్న ఉపకార
ములు గలవాడును, అనేకములయిన నగలచేత నలంకరింపఁబడినవాఁడును, మాయ
చేతను రాముఁ డయినవాఁడును, ప్రభువును, కుమారావధగలవాఁడును అగు శ్రీ
రామచంద్రుఁడు నా కెప్పుడును ప్రత్యక్ష మగుచుండునుగాక.

శ్లో. సన్నద్ధః కవచీ ఖడ్గీ చాపబాణధరో యువా,
గచ్ఛ స్తమాగ్రతో నిత్యం రామః పాతు సలక్షణః. ర౬

చ. నిరతము త్రోవ నేగుతఱి | నెయ్యముతోడ మదగ్రచారి వై
కర మనురక్తి నుద్ధతను | గౌశల మొప్పు సలక్ష్యుండ వై
శరము శరాసనంబుఁ గవఁచంబును ఖడ్గముఁ దాల్చి కావవే
తరణికులాబ్ధిసోమ వరఁతారకనామ శ్రితావనాచ్యుతా !

తా. యుద్ధసన్నద్ధుఁడును, కవచముగలవాఁడును, ఖడ్గముగలవాఁడును, ధను
ర్బాణములను ధరించువాఁడును, యువావధగలవాఁడును, లక్ష్మ్యునితోఁ గూడిన
వాఁడును అగు రాముఁడు ప్రతిదినమును నాయుందర నడుచుచున్నవాఁడై నన్ను
రక్షించుఁగాక.

శ్లో. సుగ్రీవమిత్రం పరమం పవిత్రం సీతాకళత్రం నవహేమమాత్రమ్,
కారుణ్యపాత్రం శతపత్రనేత్రం శ్రీరామచంద్రం శిరసా సమామి.

చ. పరమపవిత్రుఁ దామరసఁపత్రవిభాసితనేత్రు ధారుణీ
వరతనయాకళత్రుని విభాకరసభవమిత్ర నవ్యక

ద్బరకటిసూత్రనిఁ భువనఁమోహనగాత్రుఁ బరిత్రిపత్రసు
స్థిరకఁ రణాసముద్ర మునిఁసేవితు శ్రీరఘరాముఁ గొల్చెదఁ. ౪౭

తా. సుగ్రీవునకు మిత్రుఁడును, పరమఁడును, శత్రుఁడును, సీత భార్య
గాఁగలవాఁడును, క్రొత్తయగు బంగరుసూత్రముగలవాఁడును, దయకుఁ బాత్ర
మయినవాఁడును, పద్మములవంటి కన్నులుగలవాఁడును, అగు శ్రీరామచంద్రుని
శిరస్సుచేతిను మ్రొక్కుచుండును.

శ్లో. శ్రీరాఘనేతి రమణేతి రఘూర్జ్వహేతి

రామేతి రావణహరేతి రమాధవేతి,

సాకేతనాథ సుముగ్ధేతి చ సునతేతి

వాణీ సదా వదతు రామ హరే హరేతి.

౪౮

చ. హరిహరి రామరామ పరమాత్మ రఘూర్జ్వహ దివ్యవిగ్రహఁ
శరనిధికస్యకారమణఁ శౌరి యయోధ్యపురాధినాయకా
వరద దశాననారి శ్రితఃపత్నీల రాఘవ సునతా ప్రభా
కరశతకోటితేజ సుముఖా యనుచుఁ రసనా! స్మరింపుచు.

తా. శ్రీరాఘవా! అనియు, రమణా! అనియు, రఘూర్జ్వహ! అనియు,
రామా! అనియు, రావణని సంహరించినవాఁడా! అనియు, లక్ష్మినాయకా!
అనియు, అయోధ్యప్రభూ! అనియు ముం గుం గముగలవాఁడా! అనియు, మంచి
వ్రతములుగలవాఁడా! అనియు, రామా! హరి! హరా! అనియు, సదా నావాక్కు
పలుకుచుండును గాకి.

శ్లో. జయతు జయతు రామో జానకీవల్లభః

జయతు జయతు రామ శ్శస్త్రచూడాన్వితాంఘ్రిః,

జయతు జయతు వాణీనాథనాథః పరాత్మా

జయతు జయతు రామోనాథనాథః కృపాళుః.

౪౯

చ. జయ జయ రామచంద్ర గుణసాంద్ర ధరాతనయాధినాయకా
జయ జయ రామధన్య పురిశాసనవందితపాదపంకజా
జయ జయ రాఘవేంద్ర జలజాసననాథ చరాచరాత్మకా
జయ జయ సత్కృపాధరణఁ శాశ్వతి దీనజనావనాచ్యుతా.

తా. సీతావల్లభఁ డయినయీరామఁడు సర్వధా జయించుఁగాకి. శివునిచేఁ
బూజింపఁబడు పాదములుగల రామఁడు జయించుఁగాకి. బ్రహ్మకు నాథుఁడును,

పరమాత్మస్వరూపుఁడును, అగురాముఁడు జయించునుగాక. అనాథులకు నాథుఁడును, దయాళుఁడును, అసురాముఁడు జయించుగాక.

శ్లో. వరం నయాచే రఘునాథ యుష్మత్పాదాబ్జభక్తిస్సతతం మమూస్తు,
ఇదంప్రియంనాథ వరంప్రయచ్ఛ పునఃపున స్వామిదమేవ యాచే.

ఉ. శ్రీ రఘునాథ మీపదసుశేవయు భక్తి నిరంతరంబు నా
కారయ నిష్ట మైనవర † మంతియె చాలును మాటిమాటికి
గోరెద నీవరంబు నినుఁగూరిచి యన్యవరంబు లెవ్వియుం
గోరను నాయభీష్ట మొనఁగూర్పఁగదే కరుణించి మక్కువన్.

తా. ఓరఘునాయకా! నేను వరమును యాచింపను. ఎల్లప్పుడును నాకు మీ పాదపద్మములయందు భక్తి యుండునుగాక. నాథా! నా కిష్టమయిన యీవరము నిష్ఠు. మాటిమాటికిని నిష్ఠు నే నిదే యాచించెదను.

శ్లో. అంభోధిరోపాదరణాయమానేనాథస్యదృష్ట్యానయ నేరఘూణామ్,
మృదున్మణైస్తత్క్షణమాశశంకే మందాకినీమంగళసూత్రభంగమ్.

మ. ఘనరోషప్రకటప్రతాపయుతుఁడై † కంఠోయిఁ గెంజాయఁ బెం
ప నదీనాథునిఁ గాంచినప్పుడు సుపరివృత్తేణి శంకించె నీ
ఘనుచే భంగమునొందు నిశ్చయము గంఠానీమసూత్రంబు నేఁ
డనుచుం దద్విధవిక్రమంబు గలరాఘోధశుఁ బ్రార్థించెదన్. ౧౭౧

తా. సముద్రనిమిందలి కోపమువలన నెల్లఁబాటేని, రఘునాథ నాథుఁ డగు రాముని కన్నులు చూచి యపుడే “సముద్రుని భార్యయగు మన మందాకినీదిమం గళసూత్రము తెగిపోవును” అని దేవత లందఱిచేతను ఊహింపఁబడినది.

శ్లో. అంభోధి స్తయబంధనేన జగదానందేన భూపుత్రికా
స్వాతాజ్ఞాంబుజబాంధవేన నతరతాయ త్తచిత్తేనచ,
కర్ణాలంబితకుండలేన దివిసత్త్వానోద్యమేనాశ్రిత
శ్రేయఃకల్పచగేన మే మతి రియం రామేణ సంవర్ధతామ్. ౧౭౨

మ. శ్రితకల్పదుమ మైనతార్తిహారుఁడై † సీతాహృదంభోజరం
జితపంకేరుహమిత్రుఁడై దివిజరాజిత్రాణుఁడై వాహిని
పతిరాడ్వంధనశౌర్యుఁడై త్రిభువనప్రహ్లాదుఁడై కుండలాం
చితుఁడౌరాముఁడుమాకొసంగుఁగరుణా † శ్రేయంబమేయంబుగన్

తా. సముద్రుని గర్వమును గట్టినవాఁడును, లోకముల నానందింపఁజేయు వాఁడును, భూమి కూఁతురైన సీతయొక్క హృదయమునెడి పద్యమునకు సూర్యుఁ డును, తనకు నమ్రులయినవారిని రక్షించుటయందు ఉద్యుక్తమయిన మనస్సుగల వాఁడును, చెవులయందు వ్రేలాడుచున్న కుండలములు గలవాఁడును, దేవతలను రక్షించుటయందు వ్యాపారముగలవాఁడును తన్నాశ్రయించినవారికి మేలు గలిగించు విషయమునఁ గల్పవృక్ష మయినవాఁడును, అగు శ్రీరామునిచేతను నా యీ బుద్ధి వృద్ధిని పొందింపఁబడుఁగాక.

శ్లో. ఆదా రామజనిః కుహారగమనం యజ్ఞప్రతీపాలనం
శాపా దుద్ధరణం ధనుర్విదళనం సీతాంగనోద్వాహనమ్,
లంకాయా దహనం సముద్రతరణం సౌమిత్రిసమ్మోహనం
రక్షస్సంహరణం స్వభాజ్యగమనం చైతద్ధి రామాయణమ్. ౧౩

మ. మొదట రామసముద్యవంబు సవనంబు గాచుటల్ మానిప
త్నీదయం బ్రోచుట చాపభంగము ధరిత్రీపున్ద్రీయుద్వాహము
బిదప లంకదహించుటల్ జలనిధిఁ * వేదాఁడుటల్ భ్రాతృమూ
ర్ఖశాస్త్రాదిమృతుల్ ధరావహనమే * రామాయణంబై తగున్.

తా. మొదటను శ్రీరాముని జన్మము, కుహారులగు రామలక్ష్మణులు విశ్వా
మిత్రునివెంట వెళ్ళుట, ఆచూకీయమును గాపాడుట, అహల్యను శాపమునుండి
యుద్ధరించుట, శివునివిగ్లా విణుచుట, సీతాదేవిని వివాహమాడుట, అంజనేయుఁడు
లంకాపట్టణమును గాల్చుట, రాముఁడు వానరులతోఁగూడి సముద్రమును దాటుట,
యుద్ధములో లక్ష్మణుఁడు మూర్ఖసోవుట, రావణాని రాక్షసులను జంపుట, తమ
రాజ్యమయిన-అయోధ్యను మరలివచ్చుట, అనునీయే కదా! రామాయణము.

శ్లో. జహ్లాదా క్రితరక్షణం మునిపతే స్థానో ర్ధమర్భంజనం
వై దేహీగ్రహణం పితృశ్చ వచనా స్తోరాటవీగాహనమ్,
కోదండగ్రహణం ఖరాదిమధనం సూర్యుమ్మగచ్ఛేదనం
బద్ధాభిక్రమణం దశాస్యనిధనం చైతద్ధి రామాయణమ్. ౧౪

మ. ధర జన్మించి సవంబు గాచి శిలఁ గాంతం జేసి విల్ ద్రుంచి భూ
వరపున్ద్రీ గొని తండ్రి పంప నటవీచాసంబు గావించి విల్
శరముణ్ణాల్చి ఖరాదులన్ దునిమి వే * సారంగము గూల్చివా
ర్ధి రహిన్ గట్టి దశాస్యుఁ డ్రుంచినదియే * శ్రీరామచారిత్రమాన్

తా. మొదటను రాముని జననము, మునీశ్వరుడయిన విశ్వామిత్రుని యజ్ఞమును సంరక్షించుట, ఈశ్వరుని ధనుస్సును విఱచుట, జనకరాజు కూతురయిన సీతను వివాహముగట, తండ్రియగు దశరథుని చూటవలన భయంకరమయిన దండకారణ్యమునందుఁ బ్రవేశించుట, ఇంద్రుఁ డగస్త్యునివార్తమున నిచ్చిన ధనుస్సును పరిగ్రహించుట, ఖరుఁడు మొదలగు రాక్షసులను చంపుట, మాయలేడిని చంపుట, సముద్రమును కట్టి దాఁటుట, రావణుని చంపుట-యనునదియే కదా! రామాయణము.

శ్లో. పూర్వం రామతపోవనానుగమనం హత్వా మృగం కాంచనం
వై దేహీహరణం జటాయుమరణం సుగ్రీవసంభాషణమ్,
వాలే ర్నిగ్రహణం సముద్రతరణం లంకాపురీదాహనం
పశ్చాద్ రావణఃకుంభకర్ణనిధనం చైతద్ధి రామాయణమ్. ౧౭౧

మ. మును రాముండువనిం జరించి హరిణంబుకొల్పించి భూపుత్రియేఁ
గినమార్గంబు జటాయుచావుఁ గని సుగ్రీవాపుఁ డై వాలిమ
ర్దనుఁ డై వారిధి దాటి లంకను వెనకఁ దగ్గంబుగావించి పో
ర నిశాటాధిపులక వధించినదియే యీ రామాయణంబై తగున్.

తా. మొదటను శ్రీరాముండు తపోవనమునుగూర్చి పోవుట, బంగారులేడిని చంపుట, సీతను రావణుండు హరించుట, వానిచే జటాయువు మృతినొందుట, సుగ్రీవునితో మాటలాడుట, వాలినిచంపుట, సముద్రమును దాటుట, లంకాపట్టణమును కాల్చుట, తరువాతను రావణకుంభకర్ణులనుచంపుట అనునదియేకదా! రామాయణము.

శ్లో. శాంతం శారదచంద్రకోటిసదృశం చంద్రాభిరామాననం
చంద్రార్కాగ్నివికాసికుండలధరం చంద్రావతంసస్తుతమ్,
వీణాపుస్తకసాక్షుపూత్రవిలసద్వాఙ్మయానముద్రాకరం
దేవేశం భరతాదిభిః పరివృతం రామం భజే శ్యామలమ్ ౧౭౨

మ. శరదజ్వారిసహస్రకోటిసదృశుకఁ జంద్రాభిరామాననుక
హరసంస్తుత్యు సరోజబాంధవశశాంకాగ్నిప్రభాకుండలుక
వరదుక గోళవిపంచికాక్షవిలసద్వాఙ్మయానముద్రాకరక
భరతాద్యావృతు శాంతు మేఘనిభు సంభావితు రామప్రభున్.

తా. శాంతుండును, కోటి శరత్కాలచంద్రులతో సమానుండును, చంద్రుని వలెనే మనోహరమయిన మొగముగలవాఁడును, వెండ్ర- సూర్యాగ్నులవలెఁ బ్రకాశించు కుండలములను ధరించువాఁడును, చంద్రుండు శిరోభూషణముగాఁగల శివునిచే స్తుతింపఁబడువాఁడును, వీణా-పుస్తక జపమాలలతోను, ప్రకాశించు వ్యాఖ్యానము

ద్రతోను గూడినచేతులుగలవాఁడును, దేవతలకుఁ బ్రభువును, భరతుఁడు మొదలగు వారితోఁగూడినవాఁడును, నల్లనివాఁడును, అగుశ్రీరాముని సేవించుచుండును.

శ్లో. కృష్ణం భీమధనుః కఠోరనినదం బ్రహ్మాదినంవిన్నయం

భాస్వద్వాజగతే రమార్గ మనిశం శంభో శ్శిరఃకంఠనమ్,

దిగ్దంతిస్థలనం కులాద్రిచలనం సప్తార్హవోస్థిలనం

• వై దేహీమదనం మదాంధదమనం త్రైలోక్యసమ్మోహనమ్. ౧౭

మ. హరచాపధ్వని కబ్జబాదులును జోధద్యం బంది రంభోనిధుల్

మొరసెన్సీత ముదంబునొందెజగముల్ మోహంబుఁజెందెధరా

ధరముల్ దిక్కగులుం జలించెను మదాంధప్రాతముల్ గూలెభా

స్కరవాజుల్ గతిదప్పె శంభుఁడు శిరఃకంఠంబుఁ జేసెన్ వెనన్.

తా. శివునిధుఁడును, ఆకన్నంపఁబడినస్త్రీ భయంకరమయినధ్వనిని గలిగించినది. బ్రహ్మగులకు మిక్కిలి యాశ్చర్యమును గలిగించినది. సూర్యునిరథముగుఱ్ఱములను దారితప్పించినది. పలుమాఱు శివునిశిరస్సును కంపింపఁజేసినది. దిగ్గజములను ఒరగఁజేసినది. సప్తకులపర్వతములను చలంపఁజేసినది. సప్తసముద్రములనుఁ జీల్చింపఁజేసినది. సీతను మదింపఁజేసినది. గర్వముచేతను కన్నులు కాననివారిని అణచివైచినది. మూఁడులోకములను మోహింపఁజేసినది.

శ్లో. కంజాతపత్రాయతలోచనాయ

కర్ణావతంసోజ్జ్వలకుండలాయ,

కారుణ్యపాత్రాయ సువంశజాయ

నమోఽస్తు రామాయ సలత్కణాయ.

౧౮

ఉ. శ్రీరమణీయసూర్యకులసింధుసుధాంశుసమానమూర్తికిన్

సారసపత్రనేత్రునకుఁ | సన్నణికుండలభాసమానశృం

గారకపోలయుగ్మనకుఁ | గారుణికాగ్రణి కాశ్చిత్రార్తిసం

హారికి లత్కణాన్వితున | కారఘ్నరామున కేను మ్రొక్కెదన్.

తా. తామరతీకులవలె విశాలములయిన కన్నులు గలవాఁడును, చెవుల కలంకారములయి ప్రకాశించు కుండలములుగలవాఁడును, దయకుఁ బాత్రమయిన వాఁడును, మంచినంశమునంబుఁ బుట్టినవాఁడును, లక్ష్మణునితోఁగూడియుండువాఁడును అగుశ్రీరామునికొఱకు నమస్కార మగుఁగాక.

శ్లో. విద్యున్నిభాంభోదనువిగ్రహాయ

విద్యాధరై స్సంస్తుతసద్గుణాయ,

వీరావతారాయ విరోధహంత్రే
నమోఽస్తు రామాయ సలక్షణాయ.

౫౯

మ ఘనవిద్యుత్ప్రవిభాసితాంగునకు విఖ్యాతోగ్రవీరావతా
రునకఁ శ్రీరఘురామచంద్రునకు నిఘ్నాతారికఁ సిగ్గదే
వనికాయస్తుతసద్గణాకరునకఁ ♦ భక్తామరానోకహం
బునకఁ శ్రీవతికఁ సలక్షణునకఁ ♦ మోదంబునఁ మ్రొక్కెదన్.

తా. మెఱపుతో సమానముగఁ బ్రకాశించునదియు, మేఘమువలె నల్లనిదియు
నగుమంచితరీరము గలవాఁడును, విద్యాగరులచేతను లెస్సగాఁ గొనియాడఁబడు
మంచుణములు గలవాఁడును, వీరావతార మెత్తినవాఁడును, విరోధులను చంపిన
వాఁడును, లక్ష్మణునితోఁ గూడి యుండువాఁడును అగుశ్రీరామునికొఱకు నను
స్కార మగుఁగాక.

శ్లో. సంసక్తదివ్యాయధకాంగుకాయ
సముద్రగర్వాపహరాయుధాయ,
సుగ్రీవమిత్రాయ సురారిహంత్రే
నమోఽస్తు రామాయ సలక్షణాయ.

౬౦

మ పరదివ్యాత్మశరాసనోజ్వలనకఁ ♦ వారాశిమర్వారదు
స్తరగర్వాపహదీప్తకాండునకు డైత్యధ్వంసికఁ వాలిసో
దరసన్నితృనకుఁ సలక్షణునకఁ ♦ దాసార్థినిస్తారికఁ
హరికఁ శ్రీరఘురామచంద్రునకు నే ♦ నశ్రాంతముఁ మ్రొక్కెదన్.

తా. దివ్యబాణములతోఁ గూడియున్న ధనుస్సుగలవాఁడును, సముద్రుని
గర్వము నపహరించిన బాణముగలవాఁడును, సుగ్రీవునికి స్నేహితుఁడును, దేవతలకు
విరోధులయిన రాక్షసులను చంపినవాఁడును, లక్ష్మణునితోఁ గూడి యుండువాఁ
డును అగు శ్రీరామునికొఱకు ననుస్కార మగుఁగాక.

శ్లో. పీతాంబరాలంకృతమధ్యకాయ పితామహేంద్రామరవందితాయ,
పిత్రేస్వధక్తస్యజనస్యచూత్రే నమోఽస్తు రామాయ సలక్షణాయ.

మ. అరవిందాసనశైలనిర్దళనముఖ్యాదిత్యపూజ్యాంఘ్రిపం
కరుహద్వంద్వనకుఁ సలక్షణునకుఁ ♦ త్సౌభర్తృకఁ గాంచరాం
బరసందీప్తకటిప్రదేశునకు రామస్వామికఁ సేవకో
త్కరమాతాపితృసన్నిభాత్మనకు సద్భక్తివెనఁ మ్రొక్కెదన్.

తా. పచ్చని వస్త్రముచేత నలంకరింపఁబడిన నడుముగలవాఁడును, బ్రహ్మ-
ఇంద్రుఁడు మొదలగు దేవతలచేతను స్తోత్రముచేయఁబడినవాఁడును, తనయందు భక్తి
గల జనమునకుఁ దండ్రయు, తల్లియు నగువాఁడును, లక్ష్మ్యునితోఁ గూడి యుండు
వాఁడును అగు రామునికొఱకు నమస్కార మగుఁగాక.

శ్లో. నమోనమస్తేఽఖిలపూజితాయ నమోనమశ్చంద్రనిభాననాయ,
నమోనమస్తే రఘువంశజాయ నమోస్తు రామాయ సలక్షణాయ.

చ. సకలజగజ్జనార్పితలతపత్వదపద్మనకుఁ బయోహహః
ప్రకులసముద్రచంద్రనకుఁ బంకజనేత్రనకుఁ ధరాధివా
యకునకు లక్షణాన్వితున పాస్యతిరస్కృతపక్షవైరికిఁ
బ్రకటయశోవిశాలునకు పరామన కేను నమస్కరించెనన్. ౬౨

తా. ఎల్లవారిచేతను వందనము చేయఁబడువాఁడ వగు నీకొఱకు నమస్కా-
రము. చందమామతోఁ గమానముయిన మొగముగలవాఁడవగు నీకొఱకు నమస్కా-
రము రఘువంశమునందుఁ బుట్టినవాఁడవగు నీకొఱకు నమస్కారము. లక్ష్మ్యునితోఁ
గూడినవాఁడవగు నోరామా! నీకొఱకు నమస్కార మగుఁగాక.

శ్లో. ఇహూని పంచరత్నాని త్రిసుంధ్యా యః పఠేన్నరః,
సర్వపాపవిర్ముక్తస్స యాతి పరమాం గతిమ్. ౬౩

చ. అనుదినముఁ ద్రికాలములయందు దత్తిధత్తిని బంచరత్నముల్
జనులు పఠించినఁ దురితజాలవిమోచను లై యిహంబునం
దనయము సౌఖ్యసంపదల పంది ముదంబును జెంది యంతమం
దన పమమోక్షముఁ గరతలములకంబుగఁ గాంతు రెంతయున్.

తా. ఈ పంచరత్నములను మూఁడుసంధ్యలయందును ఏనరుఁడు పఠించునో
అతఁడు సర్వపాపములచేతను విడువఁబడినవాఁడై ఉత్తమగతిని పొందును.

శ్లో. శ్రీరామః కల్పవృక్షో మే విరామ స్సకలాపదామ్,
అభిరామ స్త్రిలోకానాం రామః క్షేమం కరోతు నః. ౬౪

చ. సరసిజమిత్రధాముఁడు నిశాచరభీముఁడు రాఘవుండు స
ద్వర్ధభువనాభిరాముఁడు సుపరవ్రమహీరుహ మై మదీయదు
స్తరవిపదుత్కరంబును హతం బొనరించి నిరంతరంబు సు
స్థితర సౌఖ్యసంపదలు పక్షేమ మొనర్చి కృతార్థుఁ జేయుతన్.

తా. శ్రీరాముఁడు నాకుఁ గల్పవృక్షము. నాయాపదల నన్నింటిని విరమింపఁ
జేయువాఁడు. మూఁడు లోకములను సంతోషింపఁ జేయువాఁడు. అట్టి రాముఁడు
మాకు క్షేమమును గలిగించునుగాక.

శ్లో. హృదయ! సదయచిత్తం చిత్తనాథం గుణానా
ముదధి మురుగుణాభ్యం నిమ్నగాలంకృతాంఘ్రిమ్,
జనకపతితనూజాస్వాంతకాంతోత్పలస్య
స్ఫురణకిరణచంద్రం రామచంద్రం భజస్య. ౬౧

ఉ. త్వారమణీసుతాహృదయః కైరవకైరవమిత్ర భవ్యబృం
దారకవాహినీజనననవ్యవదాంబుజః జిత్తనాథుగం
భీరగుణామృతోదధి నమేయగుణాకగు భక్తవత్సలుః
శ్రీరఘరామభూభుజ భజింతు నిరంతర మిష్టసిద్ధికిన్.

తా. ఓ. నామనసా! దయతోఁ గూడిన మనస్సుగలవాఁడును, చిత్తమునకు
నాగుఁడును, గుణములకు సముద్రుఁడును, గొప్పగుణములచే నొప్పవాఁడును, గంగా
నదిచేతను అలంకరింపఁబడిన పాదముగలవాఁడును, జనకరాజు కూతురయిన సీత
యొక్క హృదయమునెడి చక్కని కలువకుఁ బ్రకాశించు కిరణములుగల చంద్రుని
వంటివాఁడును అగు రామచంద్రుని భజింపుము.

శ్లో. వదతు వదతు వాణీ రామరామేతి నిత్యం
భజతు భజతు చిత్తం రామపాదారవిందమ్,
నమతు నమతు దేహం సంతతం రామచంద్రం
స భవతు మమ పాపం జన్మజన్మాంతరేషు. ౬౨

చ. సతతము రామరామ యని శి సంస్కరియింపుచు నుండుఁగాక స
తతమును రామపాదనలిఁగదవ్వయుము భజియించుఁగాక స
మృతి రఘురామచింతనము శి మాన కొనర్చునుగాక మద్వచః
ప్రతతి యి టైన జన్మకృతపాపసహజము నన్ను బొందునే.

తా. నావా క్కెల్లకాలమును రామరామా! అని పలుకుచుండుఁగాక. నా
చిత్త మెప్పుడును రాముని పాదపద్మములను భజించుచుండుఁగాక. నాదేహము సదా
రామచంద్రుని గుఱించి మ్రొక్కుచుండునుగాక. నాకు జన్మజన్మాంతరములయందును
పాపము లేకుండునుగాక.

శ్లో. చాపబాణధర స్సీతాకామదః కాంతిమా స్మరః,
సీతాలక్ష్మణసంయుక్తః పాతు మాం రాఘవేశ్వరః. ౬౩

మ. జనకాపత్యమనోరథప్రదుఁడు భాగ్యవంశస్థులనద్విగ్రహం
డనఘం డస్త్రశరాసనాంచితమహాహస్తుండు సౌమిత్రిభూ

తనయశోభితపార్శ్వభాగుడు సమస్తక్షోణిపారాధ్యప
ద్వనజద్వంద్వండు రామభూధవుడు నిత్యంబుననుంబ్రోవుతన్.

తా. ధనుర్బాణములను ధరించినవాడును, సీతకారికల నిచ్చినవాడును, కాంతి గలవాడును, మనుష్యకారము గలవాడును, సీతాలక్ష్మణులతోఁ గూడి యుండువాడును, రాఘవేశ్వరుడును అగురాముడు నన్ను రక్షించుగాక.

శ్లో. ప్రాతః స్తరామి రఘునాథముఖారవిందం
మందస్మితం మధురభాషి విశాలఫాలమ్,
కర్ణావలంబితకుండలగండభాగం
కర్ణాంతదీర్ఘనయనం నయనాభిరామమ్.

౬౮

ఉ. సుందరమందహాసపరిశోభిత మై మధురోక్తియుక్త మై
కుండననన్తఃకుటితకుండలమండిత మై విశాలతా
ర్థేందునిభాళికం బయి రహిం దతనేత్రయుగాభిరామ మై
యందము గుల్కురామువదనాబ్జము కల్యమునన్ స్మరించెదన్.

తా. చిలునగవు గలదియు, తీయఁగా మాట లాడునదియు, వెడల్పయిన నుగురుగలదియు, చెవులయందు వ్రేలుచు-డింగుచుండెడి కుండలములు గల గండస్థలములు గలదియు, నెవులవలకును వ్యాపించిన పెక్కున్నులు గలదియును, కన్నులకిట్ట మయినదియును అను రాముని ముఖపద్మమును ప్రాతఃకాలమున స్మరించుచుందును.

శ్లో. ప్రాత ర్భజామి రఘునాథకరారవిందం
రత్నోగణాయ భయదం వరదం నిజేభ్యః,
యద్రాజసంగది విభిద్యమహేశచాపం
సీతాకరగ్రహణమంగళ మాప సద్యః.

౬౯

చ. జనకసభాస్థలి భవునిచాపము ఖండన మాచరించి యీ
జనకసుతాకరగ్రహణసౌఖ్యము తస్యేణ మొందినట్టిస
జ్జనవరదంబు దైత్యగణసాధ్యసదం బగురామచంద్రపా
వనసుకరారవిందమును భక్తి భజింతు నహర్గుఱుంబునన్.

తా. ఏది జనకరాజసభయందు శివునిన ధనుస్సును విడిచి వెంటనే సీత యొక్క పాణిగ్రహణ మనెడి మంగళమును పొందినచో, ఏది రాక్షస గణమునకు భయమును గలిగించినచో, ఏది తనవారికి వరముల నిచ్చినదయో, అట్టి రాముని హస్తపద్మమును ప్రాతఃకాలమునంగు నేమించుమిందును.

శ్లో. ప్రాతర్నమామి రఘునాథపదారవిందం
పద్మాంకుశాదిశుభరేఖశుభావహం చ,
యోగీంద్రమానసచుధుస్తతసేవ్యమానం
శాపాపహం సపది గౌతమధర్మపత్న్యః.

౭౦

మ. అరవిందాంకుశేశంఖముఖ్యశుభరేఖాలంకృతంబున్ మనో
హరమున్ యోగిమనోమధుస్తతనిషేధ్యం బై యహల్యాసతీ
దురితాంతోపలయాపశాపఫలనిర్ధూతప్రభావప్రభా
కర మారామపదాంబుజస్వయనుషణ్ణికాలంబునన్ మ్రొక్కెదన్.

తా. పద్మము-అంకుశము మొదలగున శుభప్రదములయిన రేఖలుగలదిగైను శుభములను గలిగించుచుండునదియు, యోగీంద్రుల మనస్సులనెడి తుమ్మెదలచేతను నేమింపఁబడునదియు, గౌతముని భార్యయగు-అహల్యయొక్క శాపమును వెంటనే తొలగించినదియునగు రాముని పాదపద్మమును ప్రార్థన మ్రొక్కెదను.

శ్లో. ప్రాతర్వదామి వచసా రఘునాథనామ
వాచాగోషహారి సకలం కలుషం నిహంతృ,
యత్ప్రాతర్వతీ స్వపతినా సహ భోక్తుకామా
ప్రీత్యా సహస్రహరినామసమం జజావ.

౭౧

మ. దురితస్తోమవినాశ మై ప్రబలవాగ్దోషాపహం బై రమే
శ్వరసాహస్రసమాఖ్యతుల్య మగునేఃసంజ్ఞాన్ జపించున్ మపే
శ్వరి మోదంబున భర్తయు క్తముగఁ గాంతుల్ గల్గియారాధువే
శ్వగునామంబు వచింతుఁ గల్యమున నే సన్భక్తియక్తుండనై.

తా. వాచాగోషములను హరించునదియు, ఎల్లపాపముల నిర్మూలించునదియు నగు నేనామమును తనభర్తయగు శివునితోఁగూడఁ బ్రార్థి, యనుభవింపఁ గోరిక గలదియై ప్రతిచేతను పేరువిష్ణునామములతో సమానముగ జపము చేయుచుండునో అట్టి రామునినామమును వాక్కుచేఁ బ్రార్థన పఱుగును.

శ్లో. ప్రాత శ్శ్రీయే శ్రుతినుతాం రఘునాథమూర్తిం
నీలాంబుదోత్పలసి తేతరరత్నసీలామ్,
అముక్తమాక్తికవిశేషవిభాషణాఢ్యాం
ధ్యేయాం సమస్తమనిభి ర్నిజభృత్యముఖ్యైః.

౭౨

ఉ. నీలమణీపయోధరవిఃసీలము తాపసముఖ్యసేవ్య మై
పాలితభృత్యవార ము ధవ్యశ్రుతిస్తుత మై సుమాక్తికా
బాలవిభూషణాధ్య మగుజానకివల్లభుమూర్తి బ్రతుకృష్ణ
కాలమునందు నాశ్రయతఁ గాంచఁ దలంచెద నిష్టసిద్ధికిన్.

తా. వేదములచే గొనియాడఁబడునదియు, నల్లని మేఘమువలెను, కలువవలెను, ఇంద్రునిలఘుణివలెను నల్లనైనదియు, కూర్పఁబడిన మాంసక విశేషములుగల నగలతో నొప్పునదియు, సకలములచేతను రసముఖ్యస్థితులచేతను ధ్యానింపఁ దగినదియు నగు రామునిమూర్తిని ప్రార్థన ఆశ్రయించెదను.

శ్లో. యశ్శ్లోకపంచక మిదం నియతః పరేతి
నిత్యం ప్రభాతసమగో పుగుష్క ప్రబుధః,
శ్రీరామకింకరజనేషు స ఏవ ముఖ్యో
భూత్వా ప్రయాతి హరిలోక మనన్యలభ్యమ్. 23

మ. అనిశం భేనరుఁడైన నీయందుపఁదన్యంబుల ప్రభాతంబునం
దున మేల్కొంచి పఠించెనేని యతఁడెంతోపుణ్యుఁడై రామపా
వనపాదాశ్రితుఁడై యనన్యజనలభ్యం బై మహానంద మై
ఘనతేజోమయ మై చెలంగుచుపోతికన్న కన్నుండుగున్.

తా. ఏపుగుఁడు ప్రతిరోజునను ప్రాతః కాలమున మేలుకొన్న వాఁడై, నుచ్చియి యామృతములను పఠించుచుండునో, అతఁడే శ్రీరాముని భక్తులయందు ముదిటివాఁడై యితరులకు గౌరవని విష్ణులోకమును పొందును.

శ్లో. కిం మంత్రైర్వహుభిశ్చ దుష్కరఫలై రాయాసదై స్తద్విదాం
కించిల్లోపవిధానమాత్రివిశ్నలై స్సంసారమృతావహైః,
ఏక స్సన్నం సర్వమంత్రఫలనో దోషోత్త సర్వథా
'శ్రీరామ శ్మరణం మమే'తి పరమో మంత్రోఽయ మష్టాక్షరః 2౪
శా. అనూఘంబుగ సర్వమంత్రఫలదం ధై మోక్షనం బైనయీ
“శ్రీరామ శ్మరణం మమే”తి యనఁగాఁ ధై జెల్వైనయష్టాక్షరిం
గౌరంగఁగాఁ దగు మంత్రలోపమునఁ గోర్కుల్ హీన మై దుష్కర
ప్రారంభంబు లసాధ్య మై ప్రబలమంద్రాంతప్రవిస్తారసం
నారార్యావహ మైన మంత్రతతికాంతక్షల్ సేయఁగా నేటికిన్.

తా. గొర్కుగము లయిన ఫలములు గలవియు, వాని నెఱింగినవాఁడి కొఁగా
నము నిచ్చునవియు, కొంచెము లోపము గలిగినంతమాత్రమున విఫలము లగునవియు,

సంసారదుఃఖమును గలిగించునవియు నగు పెక్కుమంత్రములచే నేమి ప్రయోజనము? ఒకటియే యయి యుండినప్పటికిని సర్వమంత్రములను ఇచ్చుఫలముల నిచ్చు నదియు, సర్వవిధములచేతను దోషము లేనిదియు, అగు “శ్రీరామశ్మరణం మమ” అను గొప్ప మంత్రము, ఎనిమిది దక్షరములుగలది కలగుగదా.

శ్లో. రామభద్రాశ్రయస్సాక్షాద్దామభద్రో న సుశయః,

తత్ర కోదండతూణీరా వత్ర దండకమండలూ.

౭౫

ఉ. శ్రీరఘురామసత్పదకుశేశయయగ్గము నాశ్రయించువాఁ
డారఘురామచంద్రసముఁ డై చెలువొందును సందియంబు లే
దారఘువీరుఁ డెప్పుడు శశిరాసనబాణధరుం డితండు సా
ధారణీతిఁ బాణిధృతదండకమండలుఁ డై ప్రవర్తిలున్.

తా. రామభద్రు నాశ్రయించినవాఁడు సాక్షాత్తుగా రామభద్రుఁడే అగును. గండేహము లేను, అక్కడ భనుస్సు-అమ్ములపొగులు ఉన్నవి. ఇక్కడ దండకు-కమండలువు ఉన్నవి.

శ్లో. రఘురాధవదారవిందయోస్తే భ్రమరీభూత మఘాంధకారసూర్య,
అపరాధశతాలయంకతా మామనుగృన్థాసిహిమంగైః కటాక్షైః.

మ. నలినాస్తానవయసింధుచంద్ర ధరణీనాథా రఘుగ్రామణీ
కలుషధ్వాంతపతంగ రామ తమపత్కంజాతసారంగ మై
కలికాలం బపరాధకోలులకు నిఃక్రం బాలయం బైనన
న్నెలమిక్ భద్రము లొకటాక్షములతోవీ ఖించు టింకెన్నఁదో.

తా. పాపముల నెడి చిమ్మచీకటికి సూర్యుడ వగునోరగు నాథా రామా ! నీపాదపద్మములయంగఁ గు స్మృదవలె నున్నవాఁడను, వందలకొలది-అపరాధములకు స్థానమును, అరునన్న మంగళప్రదిములయిన నీకటాక్షములచే నీకలిలో అనుగ్రహించుచున్నావుగదా !

శ్లో. రామరామ తవ నామ జపంతః పామరా అపి తరంతిభవాభిమ్,
అంగసంగిభవదంగుళిముద్రః కిం విచిత్ర మతరత్కపి రభిమ్.

౭౭

ఉ. పామరు లైనఁగాని తమపావననామజపం బొనర్చిన
ప్రేమ భవాంబురాశిని దరింతురు తావక మంగుళీయకం
బామికఁ జేతఁ బూనినమహాత్మ్యమునక బ్రకటోర్ధిమాలికా
భీమపయోధిఁ గ్రోతి యతివేగ తరించుట చిత్ర మెట్లుగున్?

తా. రామా రామా ! నీనామమును జపించువారు పామరులయినను సంసార
సముద్రమును తరించుచున్నారు. శరీరమునకుఁ దగిలియున్న నీయుంగరముగలవాఁ
డగు శ్రోత (హనుమంతుఁడు) సముద్రమును దాఁటె నన్న నిం దేమివింత యున్నది ?
శ్లో. శ్రీరామరామామృతమంత్ర బీజం సంజీవనం చేస్తనసి ప్రతిష్ఠమ్,
హాలాహాలంవాప్త శయానలంవామృతోర్ముఖంవావితథీకరోతి. ౭౮

తా. శ్రీరామాక్షరమంత్రనిర్మలసుధాశీకాత్ముఁడైనట్టియా
ధీరాగ్రేసరచక్రవర్తిని సముద్ధిస్తృగకల్పాన్నిదు
ర్వారోద గ్రహాలాహలం బమితసంర్వగ్రాసి యై సాధ్వసా
కారం బై తగుమృత్యుకృత్యములు నేకాలంబునఁ జెందునే.

తా. శ్రీరామరామామృతమంత్రబీజము, సంజీవింపఁజేయునది. అది మన
స్సులలోఁ బ్రతిష్ఠంపఁబడియుండినపక్షమున, హాలాహలమును గాని, ప్రళయాన్నిని
గాని, మృత్యుముఖమును గాని వ్యర్థముగాఁ జేయుచుండును.

శ్లో. హా కృష్ణాచ్యుత హా కృపాలయ హరే హా పాండవారాం సఖే
శ్వాసి శ్వాసి సుయోధరాద్యపకృతాం హా రక్ష మాం గ్రాపదీమ్,
ఇత్యుక్తోఽక్షయవస్త్ర రక్షితతనూం యోఽరక్ష దాపగతా
మార్తత్రాణపరాయణ స్స భగవాన్నారాయణో మే గతిః. ౭౯

తా. కౌరవనాథుఁడగుపదఃకన్యకవస్త్రము లూడ్చుచుండ నో
కారుణికాగ్రగణ్య రిపుశ్శుస్తర పాండవపక్ష యార్త నై
యారడిఁ బొందునన్నుఁ గృపా నారయు మంచనఁ దత్తణంబునం
దారసి ప్రోచినట్టిహరి నీ యార్తశరఃస్యండు మాకు దిక్కుగున్.

తా. “హా! కృష్ణ! అచ్యుతా! హా! కృపాలయా! హరీ! హా! పాండవ
మిత్రుఁడా! ఎక్కడ నున్నా వెక్కడనున్నావు? గుర్యోధనాదులచే నివమానింపఁ
బడుచున్నదానను, హా! నన్నును రక్షింపుము.—ద్రౌపదిని”, అని పలుకఁబడినవాఁడై
అక్షయమయిన వస్త్రములచేతను రక్షింపఁబడిన శరీరముగలదానిని, ఆపదను పొం
దినదానిని ద్రౌపది నెవఁడు రక్షించెనో అర్జునుని రక్షించుటయు దాసత్వండును,
భగవంతుఁడును అగు-అనారాయణుఁడే నాకు దిక్కు.

శ్లో. ఇందీవరదశశ్వామ మిందుకోటినిభాననమ్,
కందర్పకోటిలావణ్యం వందేఽహం రఘునందనమ్. ౮౦

చ. అమలసుధాకరాయుతసహస్రనిభాస్యనకుఁ హృతారికిఁ
గమలసమాననేత్రునకుఁ నీ గాంచనచేలవిభాసిమూర్తికిఁ

సుమశరకోటికోటినిభిః సుందరమూర్తికి భవ్యకీర్తికి
శమదమవర్తికి సుగుణశాలికి రామున కేను మ్రొక్కెదన్.

తా. నల్లఁగలువఁజేయలవలె నల్లనివాఁడును, కోటిచంద్రులతో సమానమయినముఖముగలవాఁడును, కోటిమన్మథులశరీర నైగనిగ్యముగలవాఁడును, అగురఘునందనుని రాముని నేను మ్రొక్కచున్నాను.

శ్లో. కింయోగశాస్త్రైః కిమశేషవిద్యయా కింయాగగంగాదివిశేషతీర్థైః,
కింబ్రహ్మచర్యాశ్రమసంచరేణ భక్తిర్నచేత్తే రఘువంశకీర్తయే.

మ. వరగంగాదివిశేషతీర్థములనేవలె సేయఁగా నేల సు
స్థిరయోగంబులు సర్వవిద్యలు మఱాదిప్రక్రియాయుక్తదు
ష్కరశాస్త్రంబులు నాలుగాశ్రమములుం గాంఁగింపఁగా నేలభా
స్కరవంశుండగు రామచంద్రవిభునిఁ నన్భక్తిఁ గీర్తించినన్ ౮౧

తా. ఓరఘువంశసంభవా! రామా! నీకీర్తియందు భక్తి లేకపోయిన పక్షమున, యోగశాస్త్రములచే నేమిప్రయోజనము? విద్యలచే నేమిప్రయోజనము? యాగములచేతను, గంగా మొదలగు విశేషతీర్థములచేతను నేమిప్రయోజనము? బ్రహ్మచర్యాశ్రమసంచారముచేత నేమిప్రయోజనము?

శ్లో. హేరామధద్రాశ్రయహేకృపాలోహేధత్తోక్తేశరణ్యమూర్తే,
పునీహిమాం త్వచ్చరణారవిందం జగత్పవిత్రం శరణం మహాస్తు.

ఉ. ఓరఘురామధద్ర హరి యోగదుణాంబుధి యోధరిత్రిపు
త్రీరమణాబ్జలోచన సుధీజనజాలశరణ్యమూర్తి యో
సారసగర్భచంద్రధరః సన్నత లోకపవిత్ర మైనమీ
చారుపదాబ్జము ల్లోలుతుఁ సమృతి నన్నుఁ బవిత్రజేయవే. ౮౨

తా. ఓరామధద్రా! ఆశ్రమా! ఓవయాళుండా! ఓభక్తులకు ముఖ్యరక్షకమూర్తి! నన్నుఁ బవిత్రునిగఁ జేయుము. లోకములను పవిత్రముగఁ జేయునీపాదపద్మములు నాకు శరణ మగుఁగాక.

శ్లో. శ్రీరామచంద్రే శ్రితయోగిచంద్రే
ప్రసన్నమూర్తౌ పరిదృశ్యమానే,
తాపత్రయం నాశ ముపైతి పుంసాం
మమాంధకాగం వినిహంతు సద్యః.

మ. స్థిరయోగీంద్రసమాశ్రితాంఘ్రి యగునాశ్రీరామచంద్రాకృతిఁ
బరికింపం దగునట్టిపూరుషులక్షఁ ♦ దాపత్రయం బప్పుడే
పరిహార్యం బగు నేను నే ననెడిదుఁరావరాంధకారంబు ని
ర్మరణం బౌ నని సత్య మీజగతి నాఁరాముఁ బ్రశంసిం చెదన్.

తా. తన్నాశ్రయించినయోగుల కాహ్లాదమును గలిగించువాఁడును, ప్రసన్న
మయిన మూర్తిగలవాఁడును అగు శ్రీరామచంద్రుఁడు కనుపడుచుండఁగాఁ బురుషు
లమఁ కాధ్యాత్మికము, ఆధిభౌతికము, ఆధిదైవికము అనుతాపత్రయము నాఁమును
సాంగును. అట్టిరాముఁడు వెంటనే నాముష్మానాంధకారమును హోహోలును గాక.

శ్లో. నీలాభ్రదేహ నిఖలేశ జగన్నివాస

రాజీవనేత్ర రమణీయగుణాభిరామ,

శ్రీరామ డైత్యకులమర్దన రామచంద్ర

వ్యత్యాదపద్మ మనిశం కలయామి చిత్తే.

౮౪

ఉ. నీలఘనాఘనాంగరమణీయ గుణాకర రామ సర్వభూ

కాలయ డైత్యవంశగహఁగానల కంజదళాయతాక్ష భూ

పాలలహమ రాఘవ శుభప్రద సర్వవిభూ ధరానుతా

లాలస నీపదాంబుజములన్ హృదయంబునఁ గాంచ నెంచెదన్.

తా. నీలమేఘమువంటి కిరీముగలవాఁడవును, సమస్తమునకును ప్రభువవును,
లోకముల కాధారమవును, పద్మములవంటి నేత్రములుగలవాఁడవును, చక్కని గుణ
ములచే మనోహరుఁడవును, విత్కంఠులమును మర్దించినవాఁడవును, అగురామా!
రామచంద్రా! నీపాదపద్మములు సదా చిత్తమునంగు స్మరించుమంగును.

శ్లో. కువలయదళనీలః పీఠవాసాః స్థితాస్యో

వివిధరుచిరభూషాభూషితో దివ్యమూర్తిః,

దశరథకులవాఙ్మో జానకీప్రాణవాఙ్మో

నివసతు మమ చిత్తే సర్వదా రామచంద్రః.

౮౫

చ. కువలయపత్రనీలఘనఁకోమలవర్ణుఁడు దివ్యమూర్తి భూ

ధవుఁడు విసూత్నసన్నగివిఁతానవిభూషణభూషితుండు రా

ఘవకులవర్ధనుండు నవఁకాంచనచేలుఁడు భూమిపుత్రికా

ధవుఁడు దరస్థితాస్యుఁడు ముదంబున వర్తిలు మన్మథంబునన్.

తా. కలువతీతువలె నల్లనివాఁడును, పచ్చనివర్ణముగలవాఁడును, చిఱునగవు
తోడి మొగముగలవాఁడును, అనేకవిధములయిన చక్కనినగలచే నలంకరింపఁబడిన

వాఁడును, దివ్యమయిన మూర్తిగలవాఁడును, దశరథుని వంశమునకు నాఁగుఁడును, జానకీప్రాణములకుఁ బ్రభువును అగు శ్రీరామచంద్రుఁడు సర్వకాలములయందును నామనసులో నివసించుఁగాక.

శ్లో. సజలజలదనీలం సన్తునిస్తు త్యలీలం

సుగమనిగమమూలం యాతుధానాంతకాలమ్,

దశరథనృపబాలం సత్ప్రపాపూర్ణలోలం

భజతు భవనభేలం భక్తసంస్తు త్యలీలమ్.

౮౬

చ. సకమలమేఘనీలు మునిసన్నతశీలుఁ గృపాలవాలు సే

వకజనపాలు దేవరిపువర్గవిదాననహేతుకాలుని

బ్రకటసరోజజాండపరిపాలనభేలనశీలు నాజిభూ

పకవరపాలు సర్వస్మృతిచికికమూలుని రాముఁ గొల్పెదన్.

తా. నీటితో నిండినమేఘమువలె శల్లనివాఁడును, సన్మునులచేఁ గొనియాడఁ దగినలీలగలవాఁడును, సుగమములయిన వేదముల కాదికారణమును, రాక్షసులకు మృత్యుకాలస్వరూపుఁడును, దశరథరాజుబాలుఁడును, మంచిదయితో నిండినవాఁ డును, భక్తులయందాశగలవాఁడును, లోకములయందు నటించువాఁడును, భక్తులచే సన్నుతింపఁదగిన స్వభావముగలవాఁడును అగు రాముని నామనసు నేవించుఁగాక.

శ్లో. దశరథవరపుత్రం జానకీసత్ప్రశత్రం

దశముఖహరదక్షం వద్వప్త్రాయతాక్షమ్,

కరధృతశరచాపం చారుముక్తాకలాపం

రఘుకులజవరేణ్యం రామ మీడే శరణ్యమ్.

౮౭

చ. దశరథరాజపుత్రు వసుధాతనయాసుకశత్రు శాంతుని

దశముఖదైత్యజైత్రు నవతామరసాయతపత్రనేత్రుని

వశుపతిమిత్రుఁ జాపవరబాణకరుఁ రఘువంశదీపకుఁ

శశిముఖ మూక్తికాభరణుఁ సర్వగు రామునమాశ్రయించెదన్.

తా. దశరథునిపెద్దకొడుకును, జానకీయే మంచిభార్యగాఁగలవాఁడును, రావణుని సంహరించుటలో నేర్పుగలవాఁడును, తామరతేకులవలె విశాలములయిన కన్నులుగలవాఁడును, చేతితో ధనుర్భాణములను ధరించినవాఁడును, చక్కనిము త్కలనగలు గలవాఁడును, రఘువంశపురాజులలో శ్రేష్ఠుఁడును, రక్షకుఁడును అగు రాముని స్తుతించెదను.

శ్లో. రామం వీరాసనస్థం విమలరవినిధం భాసమానస్వరూపం
శ్యామం సీతాసమేతం స్థితరుచిరముఖం కుండలోద్ధీప్తగండమ్,
శ్రీవత్సశ్రీనివాసం సురవిటపితలన్యస్తసింహాసనస్థం
దివ్యాకల్పజ్వలాంగం దివిజవతినుతం ధ్యానయజ్ఞేన యజ్ఞే. ౮౮

మ. సురభూజాంతికసింహవీరనిలయుఁ ♦ సూర్యప్రకాశుఁ ధరా
వరపుత్రీయుతు భాసమానతను శ్రీవత్సాంకు వీరాసన
స్థిత శక్రస్తుతు శ్రీనివాసు మణీరాజభ్రజతాకల్పు సుం
దరమందస్థితవక్త్ర నిలనిభు ధ్యానాధ్వర్యతఁ జెందెదన్.

తా. వీరాసనమునం గున్నవాఁడును, నిగ్గులుఁ డయినసూర్యునితో సమానుఁ
డును, ప్రకాశించుచున్న స్వరూపముగలవాఁడును, నల్లనివాఁడును, సీతాసహితుఁ
డును, చిలునగవుచేతను చిక్కనైనమొగముకలవాఁడును, కుండలములచేఁ బ్రకా
శింపఁజేయఁబడినచెక్కులు గలవాఁడును, శ్రీవత్సమునకును—లక్ష్మికిని నివాసస్థాన
మును, కల్పవృక్షముక్రిందిను ఉంచఁబడిన సింహాసనమునం గున్నవాఁడును, దివ్యము
లయిన నగలచేఁ బ్రకాశించునయవములుగలవాఁడును, దేవేంద్రునిచే స్తుతింపఁ
బడినవాఁడును, అగు రాముని ధ్యాన మనెడి యజ్ఞముచేతను యజిం చెదను.

శ్లో. శ్రీరామభద్రాశ్రితసద్గుహాణాం పాదారవిందంభజతాంసరాణామ్,
అగోగ్యమైశ్వర్యమనంతకీర్తిరంతేచ విష్ణోః పదమస్తి సత్యమ్.

ఉ. శ్రీరఘురామపాదసరఃసీజసరూశ్రితసజ్జరాంఘ్రపం
కేరుహసేనకాళికి సుశీర్తి విభూతి నిరామయంబు వి
స్తారతరాయువుఁ గలిగి ♦ ధన్యత నొంది యనంతరంబునఁ
సారసనేత్రుఁ డైనహరిఃసన్నిధి గల్గును సత్య మింతయున్. ౮౯

తా. శ్రీరామభద్రుని ఆశ్రయించినవలెనైన సద్గురువులయొక్క పాదపద్మము
లను సేవించునరులకు, అగోగ్యము, ఐశ్వర్యము, అంతములేనీర్తి, అంతమందు విష్ణు
నిపదము ఉన్నది. ఇది నిజము. (రామభక్తులభక్తులకే అగోగ్యాదులు గలుగుచుం
డఁగా నింక రామభక్తులసంగతి వేఱుగాఁ జెప్పవలయునా? అనుట)

శ్లో. రణహతదనుజేంద్ర రాజరాజాత్మచంద్ర
స్సమదరిపుమృగేంద్ర స్సన్తనోంభోధిచంద్రః,
లలితఘననరేంద్ర లక్ష్మణానందసాంగ్ర
మహితసుజనచంద్ర మైథిలీప్రాణచంద్రః.

ఉ. మానిహృదభిచంద్ర రణమిద్దితరాత్రిచరేంద్ర జానకీ
జాని నరేంద్రచంద్ర రిపుజాలమృగేంద్రుని లక్ష్మణప్రమో
దానయు రాజరాజహృదయప్రవిభాసితచంద్ర భక్తనం
తానసురద్రుమంబు రఘునందను రాము సమాశ్రయించెదన్.

తా. యుద్ధములో రావణుని చంపినవాడును, రాజాధిరాజులను నెక్కు
కాష్టాదమును గలిగించువాడును, మదింఁచినశత్రువులకు సింహమువంటివాడును,
సుజనుల మనస్సుల నెడి సముద్రమునకుఁ జంపఁగఁడును, చక్కినివాడును, గొప్ప
వాడును, రాజును, లక్ష్మణుని గూనందముచేతను ఘనుఁడును, పూజ్యుఁడును, సుజ
నులను సంతోషింపఁజేయువాడును, సీతప్రాణముల నానందింపఁజేయువాడును
అగురాముఁడు నా కాశ్రయింపఁడువాడు.

శ్లో. నమః కోదండహస్తాయ సందీపితశరాయ చ,

దండితాఖిలదైత్యాయ రామాయాపన్నివారిణే.

౯౧

ఉ. మానితహస్తమందు ససమానశరాసముఁ బూని బాణసం
ధానముఁ జేసి దానవవిఠానము నెల్ల వధించినట్టి సీ
తానయనోత్పలాంచితసుధాకరదీప్తికి రామమూర్తికి
గీనిధి కార్తిహరి కతినిర్మలభక్తి నమస్కరించెదన్.

తా. ధనుస్సుహస్తమునఁ గలవాఁడును, ప్రకాశింపఁజేయఁబడిన బాణములగల
వాఁడును, సర్వరాక్షసులను చంపించినవాఁడును, ఆపదలను నివారించువాఁడును
అగు శ్రీరామునకు నమస్కారము.

శ్లో. న జానక జానకీజానిం రామం తత్త్వమపి ప్రభుమ్,

ధిక్కుర్యా ద్యమదూతా యో సరస్తత్త్వమీహతే.

౯౨

చ. ధరణిసతాధిరాధుఁ డగుఁదాశరథి రఘురాముఁ జిత్తమం
దెఱుంగక యున్న నయ్యనకుఁ లేశ్వరతత్త్వమునందుఁ గాంక్ష ను
స్థిరమతిఁ గల్గువారలు ప్రసిద్ధముగా యమదూతలక దిర
స్మరణముఁ జేతు రట్టిజిజ్ఞాసభు నెంచి భవంతి నిత్యమున్.

తా. జానకి ధర్మగాఁగలవాఁడును, బ్రహ్మస్వరూపుఁడును, ప్రభువును అగు
శ్రీరాము నెఱుంగనివాఁ డయినను, ఏనిరుఁ డాయిన తత్త్వమును తెలియఁగోరునో
లతఁడు యమదూతలను ధక్కిరించును. (రామస్తి లనికి యమగుఁతలు రారు.)

శ్లో. రామో మే హృది నన్నిధిం రచయతాం రామం భజేదుష్కృతం
రామేణాపహృతిం సమో భగవతే రామాయ రామమ్భుభమ్,

లక్షే శ్రీరఘునందనస్య సుకృతే ద్దాసోఽస్త్వహం సర్వదా
నిత్యం కోసలకన్యకాప్రియసుతే రామే మనో వర్తతామ్. ౯౩

ఉ. రాముఁడు నిల్చు హృత్ స్థలిని రాము నహర్నిశముక భజింతు శ్రీ
రామునిచే నఘం బణఁగు రామునికై నతు లే నొనర్తు శ్రీ
రామునివల్ల భద్ర మగు రామునకుఁ బరిచర్యఁ జేసెదన్
రామునియందు నామది నిరంతర మేమరకే ప్రవర్తిలున్.

తా. రాముఁడు నాహృదయమునందు సన్నిధిని జేయుఁగాక. (అనఁగా, నామనస్సులో నుండుఁగాక) నేను రాముని సేవించుచుండును. రాముని చేతను నా పాపము హరింపఁబడినది. భగవానుఁడయిన శ్రీరామునికొఱకు ననుస్కారము. రామునివలన శుభము నూహించుచున్నాను. నామనస్సెల్లప్పుడును పుణ్యాత్ముఁడును, కాశ్యపుఁడగుచున్న శ్రీరామునియందు నిత్యము ప్రవర్తించుచుండుఁగాక.

శ్లో. కోదండనిర్ముక్తశరాగ్రఖండనం ప్రచండశిశ్వద్భుజదండహిండనమ్,
అఖండచండాంశుసహనచండనంభజామిరామంరణరంగమండనమ్.

చ. సమదభుజాబలాధ్యాలగుశత్రుల నై జధనుర్విముక్తభా
ణముల వధించి తీర్చుకొనిరావ విభాసితచండమూర్తియై
సమరధరాభిరాముఁ డయి సజ్జనబృందసుపర్వభూజ మై
యమరినరామభూధవు నహర్నిశముక భజించుచుండెదన్. ౯౪

తా. ధనుస్సునుండి బయలుదేరినబాణముల-అగ్రములచేతను ఖండించువాఁడును, శత్రువులవిషయమున మిగులఁ దీర్ఘ్నును, శాశ్వతమును అగు బాహుదండము చేతను ప్రకౌశించువాఁడును, అఖండుఁ డయినసూర్యునితో సమానమయిన తెల్లనిముగలవాఁడును, యుద్ధరంగమున కలంకారమును అగురాముని సేవించెదను.

శ్లో. సింహాసనస్థం మునిసిద్ధసేవ్యం రక్తోత్పలాలంకృతపాదపద్మమ్,
సీతాసమేతం శశిసూర్యనేత్రం రామంభజేరాఘవరామచంద్రమ్.

మ. రవిజై వాత్మక నేత్రుఁ డై మునిసుపర్యశ్రేణిసంసేవ్యుఁ డై
నవరత్నోజ్జ్వలపిఠికోల్లసితుఁ డై సవ్యస్ఫుహంభోజకై
రవసంపూజితపాదపద్మఁ డయి భూరామాసుతాయుక్తుఁ డై
భువనేశుం డగురామభూభుజ హృదంభోజంబునక గొల్చెదన్.

తా. సింహాసనమునందున్నవాఁడును, మునులచేతను, సిద్ధులచేతను సేవింపఁదగువాఁడును, ఎఱ్ఱఁగులవలచేత నలంకరింపఁబడిన పాదపద్మములు గలవాఁడును, సీతతోఁ

గూడియుండువాఁడును, చంద్రుఁడును సూర్యుఁడును నేత్రములుగాఁ గలవాఁడు అగు రాఘవరామచంద్రుని రాముని నేవించెదను.

శ్లో. దయాపూపే భూపే రఘుకులకలాపే సుహృదయే

భుజాస్తూభే దంభేతరవిజయగుంభే విహరతామ్,

మహావీరే ధీరే దశరథకుమారే పరిసర

ద్గుణారామే రామే దశముఖవిరామే మమ మనః.

౯౬

మ. సదయుం డై ధరణీసుం డై సుహృదుం డై † సర్వాత్ముం డై ధీరుం డై

మదమత్తారివిఖండచండభుజుం డై † మార్తండవంశాద్భిప్లా

గుదితాఙ్గుండయి యాజిసూనుండయి యాచ్యుం డై దశాస్యాద్విభి

ద్భిదురంబౌరఘురామునం దెపుడునా † వేశించు మత్స్యాంతమాన్.

తా. నామనస్సు, దయాస్వరూపుఁడును, భూమిని పాలించినవాఁడును, రఘువంశమున కలంకారమును, మంచిహృదయముగలవాఁడును, స్తంభములవంటి బాహువులుగలవాఁడును, దాంభికతలేని విజయముయొక్క గుంభనగలవాఁడును, మహావీరుఁడును, పండితుఁడును, లే స్థైర్యముగలవాఁడును, దశరథునికుమారుఁడును, అంతటను ప్రసరించుచున్న మంచిగుణముల కుద్యానవనచుయినవాఁడును, † విజా సురుని చంపినవాఁడును అగు శ్రీరామునియందు విసరించుచుండును గాక.

శ్లో. గతేష్వనేకేషు భవేషు పాపస్రతేష్వపూణ్యేషు చ యోగతీర్థైః,

విత్తస్తనర్వాఘసృణాం కులేశే నజాయతే భక్తిరనంతమిడే ౯౭

మ. అలయోగవ్రతతీర్థయాత్రరహితం † బై కల్మషాసక్తమై

యిల జన్మంబు లనేకముల్ జరిగె నే † నేకాలమున్ రాఘవ్రే

దలఁపన్ నేరకపోతి నిష్ఠయునఁ దద్దాసానుదాసుండ నై

కొలుతున్ శ్రీరఘురామచంద్రుని మదిం † గోర్కుల్ ఫలింపన్వెనన్.

తా. యోగాభ్యాసములచేతను, తీర్థక్షేత్రయాత్రలచేతను పూర్ణములు గాని వియ్య, పాపములయిన వ్రతములు గలవియు నగు పెక్కుజన్మములు గలించిన వగు చుండినఁ గాని, భయపడినగర్వపాపములును గలమనుజులకుఁ గులైనవమగు నేరాముని యందు భక్తి గలుగఁగో, అనంతఁడయిన అట్టిరాముని స్తుతించెదను.

శ్లో. శ్రీరామభద్రాశ్రితయోగివర్యపాదాబ్జయుగ్లం సతతం భజేహమ్,

యచ్చక్షుషీధామఘనప్రవేశే తచ్చక్షుషీ పశ్యతి యస్యచేతః ౯౮

ఉ. శ్రీరఘురాముపాదసరసీజము లెప్పుడు నాశ్రయించు న

త్పూరుషు లైనయోగిసనఁపుంజపదంబులు గొల్చి యాశ్రితా

ధారుని దీప్తిధామము సదా పరికింపుడు రెట్టిచూపుచే
నారయుచుందు నాహృదయముందు నిరంతర మట్టిచూపునన్.

తా. ఎవరి నేత్రములు లేజస్సుచేతను సాంగ్రుడయిన రామునియందుఁ బ్రతే
శముగలవి యగునో, వారి నేత్రముల నెవనిమనస్సు చూచుచుండునో, అట్టి శ్రీరామ
భద్రున కాశ్రితులయిన యోగిశ్రేష్ఠులయొక్కపాదపద్మములజంటను నేను సదా
భజించెదను.

శ్లో. నగ్రస్త స్తమసా న చాహ్ని మలినో దర్శేన నో కర్మితో
నైవాస్తంగతవాక్ న చాంకితతను ర్నో పాక్షిక శ్రీరవి,
లోకాలోకన గేంగ్రలంఘనవిధౌ నో పంగుభావం గతో
నిర్దోషో గుణసాగరాన్త్రఘపతే జ్ఞాతో యశశ్చంద్రమాః. ౯౯
మ. ఒకపక్షంబుననే ప్రకాశిలఁడు రాహుగ్రస్తుఁడుం గాఁడుద
ర్శ కృశింపండు కళంకముగ నఁ డెఱుల రాణబగల్ దీప్తిపో
వకయుండు వరచక్రవాళ మెగురక బంగుండు గాఁడస్తమిం
పకయుండు గుణవార్ధి రామభవశుంభతీర్తిచంద్రుం డగున్.

తా. గ్రహవంశప్రభువయిన శ్రీరామునియొక్కగుణములనెడి సముద్రమునుండి
పుట్టినవాఁ డగు కీర్తిచంద్రుఁడు, రాహువుచేతను మ్రింగఁబడఁడు. పగటిపూట,
మాలిన్యమును పొందఁడు. అమావాస్యచేతను కృశింపఁజేయఁబడఁడు. అస్తమయమును
పొందువాఁడు గాఁడు. కళంకితమయిన కరీముగలవాఁడు కాఁడు. ఒక పక్షము
నందే కలుగుశోభిగలవాఁడును గాఁడు. చక్రవాళిపర్యవములను, దాఁటువిషయమున
సొట్టినమును పొందఁడు. ఏవిధమయిన దోషమును లేనివాఁడు. (సామాన్యము
ద్రుమునుండి పుట్టినచంద్రుఁడో—రాహుగ్రస్తుఁ డగుచుండును, నివామతినుఁడు,
దర్శకర్మితుఁడు, అస్తమయమును పొందువాఁడు, కళంకితశరీరుఁడు, ఏకపక్షశీరుఁడు,
చక్రవాళిలంఘనపంగుఁడు, సహోషుఁడును అనుట.)

శ్లో. నాగానా మయుతం తురంగనియుతం సార్థం రథానాం శతం
పాదాతా శ్శతకోటి యుద్ధదళితా నృత్యత్కబంధే రణే,
ఏవం శోటిసహస్ర సర్తనవిధౌ చంచచ్చలద్గంటికో
యానూర్ధం వరహాత్కనో రఘుపతేః శోదండఘంటారవః. ౧౦౦
మ. అలరక వేయుగజంబులుగ దశసహస్రాశ్వంబులుగ స్వందనం
బులు నూ జేఁబదిసూటుకోట్లసుభటుల్ భూమిం బడక దట్టమై
నలి నక్తంచరకోటివేలు వరుసక బంధింప శ్రీరాముచే
విలుఘంటారవ మొప్పనట్లు మొరసెక విఖ్యాతియామార్ధమనన్.

తా. పదివేలు-ఏనుగులును, నియంతసంఖ్యగల గుఱ్ఱములును, నూటయేబది రథములును, నూలుకోట్లు కాలిబంటును యుద్ధమునందు హతము కాఁగా, ఒక మొండె మాడును. ఈ పకారముగా కోటివేలు మొండెములు నాట్యమాడినప్పుడు ధనుస్సునందుఁ గట్టఁబడినగంట ఒక్కమాటు మ్రోఁగును. అంకాయుద్ధములో పర మాత్మస్వరూపుఁడైన రాముని ధనుస్సునకుఁ గట్టఁబడిన ఘంటచప్పుడు ఒక్క-అఱ జాము జరిగినది.

శ్లో. భజేహం సదా రామ మిందీవరాభం

భవారణ్యదావానలాభాభిధేయమ్,

భవానీహృదా భావితానందరూపం

భవాభావహేతుం భవానీప్రసన్నమ్.

౧౦౧

మ. కలుషారణ్యదవానలాహ్వయు నుమాఃకాంతాత సంతభావితో

జ్వలసాక్షాత్కరు నుత్పలాభుని భవాభావాదిహేతుః విని

ర్తలు నానందమయః శ్రితాగ్నిహరు సంత్రాణిక్యభూషుః దినే

ఘంటవాగ్ధీందుని రామచంద్ర మదిఁ గోర్కల్పద్రీర భావించెదన్.

తా. నల్లఁగలువవంటి కాంతిగలవాఁడును, సంసారమనెడి యరిణ్యమునకు దా వాగ్నితోఁ నమానమయిన నామముగలవాఁడును, పార్వతిహృదయముచేతను భావించఁ గడు-అనందమే స్వరూపముగాఁ గలవాఁడును, సృష్టికిని నాశమునకును కారణమును, పార్వతికిఁ బ్రసన్నమయినవాఁడును అగురాముని నే నెప్పుడును భజించుచుండును.

శ్లో. నురానీకదుఃఖాఘనాశైకహేతుం

నరాకారదేహం నిరాకార మీడ్యమ్,

పరేశం పరానందరూపం వరేణ్యం

హరిం రామ మీశం భజే భారవాశమ్.

౧౦౨

మ. ధరణీభారనివారణః దివిజసంకతానాగ్నిచ్చేదనుః

హరి మాయామనుజాకృతిః బరుః బహునందస్వరూపుః బరా

త్పరు రూపాహ్వయశూన్యుః గేవలపరంభాముః వరేణ్యః బరే

శ్వరునిః శ్రీరఘురామభద్ర మది సంభావించి నేవించెదన్.

తా. దేవసమాహమయొక్క దుఃఖసమాహమను నశింపఁజేయుటకు ముఖ్య కారణమును, నరునియా కారమువంటియా కారముగలదేహము గలవాఁడును, ఆకారము లేనివాఁడును, స్తుతిచేయఁదగినవాఁడును, పరమేశ్వరుఁడును, పరమానంద స్వరూపుఁడును, శ్రేష్ఠుఁడును, విఘ్నస్వరూపుఁడును, ప్రభువును, భూభారమును నశింపఁజేసినవాఁడును అగురాముని భజించుచుండును.

శ్లో. ప్రపన్నాఖిలానందదోహప్రసన్నం
ప్రపన్నార్చినిశ్శేషనాశాభిధానమ్,
తపోయోగయోగీశభావాభిభావ్యం
కపిశాదిమిత్రం భజే రామచంద్రమ్.

౧౦౩

మ. సుజూర్తిఘ్నసమాహ్వయౌ మునిజనస్తోమార్చితౌ యోగిరా
క్ష్యౌఽహృద్భావితు సుప్రసన్న శ్రితవత్సశ్రేణికానందు సం
బుజమిత్రాత్ జముఖ్య వానరసఖౌ | భూపుత్రీ కాధీశ్వరౌ
భజయింతు నిరతంబు రాఘవపరబ్రహ్మంబు నిష్టాపికిన్.

తా. తనయందు బ్రహ్మని చేసినవారి కందుకీని, ఆనందమును ఇచ్చువిష
మునఁ బ్రసన్నుఁడును, ప్రపన్ను లయినవారిపేడలను నిశ్శేషముగా నశింపఁజేయు
పేరుగలవాఁడును, తపోయోగముగల యోగీశ్వరులభావములయందు భావనచేయఁ
దగినవాఁడును, సుగ్రీవగులకు స్నేహితుఁడును, అగురామచంద్రుని నేమింతును.

శ్లో. స్ఫురత్సత్వకేయూరహారాభిరామం
ధరాభారభూతాసురాసీకదావమ్,
శరచ్చంద్రవక్త్రం లసత్పిక్వనేత్రం
దురాసాద్యపాదం భజే రామచంద్రమ్.

౧౦౪

మ. వనజాతాయుతనేత్రం జుగ్రవిలసత్స్వక్తుః దురాసాద్యపా
దుని ధాత్రీతలభారిదైత్యగణనిఃస్థాతాగ్నిసాదృశ్యై గాం
చనమాశిక్యకిరీటకంకణవిరాజత్కుండలాలంకృతుః
ఘనవస్థై రఘురామభూభుజనిః గాంక్షుంగొల్లు నశ్రాంతమున్.

తా. ప్రకాశిం దురత్నములుగల భుజకీర్తులచేతన, హరములచేతన మనోహ
రుఁడును, భూభారభూతులయినరాక్షసులకు దవాగ్నివంటివాఁడును, శరత్కాల
చంద్రునివంటి మొగముగలవాఁడును, ప్రకాశించుపద్మములవంటి కన్నులుగలవాఁడు
ను, పొంగుటకు శక్యముగానిపాదములు గలవాఁడును, అగురామచంద్రుని నేమింపెదను.
శ్లో. సురాధీశనీలాభ్రనీలాంగకాంతిం విరాధాదిరక్షోగణాసీకనాశమ్.

కిరీటాదిశోభంపురారాతిలాభంభజే రామచంద్రంరఘూనామధీశమ్,

చ. సురవరసిలరత్నపరిశోభితగాత్రు విరాధముఖ్యము

మృరదనుజాంధకారహృతిసారసమిత్రం బురారిసఖ్యై గ
ర్భురమకుటాద్యలంకరణైః | బుష్కరరత్నకులాభిచంద్ర శ్రీ
కరు రఘురామధన్రు మదిఁ | గాంక్షు దీర భజంతు నిత్యమున్.

తా. ఇంద్రసీలములవంటి మేఘమువంటి నల్లనిశరీరకాంతి గలవాఁడును, విరాధుఁడు మొదలయిన రాక్షసుల సంఘములసమాహమమును నశింపఁ జేసినవాఁడును, కిరీటాదులతోఁగల గలవాఁడును, ఈశ్వరునకు లాభిస్వరూపుఁడును, రఘువంశపురాజులకుఁ బ్రభువును అగు శ్రీరామచంద్రుని నేవించెదను.

శ్లో. లనచ్చంద్రకోటిప్రకాశాదిపీఠేనమానీనమంకేనమాధాయనీతామ్,
స్ఫురద్దేమవర్ణాంతటిత్పుంజభాసాంభజేరామచంద్రనివృత్తార్థితద్దీప్తిమ్
మ. ఘనజాంబూనదవగ్త శోభితుని రాఁకాచంద్రకోటిప్రభా

ననసందీపితు వామభాగధరణీబాతాసమాయుక్తు రా

ముని నీతోత్పలసీలసీరదలగఁన్మూర్తి నివృత్తార్థితం

ద్రుని గాకుల్ సకులార్థించంద్ర భజయింతు నామనస్సిద్ధికిన్. ౧౦౬

తా. ప్రకాశించుచున్న కోటిచంద్రులవెలుగుగల ఆదిపీఠమునందు, పుటము వేసినబంగారమువంటి శరీరకాంతిగలదియు, మెఱపులసమాహమముయొక్క కాంతి వంటికాంతిగలదియు నగునీతను తొడపై నుంచుకొని కూర్చున్నవాఁడును, నివర్తిం చినపక్షులు, ఆలస్యము గలవాఁడును అగురామచంద్రుని నేవించెదను.

శ్లో. సదా భోగభాజాం సుదూరే వసంతం

సదా యోగభాజా మదూరే విభాస్తమ్,

చిదానందకందం సదా రాఘవేశం

విదేహాప్తజానందకందం ప్రపద్యే.

౧౦౭

మ. తతభోగానువిహారచిత్తులకుఁ బొందక దూరమై భక్తియు

యుతయోగీంద్రుల కెల్లఁ దా పగుచు వేద్యుండై చిదానందుండై

క్షితిపుత్రీహృదయప్రమాదకరుడై చిత్తాన్వంద్యుశ్రీరామునిక

సతతంబు శరణంబు వేడెదను మోక్షశ్రీసమాకాంక్షి నై.

తా. ఎల్లప్పుడును భోగముల ననుభవించువారికి మిక్కిలి దూరమునం గుండు వాఁడును, ఎల్లప్పుడును యోగ మనఁగాఁ జెప్పవృత్తులను నిరోధించి స్వాధీనమునం గుంచుకొన్నవారికి సమీపములోఁ బ్రకాశించువాఁడును, చిదానందులకుఁ గంద మును, జనకరాజుకూతుడైన సీతయొక్క ఆనందమునకు బీజమును, రఘువంశరాజు కుఁ బ్రభువును అగు శ్రీరామునిగూర్చి సదా ప్రపన్నుని చేయుచుండును.

శ్లో. మహాయోగచూయావిశేషానుయక్తోవిభానీశలీలానరాకారవృత్తిః

త్వదానందలీలాకథాపూర్ణకర్ణా సదానందరూపాభవంతీహలోకే.

మ. లలితం వై సభవత్కథామృతము చాలం గ్రోలుచున్నట్టిని

శృలు లానందమనస్కులై కరయకఁ సందేహమా భక్తవ

త్వల లీలామనుజాకృతిప్రకృతియోః సాయుక్త కాకుల్ స్థవం

శిలసద్వార్ధిశశాంక రామధరః శా దేవదేవోత్తమా. ౧౦౮

తా. ప్రభూ! రామా! నీవు గొప్పదియగు యోగమాయసంబంధములయిన విశేషములతోఁగూడుకొన్నవాడవు గనుక నే నీలచేత నైన మనుష్యాకారముచేతను ప్రవర్తించినవాడ వగుచు బ్రకాశించుచున్నావు. ఆనందికరములయిన నీనీలలను గుఱించినకథలచేతను నిండింపబడిన చెవులుగలవారు—అనఁగా సదా నీకథలు వినువారు, ఎల్లప్పుడును, ఈలోకమునందు, ఆనందస్వరూపు లగుచుండును.

శ్లో. యస్య ప్రాణనివారణావనకృతే స్యాతాం నిదానే విభో

రైః ధైర్వాత్మవతేః కృపాజలనిధేః కోపప్రసాదా ముదే,

భూయా ద్వాసవసీలసన్నిభతను ర్వాహుంకసీదద్వహు

స్సోఽయం దుష్టనిశాటపాటనపటం శ్రీరాఘవో వ స్సదా. ౧౦౯

మ. పతిప్రాణావనశిక్షపేతు వయి కోపధ్వంసిసంబంధగ

ర్వితకాకాసురునందుఁ గ్రోధి యయి యర్థింపఁ బ్రసాదాత్మఁ డై

శతమన్యూపలవణ్ణఁ డై సదయుఁ డై ధైర్వాత్మకాయుక్తుఁ డై

హతదుష్టాసురుఁ డైనరాఘవుఁడు న ధైర్వశాంతిమూర్ఖోవుతన్.

తా. యోగముగ్రహించున యేప్రభువు మొక్క కోపము, అనుగ్రహము, వాలిమొక్కయు, కాకాసురునియొక్కయు, ప్రాణములను హరించుటకొఱకును, రక్షించుకొఱకును కారణముగ నముననో, అంగప్రభువు, ఇంద్రనీలముతో సమాన మయినగీరముగలవాఁడు— ఎఱుఁగితోడైన ని కూర్చున్న సీతాభానుగలవాఁడు, గుప్తు లయిన రాక్షసులను సంపుటించును సమస్తాఁడు, ద్రిఘువంశోద్భవుఁడు, శ్రీరాముఁడు సదా మిత్రు సంతోషముకొఱ పగుఁగాక.

శ్లో. దుష్టో వా కలుషాత్మ కోఽపి పిశునో నుర్మార్గసంచారవాః

మాతృఘ్నోఽపి పితృఘ్నవర్తన్మనిరత స్సన్తోనినిదాపరః,

యోఽదఃశ్రుత్యమృతం హితం మధురసం వక్తాచశ్రీతా లిఖన్

స ప్రాప్నోతి నిరంతరై హికసుఖం నిర్వాణసౌఖ్యం తతః. ౧౧౦

మ కలుషాత్ముండును మాతృతాతహుండు దుష్కర్ముండును మానివ

ర్మ్యుల నిందించునతండు దుష్టుండు మహాఃక్రోధాంధుఁడైన న దినేబ్

కులుకర్ణామృతమున్ లిఖంప శ్రుతులన్ శ్రోత బలింపఁ మహిన్

గలకాలంబు సుఖంబులం గని మహాఃసంసంబు నొందున్ దుదన్.

తా. గుప్తుఁ డగునప్పటికిని, కలుషమయిన చిత్తముగలవాఁ డయినప్పటికిని, కొండెములు చెప్పి కొంపలు కాల్చువాఁ డయినప్పటికిని, యెదురములయందు

సంచరించువాఁ డయినప్పటికిని, తల్లిని చంపినవాఁ డయినప్పటికిని, తండ్రిని చంపు వారిమాగ్రమునం దాసక్తుఁ డయినప్పటికిని, పండితులను మునీశ్వరులను నిందించుట యం దాసక్తుఁ డయినప్పటికిని, ఎవఁడు తియ్యనిరునిగలదియు, మేలుచేయునదియు అగునీ శ్రీరామకర్ణామృతమును పఠించునో, వినునో, వ్రాయునో ఆతఁడు, ఎడతెరపి లేనియిహలోకసుఖములను పొందుటయేకాక, దేహాంతమున మోక్షసుఖమును గూడఁ బొందుచున్నాఁడు.

మూలీనీ. రఘుకులవరనాథో జానకీప్రాణనాథః

పితృవచనవిధాతా కీశరాజ్యప్రదాతా,

నిశిచరపతిరాశః ప్రాప్తరాజ్యప్రవేశో

విహితభువనరక్షః పాతు పద్మాయతాక్షః.

౧౧౧

*చ. రవికులవార్ధిచంద్రుఁడు, ధీరాతన మాహ్యుగయేశ్వరుఁడు, తా

తవచనకారి, సారికి ముఁదంబుగ రాజ్య మొసంగినాతఁడుఁ

దివిజవిరోధిరాధుని శఠిధించి యయోధ్యఁ గృతాభిషేకుఁ డై

యవనిని బ్రోచినట్టి కమలాక్షుఁడు రాముఁడు మమ్ము నోముతన్.

తా. రఘుమహారాజువంశమునందు శ్రేష్ఠుఁడయిన ప్రభువును, సీతప్రాణ నాథుఁడును, తండ్రియగు దండధనుశ్చరారాజుయొక్కమాటను నెఱవేర్చినవాఁడును, సుగ్రీవునికి వానరరాజ్యము నిచ్చినవాఁడును, రాక్షసులను బ్రభునైన రావణుని నశింపఁజేసినవాఁడును, పొందఁబడిన రాజ్యప్రవేశము గలవాఁడును, అనఁగా రాజ్య మునఁ బ్రవేశించినవాఁడును, చేసఁబడిన లోకరక్షణ గలవాఁడును, అనఁగా లోక ములను రక్షించినవాఁడును, తామరఁజేసులవలెనే విశాలములయిన కన్నులుగలవాఁ ఁడును అగుశ్రీరాముఁడు మమ్మును రక్షించుఁగాక.

మ. శివసామ్యుం డగు నాదిశంకరులు ముఁద శ్రీ రామకర్ణామృతం

బవనిఁ సంస్కృత మేర్పరించె నది మోఁతొపేక్షఁ జేకూరి వం

శవరాధీందు ప్రసిద్ధసిద్ధకవి నే శ్రద్ధ దెలింగించి రా

ఘవ! పూదండగ నిచ్చినాఁడఁ గొను మాఁకల్పంబుగానత్కృపన్.

మ. ఇది శ్రీరామపదారవిందమకరంఁదేచ్చాత్మసన్నతప

ట్పదవిజ్ఞానపదాబ్జరేఖపటలీప్రాప్తోత్తమాంగోల్లస

న్దుదితాంతకరణుండు సిద్ధకవిమాఁన్యుగి డిట్లు రామావనీ

శదయాలోకనఁ జెప్పె నాలుగవయాశ్వాసం బభీష్టాప్తికిన్.

శ్రీ రామకర్ణామృతము సమాప్తము.

